

Miskolc Megyei Jogú Város

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

2021-2026

módosításokkal egységes szer-
kezetbe foglalva
2026

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	17
Célok.....	18
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése	20
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	20
2. Stratégiai környezet bemutatása	20
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	23
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	57
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	91
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	107
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	122
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	139
9. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága.....	149
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	150
1. A HEP IT részletei	150
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	150
A beavatkozások megvalósítói	153
Jövőképünk.....	155
2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT Összefoglaló táblázat)	157
3. Megvalósítás	166
A megvalósítás előkészítése	166
A megvalósítás folyamata	166
Monitoring és visszacsatolás	167
Nyilvánosság	167
Érvényesülés, módosítás	168
4. Elfogadás módja és dátuma	168

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése értelmében a HEP időarányos megvalósulását, kétévente át kell tekinteni és szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

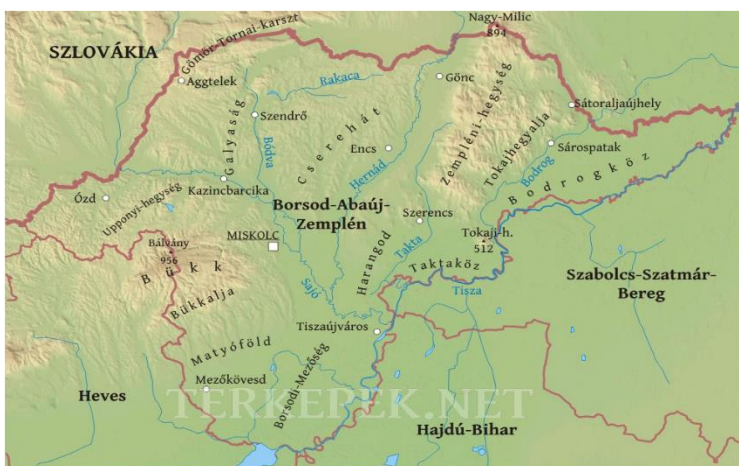
Összhangban az *egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról* szóló 2003. évi CXXV. törvény, a *helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról* szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata (továbbiakban: Önkormányzat) Helyi Esélyegyenlőségi Programban (továbbiakban: HEP) rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összhangolja a település stratégiáit¹, valamint az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program megvalósítása során partneri kapcsolatrendszerét bevonja. Jelen helyzetelemzés a HEP megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Miskolc az észak-magyarországi régió közigazgatási, gazdasági, oktatási, tudományos és innovációs **központja**, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye székhelye, az ország negyedik legnagyobb lélekszámú városa, amely a Bükk-hegység kapujában, folyóvölgyek és tájegységek találkozásánál fekszik.

2019. decemberében az állandó miskolci lakosok száma a Népszámlálási Rendszer adatai alapján 153.975 fő. Miskolc jelentős térségi integráló erővel rendelkezik, Észak-Magyarország legnagyobb városa és egyben művelődési centruma.

Gazdaság

A város gazdasági központtá fejlődésében a középkortól kezdve jelentős szerepet játszott az ipar és a kereskedelem.

Vannak tradicionálisan erős ágazatok – úgymint a fémipar, gépipar, papírgyártás, és fokozatosan egyre meghatározóbbá válnak az új, innovatív tevékenységek: az ICT, elektronika, úripar, megújuló energiával felhasználásra épülő tevékenységek, autóipar, logisztika, valamint call center szolgáltatások.

A privatizációval egyidejűleg jelentek meg az első külföldi tulajdonú vállalatok és kereskedelmi üzletláncok. Az első külföldi cégek már 1999-ben megkezdték a termelést. Ezek közé tartozik a Delco

¹ Gazdasági Program, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Bűnmegelőzési Stratégia, Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Konceptió, Turizmusfejlesztési Stratégia

Remy (ma Remy Automotive), mely generátorok és indítómotorok felújításával foglalkozik, a SIAD Kft. ipari és egészségügyi gázokat gyártó és forgalmazó olasz vállalat, valamint az autóiipari audio rendszerek alkatrészeit gyártó Shinwa Magyarország Precíziós Kft. A város jelenlegi legnagyobb foglalkoztatójának, a Bosch cégcsoportnak első gyára 2001-ben kezdte meg működését. Ma két önálló vállalat – a Robert Bosch Power Tool Elektromos Szerszámgyártó Kft. és a Robert Bosch Energy and Body Systems Kft. – közel 5000 főt foglalkoztat, és számtalan beszállítónak, partnernek biztosít megrendeléseivel megélhetést.

2018. januárjától a Bosch csoport indítómotorokat és generátorokat gyártó, nagy múltú részlege független társaságként folytatta termelési tevékenységét, Starters E-Components Generators Automotive Hungary Kft. néven. A 2500 fős üzem ezt követően SEG Automotive néven működött, illetve működik tovább. Autóiipari szempontból a világ 16 legfontosabb piacán jelen levő, több mint 8 000 alkalmazottat foglalkoztató SEG Automotive a legmagasabb színvonalú mérnöki megoldásokat és termék-szakértelmet biztosító hálózatot működtet, Németországtól Kínáig. A társaság termékeit a legmodernebb technológiai megoldások és legmagasabb szintű minőségi standardok teszik egyedülállóvá: világszerte számos autóiipari társaság az SEG Automotive testre szabott megoldásait használja személy- és haszongépjárművekhez egyaránt.

A város gazdasági fejlődése és foglalkoztatási mutatóinak javulása szempontjából az autóiipar meghatározó: a legnagyobb foglalkoztató Bosch mellett a Shinwa jelenleg 552 főt alkalmaz. A 2013-ban betelepült TAKATA első lépcsőben 1000 munkavállaló felvételét valósította meg. Számos egyéb cég is aktív a járműipari területen: Patec, Remy Automotive, TS Hungaria stb. A cégek és partnereik klaszterbe szerveződtek, a NOHAC – Észak-magyarországi Autóiipari Klaszter több mint 77 tagot számlál.

A NOHAC mellett Miskolcon még két akkreditált innovációs klaszternek van központja. Az Magyar Űripari Klaszter (HUNSPACE) egyik célja, hogy nagyprojekteken keresztül jelentősen növelje a hazai cégek szerepét a nemzetközi űrprogramokban, tagjai a NASA űrholdjaihoz is szállítottak alkatrészeket. A Magyar Űripari Klaszter tagjai (így kiemelten a miskolci székhelyű ADMATIS Kft.) számára a NASA-val való együttműködést és üzletkötést a közismert néven Miskolci Űrkemence² hozta el. Ennek eredményeit felhasználva sikerült a tagoknak több projektet is megvalósítani, műholdakat, mérőeszközöket fejleszteni és gyártani. A legismertebb műholdcsalád – melynek két példánya épült Miskolcon – a SENTINEL-2. Ezek a műholdak lehetővé teszik az egész földfelszínt tartalmazó, dinamikus számítógépes modell felépítését, ami jelentős befolyással lehet a mezőgazdaság, az erdőgazdálkodás, az ipar, a közlekedés és az energetika szervezésére.

Az Észak-Magyarországi Informatikai Klaszter 2007-ben jött létre, öt alapító taggal. Mára 41 tagja van, többek között a MISYS, a Szinvanet vagy az Evosoft. Az Informatikai Klaszter egy vállalkozói szövetség az informatika területén. A klaszter hídképző szerepet kíván betölteni az észak-magyarországi régió tudományos központjai és az informatikai piac szereplői között. Tagjai éves szinten több mint 18 milliárd Ft nettó árbevétellel rendelkeznek, melyből 10 milliárd Ft a kis- és középvállalkozások teljesítménye.

A szolgáltatási szektort erősítik a Miskolcon működő szolgáltató központok, call-centerek, melyek kiváló munkalehetőséget biztosítanak képzett, diplomás szakemberek számára (is). Itt fontos megemlíteni a Vodafone Magyarország Zrt. Miskolcon működő Regionális Ügyfélszolgálati Központját, amelynek a 2009-ben az eredetileg 300 főre tervezett alkalmazotti létszáma meghaladta a 600 főt. További hasonló profilú cégek is megtelepedek Miskolcon (pl.: CORVUS TELECOM Kft.)

² Az Alfa Űrállomásra készült, ahol mikrogravitációs olvasztási kísérleteket szándékoztak vele végezni. A később Nemzetközi Űrállomás néven megvalósuló programhoz felkészülésül a NASA Marshall Space Flight Centerben, Huntsville-ben tesztelték és vásároltak is belőle. Az űrkemencét a Miskolci Egyetem és az ADMATIS Kft. fejleszti.

A fentiek mellett fontos kiemelni az élelmiszeripari fejlesztéseket. A Nestlé Magyarország Kft. diós-győri gyára a Nestlé cégcsoport egyetlen, kizárólag üreges csokoládéfigurák gyártására specializálódott üzeme a világon, amely húsvét előtt 21 ország számára gyártott csokoládé figurákat. A gyárban körülbelül 700 fő foglalkoztatását biztosítja a cég. Kiemelendő a Miskolci Likörgyár Zrt. emblematikus jelenléte is, melynek elődjét (Központi Szeszfőzde) 1917-ben alapították és jelenleg közel 40 főt foglalkoztat.

2005-ben egy 68,5 hektár nagyságú terület kapta meg az „Ipari Park” címet, így alakult ki a Miskolci Ipari Park. A következő lépésben az Ipari Park 1,4 milliárd forint összértékű fejlesztésével 2009-ben megvalósult az úgynevezett Mechatronikai Ipari Park projekt, így ma egy 39,5 hektár nagyságú, kiemelkedő földrajzi és logisztikai adottságokkal rendelkező, összközműves zöldterület várja a befektetőket. A Mechatronikai Ipari Parkba betelepült vállalkozások között található például WET WIPE Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Gustav Wolf Miskolci Drótgár Kft. és a SeM-KER Kereskedelmi Kft.

A Miskolc Déli Ipari Parkba szintén több beruházó talált otthonra, így a már korábban említett Joyson Safety Systems Hungary Kft. A közelmúltban bejelentésre került, hogy logisztikai és autóipari gyártóüzemet épít Miskolcon, a Déli Ipari Parkban egy alumínium öntéssel foglalkozó török fémmegmunkáló autóipari beszállító vállalat, az Adöksan Hungary Kft. A cég 7 hektáros alapterületű ingatlanon 11,5 millió eurós beruházást kezdett meg. A számos nemzetközi járműgyártóval is üzleti kapcsolatban álló befektető társaság legalább 100 ember foglalkoztatását tervezi hosszú távon.

Szükségessé vált a tudományos eredményeket hasznosító vállalkozások fejlődéséhez egy olyan új modell létrehozása, amely más országokban kiválóan működik. Így került középpontba a Tudományos és Technológiai Park (TTP), amely kiugrási lehetőséget képes biztosítani a vállalatok számára.

„Az év befektetőbarát ipari parkja” minősítést viselő Miskolc Déli Ipari Park (MIDIP) részére az Innovációs és Technológiai Minisztérium **„Tudományos és Technológiai Park” (TTP)** címet ítélte meg 2020. év végén, valamint a jelenlegi 95 hektáros területe 247 hektárra bővült.

Az elnevezéshez hasonlóan a Tudományos és Technológiai Park a műszaki, ipari tevékenységek központja, az innovatív, dinamikus, húzó szerepet betöltő vállalatok együttműködése, ahol irodák, kutatóintézetek, vállalatok modern épületei színvonalas környezetben egyesülnek olyan komplex megvalósítási helyszínen, ahol korszerű infrastruktúra, és megfelelő szolgáltatások állnak rendelkezésre. A miskolci Tudományos és Technológiai Park esetében az anyagtechnológia és az intelligens irányítás kerül leginkább a középpontba. A Miskolc Holding Zrt. tulajdonában álló Miskolc Déli Tudományos és Technológiai Parkhoz eddig 16 vállalkozás csatlakozott.

Összességében elmondható, hogy az elmúlt 3 évben a Miskolcon lévő vállalatok több ezer új munkahelyet és több milliárd forint értékű beruházást, fejlesztést valósítottak meg.³

Közlekedés és infrastruktúra

Miskolcon futnak össze a jelentősebb térségi kapcsolódási pontok, mind a vasúti, mind a közúti közlekedési infrastruktúrát tekintve, így a megye főbb közlekedési kapcsolatai is a városra koncentrálódnak. Az M3-as autópálya, és az M30-as út Miskolcig vezető szakasza Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye egészének elérhetőségét javította, kedvező hatást gyakorolt a gazdaság fejlődésére.

³ Forrás: Miskolc MJV Gazdasági Programja 2020-2024

A 2015 nyarán átadott északi elkerülő útnak köszönhetően becslések szerint napi ötezerrel csökkent a belvároson áthaladó gépjárművek száma. Az új, körforgalmúvá átépített csomópontok és útkereszteződések eredményeképpen a közlekedés gyorsabbá és biztonságosabbá is vált.

Miskolc jelentős vasúthálózati kapcsolatokkal is rendelkezik. Több országos törzshálózati vasúti pálya is érinti a várost.⁴

A városban két vasúti pályaudvar található: a Tiszai- és a Gömöri pályaudvar. Az előbbi jelentős vasúti csomópontként szolgál a keleti országrész, valamint Szlovákia irányába. Miskolc összeköttetését a fővárossal és a térség nagyobb városaival InterCity járatok biztosítják. Miskolc és Garadna között közlekedik a keskeny nyomtávú erdei vasút (Lillafüredi Állami Erdei Vasút), mely turisztikai szempontból bír jelentőséggel.

A városban egy kisebb repülőtér is található füves kifutópályával, ám ez a tömegközlekedésben nem játszik szerepet. A legközelebbi nemzetközi reptér Kassán (84 km) és Debrecenben (113 km) található.

Miskolcon több helyszínen is épülnek majd a közeljövőben kerékpárutak, melyek a jelenlegi hálózathoz kapcsolódnak – az új szakaszok közül talán a legjobban a Lillafüredre vezető kerékpárutat várják a miskolciak.

A város a levegőminőség javítása érdekében válaszokat keres a közlekedés megújítására, ezért a Zöldebb Városokért alapelvei mentén fogalmazza meg jövőképét. A környezettudatos szemléletformálás fontosságát igyekszik népszerűsítő, figyelemfelkeltő programokkal összekapcsolni: autómentes nap, a Föld napja, civil kezdeményezések pl.: Critical Mass támogatása, vagy csatlakozás a Green City mozgalomhoz. Továbbá az Önkormányzat részese a „Nyolc magyarországi régió levegőminőségének javítása a levegőminőségi tervek megvalósításán keresztül” elnevezésű, LIFE17IPE/HU/000017 azonosítószámú projektnek. Ebben a projektben egy olyan mérőműszer prototípusát fejleszti ki a Miskolci Egyetem az Önkormányzat közreműködésével, amely Miskolcon (és Kaposváron) a levegő PM10 szennyezettségének monitorozását végzi, segítve ezáltal a szmoghelyzetek kialakulásának, szerkezetének és dinamikájának vizsgálatát. A lokális szennyezettségre vonatkozó információkkal pedig megalapozhatóak a levegőminőség javítását szolgáló intézkedések.⁵

Miskolc válaszokat keres a közlekedés megújítására, ezért a Zöldebb Városokért alapelvei mentén fogalmazza meg jövőképét. A környezettudatos szemléletformálás fontosságát igyekszik népszerűsítő, figyelemfelkeltő programokkal összekapcsolni: autómentes nap, a Föld napja, civil kezdeményezések pl.: Critical Mass támogatása, vagy csatlakozás a Green City mozgalomhoz.

Az elmúlt években üzembe helyezett alacsony padlós Škoda villamosok után 40 darab szóló és 35 darab csuklós járműből álló – utóbbi 2015-ben „Az év autóbushoz” kategória győztese – környezetkímélő CNG autóbushoz flottát állított a rendszerbe a városi közlekedési vállalat. A fejlesztés eredményeképpen a miskolci városi közlekedést szolgáló autóbushoz döntő többsége alacsony padlós, klimatizált, környezetbarát és gazdaságosabb fenntartású lett.

Miskolc országos szinten is kiemelkedő közműhálózattal rendelkezik. A MIHŐ Miskolci Hőszolgáltató Kft. Magyarország második legnagyobb távfűtési rendszerét üzemelteti. A környezetvédelmi szempontok előtérbe helyezése indukálta a biomassza tüzelésű fűtőmű létesítésének elkészítését, valamint Miskolc geotermikus erőforrásainak felkutatását. A geotermikus hőszállító rendszer üzembe helyezésével elindult Közép-Európa legnagyobb geotermikus fűtőműve. Ezzel Miskolc távhőellátásának közel a fele geotermia alapú lett. Így a 2012-ben átadott biomassza-erőmű után újabb korszerű és környezetbarát szolgáltatással gazdagodott Miskolc távhő szolgáltatási profilja.

⁴ 2005. évi CLXXXIII. törvény a vasúti közlekedésről 1. számú melléklete alapján

⁵ Forrás: Miskolc MJV Gazdasági Programja 2020-2024

A Miskolc-tapolcai vízműnél ultraszűrő beépítésére került sor, valamint megvalósult egy biztonsági tároló kiépítése. Korszerű, folyamatos számítógépes ellenőrzést biztosító monitoring-rendszer épült ki a város ivóvizét biztosító kutakra és forrásokra, ami garantálja, hogy kristálytiszt ivóvíz jusson el a miskolci fogyasztókhoz.

Gyermekek napközbeni ellátása

A Miskolc által fenntartott bölcsődék 10 telephelyen, 784 férőhelyet biztosítva végzik tevékenységüket. Működtetésükről az Önkormányzat költségvetési szerve, a Miskolci Egyesített Szociális Egységügyi és Gyermekjóléti Intézmény útján gondoskodik. Nemzetiségi bölcsődével az Önkormányzat nem rendelkezik.

A miskolci bölcsődei ellátás az alapellátáson túli szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyelettel (óradijas szolgáltatás), játszó csoport (napidíjas szolgáltatás) és/vagy sószoza (alkalmankénti térítés) működtetésével segíti a családokat. A család- és gyermekjóléti szolgáltatás családsegítő munkatársai előre meghatározott időpontban *bölcsődei szociális munka* szolgáltatást biztosítanak.

Köznevelés

Miskolc Megyei Jogú Városban a köznevelési feladatellátást a 2019/2020. nevelési évben összesen 75 miskolci székhellyel/telephellyel működő köznevelési intézmény⁶ biztosítja.

Az óvodai ellátás biztosítása a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésének 6. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közé tartozik, melynek megfelelően az Önkormányzatnak készen kell állnia az esetleges óvodai problémák megoldására, az óvodai neveléssel összefüggő kötelező feladatok ellátására. Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának (továbbiakban: Önkormányzat) fenntartásában jelenleg 32 óvoda működik 9 székhelyen, 9 intézményvezetővel és 23 telephelyen, 23 tagintézmény-vezetővel.

Miskolc város vezetésének fontos törekvése, hogy az önkormányzati fenntartású óvodákba járó gyermekek számára megfelelő színvonalon tudja biztosítani az egészséges és biztonságos körülmények közötti nevelést, és az intézmények dolgozói számára megfelelő munkafeltételeket biztosítson. Az Önkormányzat számára öröm intézményeink szakmai munkájának sokszínűsége, minden óvoda saját arculattal rendelkezik, melyben közös cél a tehetségek felkutatása, gondozása, melyet a magasan kvalifikált óvodapedagógusaink biztosítanak. A város támogatja az erre irányuló foglalkozások, programok megszervezését.

Az Önkormányzat intézkedéseivel, stratégiáinak összehangolásával, azok egymásra épülésével a város megtartó erejének biztosítását helyezi fókuszba, a családoknak, fiataloknak jövőbeni perspektívát kínál a folyamatos munkahely teremtéssel, kedvezmények biztosításával.

Általános iskolai oktatás

Miskolcon a Miskolci Tankerületi Központ fenntartásában 27 állami fenntartású általános iskola működik. Emellett 10 egyházi és 4 egyéb fenntartású általános iskolában tanulnak miskolci gyermekek. Az általános iskolások száma 2014 óta folyamatosan csökken, mely összefügg a demográfiai mutatók csökkenő tendenciájával.

Középfokú oktatás, képzés

A Miskolcon működő 29 középfokú intézmény fenntartói, működtetői:

⁶ Oktatási Hivatal kimutatása alapján: Működő köznevelési intézmények listája (aktuális adatokkal)
<https://www.oktatas.hu/kozneveles/kozerdekuadatok/>

- a Miskolci Szakképzési Centrum,
- a Miskolci Tankerületi Központ,
- különböző egyházak,
- a Miskolci Egyetem (Ferenczi Sándor Egészségügyi Szakgimnázium),
- és egyéb fenntartók – alapítványok.

Miskolci Szakképzési Centrum

A Miskolci Szakképzési Centrum 11 tagintézményével biztosítja a helyi gazdasági igényeken alapuló magas színvonalú szakmaoktatást Miskolc városában. Képzési kínálatuk nagyon sokszínű: műszaki, üzleti és gazdálkodási képzésektől a szépirodalmi és szociális ágazat szakmai képzésein túl, egészen a turizmusig nyújt képzéseket gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt. A Miskolci Szakképzési Centrum a miskolci szakképzési intézményeket foglalja magába azzal a céllal, hogy a térség gazdálkodó szervezeteinek munkaerőigényét és az érdeklődők szakmatanulási igényét összehangolja és biztosítsa a régió munkaerőbázisát nem pusztán szakképzett, de az Ipar 4.0-a szempontjainak megfelelő képzések által. A tanulók technikumban való továbbtanulással emelt szintű szakképesítésre és a felsőoktatásban való továbbtanulás lehetőségére tehetnek szert. A szakközépiskolai képzések nagyon gyorsan - 3 év alatt – kereseti lehetőséget biztosítanak, és nem zárják ki a továbbtanulás lehetőségét sem. Az első szakmát szerző fiatalok és azok, akik esti munkarendben ingyenesen második szakképesítést is szeretnének, iskolarendszerű képzésekben tanulhatnak. A Szakképzési Centrum a felnőttképzésben is tevékenykedik, nyitottak igény esetén új képzések kidolgozására és lebonyolítására is.

Miskolci Tankerületi Központ

A Miskolci Tankerületi Központ fenntartásában lévő 5 gimnázium és 1 szakgimnázium tanulóinak létszáma az elmúlt években kis ingadozással 3700 fő körüli értéken volt.

Legnagyobb gimnáziumok a Földes Ferenc Gimnázium (4 évfolyamos nappali képzés 302 fő, 6 évfolyamos nappali képzés 424 fő) és a Herman Ottó Gimnázium (8 évfolyamos képzés 511 fő, 4 évfolyamos képzés 357 fő).⁷

Egyházi fenntartású gimnáziumok és kollégiumok

Az egyházi fenntartású intézmények közül a legnagyobb a Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium, melyben 823 gyermek jár, valamint a Fáy András Szakgimnázium 684 tanulóval. Az egyházi fenntartású középfokú oktatási intézményekben 2020-ban 257 fő pedagógus, valamint 155 fő segítő dolgozó vesz részt az oktatásban.⁸

A három egyházi fenntartású kollégiumban 2020-ban összesen 468 gyermek kapott elhelyezést. Egyházi fenntartású intézmény még Miskolcon a Szent Benedek Középiskola és Alapfokú Művészeti Iskola Miskolci Tagintézménye és a Nyitott Ajtó Baptista Iskola (NABI) Mentor Művészeti Szakgimnázium és Középiskola városi intézménye.

A városban 5 állami fenntartású és 4 egyházi fenntartású kollégium működik.

Egyéb fenntartású középfokú oktatási intézmények

A Miskolcon található egyéb fenntartású (alapítványi, nemzetiségi stb) középfokú oktatási intézményeket a következő táblázat gyűjti össze:

⁷ Forrás: Tankerületi Központ 2019.

⁸ Forrás: www.oktatas.hu

Hámori Waldorf Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola
MISKOLCI RENDÉSZETI SZAKGIMNÁZIUM
Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola
Kalyi Jag Roma Nemzetiségi Általános Iskola, Gimnázium, Szakgimnázium, Szakközépiskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Felnőttoktatási Intézmény
Dr. Ámbédkar Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola, Általános Iskola és Martin Luther King Középiskolai Kollégium
Balázs Győző Református Gimnázium, Egységes Művészeti Szakgimnázium és Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Művészeti Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Iskola
MIOK József Nádor Gimnázium és Szakképző Iskola
Mentor Általános Iskola, Gimnázium és Szakképző Iskola
Borsod és Térsége Gimnázium és Szakközépiskola
Miskolci Magister Gimnázium
Fókusz Gimnázium, Szakképző Iskola, Általános Iskola és Felnőttképző Intézmény
Alternatíva Életfa Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola

A táblázatban szereplő intézmények tanulói összlétszáma 2019-ben 2593 fő volt.⁹

Duális Képzés

Budapest mellett Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye is vezető szerepet lát el a duális oktatás terén azzal, hogy a legtöbb – duális rendszerben tanuló – diákot tudhatja magáénak. A képzési forma a középfokú oktatásban és a felsőoktatásban egyaránt jelen van.

A munkaerőpiacra való felkészültséget segítik azok a duális képzések is, melyek 2015 óta vannak jelen a Miskolci Egyetemen. Lényegük, hogy már a tanulmányok során olyan gyakorlatorientált tapasztalatokat szerezhessenek a diákok a szerződött partnereknél, melyek a későbbiekben segítik a munka világába való beilleszkedésüket.

A Miskolci Egyetemen összesen 4 karon lehet a képzésre jelentkezni a következő területeken: gazdaságtudományok, informatika, műszaki, társadalomtudomány, illetve természettudomány, valamint 15 szakképző iskolában is elsajátítható ez a képzési forma.

Jelenleg összességében mintegy ~5000 hallgatói szerződés van érvényben.

2020. májusi adatok szerint mintegy 147 partnerrel kötött már megállapodást az egyetem, melyek duális képzési gyakorlólhelyekként szolgálnak.

Felnőttképzés

A középfokú oktatással együttműködve és azt kiegészítve a felnőttképzés könnyen és gyorsan reagál a gazdaság elvárásaira. A miskolci felnőttképzés célja, hogy a vállalatok a kiképzett szakemberek tudását saját igényeiknek megfelelően alakítsák. A felnőttképzés speciális képzési tartalmak létrehozásával egyedi megoldásokat kínál minden helyzetben, amely biztosítja, hogy a vállalatok a kiképzett szakemberek tudását saját igényeiknek megfelelően alakítsák.

A Miskolci Felnőttképző Központ Kft. gyakorlati oktatást biztosít az iskolarendszerű szakképzést folytató iskolák diákjai számára és részt vesz a régió felnőttképzésében. A megrendelő vállalatok szakmai igényei alapján az OKJ szakképesítést adó programok mellett kompetencia alapú és nyelvi

⁹ Forrás: www.oktatas.hu

képzésekkel is foglalkozik. A cég hozzájárul mind a Miskolc Holding Zrt. tagvállalatainak, mind a régió multinacionális vállalatainak felnőttképzési igényeinek megoldásához: a képzési szükséglet felmérésétől a képzési programok kidolgozásáig, megvalósításáig. A versenyszféra mellett az államilag támogatott munkaerő-piaci képzési pályázatok is nagy hányadát képezik a cég tevékenységének. Kiemelt jelentőségűek a gépészet szakmacsoportban meghirdetett programok.

Felsőoktatás

„Hagyomány és megújulás – a tudás és közösség kampusza” - a **Miskolci Egyetem** a tudományok széles körét oktató és kutató egyetem, igazi Universitas. Oktatási portfóliója, beiskolázási merítési bázis és oktatói kiválósága alapján a magyar felsőoktatás élvonalába tartozik, az intézmény a nemzetközi és hazai felsőoktatási rangsorokban kedvező és stabil besorolásokat ér el. Az oktatás - az Egyetemvárosban, a városban lévő Zenepalotában, Ózdon és Sátoraljaújhelyen - hét karon és egy intézetben folyik, minden képzési szinten: felsőoktatási szakképzés, alapképzés BA/BSc (41), mesterképzés MA/MSc (46), osztatlan képzés, doktori képzés (7 doktori iskolában), valamint szakirányú továbbképzés (81).

A Magyar Kormány 2020. elején született döntése alapján a Miskolci Egyetem – más egyetemekkel együtt – 2020. augusztus 1. hatállyal a modellváltó egyetemek közé nyert besorolást. Fenntartója az állam által létrehozott vagyonkezelői alapítvány, az Universitas Miskolczienzis Alapítvány. Az átalakítás a felsőoktatási intézmény versenyképességének növelését szolgálja.

Kulturális értékeink

Miskolc kulturális sokszínűsége és turisztikai attrakciói elsősorban a város földrajzi adottságaiból, megyeszékhely szerepéből, a folyamatosan változó igényekhez való alkalmazkodás szükségességéből jött létre.

A kötelező önkormányzati feladatokat végző **II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár**, valamint a **Herman Ottó Múzeum** történetének mérföldkövei a 19. század utolsó éveire kapcsolódnak. A többszöri átszervezésnek és új épületek kialakításának köszönhetően ma már megyei és városi feladatokat is ellát mindkét intézmény. A város több pontján megtalálható 7 fiókkönyvtárral Miskolc mellett további 318 településén nyújt szolgáltatást, ezzel az intézmény az ország egyik legnagyobb könyvtárai közé tartozik. A Herman Ottó Múzeum 9 telephellyel rendelkezik, gyűjteményei az ásványtártól a történeti tárig mutatja be Miskolc és tágabb régiójának leleteit, történeti és történelmi, képzőművészeti gyűjteményeit. A kiállítások között Száz Endre világhírű képzőművész állandó kiállításai mellett, Szemere Bertalan várostörténeti kiállítással, a Pannon-tenger és az Elit Alakulat állandó kiállításokat is megtekinthetik az érdeklődők. A Rákóczi-házban működő Miskolci Galéria évente több óta otthont ad az időszakos kiállítások mellett a Miskolci Grafikai Triennálénak.

A közművelődési feladatokat a **Miskolci Kulturális Központ** integrálja. A különböző városrészekben található Művelődési házak színvonalas programokat kínálnak a város lakosságának és ezek az intézmények adnak otthont a kulturális civil szervezetek programjainak is. A szintén telephelyként integrált **Művészetek Háza** pedig városunk legsokoldalúbban használt multifunkcionális kulturális központja. A 2006 szeptemberében megnyílt épület kiváló helyszínt nyújt komoly- és könnyűzenei koncertekhez, táncművészeti és színházi előadásokhoz, kiállításokhoz, irodalmi műsorokhoz és ismeretterjesztő előadásokhoz egyaránt. Ezen kívül konferenciák, partnertalálkozók, sajtótájékoztatók, könyvbemutatók és gálaműsorok kedvelt helyszíne.

A kulturális élet egyik központjának számító **Diósgyőri vár** fejlesztése és a **Lovagi tornák** terének kialakítása 2014 augusztusára valósult meg. A vár impozáns falai látványos kiállítások, kulturális és turisztikai célú rendezvények, fesztiválok helyszínévé is funkcionál. Közkezdelt helyszíne családi és céges rendezvényeknek, koncerteknek, konferenciáknak, előadásoknak és történelmi játékoknak

egyaránt. A Diósgyőri vár szomszédságában található a Lovagi Tornák Tere, mely „együtt él” a várral, bekapcsolódik a történelmi játékokba, és hasonlóképp otthont ad fesztiváloknak, színházi előadásoknak, koncerteknek.

A Lovagi Tornák Tere kiválóan alkalmas nemzetközi díjugrató és díjlovagló versenyek rendezésére.

Városunkban három gazdasági társaság biztosítja az előadó-művészeti szolgáltatást az érdeklődő közönség számára.

Az ország első kőszínháza is településünkön található. A Miskolci Nemzeti Színház Közép-Európa egyik legkorszerűbb épületegyüttese. Az erős, állandó társulaton alapuló, sokszínű repertoárszínház a magyar és a nemzetközi drámairodalom klasszikus és kortárs darabjaival intenzív élményt nyújt városunk és a megye lakosai számára. A színház elsődleges célja az óvodásoktól a nyugdíjasokig olyan repertoár kialakítása, melyben a zenés daraboktól a formabontó táncelőadásokig mindenki megtalálja a megfelelő előadást.

Az előadó-művészet másik jelentős társulata a **Csodamalom Bábszínház**, amely működését 1986-ban kezdte meg amatőr csoportként. 1992-től működik hivatásos színházként. A klasszikus meseirodalom darabjai mellett magyar népmeséket és kortárs hazai, illetve külföldi szerzők műveit játszotta és játssza a társulat, a bábos szakma legkiválóbb rendezőinek, tervezőinek irányítása alatt.

Az előadó-művészeti tevékenység harmadik pillére a **Miskolci Szimfonikus Zenekar**, amelynek jogelődje a 19. században kezdte meg működését egyesületként. A jelenlegi formában működő Zenekar hivatalos megalakulására 1963-ig kellett várni. Bérletsorozatain és ifjúsági programjain kívül a Zenekar megannyi kivételes, különleges, egyedi és állandó koncerttel is jelen van a város életében. Kiterjedt nemzetközi kapcsolatainak köszönhetően gyakran vendégszerepelnek nemzetközi fesztiválokon, valamint rangosabb európai hangversenytermek színpadain.

A **Miskolci Kocsonya Fesztivál** pedig Miskolc legjelentősebb gasztronómiai fesztiválja. A gasztronómia mellett a könnyűzenei műfaj is meghatározója a programoknak. Mindezek mellett kiállítások, utcazenészek, táncosok is feltűnnek a színpadokon.

A **Cinefest-Miskolci Nemzetközi Filmfesztivál** Magyarország vezető filmes mustrája. A minden év szeptemberében megrendezésre kerülő programon a szakma és a nézők az elmúlt egy év legértékesebb, legjelentősebb filmjeivel találkozhatnak a világ filmterméséből.

Miskolc városa mindezek mellett helyt ad **Nemzetközi Ásványfesztiválnak**, különböző helyi gasztro-fesztiváloknak, sör, bor és pálinka mustráknak. Utóbbi rendezvényeknek elsősorban a városunkat körülvéző pincesorok, a történelmi Avasi pincesor és a Görömbölyi pincesor ad otthont.

Turisztikai attrakciók

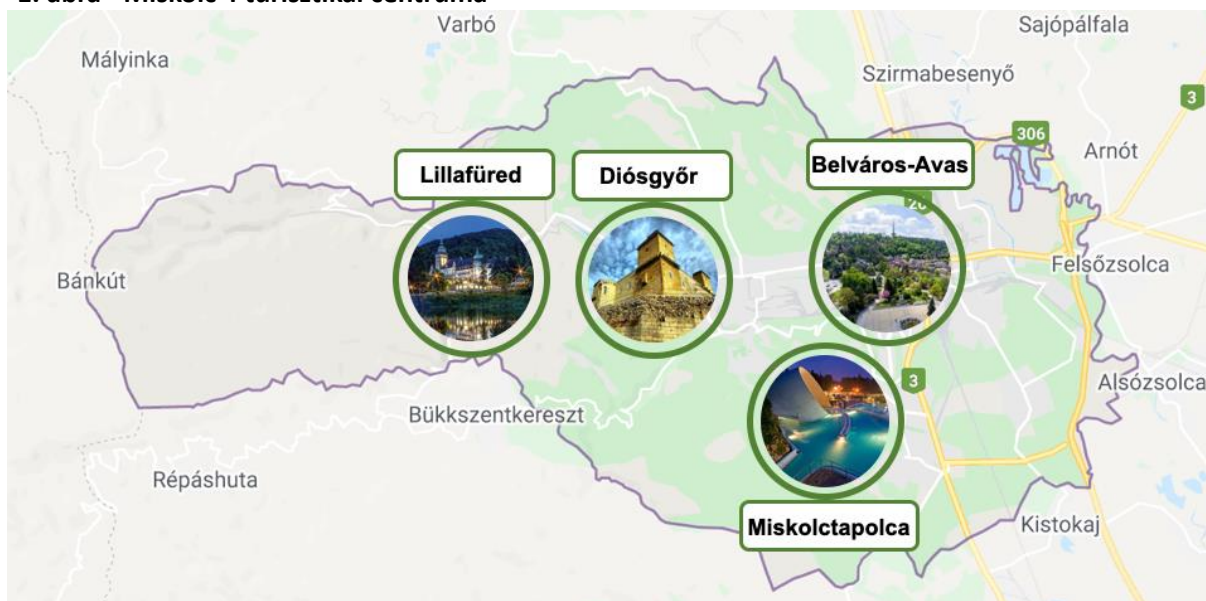
Miskolc város turizmusa is sokszínű képet mutat, a kulturális turizmus mellett az aktív és egészségturizmus területén is jelen vannak szolgáltatások.

A kulturális vonzerők között az épített örökség egyik kiemelkedő épülete a műemlék **Avasi Református Templom**, amely Magyarország egyik legjelentősebb késő gótikus emléke. A templom mellett álló fagalériás, 16. századi harangtorony órája Miskolc jelképe lett. A város legértékesebb műemlékei közé tartozik a 18. században emelt későbarokk stílusú görögkeleti ortodox templom, a kéttornyú Minorita templom, az erdélyi jellegű rönkfából ácsolt **Deszkatemplom**. A neoromán-moreszk zsinagóga a legnagyobb a régióban. 2011-ben került átépítésre és székesegyházi rangot kapott a Búza-téri Nagyboldogasszony görög-katolikus székesegyház.

Miskolc egyik legjellegzetesebb építménye az Avas hegyen épült Avasi kilátó, amely szintén Miskolc egyik jelképévé vált. A kilátóból páratlan szémszögből látható a város.

Nemcsak Miskolc, hanem a várost szegélyező **Bükk Nemzeti Park** része is Lillafüred, az ország első klimatikus gyógyhelye és közkedvelt kirándulólhelye. Nevezetessége a Palotaszálló, melynek függőkertje falából nyílik az Anna-barlang. Szintén Lillafüreden található a cseppköveiről nevezetes Szent István-barlang. A népszerű kirándulólhelyhez a Diósgyőrből induló LÁÉV erdei kisvasúttal is eljuthatunk, mely az ország legnagyobb viaduktján viszi az utasokat Garadna végállomásig.

1. ábra - Miskolc 4 turisztikai centruma

Forrás: Midmar Kft.

A város leglátogatottabb turisztikai desztinációja **Miskolctapolca**, ahol az Európában is egyedülálló Miskolctapolcai Barlangfürdő várja vendégeit. 2015 májusában megnyílt a felújított és igényesen átalakított Miskolctapolcai Strandfürdő. A fejlesztés eredményeként a strand alkalmassá vált vízilabda mérkőzések és úszóversenyek megrendezésére is.

A városrészben 2019-2020-ban zajlott Közép-Európa egyik legnagyobb és legjobb élményeket kínáló fürdőkomplexuma, az **Ellipszum Élmény- és Strandfürdő** kivitelezése. A beruházással Miskolctapolca a magyarországi turizmus egyedülálló kínálatát nyújtja, így a város a külföldi és a hazai turizmus egyik legkeresettebb turisztikai célpontjává vált.

A **Kemény Dénes Városi Sportuszoda** elsősorban az iskolán kívül és profi versenysportolók számára biztosít felkészülési lehetőségét.

Sport

Miskolc mindig nagy hangsúlyt fektet a sportéletre, az élsportra és a tömegsportra egyaránt. A város elkötelezettségét az elmúlt években történt infrastrukturális és ingatlanfejlesztések is jelzik. Nemzetközi szabványoknak megfelelő futópályával és fedett futófolyosóval rendelkező, téli edzésre is alkalmas atlétikai centrum épült az egyetemen.

Megújult az Ifjúsági-sporttelep futó- és műfüves labdarúgó pályája. A futópálya rekortán-borítást és világítást kapott, melyek lehetővé teszik a szabadidő sportolóknak, hogy télen, a korai sötétedés ellenére is hódolni tudjanak futás iránti szenvedélyüknek. Ugyanitt szabadtéri kondicionáló park is szolgálja a lakossági igényeket. Hasonló sportolási lehetőséget kínál az Ávasi-városrész a kilátó szomszédságában, valamint a Majális-park is, melyeket egyaránt térítés nélkül lehet igénybe venni.

A diósgyőri tanuszoda rekonstrukciója is megvalósult, továbbá elkészült az új versenymedence a Miskolctapolcai Strandfürdő területén. A Jégcsarnok szabadtéri jégpályájának igényes kivitelezésű lefedésével jelentősen növekedett a pálya kihasználhatósága, különösen a kedvezőtlen időjárási körülmények esetén. 2018. májusára megvalósult a DVTK Stadion teljes átalakítása, melynek köszönhetően 15 000 néző befogadására alkalmas a modern létesítmény.

Sport infrastruktúra terén a város jól ellátottnak mondható, melynek köszönhetően Miskolc az utóbbi időszakban számos rangos sportesemény helyszíne lehetett.

A megyeszékhelyen pezsgő sportélet zajlik. A kiváló feltételek megalapozzák, hogy a csapatok évek óta az első osztályban szerepelnek, mint a DVTK férfi és női labdarúgó csapata, a DVTK Jegesmedvék férfi jégkorong gárdája, az Aluinvent DVTK női kosárlabda együttese, továbbá a Miskolci Vízilabda Club (MVLC) férfi csapata és a MEAFC férfi röplabda együttese is felküzdötte magát az első osztályba.

Birkózás, judo, biatlon, boccia¹⁰ sportágban olimpikonjai vannak a városnak, míg kajak-kenu és öttusa utánpótlás korú versenyzőik világversenyeken nyernek érmeiket. Az MVSZ Miskolc Városi Sportiskola Nonprofit Közhasznú Kft. nagy sikerrel neveli a város utánpótlás sportolóit. 15 sportágban, ezernél több fiatal látogatja az edzéseket. A város szenior sportolói is sikeresek számos sportágban, úgy, mint atlétika, tájékozódási futás, birkózás és úszás.

Számos diákolimpiai és szabadidősport verseny tartja mozgásban egész évben az általános- és középiskolai tanulókat. Köznevelési típusú sportintézetként 2015-től működik a Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola. Az országban egyedülállónak mondható a kötelező úszásoktatás szervezettsége, mely több, mint 30 éves múltra tekint vissza.

A vakok és gyengén látók a Látássérültek B.-A.-Z. Megyei „Denevér” Sportegyesületen keresztül tekesportágban versenyezhetnek nemzetközi, speciális szabályok szerint. A mozgáskorlátozottak a Mozgáskorlátozottak „AKARAT” Sportegyesületében sportolhatnak úszás és boccia sportágakban. A Kerékvilág Sportegyesület tenisz és kosárlabda sportágban tart edzéseket.

¹⁰ Boccia: egyfajta golyójáték. A sportágat olyan emberek számára találták ki, akik súlyosan mozgássérültek. 6 piros, 6 kék, és 1 fehér labdával játsszák, egy 6x12.5 méteres pályán. A mérkőzéseket egyéniben, párosban, vagy csapatban űzik. A verseny célja, hogy a színes labdákkal eltalálják a célgolyót.

A siketeket és nagyothallókat a Miskolci Hallássérültek Egyesülete és Sport Klubja támogatja, labdarúgás, bowling, horgászat, úszás terén versenyezhetnek tagjaik.

Miskolcon a nem versenyszerűen testmozgást végzők is fellelhetik a számukra megfelelő sportolási lehetőséget. A szabadtéri sportpályák, futó-, túra- és kerékpáros útvonalak, a Bükk-hegység közelsége mind-mind kiváló háttérrel kínálnak mindehhez. Összefoglalásként úgy is fogalmazhatunk, hogy a borsodi vármegyeszékhelyen kortól, nemtől, anyagi háttértől függetlenül mindenki megtalálhatja a számára megfelelő, elérhető és szimpatikus sportolási lehetőséget.

Demográfia

Miskolc népessége a rendszerváltást követően folyamatos csökkenést mutat. Az ezredfordulón még több, mint 180 000 fős lakónépessége 2018-ban már csak 154 521 főt számlált, 2021-ben pedig már a lélektani 150.000-es népességszámot sem érte el a város lakossága: 147.480 fő.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő	Változás
2016	157 177	bázis év
2017	155 650	99,03%
2018	154 521	99,27%
2019	152 901	98,95%
2020	150 695	98,56%
2021	147 480	97,87%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

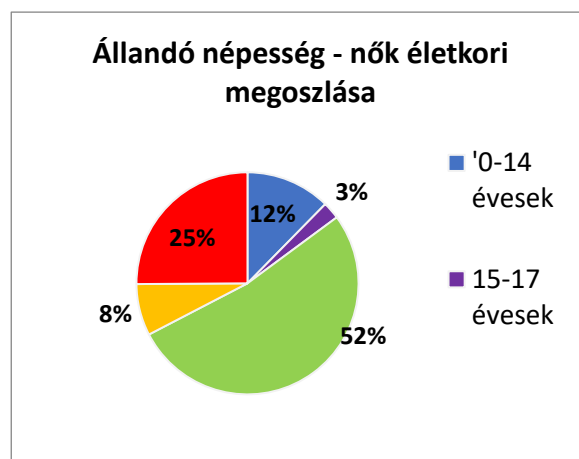
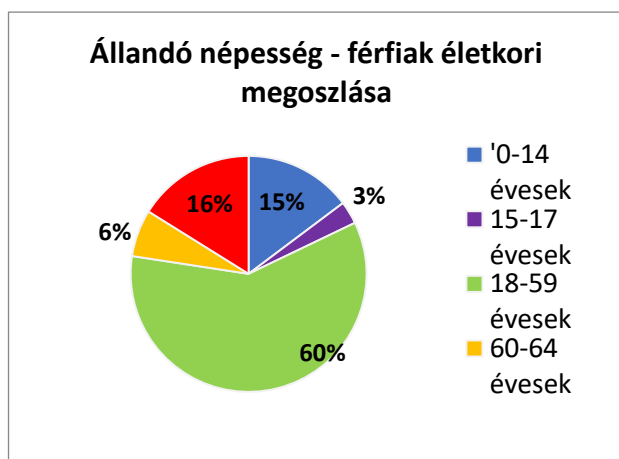
Megvizsgálva az állandó népesség nemek és korcsoportok szerinti összetételét azt láthatjuk, hogy a nők népességen belüli aránya közel 7%-kal nagyobb (53,16%) a férfiakénál (46,84%).

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma	73 789	83 755	157544	46,84%	53,16%
0-2 évesek			4 062	2,58%	
0-14 éves	10 887	10 348	21235	6,91%	6,57%
15-17 éves	2 307	2 106	4413	1,46%	1,34%
18-59 éves	43 933	43 977	87910	27,89%	27,91%
60-64 éves	4 758	6 296	11054	3,02%	4,00%
65 év feletti	11 904	21 028	32932	7,56%	13,35%

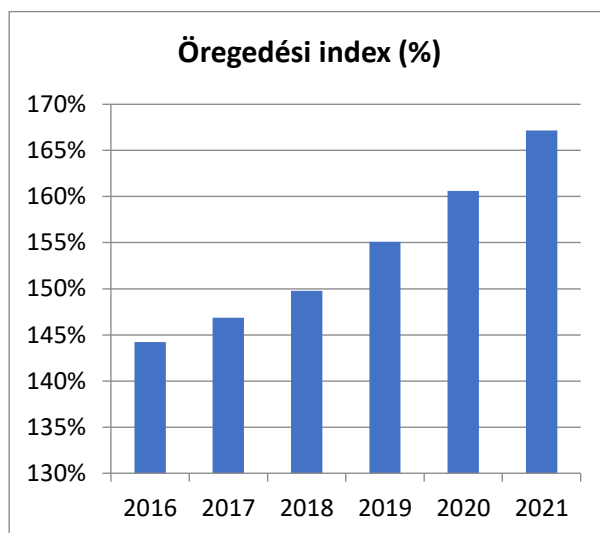
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az általános tendenciáknak megfelelően az tapasztalható, hogy a 14 év alatti korosztályban a fiúk aránya még magasabb valamivel a lányokénál, ami az életkor növekedésével fokozatosan megfordul.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2016	31 226	21 653	144,21%
2017	31 503	21 452	146,85%
2018	32 104	21 435	149,77%
2019	32 932	21 235	155,08%
2020	33 458	20 832	160,61%
2021	33 609	20 106	167,16%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Jól látható, hogy a 65 év felettiiek száma évről évre növekszik, szemben a 14 év alattiak csökkenő tendenciájával. 2021-ben 33 609 fő 65 év feletti állandó lakosra 20 106 fő gyermekkorú jutott, ami elöregedő társadalmat mutat.

A vándorlási egyenleg változását demonstráló alábbi táblázatból kiderül, hogy a vándorlási különbözet a 2016. év kivételével negatív volt, bár tendenciájában csökkenő.

Az elköltözők egy része Miskolc vonzáskörzetében lévő kistelepüléseken létesít új lakóhelyet megtartva miskolci munkahelyét, valamint továbbra is igénybe vevői maradnak a város szolgáltatásainak és közszolgáltatásainak.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2016	1,34
2017	-3,94
2018	-2,46
2019	-7,13
2020	-8,00
2021	-12,44

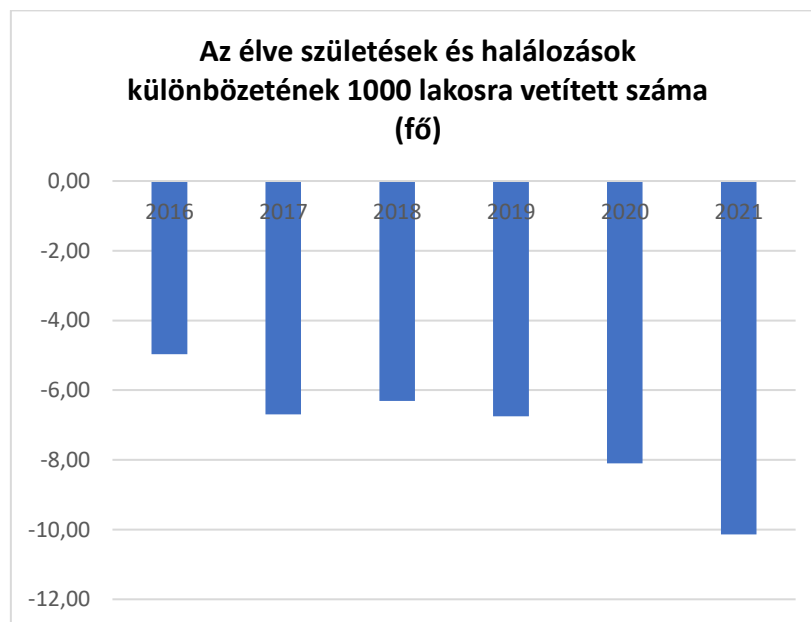
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2016-2021 közötti időszakot vizsgálva megállapítható, hogy Miskolc népességének fogyását kisebb részt a negatív vándorlási különbözet, nagyobb részt a természetes fogyás okozta.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő)
2016	-4,97
2017	-6,69
2018	-6,31
2019	-6,75
2020	-8,10
2021	-10,14

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2016-2021 időszak természetes szaporodásának vizsgálatával megállapítható, hogy a népesség fogyása jelentős ütemben növekedett a vizsgált időszakban, a halálozások száma a születések számát jelentősen meghaladja.

Értékeink, küldetésünk

Magyarország Alaptörvénye, Szabadság és felelősség fejezete II. cikkének értelmében „Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

Küldetésünk, hogy az Alaptörvény, valamint az *egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról* szóló 2003. évi CXXV. törvény passzusait kiemelten szem előtt tartva városunk minden polgára számára – különös tekintettel a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokra – elősegítse az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesítését, biztosítsa a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést és megelőzze a hátrányos megkülönböztetést.

Kiemelt értékeink

Társadalmi szolidaritás. Célunk az összetartó, szolidáris, hátrányos megkülönböztetéstől mentes helyi társadalom erősítése.

Az emberi méltóság tiszteletben tartása. Életkörülmények, -feltételek, -tér kialakítása, mely a lakosok emberi méltóságának, értékeinek, egyediségének megerősítését szolgálja.

Partneri kapcsolat, együttműködés. A kölcsönös előnyök egyidejű biztosításával a partnerség és a méltányosság elvének érvényesítésére törekszünk.

„A bármilyen hátránnyal Miskolcon élő lakosság esélyeinek érvényesítése érdekében összehangolja az Önkormányzati intézményeket és a civil szervezeteket, a célkitűzések megvalósítása érdekében, és kialakítja az együttműködési rendszereit, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítani tudja az éves munkatervének megvalósítását, nyomon követi a célok teljesülését, ellenőrzi, értékeli az elért eredményeket, kiigazítja a rendszert, melynek gyakorlati megvalósítására fórumot hoz létre.”¹¹

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, a szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket érintő intézkedések érdekében – az óvodák kivételével – együttműködik az intézményfenntartó központ területi szervével, a Miskolci Tankerületi Központtal és a Miskolci Szakképzési Centrummal.

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

HEP helyzetelemző részének célja

¹¹Forrás: Miskolc Megyei Jogú Város Esélyegyenlőségi Tanácsa Szervezeti és Működési Szabályzata, 2015.

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a városban.

Célunk továbbá a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP Intézkedési Terv (a továbbiakban: HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

Célunk továbbá meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását és folyamatos fenntartását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés, értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP-Fórumot és az Esélyegyenlőségi Tanács működtetését.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése

1. Jogszabályi háttér bemutatása

A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti”. A HEP elkészítését az *egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról* szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályok a törvény végrehajtási rendeletei:

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól,

különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a **programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési Önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának **Településfejlesztési Konceptióját** a város Közgyűlése az I-8/80.129/2014. számú határozatával hagyta jóvá. A dokumentum összeállítását helyzetfeltáró, elemző és értékelő munkafázisok alapozták meg. A koncepció hosszú távra fogalmazza meg a város jövőképét, kijelöli a város pozícióját 2030-ig a hazai városhálózatban, bemutatja a város társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetének jövőbeni állapotát. A jövőkép a megindult paradigmaváltást erősítő, újszerű beavatkozások eredménye.

A koncepcióval összhangban készült el az **Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS)** és az annak részét képező **Antiszegregációs Program**, melyet Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 2014-ben a VIII-105/80.939/2014. számú határozatával fogadott el.

A stratégia funkciója, hogy bemutassa a koncepcióban megfogalmazott hosszú távú célok megvalósíthatóságát. A koncepció célrendszeréből öt stratégiai cél vezethető le:

- gazdasági potenciál növelése,
- természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja,
- életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése,
- épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése,
- biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése.

Integrált Területi Program (ITP)

A Terület és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) által támogatható városfejlesztési beavatkozások az Integrált Területi Program keretében valósíthatóak meg.

A TOP 6. prioritása az alábbi intézkedéseket tartalmazza:

- gazdaságfejlesztés,
- családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése,
- gazdaságélénkítő és népességmegtartó városfejlesztés,
- fenntartható városi közlekedésfejlesztés,
- önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energiafelhasználás arányának növelése,
- városi közszolgáltatások fejlesztése,
- leromlott városi területek rehabilitációja,
- gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás fejlesztése,
- társadalmi kohéziót célzó helyi programok.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának **Gazdasági Programja a 2020-2024 közötti időszak fő városfejlesztési irányait foglalja össze**, mely példaértékű abból a szempontból, hogy a jogszabály által elő nem írt területeken (pl. sport, kultúra) is megfogalmaz az esélyegyenlőséggel kapcsolatos

törekvéseket. A koncepció elsősorban a város gazdaságának megerősítését, versenyképességének erősítését, a foglalkoztatás (beleértve a szociális- és közfoglalkoztatás) bővítését tartja szem előtt. A megfogalmazott célkitűzések a HEP valamennyi célcsoportját érintik.

Miskolc Megyei Jogú Város 127/2020. (X.29.) közgyűlési határozatával elfogadta a **2020-2030** évekre vonatkozó **Turizmusfejlesztési Stratégiáját**, mely a távlati tervében megfogalmazott saját cél- és eszközrendszerével kíván hozzájárulni a Mátra-Bükk turisztikai fejlesztési térség stratégiai dokumentumához, ezzel elérve, hogy a város turisztikai potenciálja és teljesítménye megfelelő hangsúlyt kapjon, és Miskolc a turisztikai térség vezető desztinációjává, húzóerejévé váljon.

Miskolc **Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának 2020.** évi felülvizsgálata megtörtént. A fejlesztéseket megalapozó tervdokumentum irányelveket fogalmaz meg, valamint információkat biztosít egyéb tervezések készítői számára. Feladata: elősegíteni egy egységes, szociális-szolgáltató politika kialakítását a településen. A koncepció bemutatja a város szocio-demográfiai helyzetét, a szociális szolgáltatások rendszerét, valamint civil és egyházi szervezeteket, intézményeket stb.

Miskolc Megyei Jogú Város **Bűnmegelőzési Stratégiája** átfogóan kezeli a bűnmegelőzés témakörét. A **2019-2024.** évekre vonatkozó cselekvési program tartalmazza a célok eléréséhez szükséges eszközöket, a feladatok felelőseit, közreműködőit, és a végrehajtási határidőket.

2.2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósításához szükséges közszolgáltatásokat, illetve intézkedéseket helyi szinten, saját szolgáltatók és intézmények, illetve helyi társadalmi szervezetek útján biztosítja, így a térségi, társulási kapcsolódások bemutatása Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata tekintetében nem releváns.

2.3. A települési Önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés során törekedtünk a legfrissebb rendelkezésre álló adatok használatára. Alapvetően az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (továbbiakban: TeIR) adatbázisából nyertünk ki „információkat”, azonban a TeIR esetünkben számadatokat csak 2021-ig tartalmaz. A 2021-es évet követő adatok vonatkozásában – egyes esetekben - a www.ksh.hu weboldalt hívtuk segítségül, illetve helyi adatgyűjtésből származó információkra hagyatkoztunk, természetesen valamennyi adattábla esetében feltüntetve a pontos forrást.

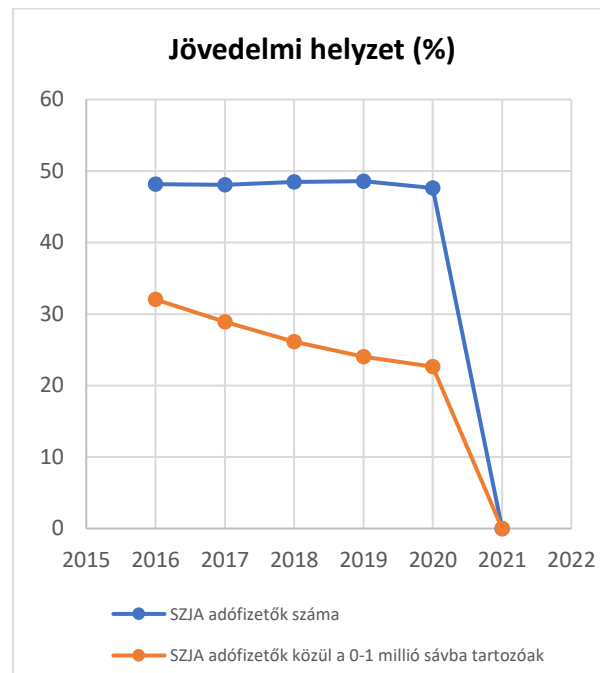
A programban található táblázatok adatai kizárólag Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatára vonatkoznak, a táblázatok fejlécei és sorszámozásai országosan használt egységes formátumot követnek.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

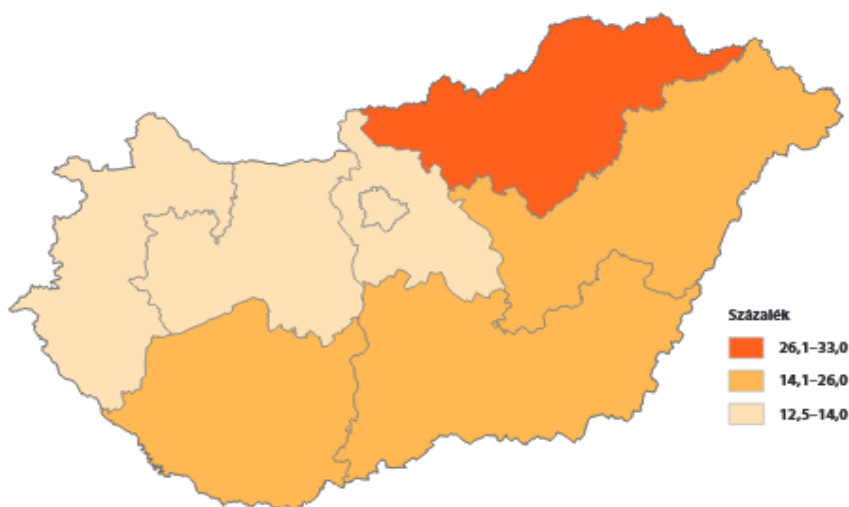
3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában	az állandó népesség %-ában
2016	48,17	32,03
2017	48,07	28,89
2018	48,49	26,13
2019	48,58	24,04
2020	47,63	22,62
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mélyszegénység alatt azt értjük, amikor valaki hosszú időn keresztül a relatív szegénységi küszöb alatt él, és nem látszik annak lehetősége, hogy helyzetéből önerővel, külső beavatkozás, segítség nélkül ki tudna törni. Mérésére az Európai Unió minden tagállama három részindikátort határozott meg, a relatív jövedelmi szegénységi arányt, a súlyos anyagi deprivációban érintettek arányát és a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők arányát.

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya régióinként, 2017

Forrás: KSH, Háztartások életszínvonala 2017.

A dimenziók közül, ha egy is teljesül már az a társadalmi kirekesztés kockázatát vonja maga után. A felmérések is igazolják, hogy a szegénység területileg is koncentrálódik, Borsod-Abaúj Zemplén Vármegye a legérzékenyebb térsége az országnak. A kisebb foglalkoztatottság kiváltó okai közé tartozik az ipari termelés csökkenése és a bányák bezárása, valamint az elavult szakképzettség.

Az Önkormányzat elkötelezett a szegénységgel kapcsolatos hátrányok enyhítésében, célja a szegregátumokban élő lakosság integrációjának elősegítése és ehhez kötődően a lakosság életkörülményeinek hatékony javítása. Célját közösségi összefogással a részvételi demokrácia mentén kívánja megvalósítani. A pozitív eredmények elérése érdekében a város szoros együttműködést szándékozik kialakítani az állami és a civil szervezetekkel. Az erre irányuló törekvés első lépéseként 2020 tavaszán - Miskolc Megyei Jogú Város Alpolgármestere kezdeményezésével – a helyi szociális, egészségügyi, rendészeti, közneveléssel és polgári jogokkal foglalkozó szakemberek munkacsoportot alakítottak a leszakadó városrészek jelenlegi helyzetének felmérésére, megoldási, beavatkozási stratégiák kialakítására.

Ehhez a munkához az Önkormányzat további Európai Unió pályázatokat is kíván csatlakoztatni. A leszakadó városrészek integrálására vonatkozóan már több megoldási javaslat is született korábban, de ezek a projektek a problémák egy-egy részére fókuszálnak. A mostani munka komplexitásában kívánja vizsgálni a problémákat szinergikus válaszokat keresve, az integrált és részvételen alapuló helyi fejlesztés alapelveit alkalmazva.

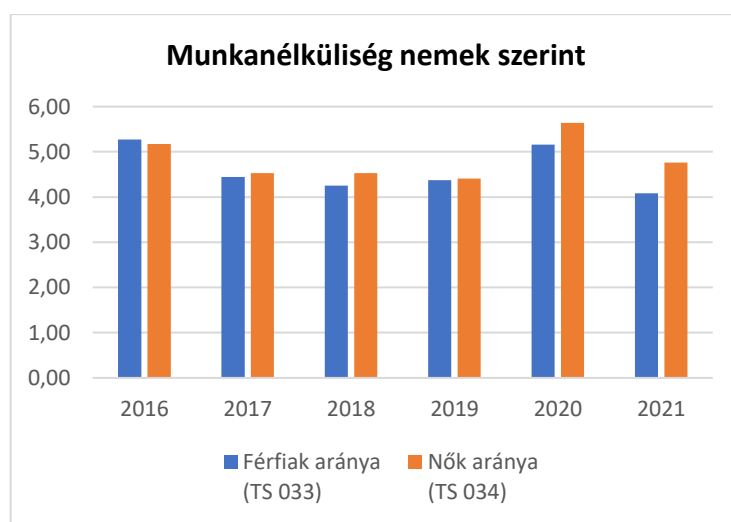
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2016	5,27	5,17	5,22%
2017	4,44	4,53	4,49%
2018	4,25	4,53	4,39%
2019	4,37	4,41	4,39%
2020	5,16	5,64	5,40%
2021	4,08	4,76	4,42%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

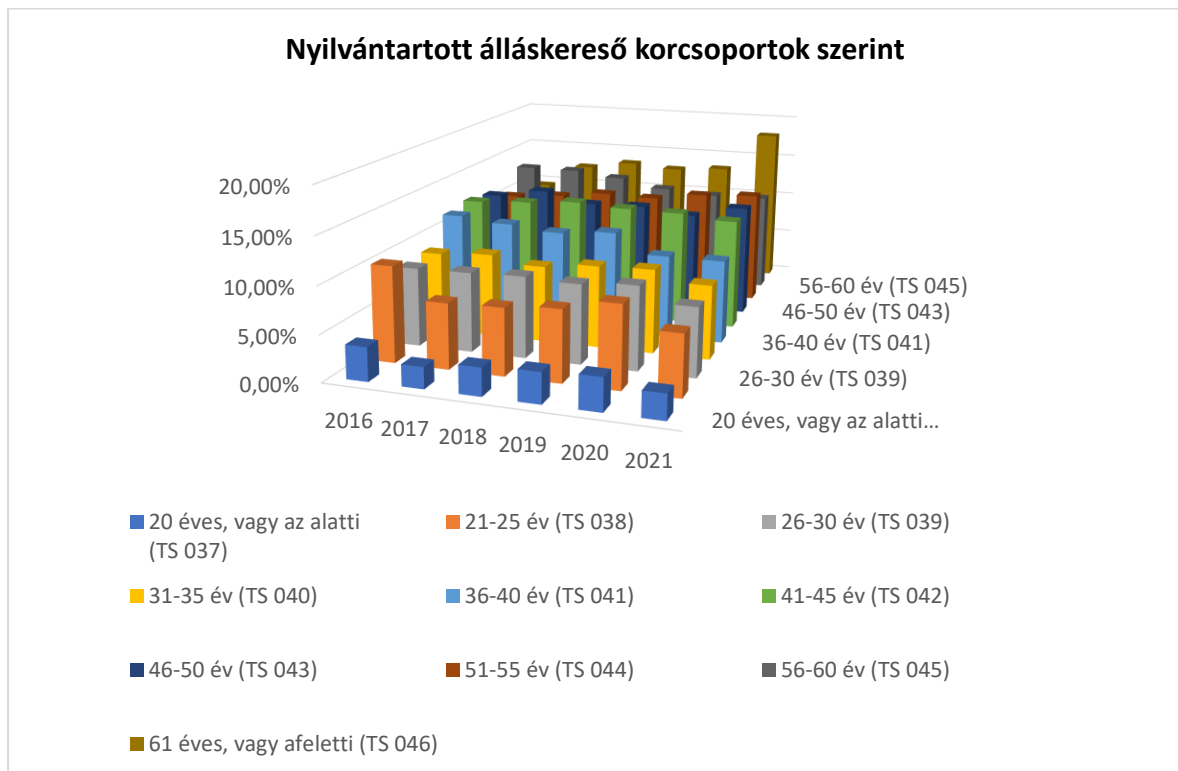
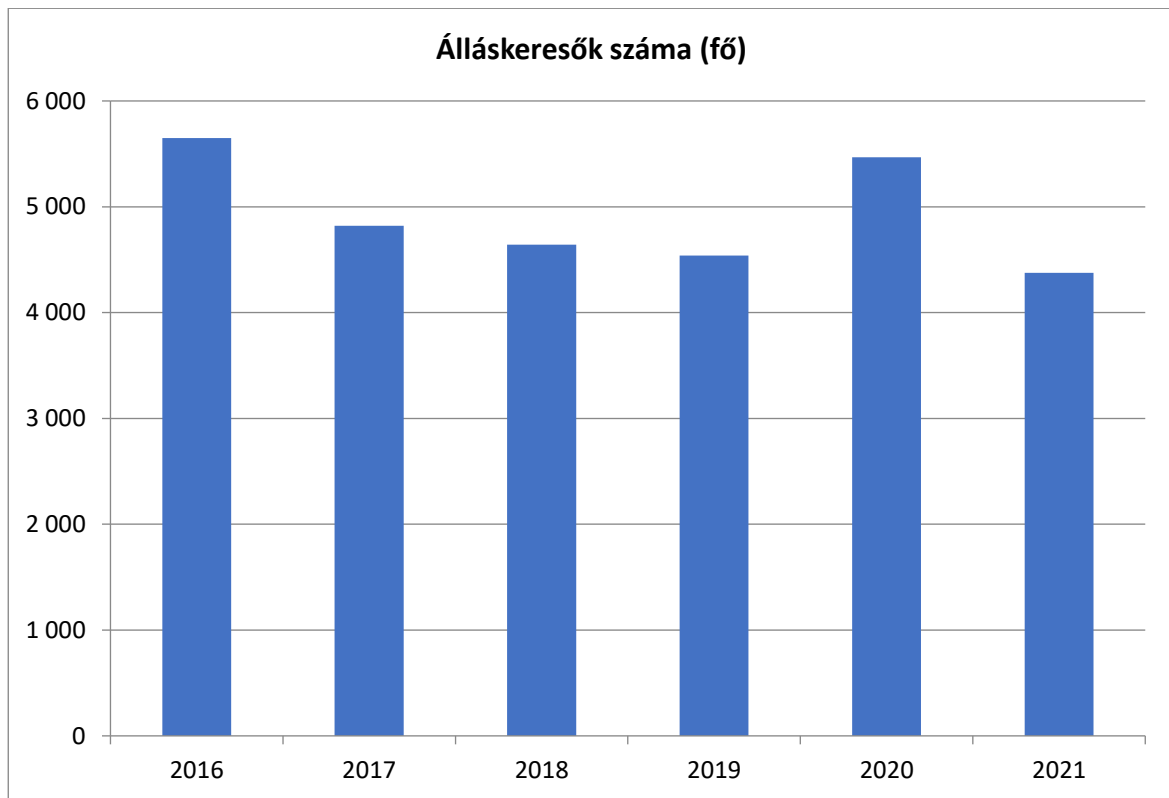
Az álláskeresők számáról és arányáról szóló adatokat vizsgálva egyértelműen látszik, hogy a foglalkoztatottsági mutatók javultak az évek alatt, érdemben viszont nem emelkednek pozitív irányban a szegénységi adatok.

A közmunkaprogram megléte inkább szociálpolitikailag jelentős, bár a statisztikai adatok az utóbbi években pozitív irányú változást mutatnak a foglalkoztatottság szempontjából. Figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a közmunka-bérek még mindig nem segítik elő, hogy a családok a szegénység egyéb dimenzióiból is kimoszuljanak.¹²

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	5 650	4 819	4 643	4 540	5 467	4 377
20 éves, vagy az alatti	Fő	206,00	111,00	139,00	149,00	193,00	118,00
	%	3,65%	2,30%	2,99%	3,28%	3,53%	2,70%
21-25 év	Fő	586,00	340,00	335,00	350,00	485,00	288,00
	%	10,37%	7,06%	7,22%	7,71%	8,87%	6,58%
26-30 év	Fő	484,00	417,00	410,00	391,00	495,00	326,00
	%	8,57%	8,65%	8,83%	8,61%	9,05%	7,45%
31-35 év	Fő	493,00	440,00	388,00	407,00	500,00	351,00
	%	8,73%	9,13%	8,36%	8,96%	9,15%	8,02%
36-40 év	Fő	662,00	541,00	497,00	509,00	497,00	398,00
	%	11,72%	11,23%	10,70%	11,21%	9,09%	9,09%
41-45 év	Fő	687,00	603,00	602,00	575,00	688,00	530,00
	%	12,16%	12,51%	12,97%	12,67%	12,58%	12,11%
46-50 év	Fő	662,00	610,00	535,00	530,00	603,00	539,00
	%	11,72%	12,66%	11,52%	11,67%	11,03%	12,31%
51-55 év	Fő	590,00	527,00	539,00	521,00	672,00	552,00
	%	10,44%	10,94%	11,61%	11,48%	12,29%	12,61%
56-60 év	Fő	738,00	629,00	579,00	521,00	604,00	487,00
	%	13,06%	13,05%	12,47%	11,48%	11,05%	11,13%
61 éves, vagy afeletti	Fő	542,00	601,00	619,00	587,00	730,00	788,00
	%	9,59%	12,47%	13,33%	12,93%	13,35%	18,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

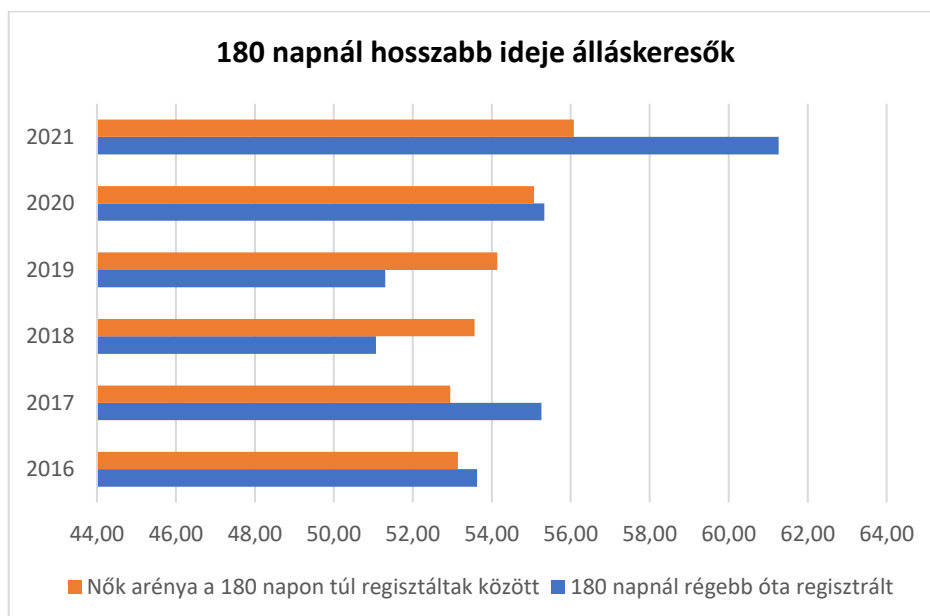
12 170/2011. (VIII. 24.) Korm. rendelet a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról

A mutatókból jól látszik, hogy a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya sajnálatosan növekedést mutat.

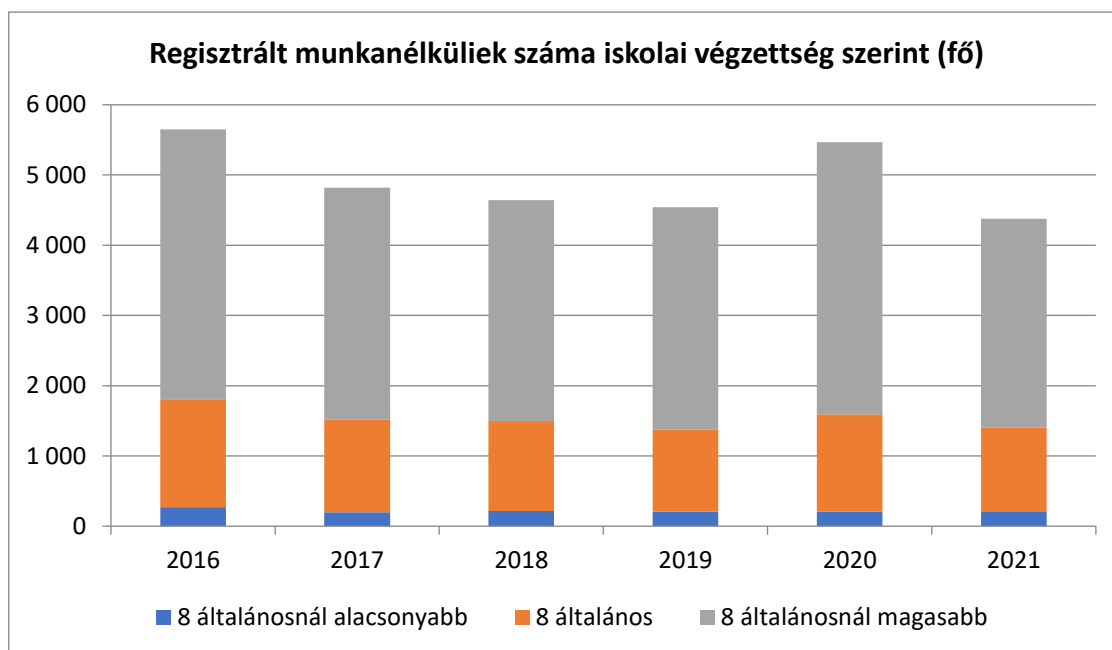
3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláske- resők aránya		
Év	180 napnál hosz- szabb ideje re- gisztrált munka- nélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül
	%	%
2016	53,63	53,14
2017	55,26	52,95
2018	51,07	53,56
2019	51,30	54,14
2020	55,33	55,07
2021	61,27	56,08

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nemek közti felbontásban jól látható, hogy a nők elhelyezkedési lehetőségei korlátozottabbak. Ez jellemzően a GYES, GYED-ről visszatérő kisgyermekes anyákat érinti leginkább. Az elhelyezkedést nehezíti a mélyszegénységen élők esetében az alacsony iskolázottság, az elavult szakképesítés, a leromlott egészségügyi állapot. Mindezek a tényezők indokolják a célcsoportra szabott a-tipikus és védett foglalkoztatás szükségességét.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	5 650	270	4,78%	1 530	27,08%	3 850	68,14%
2017	4 819	197	4,09%	1 317	27,33%	3 305	68,58%
2018	4 643	216	4,65%	1 280	27,57%	3 147	67,78%
2019	4 540	209	4,60%	1 169	25,75%	3 162	69,65%
2020	5 467	205	3,75%	1 386	25,35%	3 876	70,90%
2021	4 377	214	4,89%	1 193	27,26%	2 970	67,85%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az állás keresők között a vizsgált időszakban a nyolc osztályt végzett vagy annál alacsonyabb végzettségűek aránya változatlanul 30% körüli.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma	Közfoglalkoztatottak száma
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	3 280	2 622
2017	3 206	2 177
2018	2 257	1 666
2019	2 261	1 187
2020	3 411	779
2021	1 086	689

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatási jogviszonyt a 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet szabályozza, alacsony iskolázottságú, megváltozott munkaképességű, tartósan munka nélkül maradók számára nyújt jövedelmet. A résztvevők szociális ellátásban, azon belül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek. A közfoglalkoztatás időtartama, határozott idejű, 4 maximum 12 hónap 4-6-8 órás munkaidőbeosztással. Az előbbieken említett szabályozások miatt a foglalkoztatottsági statisztikák rátája nő, viszont a foglalkoztatottság időtartama miatt ez a gyarapodás nem folyamatos. A közfoglalkoztatás egyik pozitív eleme, hogy nem hagyja kiesni a munkagyakorlatból az egyént. A közfoglalkoztatás társadalombiztosítási ellátást, nyugdíjra és álláskeresői ellátásra való jogosultságot biztosít, valamint segíti az elsődleges munkaerőpiacra történő be-, illetve visszajutást.

Közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma

Miskolc Borsod-Abaúj- Zemplén várme- gye Miskolci járás	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év
Hosszabb időtar- tamú közfoglalkoz- tatás támogatása	1 376	1 908	2 054	1 692	1 332
Országos közfog- lalkoztatási prog- ram támogatása	332	485	533	471	324
Járási startmunka mintaprogram tá- mogatása össze- sen	475	81	34	13	9
Mezőgazdaság	68	33	12	3	2
Helyi sajátossá- gokra épülő köz- foglalkoztatás	69	11	12	8	4
Szociális jellegű program	338	36	11	3	3
Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	0	0	0
Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-
Mindösszesen	2 183	2 475	2 622	2 177	1 666
Közfoglalkoztatási mutató	2,01%	2,32%	2,49%	2,10%	1,63%

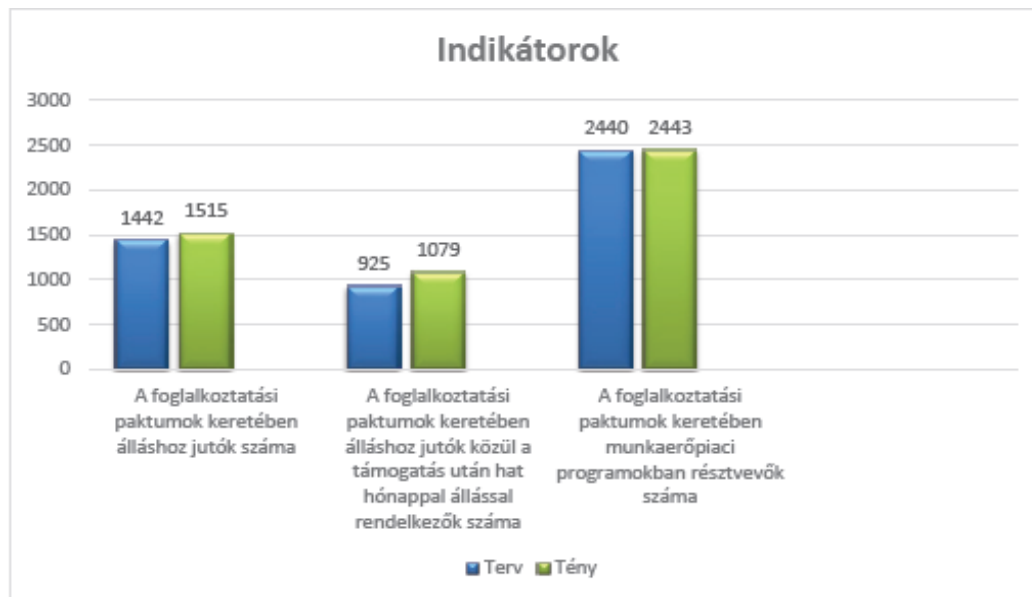
Forrás: www.kozfoglalkoztatasi.bm.hu

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Az Önkormányzat a nélkülözők helyzetéről a szociális, gyermekjóléti és egészségügyi ellátórendszer tájékoztatása révén informálódik, anyagi lehetőségei és intézményi hálózatán keresztül a segítő, támogató szervezetek, a civil társadalom és az egyházak bevonásával, közfoglalkoztatási és egyéb programokon keresztül, jogi tanácsadás és komplex beavatkozások megszervezésével enyhíti a mélyszegénységben élők napi problémáit.

„Miskolc Megyei Jogú Város Foglalkoztatási Paktum Programjának” (TOP-6.8.2-15-MI1-2016-00001) célja, hogy Miskolc városa a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatallal és a Miskolc Holding Zrt.-vel konzorciumban, a város vállalkozásai, oktatási és civil szervezeteivel közösen kidolgozott Foglalkoztatási Stratégia mentén, valós munkaerő-piaci keresleten és kínálaton alapuló képzési, oktatási és humán fejlesztési, illetve foglalkoztatási programokat valósítson meg. A Paktum 2016-2021 között tartó megvalósítási időszakában elvárt eredmény volt, hogy legalább 2014 fő potenciális, álláskereső munkavállaló kapcsolódjon be a programokba.

Az ábrán jól látható, hogy a projekt indikátor vállalásai már a projekt fizikai zárása előtt teljesültek, sőt meghaladták az eredetileg vállalt értékeket mindhárom indikátor vonatkozásában, 2443 résztvevővel.

Forrás: Foglalkoztatási Paktum 2023. május

Célcsoportok:

- A projekt közvetett célcsoportját azok a munkáltatók képezik, akiknél az álláskeresőket elhelyezkedését ösztönözzük, illetve azon szervezetek, akinek a munkáját, fejlődését szakmai együttműködési hálózat szervezése, tanácsadás és szakmai fórumok szervezése révén segítjük
- Közvetlen célcsoport: hátrányos helyzetű regisztrált miskolci lakcímmel rendelkező álláskereső

A projekt tevékenységei:

- Információ áramlás biztosítása a munkaerő-piaci szereplők között
- Munkaerő-igény feltárás – folyamatosan
- Foglalkoztatási bértámogatások nyújtása
- Állásbörzék szervezése
- Álláskereső személyek összekapcsolása a felmért munkaerő-igényekkel
- Szakmai rendezvények szervezése a vállalkozások részéről érkező igények alapján
- Munkacsoportok szervezése és működtetése munkaerő-piaci témák köré: pl: Képzési munkacsoport működtetése
- Támogatott képzések álláskeresői részére
- Befektetés-ösztönzési tevékenység
- Tájékoztatás a Kormányhivatal által nyújtandó bértámogatásokról

- Munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtása (mentorálás, munkaerő-piaci felkészítés)

Fentieken kívül a foglalkoztatást segítő fontos feladat a cégek érzékenyítése. Egyrészt a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása tekintetében, másrészt az atipikus foglalkoztatási módok kapcsán. Ezekkel a témákkal kapcsolatosan az iroda szakmai fórumokat, B2B egyeztetéseket tart, továbbá folyamatosan bővíti a szakmai kapcsolati hálót olyan cégekkel/szervezetekkel/projektekkel, akik ebben bármilyen szempontból partnerek lehetnek.

A HÍD Kultúrák, Korosztályok, Közösségek Között Egyesület hátrányos helyzetű álláskereső számára biztosít egyéni (pl.: munkatanácsadás, álláskereső tanácsadás, pályatanácsadás), és csoportos (pl.: álláskereső technikák oktatása, reintegrációs-, motivációs csoportos foglalkozás) munkaerő-piaci humánszolgáltatásokat, jogi-, pszichológiai-egészségügyi szaktanácsadásokat, valamint munkaerő-közvetítést végez.

„Út a Munkaerőpiacra” (GINOP 5.1.1.-15-2015-00001) Az "Út a munkaerőpiacra" kiemelt projekt keretében megvalósuló munkaerő-piaci program célja egyrészt az álláskereső és inaktív, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedésének támogatása, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépés elősegítése azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetők és készek munkát vállalni a versenyszférában. Időtartama: 2015.09.01.-2021.10.31.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma
	Fő	Fő
2016	5 650	485
2017	4 819	256
2018	4 643	292
2019	4 540	310
2020	5 467	407
2021	4 377	254

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ahhoz, hogy a leszakadó városrészekben élők életminősége ne romoljon tovább, valamint a rossz élethelyzetből az egyén ki tudjon lépni, az újabb komplex beavatkozásokon túl új innovatív szociálpolitikai módszerek kialakítására és bevezetésére van szükség.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A fiatalok foglalkoztatási esélyeinek növelésében elsődleges szerepe van annak, hogy biztos tudást, versenyképes szakmákat szerezhessenek. A roma fiatalok száma továbbra is alacsony a felsőoktatásban. Erre való ösztönzésként a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételének támogatása kapcsán az önkormányzat 2020-ban újraindította a **Bursa Hungarica** felsőoktatási ösztöndíj pályázatát.

„Ifjúsági Garancia Rendszer” lényege, hogy azon 15-24 év közötti fiatalok számára, akik sem nem tanulnak, sem nem dolgoznak, a foglalkoztatási szolgálatnak valamilyen lehetőséget kell felajánlani az elhelyezkedésre vagy a tanulásra. A projektben dolgozó ifjúsági tanácsadók a jelentkező fiatalok számára személyre szabott segítséget nyújtanak, hogy közösen a legmegfelelőbb lehetőséget találják meg, legyen az tanulás, vagy a munka.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A Miskolci Városgazda Nonprofit Kft tevékenységi körébe tartozik a közterület gondozás, út-híd, belvíz létesítmények kezelése, speciális tevékenységek, kivitelezési szolgáltatások, közhasznú és közcélú foglalkoztatás. Ezen kívül az iskolák, óvodák, önkormányzati fenntartású szociális intézmények, közgyűjtemények és közművelődési intézmények, illetve Miskolci Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala is alkalmaz folyamatosan közfoglalkoztatottakat.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény megfogalmazza, hogy Magyarországon a munkavállalót nem érheti hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatáshoz való hozzájutás során. A törvény lehetőséget ad - nem tekinti az egyenlő bánásmód megsértésének - azokat az eseteket, mikor a munka jellege, illetve természete alapján indokolt az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű felvételre alapított arányos megkülönböztetés. Miskolc városában azonos foglalkoztatási jogviszonyon belül nem tudunk ilyen jellegű megkülönböztetésről.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

A Klebelsberg Központ konzorciumvezetésével megvalósuló EFOP-3.2.4-16-2016-00001 azonosító számú, "Digitális kompetencia fejlesztése" című kiemelt EU-s projekt keretén belül lehetőség nyílt a konvergencia régió nevelési-oktatási intézményei számára ingyenesen IKT eszközök és ezzel együtt ingyenes pedagógus továbbképzés igénylésére.

Az EFOP-3.1.6-16-2017-00030: A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése a Miskolci Tankerületi Központnál c. projekt - a Központ 500 millió forint támogatást kapott a sajátos nevelési igényű gyerekek ellátásának korszerűsítésére. A projekt három kiemelt köznevelési területet érint: a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek iskolai nevelését, a pedagógiai szakszolgálatok fejlesztő és diagnosztikai tevékenységét, valamint az utazó gyógypedagógusi szolgálat tanulást, iskolai integrációt támogató szolgáltatását.

Az európai uniós támogatás segítségével 125 millió Ft értékben bővült két intézményben – a Miskolci Éltes Mátyás Óvoda, Általános Iskola és EGYMI-ben, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakszolgálatban – a különleges gondozást igénylő gyerekek ellátását segítő speciális és fejlesztő eszközök köre. Ezenkívül szoftverek, adatbázis-kezelő programok, infokommunikációs eszközök kerültek beszerzésre, amelyek az intézmények szolgáltatásainak korszerűsítését szolgálják.

A projekt megvalósítási időszaka 2018.01.01 – 2021.12.20-ig tartott.

Digitális Középiskola: 2003 óta működik a Földes Ferenc Gimnáziumban, célja a hagyományos középiskolai képzésből kimaradók érettségihez juttatása. Azok számára jött létre, akikben megvan a képesség, a fogadókészség és a szándék arra, hogy leérettségizzenek, de hátrányos helyzetük, anyagi vagy például közlekedési nehézségeik, sporttevékenységük, betegségük miatt a hagyományos struktúrában erre nem volt, vagy nem lenne módjuk.¹³

A Digitális Középiskola oktatási módszere az e-learning technológiát ötvözi a távoktatás és a gimnáziumi levelezőképzés szakmai tapasztalataival, így a világon szinte egyedülállóan valósítja meg az oktatás, a tanulás, a tanár-diák kommunikáció és a tanügyi adminisztráció feladatait a hálózati eszközök, a hálózati kommunikáció, az internet segítségével.

A Digitális Középiskola működtetői a Földes Ferenc Gimnázium, és a Smart Power Hungary Zrt., Az iskola tanulóit illeti a diákigazolvány, mely az esti tagozatra érvényes.

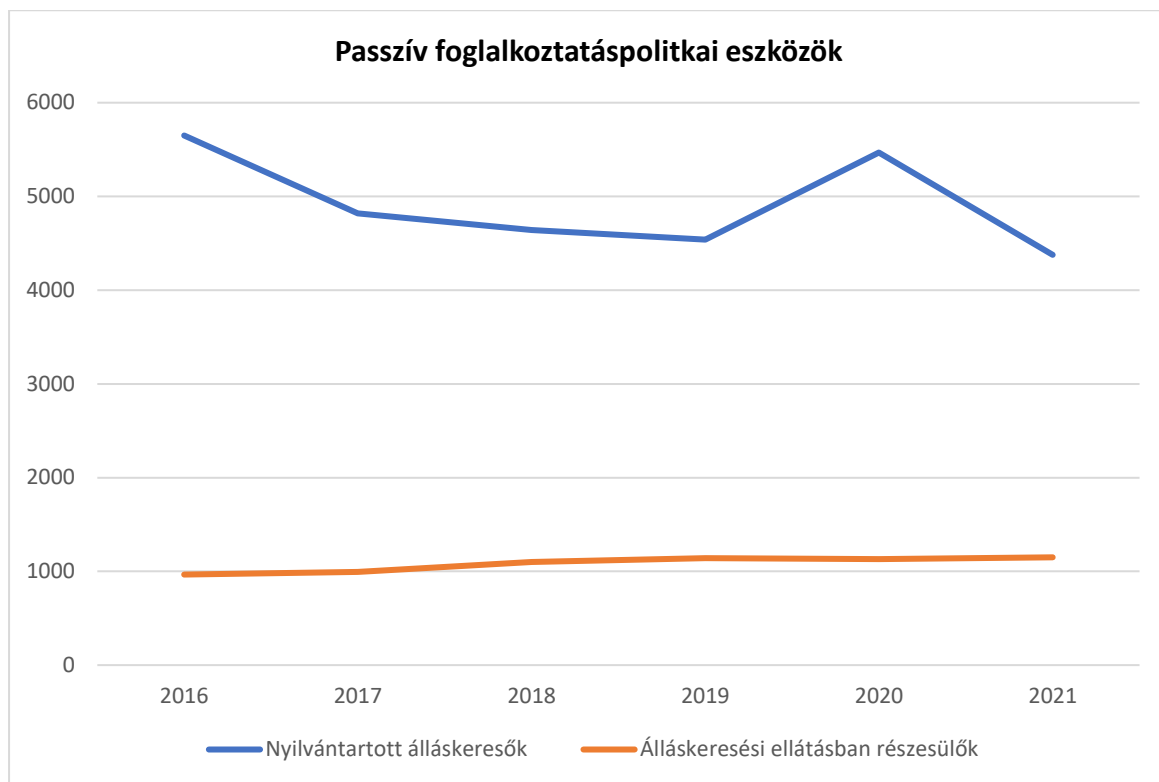
A digitális tartalmakat a Földes Ferenc Gimnázium szaktanárai által készített digitális oktatási segédanyagok (online tananyagok) biztosítják. **Eredmények:** 2003 szeptembere óta immár a 20. tanévben működik ez az oktatási forma. Eddig mintegy 674 felnőtt szerzett érettségi bizonyítványt.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3.1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	5650	5,42%	966	17,10%
2017	4819	4,69%	995	20,65%
2018	4643	4,60%	1 099	23,67%
2019	4540	4,60%	1 140	25,11%
2020	5467	5,67%	1 132	20,71%
2021	4377	4,67%	1 150	26,27%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

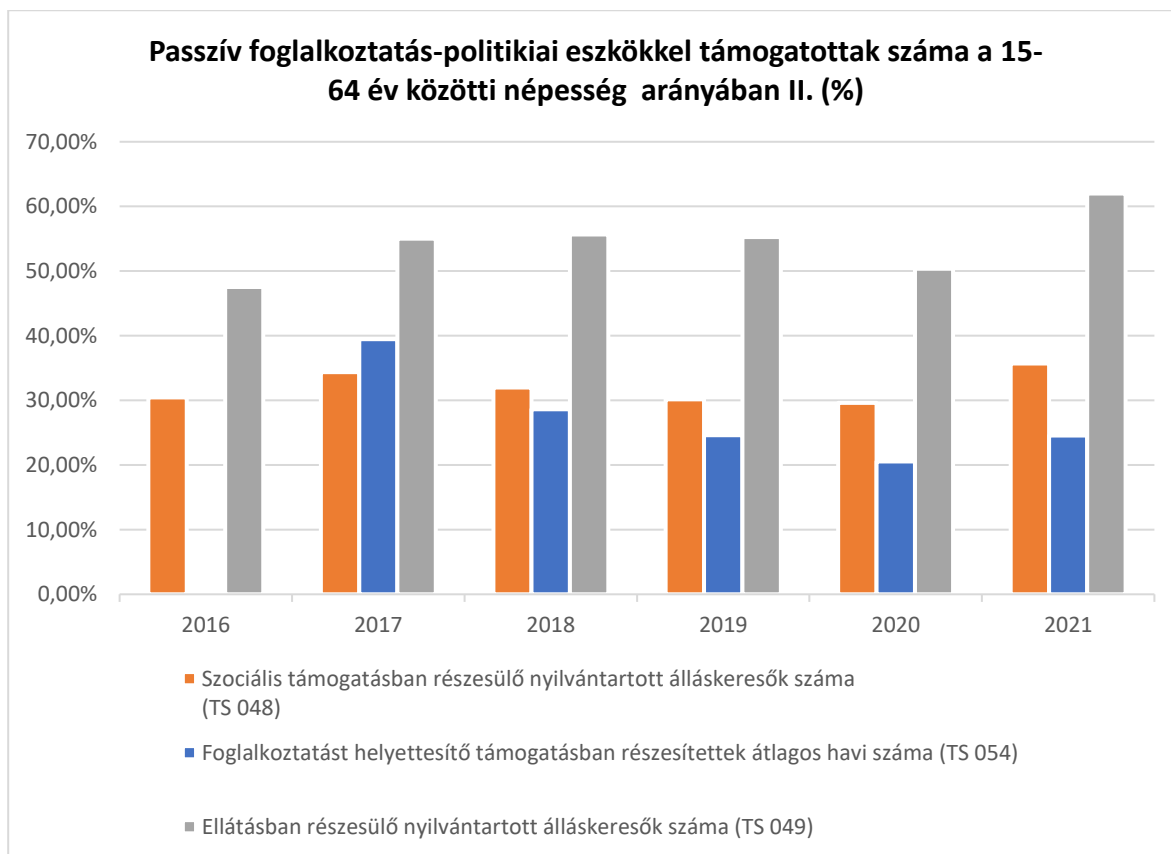
¹³ <https://www.digitaliskozepiskola.hu/>

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	1 719	30,42%	n.a.	-	2 685	47,52%
2017	1 656	34,36%	1 903	39,48%	2 651	55,01%
2018	1 486	32,01%	1 329	28,61%	2 585	55,68%
2019	1 368	30,13%	1 117	24,61%	2 508	55,24%
2020	1 620	29,63%	1 123	20,55%	2 752	50,34%
2021	1 563	35,71%	1 075	24,56%	2 713	61,98%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázatokból látszik, hogy a népesség szám csökken, ezzel szemben az álláskeresői segélyben részesülők száma a vizsgált időszakban nőtt. Feltételezhető, hogy a frissen regisztrált álláskeresők között csökken a 360 napot bedolgozott személyek aránya.

Az aktív korúak ellátása az Sztv. 33§ (1) és (6) szerint a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott támogatás. A családból csak egy fő részesülhet az ellátásban. Az aktív korúak ellátásának megállapítása 2015. március 1-jétől átkerült a B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal hatáskörébe.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra az Sztv. 35.§(1) szerint az jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, és nem jogosult egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra.

Álláskeresői járadék megállapítására jogosult az a személy, aki álláskereső, a kérelmét megelőző 3 évben legalább 360 nap jogszerező idővel rendelkezik, munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. A járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma
	fő
2016	n.a.
2017	227
2018	196
2019	184
2020	177
2021	155

Forrás: TeIR, KSH

3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Miskolc Megyei Jogú Város forgalomképes ingatlanvagyonának kezelője a **Miskolc Holding Zrt.** Tevékenysége többek között az önkormányzati és saját tulajdonú lakások, helyiségek, bérbeadása, értékesítése, üzemeltetése, karbantartása, földterületek bérbeadása, értékesítése, társasházak kezelése, beruházási projektek teljes körű lebonyolítása, valamint műszaki ellenőrzése.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma	Épített lakások száma 1000 lakásra	1-2 szobás lakások aránya	A közüzemi szennyvíz-gyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya	A közüzemi ivóvíz-vezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya
	db	db	db	%	%	%
2016	76772	36	0,47	58,82	97,29	98,69
2017	76807	130	1,69	58,69	97,93	99,15
2018	77114	311	4,03	58,54	93,52	98,69
2019	77251	145	1,88	58,44	93,52	98,67
2020	77352	104	1,34	58,38	93,66	98,84
2021	77541	199	2,57	58,27	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának a lakások bérletéről szóló 25/2006. (VII. 12.) számú rendelete szabályozza a lakások bérleti jogviszonyával kapcsolatos megállapításokat. Az önkormányzati lakások a bérbeadás jellegétől függően szociális helyzet alapján, költségelven, vagy piaci alapon

adhatók bérbe. A bérlők jogait és kötelezettségeit a bérleti szerződésben rögzíti és a jogszabályi rendelkezések alapján egységesen állapítja meg. A lakásokhoz pályázat útján kerülhetnek a bérlők. Csak cselekvőképes nagykorú személy pályázhat: házastársak, élettársak közösen nyújthatják be igényüket, illetve szülő a gyermekével közösen is kérelmezheti a bérbeadást. A szociális helyzet alapján, valamint a költségelven bérbe adandó lakások pályázatának elbírálásáról az Önkormányzat Közgylésének Városgazdálkodási és -üzemeltetési Bizottsága, valamint az Egészségügyi, Szociális és Környezetegészségügyi Bizottsága együttes ülésén dönt. A piaci alapon bérbe adandó lakások pályázatának elbírálásáról a Városgazdálkodási és -üzemeltetési Bizottság dönt. A bérleti szerződés legfeljebb 5 éves határozott időtartamra kerül megkötésre.

b) szociális lakhatás

A szociális helyzet alapján bérbeadandó lakások alacsony komfortfokozatúak (komfort nélküli vagy félkomfortos) míg a költségelvű lakások magas komfortfokozatú (komfortos vagy összkomfortos) lakásállományból állnak. A bérleti díjak egyenesen arányosan nőnek a komfortfokozattal. A szociális elven bérbeadott lakások bérleti díja 165 Ft/m²/ hó - 390 Ft/m²/hó összegig terjedhet, attól függően, hogy szükség lakásról, komfort nélküli, illetve félkomfortos lakásról van szó.¹⁴

Az Önkormányzat Polgármesteri döntés alapján ideiglenes elhelyezést is biztosíthat, legfeljebb 3 hónapra elemi kár esetén. (27/A§ és 27/B §).

Miskolcon 2014-2018 között a bérlakásállomány ezen belül a szociális lakás állomány az ábra szerint csökkent, mely azzal magyarázható, hogy a vizsgált időszakban a lakások állaga egyre romlott, karbantartás nem történt, így kiadhatatlanná váltak.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Befogadás” Nonprofit Kft a miskolci, úgynevezett „Számozott utcák” területén működtetett „**Szociális lakásügynökség**” keretében a Jelenlét Program – diagnózis alapú szociális munka módszertanát alkalmazva orvosolja a településrész szegregációját. A komplex beavatkozásnak köszönhetően fellép a lakhatási szegénység megakadályozásában, egyik alapelveként a mélyszegénységben élő roma és nem roma lakosság integrációját és felzárkóztatását célozza meg. A lakhatási beavatkozások közül a legsürgetőbb minden esetben az életveszélyes állapotok elhárítása, a lakhatási szegénység kezelése, a megfelelő lakhatási körülmények elősegítése, komfort fokozat emelése, jobb életkörülmények kialakítása. A lakhatási körülményekkel összefüggő egészségkárosodási kockázatok kezelése (balesetveszély, tűzveszély stb.). A másik alapelv, hogy a Jelenlét Programnak elő kell segítenie a telepről való kitörést, az integrált lakókörnyezetbe történő mobilitást. A lakhatási beavatkozások minden esetben egyediek, egyénre, családra szabott diagnózisok alapján zajlanak.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Ötödik utcai Szociális és Információs Irodájában működő Jelenlét Programon alapuló „Szociális Lakásügynökség” komplex szolgáltatást nyújt a közösségi hasznosításban lévő lakások bérlői részére. Munkanapokon napi 4 órában ügyfélfogadással áll rendelkezésre, segítségét nyújt:

- hivatalosszervekkel való kommunikációban,
- közüzemekkel, szolgáltatókkal való kommunikációban,
- kérelmek-adatlapok kitöltésében,
- hivatalos levek értelmezésében,
- segélyek és támogatások igénybevételeiben,
- adósságkezelésben, koncentrálva a közüzemi tartozások, önkormányzati tartozások rendezésére,
- jogi tanácsadásban,

¹⁴ Forrás: Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának a lakások bérletéről szóló 25/2006. (VII. 12.) számú rendelete - 2.melléklet. (Hatályos 2021.01.01.)

- krízisintervenció terén,
- munkaerőpiaci szolgáltatás, álláskereső, önéletrajz írás kapcsán,
- időszakosan egészségügyi szűrőprogramokkal.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások számának meghatározásánál az üres, jelen állapotában lakhatásra nem, vagy csak nagyobb felújítást követően alkalmas lakások szerepelnek. Ebben a kategóriában vannak tehát a műszaki állapotuk miatt bontásra ítélt lakások, a szanálásra kijelölt területen lévő lakások (pl. vasalótömb), valamint a még felújítható, de jelen állapotában lakhatatlan lakások.

Arra vonatkozóan, hogy a lakott lakások körében hány olyan van, ami elégtelen lakhatást biztosít, nincs kifejezett adatgyűjtés. Az ilyen jellegű probléma mindig csak akkor jelenik meg, amikor a lakás már valóban lakhatásra alkalmatlanná válik, ezesetben a bérlők elhelyezésre kerülnek.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. III. törvény 90§ (2) bekezdése értelmében a hajléktalanok ellátása az **önkormányzat kötelező feladata**, valamint a Mötv. 13.§. (1) bekezdésének 10.pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó önkormányzati feladatkörébe tartozik a **hajléktalanná vált személyek ellátása** és rehabilitációja, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása. Ezen feladatok ellátására az Szt. 120 § alapján a helyi önkormányzat a szociális szolgáltatásokra ellátási szerződést köthet egyházi, nem állami fenntartású szervezetekkel. Erre tekintettel három szervezet látja el a hajléktalan ellátással kapcsolatos teendőket, a „Napfényt az Életnek” Alapítvány, a Magyar Vöröskereszt B-A-Z. megyei Szervezete és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülete.

A Napfényt az Életnek Alapítvány célja és feladata az, hogy szociális alap és szakellátás keretében biztosítsa az utcai szociális munkát, a nappali ellátást, szállás nyújtás esetén az átmeneti rehabilitációs elhelyezést, valamint egészségügyi ellátás keretében a 24 órás Egészségügyi Centrum szolgáltatásait a hajléktalanságuk miatt rászorulóknak részére.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza szolgáltatásai: átmeneti szálló, népkonyha, utcai szociális szolgálat, krízisautó működtetése, Észak-Magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat, támogató szolgálat.

A Vöröskereszt B.A.Z. Megyei Szervezetének Hajléktalanokat Gondozó Központjának szolgáltatásai: népkonyha, nappali melegező, éjjeli menedékhely, átmeneti szálló, „Hajlék” Szociális Otthon, időszakos női és férfi férőhely, utcai gondozószolgálat, befogadó szálláshely, egészségügyi szolgálat (fertőtlenítő helyiség biztosítása). Téli kríziskezelő programok keretében korlátozott létszámú lábadozót is működtetnek.

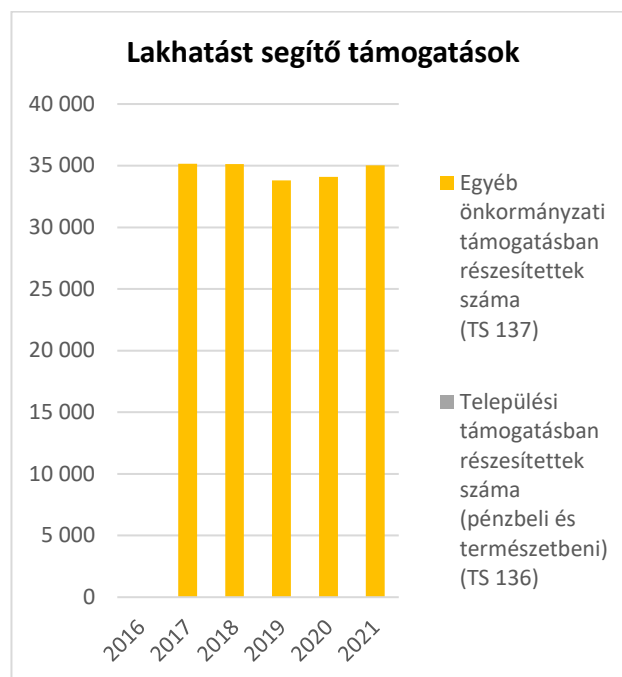
A Baptista Szeretetszolgálat Miskolci Női Lakóotthona a társadalomba való sikeres visszatéréshez nyújt segítséget a szenvedélybeteg emberek számára. A terápiás program legfőbb hosszú távú célkitűzése a visszaesés megelőzése, illetve az absztinens, káros függőségektől mentes, önálló életvitel kialakítása.

e) lakhatást segítő támogatások

A HEP-sablon szerinti 3.4.2. számú tábla Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata tekintetében nem releváns.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma
	Fő	Fő
2016	2406	n.a.
2017	1946	35 159
2018	1578	35 137
2019	1142	33 808
2020	925	34 083
2021	723	35 037

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A lakhatást segítő támogatások rendje az országos szabályozást követi. A helyi önkormányzat lakhatással kapcsolatos támogatási formája egy új elemmel bővült: a **lakbértámogatással** (30/2021 (VIII.31.)) Ez a támogatás a már meglévő **lakásfenntartási támogatással** (Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a települési támogatás és az önkormányzat által nyújtott egyéb szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2015 (II.10.) rendelet együtt is igényelhető annak érdekében, hogy a szociálisan rászorulóknak jövedelmi és vagyoni helyzetükre tekintettel is kaphassanak lehetőséget a bérlői jogviszonyra. Ez a kedvezmény 10-20%-kal kevesebb bérleti költséget is jelenthet. A lakásfenntartási támogatás továbbra is rezsiköltségek csökkentésére igényelhető.

f) eladósodottság

Az önkormányzat erre vonatkozó adatbázissal nem rendelkezik.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Az Önkormányzat elkötelezett a leszakadó városrészek felzárkóztatásában, az ott élő lakosság integrációjának elősegítésében és ehhez kötődően életkörülményeinek hatékony javításában. Az erre irányuló szakpolitikai célkitűzéseit a képzett és művelt lakosság megalapozásában a javuló jövedelmi viszonyokban és a fejlődő humán intézményi szolgáltatásokban látja. Erre való törekvésének alapja a városrészenként is eltérő szükségletekre reflektálni képes komplex humán szolgáltató hálózat kialakítása (a meglévő intézményi háttér működésének fejlesztésével, koordinálásával) valamint a civil szervezetek és a helyi lakosság bevonásával megvalósuló komplex programok megvalósítása.

Ezt a pozitív irányú fejlődést Miskolc Város vezetése egyrészt a fizikai és a vagyonbiztonság javításával, másrészt a munkához, szolgáltatásokhoz és közjavakhoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek

biztosításával kívánja megvalósítani. A további „slumosodás”¹⁵ elkerülése, illetve megszüntetése érdekében a már működő, kipróbált módszerek mellett, illetve azok kiegészítéseként új, innovatív önkormányzati intézkedések kidolgozása és bevezetésének szükségessége mutatkozik meg.

Ennek érdekében a részvételi demokrácia iránt elkötelezett városvezetés az állampolgárok, illetve civil szervezetek önkormányzásba való közvetlen bevonásának támogatására létrehozta a Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalában működő Részvételi Irodát, melyben a társadalmi felzárkózás, az esélyegyenlőség, az ifjúság és a civil szervezetekkel való partnerség területeiért felelős referensek dolgoznak. Kiemelt feladatuk annak elősegítése, hogy a célcsoport bevonásával születhessenek meg az őket érintő döntések.

A Komplex társadalmi felzárkózást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztése érdekében a város az alábbi programok megvalósításában konzorciumi partnerként vesz részt a MESZEGYI és a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal együttműködésben:

„Társadalmi együttműködés erősítése Lyukóvölgyben” (TOP-6.9.1-16-MI1-2020-00001)

Az együttműködések erősítése ezen a területen igencsak indokolt, hiszen a völgyben különböző hátterű társadalmi csoportok élnek együtt, többségében nehéz körülmények között. A programban biztosított a folyamatos szociális munka, az akcióterületen élők helyben elérhető szociális irodákban kaphatnak segítséget. A projekt a helyi problémákra reflektálva igyekszik például az ingatlanokhoz kapcsolódó tulajdonviszonyok tisztázására, a szintén nagy problémát jelentő kóbor ebekhez kapcsolódóan a felelős állattartás elsajátításának elősegítésére. Megtalálhatóak továbbá a projektben munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok, például a munkaerő-piaci kulcskompetenciák fejlesztése, pályaaorientáció, a közösségi kertprogram, vagy a „Csináld magad” műhely.

A projektben több egészségügyi programelemmel találkozhatnak a helyiek: egészségnapok, szűrővizsgálatok, prevenciós előadások. Fontos eleme a projektnek, hogy időtartama alatt közvetlenül, a szegregátumban elérhetővé válnak a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatások, ezek kiterjesztett, bővített formái, mint például a szociális információszolgáltatás, a digitális gyermekvédelem szülőknek és gyerekeknek, illetve kifejezetten a gyerekeknek szóló tematikus foglalkozások.

A célzott programelemek mellett helyet kapnak, a nagyobb célközönségnek szóló, a közösségfejlesztést elősegítő akciók: sportprogramok, főzőklub, környezetvédelmi akciók, közösségi napok. Időtartama: 2020.11.01 - 2023.02.28. A program a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület konzorciumi együttműködésének keretében valósul meg.

„Városrészi együttműködések” (TOP-6.9.2-16-MI1-2017-00001) A közösségi programok között szerepelnek gyermekeknek, időseknek szóló, helytörténeti, közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési programok. A programterv összeállítása előzetes lakossági felmérésen alapult, kérdőívek és helyi kiscsoportos beszélgetések révén alakult ki a tényleges tartalom. A célterületek mindegyikén információs pont működik, ahol nemcsak a projekt programjairól, hanem bármilyen, a városrész lakóit érintő közérdekű eseményekről értesülhetnek az érdeklődők. A programok megvalósítása folyamatos, a kialakult vírushelyzet kapcsán, amit csak lehet, az online térben kerül megrendezésre. Miskolc Önkormányzata a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézménnyel konzorciumban valósítja meg a programot. Időtartama: 2017.12 - 2022.03.31.

„Miskolc Te Vagy” (TOP-6.9.2-16-MI1-2017-00002) az Önkormányzat és a Miskolci Kulturális Központ Nonprofit Kft. konzorciumi együttműködésében megvalósuló közösségfejlesztés. A társadalmi kohézió megerősítése érdekében helytörténeti, közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési esemé-

¹⁵ a szó jelentése: leszakadás, egy városrész leszakadása, elszegényedése, hanyatlása, gettósodás. (Forrás: Idegen szavak és kifejezések szótára)

nyek kerülnek megrendezésre. A programterv összeállítása előzetes lakossági felmérésen alapult, kérdőívek és helyi kiscsoportos beszélgetések révén alakult ki a tényleges tartalom. A célterületek mindegyikén információs pont működik, ahol nemcsak a projekt programjairól, hanem bármilyen, a városrész lakóit érintő közérdekű eseményről elérhető a tájékoztatás. A programok megvalósítása folyamatos, melyek a kialakult vírushelyzet kapcsán, lehetőség szerint, az online térben kerülnek megrendezésre. Időtartama: 2017.12 - 2022.03.31

„Legyünk együtt, tegyünk együtt” (TOP-6.9.2-16-MI1-2017-00003) az Önkormányzat és a Miskolci Kulturális Központ Nonprofit Kft. konzorciumi együttműködésében megvalósuló közösségfejlesztés. A társadalmi kohézió megerősítése érdekében helytörténeti, közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési események kerülnek megrendezésre. A programterv összeállítása előzetes lakossági felmérésen alapult, kérdőívek és helyi kiscsoportos beszélgetések révén alakult ki a tényleges tartalom. A célterületek mindegyikén információs pont működik, ahol nemcsak a projekt programjairól, hanem bármilyen, a városrész lakóit érintő közérdekű eseményekről értesülhetnek az érdeklődők. A programok megvalósítása folyamatos, a kialakult vírushelyzet kapcsán, lehetőség szerint az online térben kerülnek megrendezésre. Időtartama: 2017.12 - 2022.03.31

„Miskolc város leromlott városi területeinek rehabilitációja – Vasgyári program” (TOP-6.7.1-16-MI1-2017-00001) a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület konzorciumi együttműködésének keretében valósul meg. Célja a leromlott városrészek megújítása az érintett lakosság társadalmi re-integrációjával, felzárkóztatásával, rossz állapotú, félkomfortos önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások korszerűsítése, leromlott, rossz állapotú, felújításra nem érdemes lakóingatlanok bontása, önkormányzati tulajdonú üres zöldfelület rendezése, játszótér kialakítása, parkosítás, fedett közösségi tér kialakítása az Avasi Községi Tér mintájára. A megvalósítás időtartama: 2016.11.04 - 2022.03.31

„Társadalmi integrációt elősegítő beavatkozások a Vasgyárban” (TOP-6.9.1-15-MI1-2016-00001) Célja, a társadalmi felzárkózás segítése, foglalkoztathatóság előmozdítása, preventív szolgáltatások biztosítása. Szociális munka, érzékenyítés, közösségfejlesztés a Községi Beavatkozási Tervben megfogalmazott részletes program alapján. Időtartama: 2016.11.04 - 2022.03.31.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat (a továbbiakban MMSZ) **Jelenlét Minta Programja** Miskolcon az Avasi városrészben, Lyukóvölgyben, Tetemváron és a Számozott utcákon lát el felzárkóztatási feladatokat. A program célja, hogy a városi nyomortelepeken végzett állandó és intenzív szociális munka révén a lakosság közreműködésével elősegítse a leszakadó közösségek felemelkedését, a társadalom peremére szorult emberek integrációját. A délutáni foglalkozások, családi napok, illetve zenei programok hosszú távú célja a résztvevő gyerekek iskolai lemorzsolódásának csökkentése, tanulási motivációjának, teljesítményének erősítése. Hitel-S programjával a megrendült helyzetű családok elszegényedésének megelőzéséhez, a család megtartásához, illetve adott esetben az otthon elvesztésekor a szétesés megakadályozásához nyújtanak segítséget a hozzájuk forduló rászorulóknak.

A társadalmi felzárkóztatás egyik alappillére a közösségfejlesztés, ennek érdekében a családokkal való szociális munka, prevenciós feladatok ellátása, valamint a célcsoport igényeihez igazodó szabadidős programok megvalósítása kiemelt feladat. Ezekhez a tevékenységekhez kapcsolódó jó gyakorlatokat már az élet korai szakaszában szükséges bevezetni az egyén életébe, így megelőzhetővé válik az esetleges deviáns viselkedési formák kialakulásának lehetősége.

Erre a célra a biztos kezdet gyerekházak és a tanodák (Miskolcon az MMSZ több szegregátumban is képviselteti magát) megfelelő alapot képeznek. A fiatal célcsoportnál legjobb módszer a sportolási lehetőségek biztosítása. Erre való törekvés a város vezetése részéről egy **GRUND** jellegű sportolásra alkalmas tér kialakítása a leszakadó városrészekben.

3.5. Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Miskolcon több leszakadó városrész is kialakult, ezek a településrészek a város bel-és külterületén is megtalálhatóak. A 2011-es KSH adatok szerinti szegregátum-térkép 31 kül- és belterületi szegregátumot különböztetett meg, ezek lakosságának teljes számát 6 745 főben állapította meg. Az eltelt tíz évben a belvárosban több szegregátum is megszűnt a telepfelszámolások, az építkezések és az ingatlan felvásárlások miatt. A telepek lakosainak többsége elsősorban a peremvidékekre költözött, egy részük pedig Miskolc másik leszakadó városrészébe lévő szociális bérlakásban esetleg vidéken talált otthonra. A szegregátumokban élők lakáshelyzete jellemzően rosszabb a város más területein élőkénél.

A város külterületén elhelyezkedő szegregátumok nagy kiterjedésűek, dombos területen fekszenek. Megközelítésük nehéz, az utak állapota rossz (murvás, saras) gyakran gépjárművel is nehezen bejárható. A terület közműellátottsága kismértékű. Víkendházakban, régi hobbi telkeken lévő viskókat használnak lakhatás céljára. Kóborkutyák, szemét és különböző vadállatok veszélyeztetik az itt élőket. A külterületeken élők esetében a szolgáltatásokhoz való hozzáférés akadályozott, a városban lévő infrastruktúrális feltételek nem adóttak.

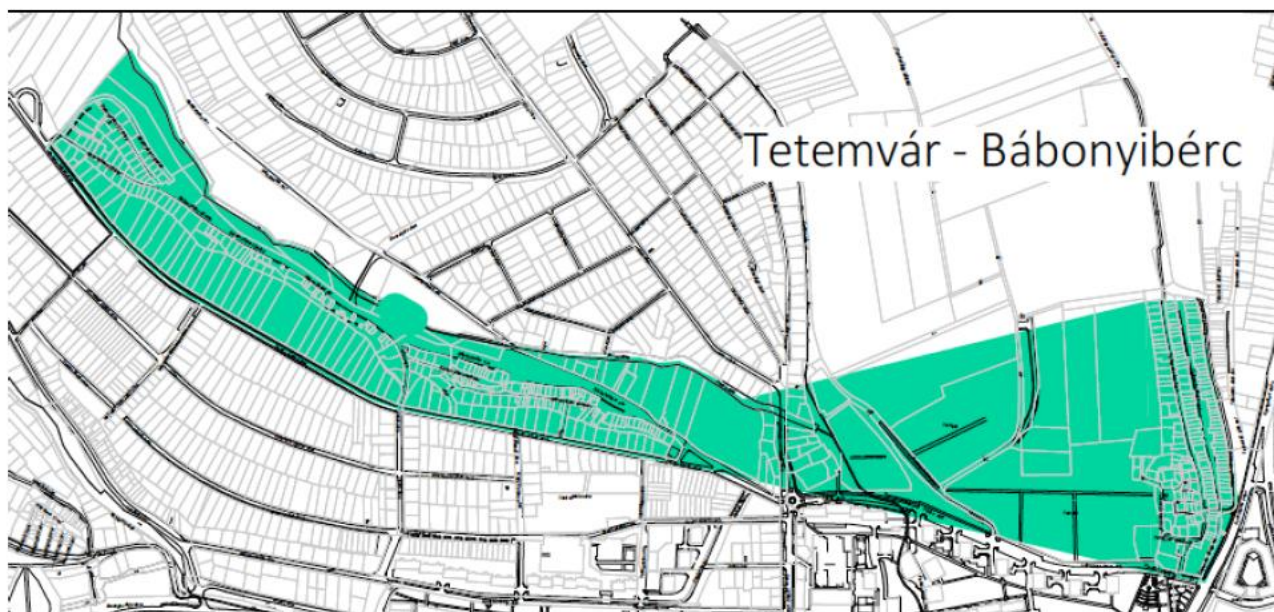
A 2021-2027-es programozási ciklusban a **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz** (a továbbiakban: TOP Plusz) programból szociális városrehabilitációval érintett szegregátumok az alábbiak (a szegregátumok utca és helyrajzszám szintű lehatárolását a HEP 1. számú melléklet tartalmazza):

Lyukóvölgy-Lyukóbánya-Annabánya-Őzugró szegregátumok és TOP Plusz akcióterület térképi lehatárolása

Megjegyzés: a sárga vonallal körbehatárolt terület magába foglalja Annabánya, Lyukóbánya, Lyukóvölgy és Őzugró szegregátumok területét, a piros vonallal körbehatárolt terület a TOP Plusz pályázat akcióterülete

Tetemvár-Bábonymbérc szegregátum és TOP Plusz akcióterület térképes lehatárolása:

Megjegyzés: a Tetemvár-Bábonymbérc szegregátum esetében a szegregátum és a TOP Plusz pályázat akcióterülete megegyezik egymással

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Ezen városrészekben élők, általában alacsony iskolai végzettségű, szakképzetlen vagy elavult szak-képzettséggel rendelkező egyének és családok. Ezáltal munkalehetőségeik behatároltak és csekélyek. Lakcímkártya és tb ellátás nélkül esnek az állam által biztosított ellátásoktól. Gyakori az iskolai lemorzsolódás, valamint az ezzel összefüggésbe hozható korai munka-, és gyermekvállalás.

A **Dr Ámbédkar Iskola** 2016 óta működik Sajókaza után Miskolcon is. Az eddig eltelt időszakban több mint 100 halmozottan hátrányos helyzetű diáknak segített az érettségi és az érettségire épülő szakmák megszerzésében. Az iskolát működtető Dzsaj Bhím Buddhista Közösség 2018-tól kollégiumot is nyitott Martin Luther King néven Diósgyőr városrészben. A diákok így távoli borsodi településekről, sőt Szlovákiából is eséllyel kezdik meg a középfokú tanulmányokat Miskolcon.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A leszakadó városrészek integrációjának érdekében létrejött munkacsoport és egyben a város célja, hogy ezeken a területeken lassítsa és megállítsa a 'slum'-mosodást. Ehhez a pozitív fejlődéshez az önkormányzat a helyi lakosság és civil szervezetek szoros és aktív együttműködése is szükséges.

A komplex programok megvalósítását és a szociális segítő tevékenységet is megnehezíti és a hatékonyságát nagymértékben csökkenti a gyakori lakóhelyváltogatás és a lakhellyel kapcsolatos jogcímek tisztázatlansága. Így a már kialakult bizalmon alapuló segítő kapcsolat megszakad, a közösen kijelölt célok nem valósulnak meg.

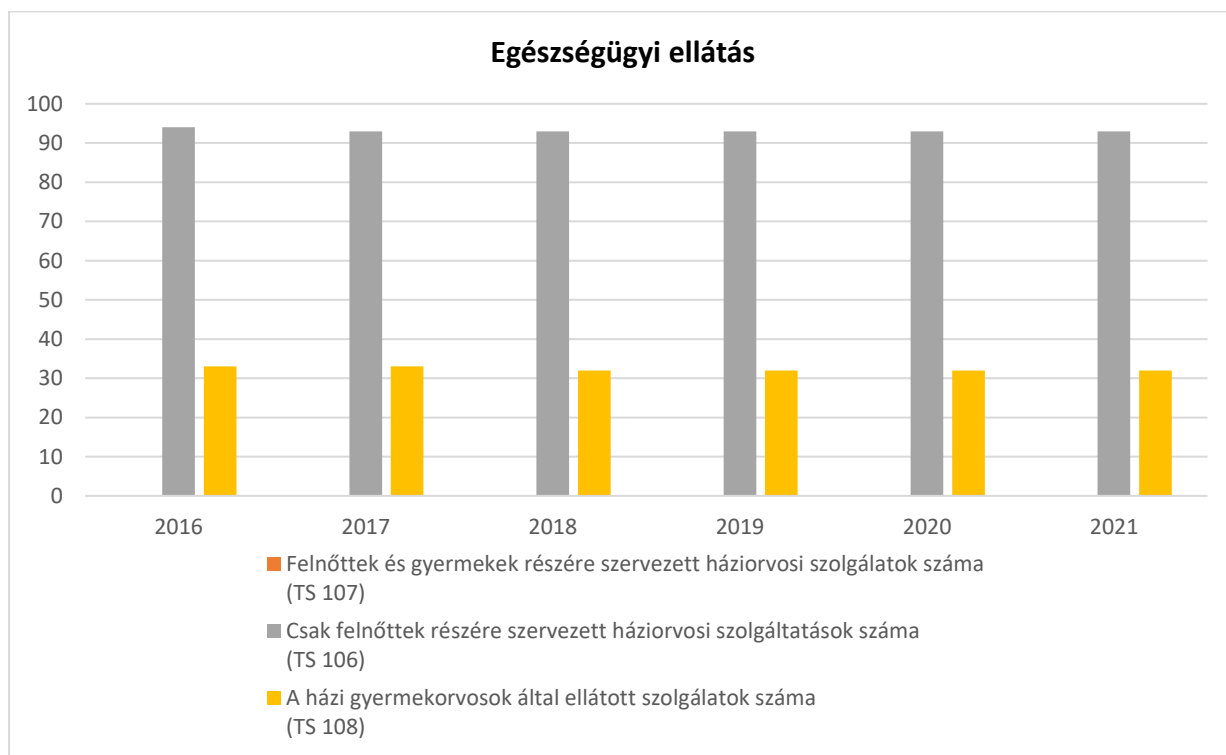
3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátást Miskolc város egységes keretbe kívánta foglalni, ennek érdekében 2016-ban Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése létrehozta a Miskolci Egészségfejlesztési Intézetet. Feladata az egészségügyi alapellátók egységes felügyelete és koordinálása volt. Az Intézethez 89 háziorvosi körzet, 39 házi gyermekorvosi körzet, 47 fogorvosi körzet, 54 területi védőnői körzet, 22 iskolavédőnői körzet, 11 iskolaorvosi körzet, a 24 órás felnőtt háziorvosi ügyelet, a 24 órás gyermekorvosi ügyelet és a 24 órás fogászati ügyelet tartozott.

A védőnői rendszer Miskolcon jól szervezett, a szakmai elveket maximálisan figyelembe vevő rendszerre nőtt ki magát 2016-2023-ig. A védőnői szolgáltatok irányításáért 2023. július 1-től már az Országos Kórházi Főigazgatóság felel.

TOP-os projektek által az utóbbi években a házi és gyermekorvosi rendelők nagy része megújult. Tisztább és modernebb környezetben működik tovább az egészségügyi alapellátás.

A közegészségügyi helyzet javítása és az egészségügyi ellátásokhoz való könnyebb hozzáférés érdekében **Lyukóvölgyben új orvosi rendelő építése** valósult meg (TOP-6.6.1-16-MI1-2017- 00002). A rendelőben a felnőtt és házi gyermekorvos, valamint két körzetet ellátó védőnő kap helyet.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma	Gyógyszer-tárak és fiók gyógyszer-tárak száma	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	94	33	49	n.a.	n.a.
2017	0	93	33	49	4 386	590,92
2018	0	93	32	48	4 103	519,72
2019	0	93	32	46	3 762	277,05
2020	0	93	32	48	3 516	252,18
2021	0	93	32	47	3 561	232,12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Közgyógyellátás: a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás, mely alanyi és normatív jogcímen adható.

Az Önkormányzat helyi rendelet alapján gyógyszertámogatást nyújt. Az alanyi és a normatív közgyógyellátásra való jogosultságról a járási hivatal dönt. Az alábbi táblázatból megállapíthatjuk, hogy Miskolcon nőtt a közgyógyellátásra szorulóak száma, ez magyarázható a népesség elöregedésével és a szegregátumokban élők rossz életkörülményei következtében kialakuló krónikus betegségekkel.

A tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás az **ápolási díj**, melyet a helyileg illetékes járási hivatal állapít meg.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az egészség védelme és a betegségek megelőzése kiemelt cél a szegregátumban élők életminőségének javításával kapcsolatban. A városrészekben megvalósuló felzárkóztató projektek egyik program-eleme az egészségügyi szűrésekhez való hozzáférés. Ezen felül egészségügyi szűrésekre szolgáló behívó rendszer működik. A hatékony egészségvédelem hangsúlyos eleme a közoktatási intézmények nevelési, oktatási programjának.

Magyarországon, egyedülálló kezdeményezés a **Lyukói Családi Mentor Program** (a továbbiakban: Program), amely már 2016-tól működik folyamatosan Miskolc külterületén. Célja a helyi közösségből kiemelni azokat az asszonyokat, akiknek életmódja példaértékű. Életvitelükkel mintát adnak a telepen élő családoknak és motiválnak a jó példa követésére. Jelenleg a Program 144 családot mentorál, alapszintű életviteli és egészségügyi tanácsokkal szolgál. Egészségügyi koordinátor irányításával végzik feladataikat, közreműködnek a szolgáltatásokhoz való hozzáférés elérhetőségében, különféle adományok kiosztásában (tisztítószer, élelmiszer, ruha stb.), segítik mind a védőnők, mind a családsegítők napi munkáját a kliensekkel való kapcsolattartás során.

A Program jótékony hatása érzékelhető a lakosság körében egyszersmind mintaszerű a részvételiségben. Mind a foglalkoztatás (lakóhelyhez közeli munkahelyek kialakítása a szegregátumban élők foglalkoztatottságának megnövekedésével járhat) mind a járványhelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében szükséges lenne a jó gyakorlatot „hálózatszerűen”, Miskolc többi leszakadó városrészén is bevezetni.

A leszakadó városrészeken jelentős problémát jelent a háztartási és egyéb hulladékok közterületen való elhelyezése. Járványügyi szempontból igen veszélyes, az így eldobált szemét mind az ivóvizet, mind a talajt nagyban károsítja, a rágsálók megjelenése pedig a vírusfertőzések melegágya. Ennek felszámolása érdekében a komplex felzárkóztató programok tematikájának szerves része a közösségi szemétszedés -amit a városban megvalósuló programokban láthatunk is. Kapcsolódó törekvés továbbá a miskolci önkormányzat részéről, hogy közösségi összefogás mentén szemétszedési akciókat tervez és bonyolít le. Egyeztetéseket kezdeményez a szolgáltatóval a hulladék elszállításának módjáról. A város vezetése a szegregátumok több pontján is szemétkerakók telepítésének lehetőségéről és a helyi lakosság jövedelmi helyzetéhez viszonyított szolgáltatási díjak kiszabásáról tart munkamegbeszéléseket a MIREHU Nonprofit Kft szakembereivel.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Településünkön a fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés biztosított az állami egészségügyi ellátórendszeren keresztül.

A leszakadó városrészekben egyre nagyobb teret hódít az olcsó és könnyen hozzáférhető kábítószer használat. Az ártalmak csökkentése miatt a Miskolci **KEF**¹⁶ (Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése III-46/3.192/2001. sz. határozata) működése hangsúlyozott fontosságú. Feladata, hogy összehangolja a városban működő intézmények és szervezetek munkáját a megelőzés, a kínálatcsökkentés, a kezelés, az ellátás, valamint a felépülés területén. E cél elérése érdekében a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkáját erősíti és támogatja az Önkormányzat.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A Kórház- és Menzaétkeztetés Kft. által üzemeltetett konyhák biztosítják a közétkeztetést. Fokozott figyelmet fordítanak az egészség megőrzésére, az egészséges táplálkozás kiemelt fontosságára, ezért az étlapjukat diétás és normál menüsorban állítják össze. Szakácsaik országos és városi elismerésben részesültek.

A MESZEGYI és a Máltai Szeretet Szolgálat közreműködésével a rászorulóknak a hét minden napján, illetve ünnepnapokon is zöldség és pékáru adományban részesülhetnek a **Magyar Élelmiszerbank Egyesület** jóvoltából.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata a Sport Mecénás Alap keretében biztosítja az esélyegyenlőséget.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A rászorulóknak és a krízishelyzetben lévőknek nyújt segítséget a **Miskolci Egyesített Szociális és Gyermekjóléti Intézmény**. Feladatát a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben rögzített feltételeknek megfelelően látja el, fenntartását pedig a helyi önkormányzat biztosítja. Az integrált intézményben feladatcsoportonként önálló szervezeti egységek működnek melyek között egyértelműen elkülönülnek az alap és szakellátásra vonatkozó feladatok, amelyek célcsoportok szerint is elkülönülnek. A szolgáltatásokat öt Területi Szolgáltatási Központ, Családok Átmeneti Otthona és Gyermekek Átmeneti Otthona, valamint egy járási szintű Család- és Gyermekjóléti Központ látja el. Ezen túlmenően Óvodai és Iskolai Szociális Segítők Munkacsoportja és Települési Fel-

¹⁶ Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

adatellátási Munkacsoport is tevékenykedik az Intézmény keretein belül. Mindezek mellett idősellátással kapcsolatos feladatokat (alap és szakellátás) valamint pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi és nappali ellátást is végeznek.

A szolgáltatási egységek az ellátási területen élők számára jól megközelíthetőek, tömegközlekedési eszközzel, illetve gyalog is könnyen elérhetőek.

A Területi Szolgáltatási Központokban a családsegítők alapszolgáltatási tevékenységet végeznek. A szociális segítő munka során tanácsadásokat, különböző ügyintézéseket, adományosztásokat, preventív programokat, csoportos szociális munkát, és a közösségfejlesztő kezdeményezéseket valósítanak meg. A szabadidő hasznos eltöltése érdekében közösségi programokat – játszóházakat, családi napokat – nyári táborokat biztosítanak.

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatainak biztosítása önálló szervezeti keretben gyámhatósági ügyekkel kapcsolatos feladatokat lát el, speciális szolgáltatások: mediáció, kapcsolatügyi szolgáltatás, jogi és pszichológiai tanácsadás. A szabadidő hasznos eltöltése érdekében közösségi programokat – játszóházakat, családi napokat – biztosítanak, az intézmény által szervezett nyári táborok pedig átölelik a teljes nyári szünet időszakát.

Ez a divizionális szervezet a területenként elkülönülő szervezeti egységeket decentrális hatáskörrel ruhazza fel, mely elősegíti az átláthatóbb munkaszervezést, a munkafolyamatok ezáltal hatékonyabbá válnak, a jelzőrendszer tagjainak könnyebb elérhetőségére gyorsabb reagálására ad lehetőséget.

g) drogprevenciós szolgáltatások

A mélyszegénységben élők, romák esélyegyenlőségének megteremtése érdekében a szenvedélybetegségek (drog-, alkoholfogyasztás, gyógyszerfüggőség, játékszenvedély) kezelése több szervezet szolgáltatása útján valósul meg a város területén:

- az egészségügyi intézmények ellátása útján,
- az iskolák pedagógusai, iskolapszichológusainak munkája révén,
- a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény (a továbbiakban: MESZEGYI) család és gyermekjóléti szolgáltatásainak igénybevételével, a jelzőrendszer működtetése útján,
- a Drogambulancia Alapítvány (3529 Miskolc, Csabai kapu 9-11.) nyújtotta szolgáltatások útján,
- a Laurus Szociális és Kulturális Egyesület (3534 Miskolc, Iván u. 57. 4/2. sz.) szolgáltatásainak igénybevételével,
- NA (Narcotic Anonymus) Anonim Drogfogyasztók (Miskolc, Lónyai Menyhért u. 13.) minden vasárnap délelőtt szerfogyasztás alatt lévőknek és függők számára ad csoportos találkozási lehetőséget.

A városban is tapasztalható, hogy egyre nagyobb mértéket ölt a szenvedélybetegség, azonban a korai felismeréssel részben megelőzhető a függőség kialakulása vagy az állapotromlás. A szerfogyasztási szokások is nagymértékben változnak az utóbbi években, a felnövekvő nemzedék komoly veszélynek van kitéve (Európai összehasonlításban a dizájnernedro-fogyasztásban az elsők a magyar tinik) ezért rendkívül fontos feladat minden intézmények, civil és egyházi szervezetnek, hogy együttműködve segítsék a szenvedélybetegeket.

MESZEGYI

Az önkormányzat fenntartásában működő intézmény Területi Szolgáltatási Központjain (Diósgyőr-Vasgyári, Belvárosi, Avasi Tszk) keresztül látja a város területén a szolgáltatásait.

A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak aránya továbbra is magasán felül reprezentált az országos átlaghoz képest. A veszélyeztetettség elsősorban környezeti ok, iskolai hiányzás, elhanyagolás, anyagi problémák, nem megfelelő lakáskörülmények, illetve a különböző szenvedélybetegségek, illetve ezek halmozott jelenléte.

A védelembevétel eljárások megalapozottságához nagy segítséget jelent a 2018. szeptemberében beinduló óvodai – iskolai szociális segítői tevékenység, a nevelési hiányosságokból adódó gondok és krízisek felismerésében, azok kezelésében és a jelzések továbbításában.

Az utcai szociális munka keretében az utcai szociális munkások szorosan együttműködésnek a Miskolc Város Önkormányzati Rendszerttel. Havi rendszerességgel „Ifjúságvédelmi őrzőjárat” szerveznek a közterületeken és forgalmasabb csomópontokon, amely az iskolakerülés, egészségkárosító szerek fogyasztása, a koldulás, kéregetés, a kriminalizálódás megelőzésére, megakadályozására irányul. A jelzőrendszer működése még mindig nem teljes körű, mert tudatmódosító szer vagy rendszeres alkoholfogyasztásról, illetve szuicid kísérletről minimális jelzés érkezik a jelzőrendszeri tagoktól, amely igen magas látenciára utal.

Az intézmény által szervezett csoportos és közösségi programok, foglalkozások, az egyéni fejlesztések preventív jelleggel a családok megsegítését, vagy a már bekövetkezett ártalmak csökkentését szolgálják a jövő nemzedékének egészséges fejlődése érdekében.

Az intézmény jövőbeni fejlesztési javaslatai között megfogalmazásra kerültek:

- az ellátotti kört érintő akadályok kapcsán az addiktológiai tanácsadás szükségessége,
- Miskolcon hiányterület a pszichiátriai ellátás, főként a gyermekpszichiátria. Számos esetben szükség lenne gyors és helyben működő szakorvosi segítségre a kliensek érdekében.

Drogambulancia Alapítvány

30 éve működnek a városban, mint magas küszöbű egészségügyi szolgáltatást, illetve alacsonyküszöbű ellátást biztosító szervezet.

2022. évben 192 új kliens érkezett az alapítványhoz, nyilvántartott ügyfelek száma összesen 4384 fő volt. A kliensek fogyasztási szokásaiban vezet a marihuána, ezt követi a mindent fogyasztók aránya, majd az alkohol, az extasy-speed, a kristály, kokain és végül a heroin.

Gyakran tartanak előadásokat az érintett szféra dolgozóinak és mindenkinek, akik a drogproblémák miatt felkérlik őket. Fontos fokmérője munkájuknak, hogy iskolai csoportokat is folyamatosan fogadnak az intézményben. Több mint 1000 iskolásnak tartottak széleskörű prevenciós előadást az elmúlt évben. Az 50 órás közösségi szolgálat biztosításának is a helyszínei.

Nőtt az önként érkezők száma is, ezen belül figyelemreméltó az alkoholproblémával küzdő női betegek száma.

Az ambulancián lehetőség van drogteszt elvégzésére (a szülők kérésére is).

Különböző csoportfoglalkozásokat tartanak, (képzőművészeti, filmklub „Józanág műhely” stb.) amellyel próbálják a kliensek felépülését segíteni.

Megalkotott kisfilmjeikkel nem a tiltásra, hanem a tudás fontosságára helyezik a hangsúlyt.

Élő kapcsolatot ápolnak több rehabilitációs intézménnyel, együttműködnek a társintézményekkel.

Tevékenységeik:

- 1.) drogbetegek ambuláns ellátása (ártalomcsökkentés)
- 2.) elterelő kezelés (hatósági eljárás)
- 3.) TÁM-PONT Szenvédélybetegek Alacsonyküszöbű ellátása
- 4.) TÁMOGAT-LAK Szenvédélybetegek Közösségi ellátása.

Céljuk fókuszáltan a szenvedélybetegségek veszélyeire felhívni a figyelmet, a felvilágosítás (folyamatos média és közösségi felületek igénybevételével) a kábítószereseket övező előítéletek ledöntése. Megfelelő ingatlan esetén közösségi tér kialakításában is gondolkodnak, amely fenti célok elérését segítené elő.

Laurus Szociális és Kulturális Egyesület

Az egyesület 2014 óta van jelen a város életében szenvedélybetegek nappali ellátásának biztosításával. Működési engedélyük Miskolc város közigazgatási területére 50 főre ellátására szól. 2022-ben 83 fő vette igénybe a szolgáltatást, szerződéses jogviszonyuk 276 fővel van. A hét szinte minden napján fogadják a ügyfeleket.

Az addikciók széles spektrumával foglalkoznak, mind kémiai szerek okozta, mind viselkedéses függőségekkel.

„Felépülés központú” szemléletüknek megfelelően programjaik a klienseik állapota szerint differenciáltak. A szolgáltatás igénybevételének nem előfeltétele a teljes absztinencia. 2018-tól már stabilan és rendszeresen működő absztinenciát fenntartó csoportfoglalkozásokat tartanak.

Addiktológiai konzultációt, személyiség és önismertet fejlesztő, felépítő/támogató csoportot is működtetnek. Részt vesznek a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában, több szervezettel is megállapodásokat kötve folyamatosan javítják az együttműködési lehetőségeket a hatékony feladatellátás érdekében.

Az intézményi ellátáson felül heti rendszerességgel szombatonként ifjúsági klubot működtetnek (addikcióval veszélyeztetett fiatalok célzott prevenciós programja), melynek célja a szakmailag kontrollált szabadidős programok biztosítása.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A hátrányok kompenzálást szolgáló juttatásokhoz és szolgáltatásokhoz a jogszabályi keretek között azonos eséllyel férhet hozzá minden arra jogosult. A rászorulóknak bizalommal fordulhatnak a MESZEGYI családgondozóihoz a védőnőkhöz, illetve a Polgármesteri Hivatal ügyintézőihez is azzal kapcsolatban, hogy az adott élethelyzetben melyik ellátási formára jogosultak és azt hogyan kell kérelmezni.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzbeli ellátások és közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segíti a város a célcsoportokhoz tartozókat. Az Önkormányzat Közgyűlésének 2/2015. (II.10.) rendelete tartalmazza a települési támogatás és az önkormányzat által nyújtott egyéb ellátások helyi szabályait. Életkörülményeik javítása érdekében rendkívüli települési támogatást (súlyos betegség esetében a gyógyítással, kórházi tartózkodással járó többlet költségek, regisztrált munkanélküliek esetében a munkavállalás elősegítéséhez hozzájárulás, temetési költségek viseléséhez, a lakásban elemi kár következtében súlyos, a lakhatás elemi feltételeit veszélyeztető kár, előre fizetős áramfogyasztást, gázfogyasztást mérő készülék felszereléséhez, a Gyámhivatal által nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához a kapcsolattartásra jogosult szülő részére, egy év alatti gyermekek egészséges fejlődésének biztosításához – vitaminok, tápszer pótlásához – a családgondozó ajánlása alapján), gyermekek, fiatal felnőttek és családok támogatását, életkezdési és születési támogatást, a gyermekétkeztetés térítési díj kedvezményét; menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatást; ifjúságvédelmi támogatást, időskorúak támogatását, krízishelyzet kezelési- és rendkívüli települési támogatást igényelhetnek.

Miskolc Megyei Jogú Város **népkonyhai szolgáltatásra** az alábbi szervezetekkel rendelkezik ellátási szerződéssel:

- A Magyar Vöröskereszt B.A.Z. Megyei Szervezete – 200 adag
- A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülete – 150 adag
- Konventuális Ferences Minorita rend (egyedi támogatási megállapodással) - 100 adag

Népkonyhát működtet még az ÉLIM Szolgálat, de itt adagszámról nincsen információ.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	450
2017	450
2018	450
2019	450
2020	450
2021	450

Forrás: Önkormányzati adat

3.7. Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A Miskolci Kulturális Központ Nonprofit Kft. feladata a helyi értékek, hagyományok, kulturális értékek ápolása és átadása az itt élő lakosoknak, valamint az idelátogató utazóknak. Az intézményt az Önkormányzat hozta létre 2011-ben, igazgatósága pedig az Ifjúsági Házban működik. Tagintézményeinkben lehetőség nyílik a magyar, illetve a helyi kultúra értékeinek megismerésére, a tanulásra, a mozgásra és a szabadidő kellemes eltöltésére.

Célja a különböző társadalmi rétegek integrálása a kultúra eszközeivel és a kulturális színvonal, tájékozottság emelése. A társaság kiemelt feladata azoknak a városi nagyrendezvényeknek, fesztiváloknak a szervezése, amelyek erősítik a város hazai és nemzetközi ismertségét, tekintélyét, valamint üzemelteti Magyarország egyik kiemelkedő kulturális, turisztikai attrakcióját, a Diósgyőri várat. A közművelődés eszközeivel lehetőséget teremt a miskolci polgároknak, hogy erősítsék identitástudatukat, lokálpatriotizmusukat.

A társaság kilenc tagintézményből áll, és hat művelődési ház tartozik hozzá: a Művészetek Háza, az Ifjúsági és Szabadidő Ház, a Diósgyőri Ady Endre Kulturális és Szabadidő Központ, a Görömbölyi Művelődési Ház, Gárdonyi Géza Művelődési Ház és a Vasgyári Közösségi Ház, valamint a Dr. Szabó Gyula Bemutató Csillagvizsgáló, a Diósgyőri vár és a Lovagi Tornák Tere.

Kilenc telephelyen 81 klub, szakkör működik, éves szinten 3500 eseményt bonyolít le, látogatóinak száma éves szinten meghaladja az 500 000 főt. Közösségi házaikban 60 alkotó művelődési forma működik rendszeres jelleggel. Amatőr művészeti csoportjaik közül kiemelkedő: a Világ- és Európa bajnok Miskolci Mazsorett Együttes.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint)	Sportcsarnok, sportpálya léte	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	Közművelődési intézmények száma
db	van/nincs	db	db
59	igen	585 641	55

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése elismeri és támogatja azt a tevékenységet, amelyet a Miskolcon élő vagy dolgozó polgárok önszerveződő közösségei, civil szervezetei végeznek a kultúra közvetítése, a hagyományok ápolása, a környezet-, állat- és a természetvédelem, a műszaki- és tudományos közélet, a különböző korosztályú fiatalok szabadidejének hasznos eltöltése, a településfejlesztés és -szépítés, a rászorulókat támogatása, a lakosság oktatása, művelődése, egészségvédelme, sportolása, az esélyegyenlőség és a demokrácia megteremtése, az önkormányzati feladatok megvalósítása érdekében. A civil szervezetek közötti esélyegyenlőség megteremtése érdekében a Közgyűlés az éves költségvetéséről szóló rendeletében - a város anyagi lehetőségeitől függően - pályázati-támogatási rendszert alkalmaz a civil szervezetek részére (a civil szervezetek körét a 2003. november 5-ei Közgyűlésen VI: 33248/2003. sz. határozattal elfogadott Civil Konceptió határozza meg), melyet a programjainak megvalósítására, illetve működésük támogatására használhatják fel. A támogatási rendszert Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának a civil szervezetek pénzügyi támogatásának rendjéről szóló 40/2004 (IX.10.) sz. rendelete szabályozza.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megszegésének jogkövetkezményeiről szóló 35/2013. (X.1.) sz. önkormányzati rendeletben szabályozza a közösségi együttélés szabályait, az ezzel kapcsolatos jogsértések miatt közigazgatási hatósági eljárás kezdeményezhető városunkban.

Az önkormányzat kommunikációjában tudatosan fellép a helyi társadalom esetleges előítéletességével szemben. A közpolitika helyi képviselői, döntéshozói megnyilvánulásaikkal elősegítik a kisebbségeket védő alkotmányos értékek érvényesülését és a társadalmi szolidaritást, ösztönzik a többség és a romák közötti hatékony együttműködést.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A városban működő civil szervezetek jelenléte nagyon erős, az általuk szervezett programok, rendezvények igen népszerűek. Önkéntes munkájuk példaértékű, hiszen önzetlenül, anyagi ellentételezés nélkül végzik tevékenységüket, nemkevés idő és energiabefektetéssel nyújtanak segítséget. A Magyar Katolikus Karitás Miskolci Szervezete, a Magyar Vöröskereszt, az Ökumenikus Segélyszervezet és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat is folyamatosan segíti a rászorulókat, rendszeres ételmiszer-és ruhaosztással.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

Miskolc Megyei Jogú Városban 9 nemzetiségi önkormányzat működik, a bolgár, a görög, a lengyel, a német, az örmény, a szlovák, a roma, a ruszin és az ukrán nemzetiségi önkormányzat. A nemzetiségi önkormányzatok működését – ezáltal a kulturális identitásuk megőrzését - az alábbiak szerint segíti Miskolc MJV Önkormányzata:

Közreműködés általánosságban (valamennyi díjmentes):

- Működéssel összefüggésben felmerülő feladatok ellátása
- Helyiség biztosítása testületi ülés megtartásához
- Helyiség biztosítása nemzetiségi rendezvény megtartásához
- Nemzetiségi honlap üzemeltetése (a város honlapján belül)
- Előzetes -, és utólagos sajtómegjelenítés a nemzetiségi rendezvényekről
- Meghívók, szórólapok reklámanyagok elkészítése, továbbítása
- Reprezentációs csomagok biztosítása
- Város rendezvényekbe nemzetiségi önkormányzati képviselők bevonása
- Nemzetiségek Napján a Polgármesteri Hivatal Díszaulájában kitüntetések kiosztása a nemzetiségi önkormányzatok működését segítőknek

A városvezetők lehetőségeikhez mérten igyekeznek részt venni a nemzetiségi önkormányzatok rendezvényein, ezáltal éreztetni elkötelezettségüket a nemzetiségek kulturális értékeinek megőrzésével és megtartásával összefüggésben.

Az Önkormányzati Osztály jogi ügyintézői a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Nek.tv.) 80. § (4) bekezdése alapján a nemzetiségi önkormányzatok képviselő-testületi ülésein, valamint az évenként megtartásra kerülő köz-meghallgatásokon a jegyző képviselői a törvényesség biztosítása érdekében részt vesznek.

Az önkormányzati munkatársak ellátják a nemzetiségi önkormányzatok vonatkozásában elkészített pénzügyi tárgyú előterjesztések jogi felülvizsgálatát, valamint elkészítik a nemzetiségi önkormányzatok további előterjesztéseit. Előkészítik a nemzetiségi önkormányzatok szabályzatait, kezelik azok módosításai, valamint ellátják a nemzetiségi önkormányzatok által megkötésre kerülő szerződések teljes körű ügyintézését az aláírást követően az elszámolásokig.

Folyamatosan ellátott feladataik továbbá a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testületi tagjai részére jogi tanácsadás, valamint szakmai segítség nyújtása.

A nemzetiségi önkormányzatokkal kapcsolatos feladatok ellátására kijelölt jogi ügyintéző kapcsolatot tart a városban működő nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezi az Önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzatok közötti együttműködést.

A nemzetiségi önkormányzatokkal kapcsolatos feladatok ellátására kijelölt jogi ügyintéző elősegíti az Önkormányzat, a Hivatal és a nemzetiségi önkormányzatok közötti információáramlást, valamint vezetői utasításnak megfelelően részt vesz a nemzetiségi önkormányzatok által szervezett, kiemelt jelentőségű eseményeken.

Az önkormányzati ügyintézők végzik a városban működő nemzetiségi önkormányzatok üléseinek előkészítését, az ülések lebonyolítását, szervezését, az ülésekről készült jegyzőkönyvek elkészítését, aláírásának koordinálását, majd a dokumentumoknak a Kormányhivatal TFIK modulján keresztül történő feltöltését.

Évente közel 50 nemzetiségi ülés kerül lebonyolításra, amelyből 9 közmeghallgatás.

Az önkormányzati ügyintéző koordinálja a nemzetiségi önkormányzat előterjesztéseinek aláíratását, végzi azok meghívóval együtt történő elektronikus postázását.

A nemzetiségi önkormányzatok hivatali ügyfélkapuját az önkormányzati ügyintéző kezeli, a dokumentumokat továbbítja az elnökök részére. Az önkormányzati ügyintéző végzi a Roma és Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat közfoglalkoztatotti elszámolásának havi rendszerességgel e-papíron történő továbbítását a Miskolci Járási Hivatal felé.

e) helyi lakossági önszerveződések

A kirekesztett, mélyszegénységben élő emberekben, mint minden emberben, benne rejlik a lehetőség, hogy holnaptól, ha apró lépésekben is, megváltoztassák az életüket. Ez a megközelítés az alapja a **'közösségi coaching'** módszernek, amelyet más, korábban megvalósult hasonló példák alapján jelenleg a bábonyiérci és tetemvári leszakadó városrészekben alkalmaz a 4IM projekt Miskolcon.

A közösségi coaching összefoglaló célja a helyi lakosok aktívvá tétele az őket érintő fejlesztési folyamatokban. A megközelítés alapja az a tézis, hogy a mélyszegénység komplex problémáinak elszámolása nem lehet sikeres anélkül, hogy azok, akiket érint, maguk is változzanak, hozzá tegyenek a saját holnapjukhoz valamit. Ez nemcsak azt jelenti, hogy közösségi munkára vagy megbeszéléseken való részvételre buzdítjuk a lakosokat, hanem azt is, hogy ennek a közösségi coach által irányított részvételnek a hatására olyan egyéni döntések születnek, amelyek megváltoztatják az egyének és családok életét, lépésről lépésre.

A miskolci közösségi coaching célja tehát abban segíteni, hogy legyenek saját, sokszor nagyon egyszerű tervek, legyen önbizalom és tetterekészség a projekt által érintett két lakóközösség tagjainak körében. Egy depresszív közösségben, mint amilyen például a Email: info@4IM.hu Web: www.4IM.hu Bábonyiérc, nem nagyon voltak pozitív példák, annál több akadály. A 4IM keretében megvalósuló közösségi coaching jelenti tehát azt a külső, induktív hatást, amely egy új paradigmát képes volt megteremteni.

Ennek eredményeként jött létre 2023 májusában a Bábonyiérci Önkéntes Közösség Egyesület. Az egyesület tagjai a városrészben valósítanak meg közösségi eseményeket. Ezen események részeként lépcsősort javítottak, vízelvezető csatornát építettek, parkot virágosítanak. Delegáltjaik képviseltetik magukat a leszakadó városrészek ügyében létrehozott Társadalmi Innovációs Munkacsoport ülésein. Javaslatokkal támogatják Miskolc város társadalmi felzárkózáshoz kötődő célkitűzéseit, folyamatait.

3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A **Miskolci Roma Nemzetiségi Önkormányzat** a jól ismert hátrányok enyhítése érdekében az egyetértési, véleményezési, megkeresési és kezdeményezési jogával élve képviseli a helyi kisebbséget. Karitatív tevékenységével (pl: ételosztás, Karácsonyi Gyertyaláng), sikeres nyári táboraival, sport

programjaival kívánja enyhíteni a hátrányokat és elősegíteni a felzárkózást, mindezt az Önkormányzat támogatásával és együttműködésével valósítja meg.

3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön		
Beazonosított problémák		Fejlesztési lehetőségek
1.	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek neveléssel-oktatással kapcsolatos hátrányai: a szegregált városrészekről érkező gyermekek koncentrációja adott iskolákban, tankötelezettségi korhatár betöltését követően gyakori az iskola-elhagyás, korai gyermekvállalás, agresszió a tanulók között és a pedagógussal szemben.	Beiskolázási körzetek módosítása, szegregáció csökkentése érdekében. Roma mediátorok képzése és alkalmazása és együttműködésének elősegítése a nevelési-oktatási intézményekkel.
2.	Továbbra is magas az álláskereső hátrányos helyzetű személyek száma (alacsony iskolai végzettség, nem piacképes szakképzettség, megváltozott munkaképesség)	Nagyobb létszámú atipikus foglalkoztatás, közfoglalkoztatottak lakhelyük környékén történő foglalkoztatása. Piaci igényekhez kapcsolódó képzések, motivációs vizsgálatok. Szegregátumokban egyéni munkakerő-piaci tanácsadás. Szociális, közösségi vállalkozások létrehozása pl: szegregátumokban kisüzemek kialakítása. Multinacionális cégek, kisvállalkozások munkaerőigényének megfelelően vállalati képzési program beindítása
3.	Közegészségügyi helyzet javításra szorul.	Ivóvíz-ellátás, szennyvízelvezetés, illegális hulladéklerakás problémakörével kapcsolatos egyeztetések kezdeményezése a szolgáltatók bevonásával. Megoldási stratégiák kidolgozása. Szenvedélybetegek alacsonyküszöbű szolgáltatásának elérhetővé tétele minden leszakadó városrészben. Krízisalap létrehozása a gyermekek gyógyszeres kezeléséhez való biztos hozzájutáshoz. MMJ Város 2/2015. Önkormányzati rendeletének bővítése a gyógyszerátamogatással kapcsolatban Roma egészségügyi és szociális mediátor hálózat létrehozása, ilyen szakemberek képzése,

		akik egyfajta egészségőrként tevékenykednének a szegregátumokban. (Lyukói Családi mentor program bővítése, mentorok tovább képzése)
4.	Kevés a férőhely a Családok Átmeneti Otthonában	Kapacitás bővítés során a férőhelyek kialakításánál figyelembe kell venni a családi variációkat (apa és gyermekei vagy anya és gyermekei elhelyezése és közösen a két szülővel a gyermekek)
5.	Rossz lakhatási feltételek és körülmények, közüzemi tartozások felhalmozása	Lakhatási körülmények javítása, magasabb komfortfokozattal. Szociális bérlakások kiutas ház funkció szerinti működtetése, bérlőkijelölési jog átadásával. (Hajléktalan ellátásban is) Szociális lakásügynökség működtetése konzorciumban a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal. Adósságkezelési Szolgáltatás bevezetése a közüzemi tartozások mérséklése miatt. MMSZ Hitel-S program népszerűsítése a lakosság körében.
6.	A megvalósult komplex társadalmi felzárkózást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztésének folytatása, kiterjesztése.	Integrált közösségi terek létrehozása, közösségfejlesztési módszerek alkalmazása. Grund jellegű sportolásra is alkalmas terek (nyitott kosár-, és focipályák) létrehozása a leszakadó városrészekben. Jelenlét típusú programok folyamatos működtetése. Alacsony küszöbű szolgáltatások megvalósítása a szegregátumokban. Helyben elérhető jogsegélyszolgálat.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénysége

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata a gyermekek helyzetének javítását továbbra is kiemelt feladatának tekinti. A gyermekjóléti alapellátások biztosítása, különböző pénzügyi támogatások, széles skálán mozgó intézményi háttér működtetése, és fenntartása egyaránt hosszútávú céljai közt szerepel.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelembé vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekvédelembé vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembé veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 4. § 13. b) pontja szerint a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló az, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló. Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése szerint hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c)* a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

A Gyvt. 67/A § (2) bekezdése alapján halmozottan hátrányos helyzetű:

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális

helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek hároméves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 29. § (1) bekezdése szerint a jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát, és az így előálló statisztikai adatokat - a körzethatárok megállapítása, felülvizsgálata érdekében - minden év október 31-ig az illetékes tankerületi központ számára továbbítja. Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése alapján a jegyző az adott év január 15-én és október 1-jén rendelkezésre álló adatok feldolgozása után minden év január 31-ig és október 31-ig a KIR¹⁷-be rögzíti a 22. § (2) bekezdés e) pontja szerinti adatokat.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

4.1. számú táblázat - Gyermekek korú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint					
Korcsoport	Fő			Az állandó népesség-ből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma	73 789	83 755	157 544	46,84%	53,16%
0-2 évesek	4 062			2,58%	
0-14 éves	10 887	10 348	21 235	6,91%	6,57%
15-17 éves	2 307	2 106	4 413	1,46%	1,34%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A gyermekek veszélyeztetettségét észlelő jelzőrendszer – települési szintű – működtetése a gyermekjóléti szolgálat Gyvt.-ben rögzített feladata, amelyet Miskolcon a MESZEGYI lát el a Család-, és Gyermekjóléti Központon keresztül.

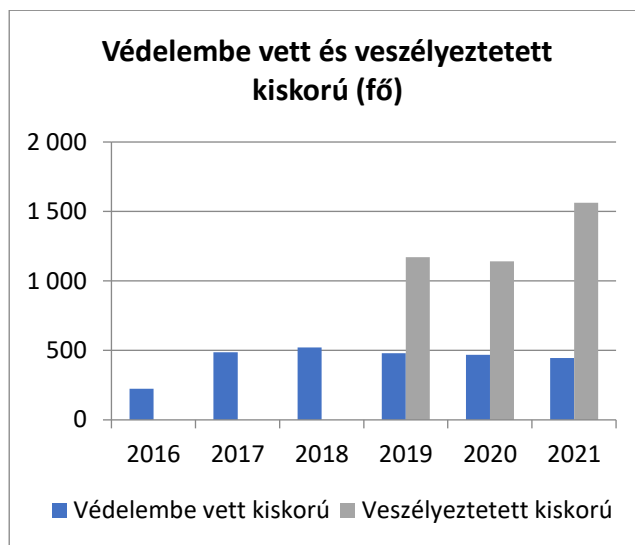
Az intézmény ellátási területe Magyarország legnépesebb járása 255.042 fő lakosságszámával. A járás területén 55377 fő a 0-18 éves korosztály száma a 2015 év végi adatok szerint. A Miskolci Járásban 1 megyei jogú város, 6 város, 1 nagyközség és 31 község található. A járás lakosságának közel 2/3-a Miskolc városban él.

A jelenlegi szabályozás alapján veszélyeztetettnek azokat a gyerekeket minősítik, akiknek testi, érzelmi vagy értelmi fejlődését gátolja a saját maguk vagy a szüleik, gyámjuk által tanúsított magatartás, mulasztás, illetve valamely fennálló körülmény.

¹⁷ KIR: A köznevelés információs rendszere, melyet az Oktatási Hivatal működtet.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
	Fő	Fő
2016	223	n.a.
2017	487	n.a.
2018	521	n.a.
2019	479	1 171
2020	469	1 140
2021	445	1 562

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A veszélyeztetett gyerekek közül nagyjából minden hatodikat védelembe veszik. Ez a gondozási forma azt jelenti, hogy a kiskorút egyelőre nem emelik ki a családból, de esetmenedzsert jelölnek ki hozzá, aki rendszeresen ellenőrzi a gyerek helyzetét, szabályokat határoz meg és szolgáltatásokat szervez a családok számára, és segíteni próbál a kiskorút veszélyeztető probléma megoldásában.

A súlyos veszélyeztetettség, mely hatósági intézkedést von maga után, több okból következik be. Jelenleg a gyermekvédelmi hatósági intézkedés vezető oka az 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás, mely esetben 16 év alatti kiskorút érintően nincs mérlegelési lehetőség a védelembe vétel tekintetében. Ezeknél az eseteknél nincs idő a megfelelő beavatkozásra a család-, és gyermekjóléti szolgálatok részéről, mert az első jelzés általában már az 50 órát meghaladó hiányzásokról érkezik. Egyéb esetekben a súlyos veszélyeztetettség elhanyagolásból, nevelési hibákból és a család együttműködési készségének hiányából fakad.

Egyre magasabb azon esetek száma, ahol a család az állandó lakóhely hiányában költözködő életmódot folytat és életkörülményeik egyre romló tendenciát mutatnak. Az állandóság és a megfelelő lakókörülmények, az oktatási, nevelési intézmények hiánya a családban élő gyermekeket válságos helyzetbe sodorja, ami az ideiglenes hatályú elhelyezések vezető okaként szerepelt statisztikánkban.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 67/A. § (1) bekezdése szerint továbbra is hátrányos helyzetűnek minősül az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a jogszabályban felsorolt körülmények közül egy fennáll. Ilyen körülmények a szülő vagy családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, a szülő vagy családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága és az elégtelen lakókörnyezet.

A halmozottan hátrányos helyzet megállapításához változatlanul a három körülményből kettő ++ fennállása szükséges.

A státus megállapítása általában a gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításával egyidejűleg, a szülő kérésére történik, azonban amennyiben az erre vonatkozó kérelem kitöltése elmarad, az a gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság fennállása alatt bármikor pótolható.

A jegyzői nyilvántartás alapján 2017, 2018, és 2019. december 31-én nyilvántartott hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának alakulása:

Évek	Hátrányos helyzetű gyermekek száma (fő)	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (fő)	Összesen
2017	1251	1511	2762
2018	1170	1323	2493
2019	1055	1236	2291

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek megoszlása intézmények szerint 2018. és 2019. évben (december 31-i állapot):

Jogviszony fajtája	2018. év		2019. év	
	HH	HHH	HH	HHH
jogviszonnyal nem rendelkező	208	271	209	236
bölcsődés	2	1	4	2
óvodás	210	214	156	239
általános iskolás	631	746	560	660
középfokú oktatás	119	106	126	99
felsőfokú oktatás	0	0	0	0
összesen	1170	1348	1055	1236

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A halmozottan hátrányos gyermekek száma magában foglalja a gyámhivatal által hivatalból megállapított halmozottan hátrányos gyermekek és utógondozói ellátásban részesülő nagykorúvá vált gyermekek számát is. (2018-ban 75 fő, 2019-ben 85 fő volt.)

Az összesített adatok csökkenésének fő oka, hogy évről évre alacsonyabb a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma, ami a státusz megállapításának alapfeltétele. Oka lehet a csökkenésnek az is, hogy a törvényes képviselők esetében a hivatkozott okok pl. az alacsony foglalkoztatottság már nem áll fenn.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők helyzete

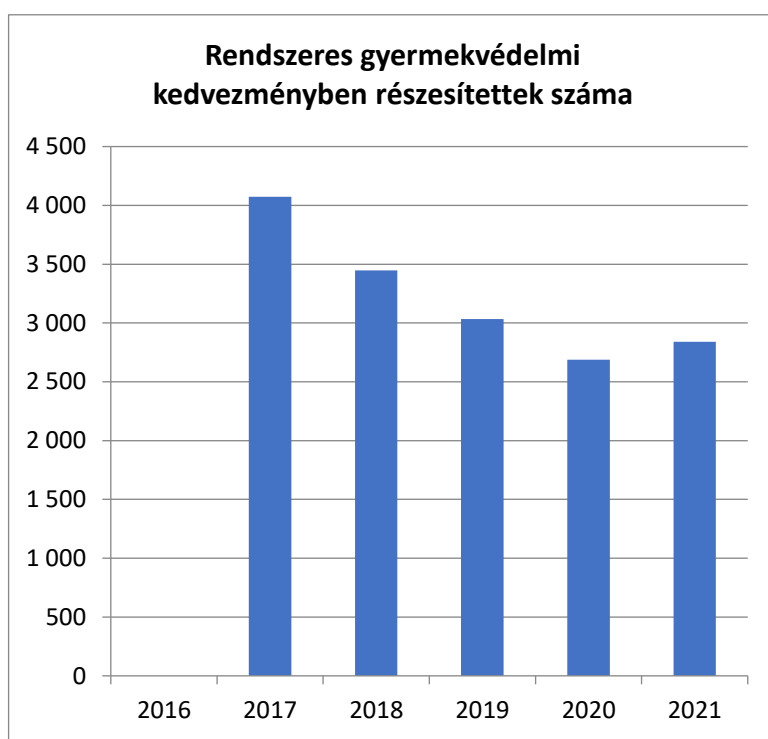
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult a gyermek, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a nyugdíjminimum összegének 145 %-át, vagy az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135%-át, (jogosultsági feltétel továbbá az egy főre jutó vagyoni érték vizsgálata is) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos.

Jogosult továbbá, ha a nagykorúvá vált gyermek 23. életévét még nem töltötte be és nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányokat folytat, vagy 25. életévét még nem töltötte be és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul.¹⁸

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság célja elsősorban az intézményi gyermekétkeztetés területén szabályozott kedvezmények igénybevételének lehetősége. A bölcsődés, az óvodás és az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevő tanulók – jogosultak – részére az étkeztetést ingyenesen kell biztosítani. Az 1-8. évfolyamon felül nappali iskolai oktatásban tanulók számára a térítési díj mértéke 50%-os.

A jogosultság megállapítása során az önkormányzatok részére nem írja elő jogszabály annak nyilván tartását, hogy a gyermek tartósan beteg vagy fogyatékos-e, így erre vonatkozóan a Polgármesteri Hivatal adatokkal nem rendelkezik. A jogosult gyermekek száma 2014. évtől folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
	Fő
2016	n.a.
2017	4 073
2018	3 448
2019	3 033
2020	2 687
2021	2 842

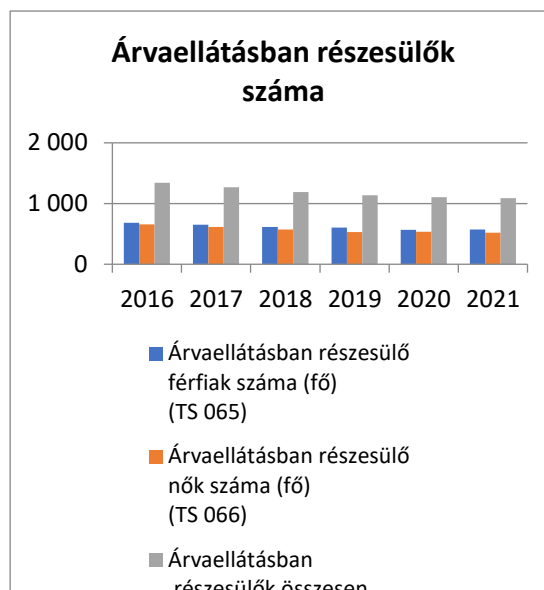
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

¹⁸ 1997. évi XXXI. törvény 19. § (2) [Gyvt.]

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	683	657	1 340
2017	652	615	1 267
2018	615	572	1 187
2019	603	532	1 135
2020	566	536	1 102
2021	571	519	1 090

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekek fejlődése szempontjából nagyon lényeges az otthon biztonsága, ezért az Önkormányzat a lakhatással kapcsolatos rendszeres kiadások terheinek viseléséhez a települési támogatások keretén belül **lakásfenntartási támogatás formájában** segítséget biztosít a rászorulóknak.

Az érintett családok kiadásainak csökkentése az Önkormányzat Közgyűlésének a települési támogatás és az önkormányzat által nyújtott egyéb szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2015. (II.10.) számú rendelete (továbbiakban: rendelet) alapján – 2015. március 1-i hatállyal – a fűtési időszakokra vonatkozóan (tárgy év 10. 01. napjától következő év 03. 31. napjáig), havi 5400,-Ft összegben volt nyújtható - 2020. augusztus 29-től 12 hónapra lehet megállapítani, havi 3000 Ft/hó összegben a szolgáltató felé történő utalással, vagy szilárd tüzelőanyag – hasított tűzifa – formájában. Amennyiben nem áll rendelkezésére hasított tűzifa, akkor az Önkormányzat haladéktalanul gondoskodik a támogatás összegének egy összegben, kézpénzben történő kifizetéséről.

Az Önkormányzat emellett **gyógyszertámogatással, életkezdési és születési támogatással, valamint a gyermekétkeztetés térítési díj kedvezményének biztosításával, illetve a menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatással** igyekszik segíteni a miskolci családokat.¹⁹

A gyógyszertámogatás összege havi 3.500 Ft, mely három havonta, egyenlő részletekben kerül kiutalásra a jogosultak számára. Az életkezdési és születési támogatás egyszeri 20.000 forint támogatást jelent.

A rendelet alapján **a menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatásra** jogosult a Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező, az oktatási-, nevelési intézmény azon alsó tagozatos tanulója, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg a nyugdíjminimum 150%-át. A támogatás mértéke a mindenkori tanuló bérletszelvény ellenértékének 100%-a vagy 70%-a. Említésre méltó a menetrend szerinti helyi tömegközlekedés

¹⁹ Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2/2015. (II. 10.) rendelete a települési támogatás és az önkormányzat által nyújtott egyéb szociális ellátások helyi szabályairól

igénybevételéhez biztosított támogatások számának emelkedése. Tapasztalataink szerint az ellátást főként a szegregátumokban élő szülők kérik gyermekeik utazásának biztosításához, iskolába való eljutásukhoz.

A rendeletalkotás során az Önkormányzat a krízishelyzet kezelésére szolgáló **rendkívüli települési támogatás** jogszabályi kereteinek szabályozásakor a támogatás megállapításának szempontjából különösen indokolt esetként határozta meg a gyámhivatal által nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának támogatását, és az egy év alatti gyermekek egészséges fejlődésének biztosításához vitaminok, tápszer stb. pótlásához való hozzájutást.

A **fiatalok Életkezdési támogatására** jogosult az a gyermek, akinek gondozó szülője – a gyermek megszületése előtt legalább egy évvel már – Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkezett, és akinek a nevére Start-számlát nyitottak. A támogatás megállapítása nem szociális rászorultságtól függ, hanem alanyi jogon – jövedelem és vagyonvizsgálat nélkül – adható.

Miskolcon a 2014-2017-ig terjedő időszakban meredek csökkenést mutat a kiadott határozatok száma, még 2018-ban a számok tekintetében kiemelkedő növekedést láthatunk:

Év	FÉT ²⁰ határozatok száma összesen	Megadó határozatok száma
2014.	290	273
2015.	178	170
2016.	153	151
2017.	163	161
2018.	218	209

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény alapján támogatásra jogosult minden 2005. december 31. után született, Magyarország területén élő, magyar állampolgárságú gyermek, illetve 2017. június 30. napja után született, Magyarország területén kívül élő magyar állampolgárságú, Magyarországon anyakönyvezett gyermek, valamint 2017. június 30. napja után született, Szlovákiában vagy Ukrajnában élő nem magyar állampolgárságú gyermek, aki a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény alapján kiadott „Magyar igazolvánnyal” rendelkezik.

Az első utalási összeg jelenleg 42.500 forint. A Magyarországon élő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve a nevelésbe vett gyermek esetében a születés évét követő hetedik évben (második utalási összeg) és a születését követő tizennegyedik évben (harmadik utalási összeg) újabb támogatást biztosít. A második és a harmadik utalási összeg 2006. évben született gyermekek esetében 42.000 - 42.000 forint, 2007. évben és azt követően születettek esetében pedig 44.600 - 44.600 forint.

2018. január 1-ig a 18. életévét betöltött fiatal felnőtt kizárólag a jogszabály szerinti meghatározott célokra (tanulmányok, lakhatás, pályakezdés, gyermekvállalás feltételeinek megteremtése) fordíthatta a támogatás összegét. A jelenlegi szabályozás nem tartalmaz ilyen megkötéseket, ennél fogva a kifizetést - célhoz kötöttség nélkül - az alábbi két esetben lehet kérni: a fiatal felnőtt 18. életévének betöltése napjától, de legkorábban a Start-számla megnyitását követő harmadik év elteltétől, valamint a gyermek vagy a fiatal felnőtt halála esetén az örökös az öröklési bizonyítvány vagy a hagyatéki határozatjogerőre emelkedését követően kérheti. A fiatal felnőtt az életkezdési letéti számlán lévő összeg átvételére 23. életévének betöltése napjáig jogosult.

²⁰ FÉT: Fiatalok Életkezdési Támogatása

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A HEP-sablon szerinti 4.1.4. számú tábla Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata tekintetében nem releváns.

A Gyvt. 21/B.§ (2) bekezdésében meghatározott normatív kedvezményeken felül további **gyermekétkeztetés térítési díjkedvezmény** állapítható meg annak a Miskolc Megyei Jogú Város közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező gyermeknek, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg nyugdíjminimum 175%-át. A kedvezmény mértéke, ha a család egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 100%-át, akkor a térítési díj havi 100%-a, amennyiben meghaladja azt, de nem haladja meg a 130%-át, a térítési díj havi 60%. A nyugdíjminimum 130%-a fölött, a térítési díj havi 30%. Ez a támogatási forma bővíti a gyermekétkeztetést kedvezményesen igénybe vehetők körét, tekintettel a magasabb jövedelemhátára és a vagyonzivsgálat hiányára.

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése 2016. január 1-től - természetbeni ellátásként - rendelkezett a szünidei gyermekétkeztetésről. Ennek értelmében a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja. Bölcsőde, óvoda esetében az intézmény zárva tartásának valamennyi munkanapján, az iskolás gyermekek részére a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, és az őszi, téli, tavaszi szünet időtartamára.

Az ellátás igénybevételének feltétele a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása, továbbá a hátrányos vagy halmozottan hátrányos státusz fennállása.

Az étkeztetés lebonyolításában a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékról szóló 328/2011.(XII.29.) Korm. rend. 13/B.§ (5) bekezdése alapján a települési önkormányzat jegyzője írásban tájékoztatja a jogosult hátrányos helyzetű és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét. Egyidejűleg megküldi a jogosultnak a szünidei gyermekétkeztetés igényléséhez szükséges nyilatkozatot. A család- és gyermekjóléti szolgálat segítséget nyújt a jogosultnak a nyilatkozat kitöltéséhez és benyújtásához.

Miskolc esetében a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény (továbbiakban: MESZEGYI) dolgozói látják el ezt a feladatot.

Ezen felül a halmozottan hátrányos státusszal rendelkező gyermekek különböző előnyöket élveznek. Pl. a Gyvt. 21/C.§ (1) bekezdésében szabályozott **szünidei gyermekétkeztetésben részesülhetnek**, továbbá évente két alkalommal emelt összegű pénzbeli (2019. évtől pénzbeli, addig természetbeni, Erzsébet utalvány formájában került kiutazásra) támogatást kapnak. Ez az összeg 2019. és 2020. évben 6500.-Ft/fő támogatást jelentett a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek törvényes képviselői számára. (Az alap összeg: 6.000.-Ft volt.)

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

Miskolc Megyei Jogú Város ilyen tartalommal bíró napi adatbázissal nem rendelkezik, hiszen az intézményvezetők jelentési kötelezettsége az Oktatási Hivatal irányában áll fenn, melyet a jogviszony keletkezésével egyidejűleg tesz meg. Az óvodával létesített jogviszonyt a Köznevelés Információs Rendszerben (KIR) jelenti az intézményvezető, melyet az Oktatási hivatal Működtet.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 25. § (3) bekezdése szerint a köznevelési intézmény képviselője a köznevelési intézmény október 1-jei állapot szerinti közérdekű adatairól közöl adatot a KIR rendszeren keresztül.

A KIR rendszeren belül a Köznevelési Statisztika (KIR-STAT) felületen történik az adatszolgáltatás. Az adatszolgáltatási folyamat lezárásával az intézményvezető megküldi a teljes jelentését az intézmény fenntartója részére is. A statisztikai jelentés többek között tartalmaz nem magyar állampolgárságú gyermekekre vonatkozó adattáblát is, melyből leszűrhető, hogy egy adott intézményben a megkezdett nevelési év elején (október 1. napjáig), mennyi gyermek rendelkezik jogviszonnyal, és az adott gyermek milyen nemzetiségű.

A magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma a 2020-as nevelési évben a miskolci önkormányzati óvodákban 13 fő volt. (3 iraki, 2 algériai, 2 kínai, 1 horvát, 1 vietnami és 4 német gyermek).²¹

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata tekintetében adat nem áll rendelkezésre.

4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Miskolcon működő kiterjedt intézményhálózat megfelelően tudja biztosítani a nevelési, oktatási feladatokat, ez értendő a szociálisan hátrányos helyzetű, továbbá a tanulási, magatartási zavarral rendelkező gyermekekre is. Alternatívát jelentenek az egyházi és alapítványi fenntartásban működő intézmények, amelyek szintén jelentős számban vannak jelen a városban.

Lyukóvölgyben 2016-ban indult útjára számos egészségügyi szakember (védőnő) és szociális koordinátor folyamatos közreműködésével az a családi mentorhálózat program, melynek keretében az ott élő asszonyok közül kerülnek kiválasztásra mentorok, majd megfelelő felkészítés után segítséget nyújtanak sorstársaiknak az alapvető higiéniai szabályok betartásában, megfelelő lakáskörülmények kialakításában, gyermekgondozási gyakorlatok elsajátításában a kismamák számára. A program pozitívan befolyásolta az ott élő gyermekek életfeltételeit is. (A HEP előző fejezetében kifejtett módokon).

4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladatát képezik.

Jellemzően a szülők általános iskolás gyermekeikkel kapcsolatban különböző programok igénybevétele céljából kéri a státusz megállapítását, ezért a „fiatalabb” korosztálynál továbbra is kiemelt fontosságú a védőnők, családsegítők lakosság körében végzett tájékoztató tevékenysége. Ennek eredményeként a 2016. év adataihoz viszonyítva, amikor az intézményi jogviszonnyal nem rendelkezők közül HH: 79 fő, HHH: 134 fő volt, az utóbbi években nőtt ebben a körben a státuszok megállapításának száma.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

²¹ Forrás: KIR-STAT rendszer, 2020. október.

Az Önkormányzat kiterjedt védőnői- és iskola, ifjúság-egészségügyi hálózattal rendelkezik, amelynek működtetéséről jelenleg a MEFI által gondoskodik. A MEFI-t 2016-ban Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése hozta létre, a gondoskodó város koncepciójának keretében, azzal a céllal, hogy megteremtsenek egy egységes egészségügyi alapellátási rendszert a városban. Az Önkormányzat az egészségügyi alapellátási körzetek meghatározásáról szóló 30/2016. (XI.11.) közgyűlési rendelete értelmében a MEFI intézetéhez az alábbiak szerint kerül biztosításra az egészségügyi alapellátás:

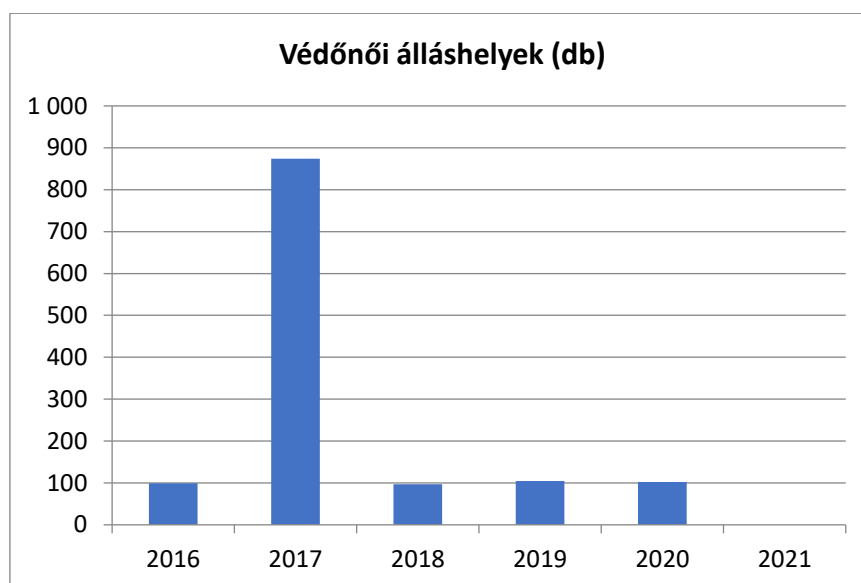
- háziorvosi körzetek (89),
- a házi gyermekorvosi körzetek (32),
- a fogorvosi körzetek (74),
- a területi védőnői körzetek (54),
- az iskolavédőnői körzetek (22),
- az iskolaorvosi körzetek (11),
- a 24 órás felnőtt háziorvosi ügyelet,
- a 24 órás gyermekorvosi ügyelet és
- a 24 órás fogászati ügyelet.

2016-2023 július 1-ig a területi védőnők, iskolavédőnők, iskolaorvosok is a MEFI alkalmazásába kerültek, ezáltal lehetővé vált munkájuk átfogó egységes szakmai koncepciók szerinti átalakítása, szervezése. A 2023. júliusi országos átszervezést követően a védőnők nem, de az iskolaegészségügyi ellátás továbbra is önkormányzati feladat maradt.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermek-szám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	99	5588	56
2017	99	5595	56
2018	97	5617	58
2019	104	5468	52
2020	102	5230	51
2021	102	4931	48

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Kidolgozásra került egy országos szinten egyedülálló egészségfejlesztési modellprogram, mely a gyermekek egészségét hivatott hosszú távon megőrizni. Kulcselemei a komplex szemlélet, az egy-
séges szakmai tartalom, és a standardizált vizsgálati körülmények biztosítása, valamint az átfogó
egészségfejlesztési foglalkozások.

		2016.	2017.	2018.
Átlag gondozotti létszám	Területi	169,51	212,51	179,22
	Iskolai	700,29	716	851,95

Forrás: Miskolci Egészségfejlesztési Intézet (MEFI)

A területen számított egy védőnőre jutó gyermekek száma jóval a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004.(V.21.) EszCsM rendeletben meghatározott 250 fő alatt van, így a védőnői létszám ideálisnak mondható, az álláshelyek tapasztalható csökkenésének ellenére is.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

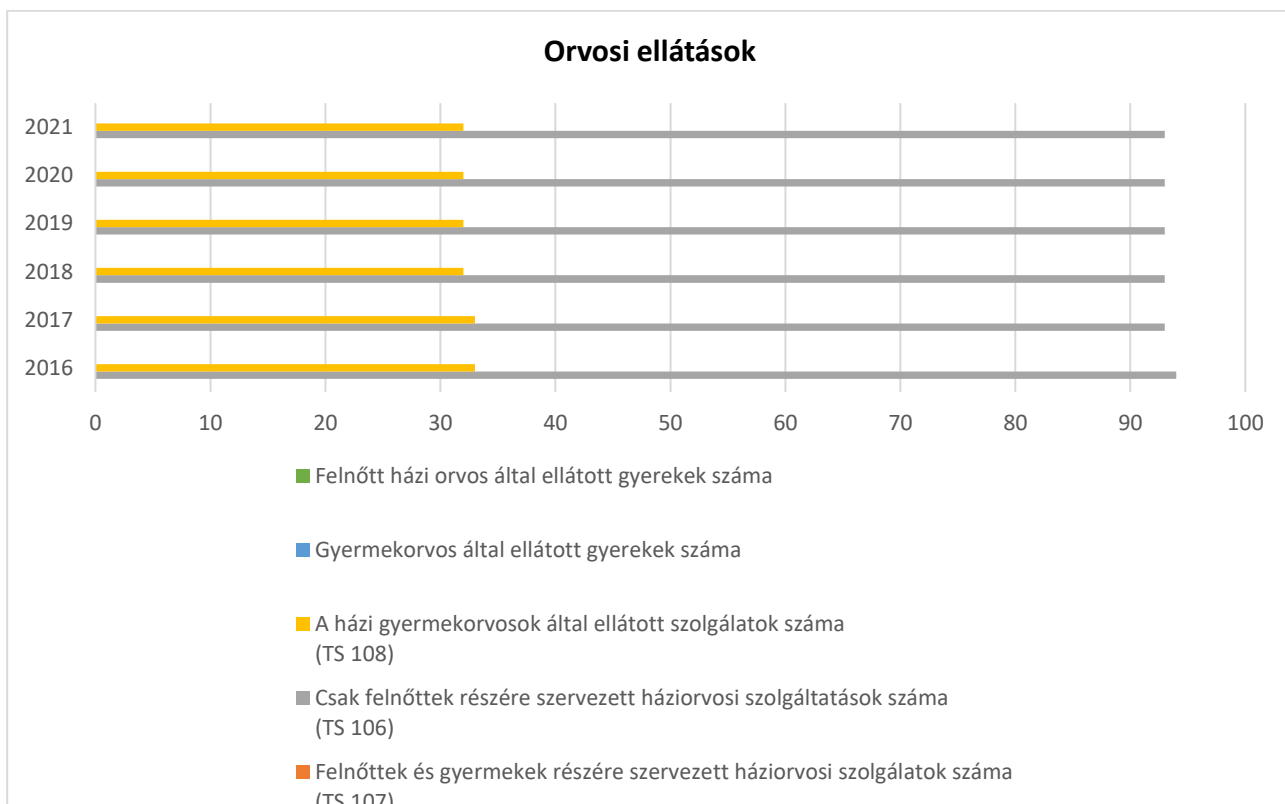
2014-ben az országban az elsők között Miskolcon debütált az az informatikai rendszer, amely gyorsabbá és hatékonyabbá tette a betegek ellátását. A városban praktizáló háziorvosok és házi gyermekorvosok a rendelőjükben használt háziorvosi szoftverből – egy Önkormányzat által finanszírozott fejlesztésnek köszönhetően – el tudják érni az adott egészségügyi intézmény (kórház/szakrendelő) informatikai rendszerét, így láthatják, letölthetik a város egészségügyi intézményeibe utalt betegek szakorvosi leleteit, labor eredményeit és a kórházi zárójelentéseket.

Miskolcon nincs egyetlen üres vagy tartósan betöltetlen háziorvosi/gyermekeorvosi körzet sem.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	94	33	n.a.	n.a.
2017	0	93	33	n.a.	n.a.
2018	0	93	32	n.a.	n.a.
2019	0	93	32	n.a.	n.a.
2020	0	93	32	n.a.	n.a.
2021	0	93	32	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az egészségügyi alapellátás biztosítása céljából kijelölt gyermekorvosi és védőnői rendelők felújítása, modernizálása folyamatos. Az Önkormányzat az Észak-magyarországi Regionális Program keretében 2010 és 2014 között 27 felnőtt és 17 gyermekorvosi rendelőt újított fel csaknem egy milliárd forintból, 2019-ig újabb 11 felnőtt, 3 gyermekorvosi rendelő és 6 védőnői körzet felújítását végezte el, több mint 300 millió forintból. 2019-ben további 4 rendelő újult meg.

A 2014-2020-as Integrált Területi Programban a következő, egészségügyi infrastruktúrát érintő fejlesztések szerepelnek:

- Miskolc, Halom utcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP -6.6.1-15-MI1-2017-00004);

- Miskolc, Kazinczy utcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP -6.6.1-15-MI1-2017-00006);
- Miskolc, Bacsinszky utcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP -6.6.1-15-MI1-2017-00009);
- Miskolc, Kiss Ernő utcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP -6.6.1-15-MI1-2017-00010);
- Miskolc, Miskolctapolcai úti orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP -6.6.1-15-MI1-2017-0012);
- Miskolc, Miskolctapolcai úti gyermekorvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP -6.6.1-15-MI1-2017-0011);
- Miskolc-Lyukó városrészben új orvosi rendelők építése (TOP-6.6.1-16-MI1-2017-00002)
- Miskolc, Kórház utca 1. sz. alatt egészségügyi alapellátási funkciók és szűrőállomás kialakítása (TOP-6.6.1-16-MI1-2017-00007)
- Miskolc, Otthon téri egészségház építése (TOP-6.6.1-16-MI1-2017-00008)

A beruházások célja az energiahatékonysági korszerűsítés, az infrastruktúrafejlesztés, a költséghatékony működés kialakítása, a munkafeltételek és a betegek várakozási körülményeinek javítása volt az akadálymentesség és esélyegyenlőség biztosításával.

Az egészségfejlesztés – mint az Önkormányzat alapellátás megszervezéséből és fenntartásából következő, kötelező feladata – szerepel az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152/A. §-ában. Az Önkormányzat a MEFI megalapításáról szóló IV-38/314.196/2016. számú határozatának legfőbb célja az egészségügyi rendszer átalakítása azért, hogy a szűréseken, prevenciós tevékenységeken a részvételi arány növekedjen, javuljon a lakosság népegészségügyi mutatója, valamint növekedjen a prevenciós tevékenységet végző rendszer működési hatékonysága.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A kisgyermekkorú nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, ha nincs pontos helyi nyilvántartás az 5 éven aluli óvodáskorú gyermekekről, nem áll rendelkezésre az óvodák fizikai állapotának és költségvetési helyzetének részleteire kiterjedő egységes regiszter, nem lehet pontosan tudni az óvodáskorú gyermekek településközi ingázásának adatait. Ugyancsak nehezítik az ellátáshoz történő hozzáférés minőségének megítélését a már említett, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartásának hiányosságai. Fontos, hogy a szabályozásra is visszavezethetően nem megoldott a speciális fejlesztésre szoruló gyermekek óvodáskor előtti statisztikai adatainak gyűjtése, azonban törekedni kell arra, hogy ezen adatok helyben rendelkezésre álljanak.

A helyzetelemzés során a helyi ellátottság mértékét (súlyosan beteg, fogyatékos gyermekről lehet a lakóhelyén nem, csak ellátási illetékességi, területi adat lesz), azon belül különösen a sérülékeny csoportok, mint például az alacsony iskolai végzettségű munkanélküli szülők lehetőségeit kell megvizsgálni az elérhető hozzáférések biztosítása kapcsán. Ahogyan az fentebb szerepel, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek óvodáztatási támogatáshoz történő hozzáférése során éppen a legrászorultabb családok kerülhetnek hátrányba. Az ellátások minőségének fejlesztésén túl mind a megfelelő tájékoztatás és az ügyintézés során történő segítségnyújtás, mind pedig a nyilvántartás hiányosságainak korrigálása az intézkedési tervben megjelölt feladat lehet.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat 2016-ban hozta létre Miskolc Lyukóvölgy településrészén a 0-3 korú gyermekek számára kialakított „Lyukuckó” Gyerekházat. Ez a Biztos Kezdet Gyerekház a kisbarnákat és szüleiket várja, ahol a fejlesztés, a játékok és a tízórai mellett a munkatársak hasznos tanácsokkal és ötletekkel is szolgálnak a szülőknek. A szolgáltatást rendszeresen igénybe vevők száma naponta 25-35 család, de egyre bővül azon résztvevők köre, akik – habár nem rendszeresen – de időről időre betérnek, vagy csak programokra látogatják meg a létesítményt.

Ugyancsak a Lyukóvölgyben, szintén 2016-ban nyílt a Máltanoda: ide iskoláskorú gyerekek járnak délutáni fejlesztő foglalkozásokra. Itt az utóbbi évek növekvő tendenciát mutatnak a résztvevő fiatalok számánál.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

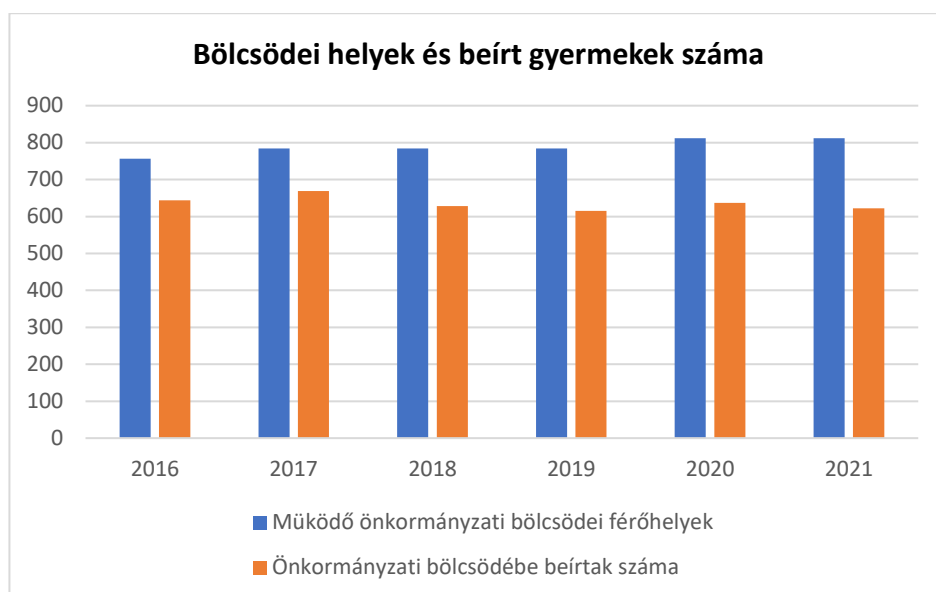
Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának - a kormányzat családok megerősítését célzó intézkedéseivel összhangban – továbbra is egyik fontos célkitűzése, hogy a fiatalok a városban találják meg hosszú távú boldogulásukat, a kedvező családpolitikai döntések tükrében több gyermeket vállaljanak.

Ezek megvalósításához továbbra is fontos feladat az önkormányzati fenntartású bölcsődék férőhelyszámának bővítése és magas színvonalú rugalmas és biztonságos szolgáltatások nyújtása a családok számára. Ennek tükrében évek óta folyamatosan újulnak meg miskolci bölcsődéink.

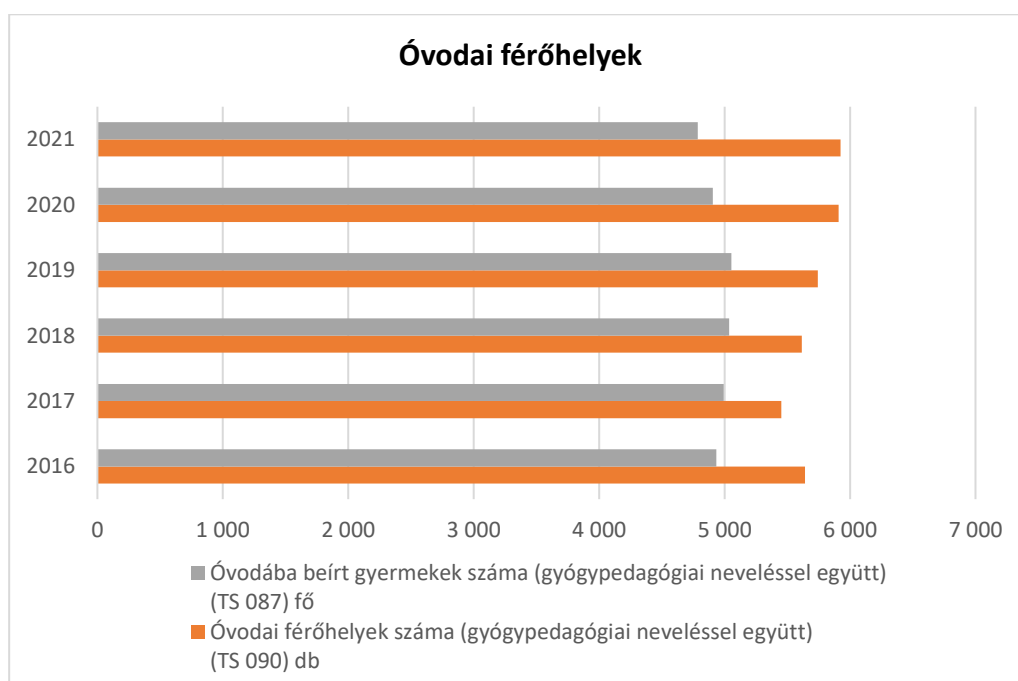
Az Önkormányzat fenntartásában 10 bölcsődei telephely működik.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	756	644
2017	784	669
2018	784	628
2019	784	615
2020	812	637
2021	812	622

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

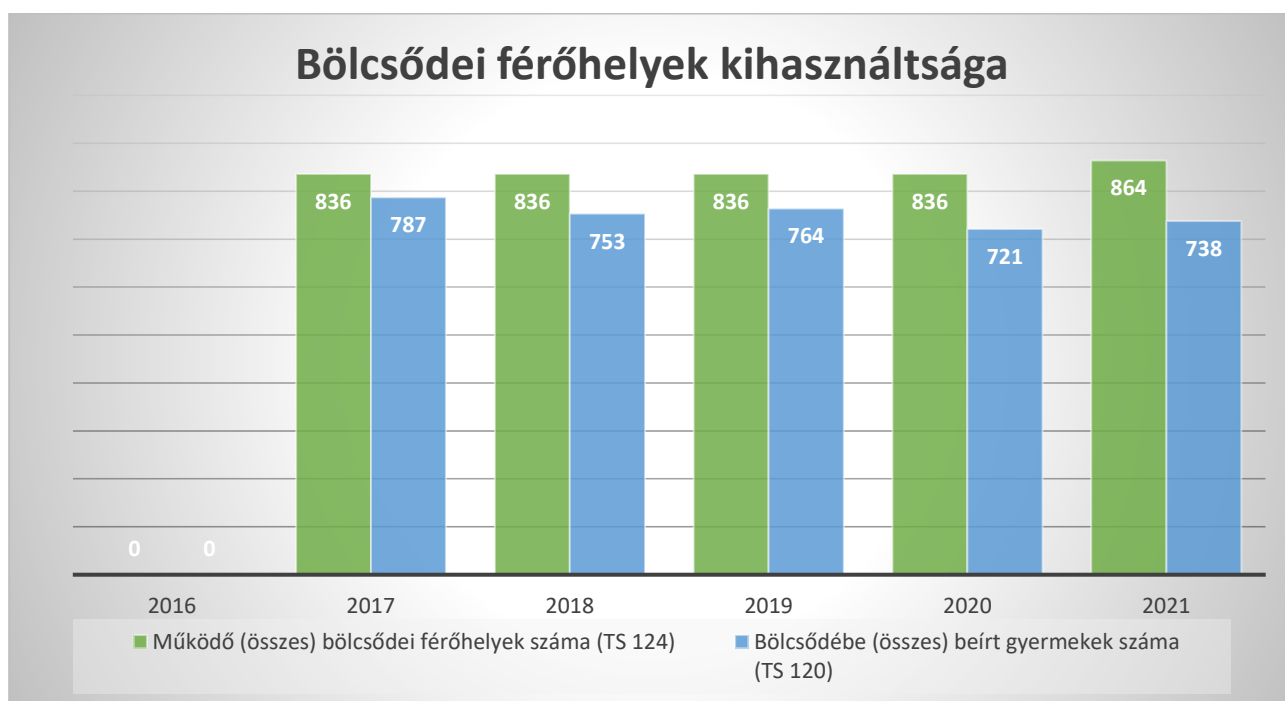
2016-tól 58 férőhellyel bővült a férőhelyszám, jelenleg 812 gyermek (58 csoportszobában) ellátására kiadott működési engedéllyel rendelkeznek. A szülők részére választási lehetőségként 10, nem-önkormányzati bölcsőde igénybevétele is biztosított, melyek jelenleg összesen 185 gyermek befogadására rendelkeznek működési engedéllyel.

A gyermekek családi napköziben is elhelyezhetők, ahol életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást nyújtanak számukra.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	108	85	14	14	836	787
2018	n.a.	n.a.	105	87	14	14	836	753
2019	n.a.	n.a.	115	109	14	14	836	764
2020	n.a.	n.a.	105	92	14	14	836	721
2021	n.a.	n.a.	110	102	14	14	864	738

Forrás: TelR, KSH Tstar

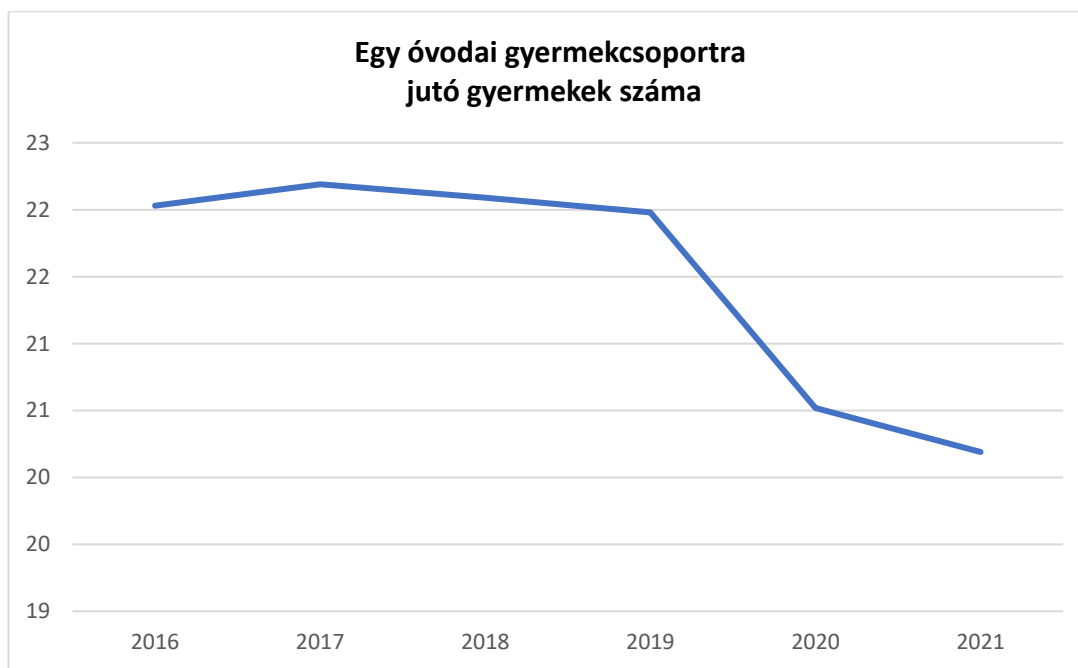
2017. január 1. napjától a jogszabályi változás következtében megszűnt a „családi napközi” elnevezés. Ettől az időponttól „bölcsőde, mini bölcsőde, munkahelyi és családi bölcsőde” elnevezés került bevezetésre a jogszabályokban.

Jelenleg az alábbi családi bölcsődék működnek Miskolc területén az egyes szociális, gyermekvédelmi, családtámogatási tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2015.évi CCX-XIII. törvény 21.§-nak megfelelően:

	Férőhelyek száma	Felvett gyermekek száma
Fenyves Családi Bölcsőde	5	3
Kikelet Családi Bölcsőde	3×7	3×7
Kincs-Ő Hagyományőrző Családi Bölcsőde és Gyermekeház	2×7	1×7, 1×6
Martin Ház Mini Bölcsőde	2×7	1×7, 1×6
Mini Manó Családi Napközi Házlózát	3×7	3×7
Zöldpillangó Családi Bölcsőde	2×7	2×7
Tündérudvar Családi Bölcsőde	2×7	2×7
Meggyeskert Családi Bölcsőde	7	4

A családi bölcsődék 2 esettől eltekintve teljes kapacitással működnek és hosszú várólistájuk van a bekerülésre váró gyermekekről.

Kíváncsú lenne további családi bölcsőde nyitása, illetve a palettáról eddig hiányzó munkahelyi bölcsődék megteremtése.

Megvalósult önkormányzati beruházások:

- egy bölcsődében történt infrastrukturális felújítás, valamint energetikai korszerűsítés TOP-os pályázat keretében (Margaréta Bölcsőde $84+28=112$ férőhelyre bővült a férőhelyek száma)
- 2 bölcsődében történt energetikai felújítás (Katica és Dobó Katica Bölcsőde).

Következő időszakra vonatkozó célok, tervek meghatározása:

- Folyamatban van a Heim Pál bölcsőde energetikai és infrastrukturális fejlesztése ($84+84=168$ férőhely),
- Várhatóan 2021-2022 folyamán a Martin-kertvárosban TOP pályázaton belül új 84 férőhelyes bölcsőde jön létre,

- Várhatóan 2021-2022 folyamán a Hejőcsaba-Mésztelepen TOP pályázaton belül új 84 férőhelyes bölcsőde jön létre (várhatóan a Petneházy bölcsőde 56 férőhelye, plusz 28 férőhelybővítés – $56+28=84$ férőhely).

f) gyermekvédelem

A Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény (MESZEGYI) keretein belül működik a Család- és Gyermekjóléti Alapellátások Igazgatósága. Feladatuk szerint Miskolcon, 13 kistélepülésen, valamint a miskolci járás településein élő egyének és családok részére szociális, családi és lelki problémáik megoldásában nyújtanak segítséget. Információkkal segítik a hozzájuk fordulókat, segítséget nyújtanak hivatalos ügyek intézéséhez, valamint tanácsadással is foglalkoznak.

Céljaik közt szerepel a szociális és/vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás biztosítása. Cél továbbá a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a gyermekek családból történő kiemelésének a megelőzése.

A MESZEGYI Miskolc városának 5 különböző pontján Területi Szolgáltatási Központokon (a továbbiakban: TSZK) keresztül biztosítja szolgáltatásait.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény értelmében a tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti.

Az Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a családok és gyermekek helyzetének javítását, melyet a MESZEGYI, Család-, és gyermekjóléti szolgálat feladatait is ellátó Család-és Gyermekjóléti Központjának működtetésével biztosít.

2016. január 1-jével hatályba lépett Szt. és Gyvt. módosítás, valamint a szakmai tartalmak –a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben (továbbiakban: NM Rendelet) történő – újra szabályozása, mely megteremtette annak keretfeltételeit, hogy a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrált szervezeti keretben, összehangolt szakmai tartalommal működhessen.

A Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény szervezeti keretei között működő

- Család-és Gyermekjóléti Központ – a miskolci járás településeinek vonatkozásában ellátja a Gyvt. 40. és a 40/A. § szerinti, továbbá – az ágazati miniszter kijelölése alapján - az Szt. 64. § (4) i) pont szerinti feladatokat.
- A Család-és Gyermekjóléti Központ önálló szakmai egységként 2018. szeptember 1-től megkezdte működését a járás minden településén működő valamennyi oktatási-nevelési intézményeiben szolgáltatást nyújtó Óvodai és Iskolai Szociális Segítők Munkacsoport – amely ellátja a Gyvt. 40/A. § (2) ag) pont szerinti feladatot.
- A család-és gyermekjóléti szolgálat feladatait – Gyvt. 39. §, 40. §, valamint az Szt. 64. § (kivéve (4)i) pont) szerint ellátó szervezeti egységek (Területi Szolgáltatási Központok, illetve Települési Feladatellátási Munkacsoport), szakmai tevékenységüket Miskolc, valamint az egyes települési önkormányzatokkal kötött Feladatellátási Szerződésben meghatározott települések vonatkozásában végzik.

A MESZEGYI hatékony prevenciós tevékenységet is végez az alábbiak szerint:

- Az intézményben beindított, működő programok népszerűsítése, hirdetése, összekötve tanácsadással, információnyújtás,
- A területi szolgáltatási központok szabadidős programjába való bekapcsolódás,
- Az utcáról bevont csellengő gyermekeknek alacsonyküszöbű szolgáltatás biztosítása,
- Az utcán végzett felderítő munka által nyilvántartásba vett gyermekek számára csoportfoglalkozás biztosítása egy-egy problémakörhöz (dohányzás, alkoholfogyasztás, iskolakerülés) kapcsolódóan,
- Az iskolában „problémásnak” ítélt gyermekek számára klub foglalkozás keretében történő segítségnyújtás hátrányaik (tanulási, magatartásbeli, stb.) leküzdéséhez,
- Pályaorientációs csoportfoglalkozás biztosítása az általános iskola 7. osztályos tanulói számára kihelyezve az érintett oktatási intézménybe.
- A területi szolgáltatási központok által szervezett „nyári napközi”-ben való aktív részvétel az utcán végzett felderítő munka által nyilvántartásba vett gyermekek bevonásával,
- Erzsébet-tábor szervezésében és lebonyolításában való részvétel.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. NM rendelet 25.§-a alapján minden köznevelési intézményére vonatkozóan biztosítják a szolgáltatást 2018. szeptember 1-től.

Ifjúságvédelmi őrző is működik Miskolc területén, melynek keretében a MESZEGYI két-két utcai szociális munkása közös őrzőn vesz részt havonta egy héten keresztül a Borsod-Abaúj Zemplén Vármegyei Rendőr-főkapitánysággal és a Miskolc Városi Rendőrkapitánysággal. Heti 10 órában, két fős őrzőszakokban, négy utcai szociális munkás váltva egymást, közreműködő szervezetek nélkül végez Miskolc egész területén felderítő munkát. A felderítések területi célpontjaira, mind a család-és gyermekjóléti központ esetmenedzserei, mind a család-, és a gyermekjólét szolgálat családsegítői tesznek javaslatokat.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A gyermekjóléti alapellátás keretén belül, krízishelyzet kialakulásakor a **Családok Átmeneti Otthonában** (CSÁO) vagy a **Gyermekek Átmeneti Otthonában** (GYÁO) való elhelyezés jelenthet gyors segítséget.

A GYÁO-ban nyújtott szolgáltatás célja, hogy speciális segítséget nyújtson a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik időben történő felismerésében, kezelésében. Az átmeneti otthon a gyermek átmeneti gondozásával, családi krízismenedzseléssel szerepet tud vállalni a családi integráció megőrzésében, a veszélyeztetett gyermek pályára állásában. Az intézményben 3-18 év közötti miskolci gyermekek és fiatalok átmeneti időre szóló, teljes körű ellátása, gondozása valósul meg. A szolgáltatásért étkezési és személyi térítési díjat kell fizetni, melynek összege az egy főre jutó jövedelem alapján változik. Általános tevékenységeik mellett jogi, pszichológiai tanácsadással is várják a hozzájuk fordulókat.

A CSÁO-ban nyújtott segítség célja, hogy az ideiglenesen lakhatási gondokkal küzdő, miskolci lakcímmel rendelkező anyák és gyermekeik számára lehetőséget biztosítson a család egységének megtartására, továbbá támogassa önálló életvitelük erősítését vagy annak visszaállítását. Jelenleg 40 fő átmeneti elhelyezésére van lehetőségük, az egyszülős családokat 2-3-4 ágyas szobákban tudják fogadni. Alapellátás keretein belül működő intézménybe 1 év időtartamra költözhetnek be a családok, mely a szakmai team döntése alapján fél évvel meghosszabbítható. Az ellátás igénybevétele önkéntes. A szolgáltatásért étkezési és személyi térítési díjat kell fizetni, melynek összege az egy főre jutó jövedelem alapján változik.

Mindez azt szolgálja, hogy a család megerősödjön, és a hozott lelki sérülések negatív hatásai csökkenjenek, feldolgozásra kerüljenek. A MESZEGYI Családok Átmeneti Otthonán kívül a városban további két szolgáltató biztosítja a családok átmeneti elhelyezését. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona országos befogadású intézmény, melyben indokolt esetben az intézmény elhagyása után is gondoskodnak a korábbi lakók elhelyezéséről, támogatásáról. Kileltetett házakat is üzemeltetnek, amelyeket – több egyéb szolgáltatással együtt – pályázat útján vehetnek igénybe a kérelmezők, hiánypótló segítséget kapva az önálló élet megteremtéséhez. A párkapcsolati erőszak elől menekülőknél kínál azonnali, rövid távú menedéket az intézményben működő Krízisközpont, ahol a bajbajutottak teljes körű ellátásban és kiterjedt szakmai támogatásban részesülhetnek. A Lórántffy Zsuzsanna Református Kismamaház Családok Átmeneti Otthona szintén országos befogadással biztosítja a Gyvt. 45.-48.§ szerinti gyermekek átmeneti gondozását.

A MESZEGYI további feladata, hogy diákok részére egyéni tanácsadást biztosítson, információt nyújtson, pályaaorientációs tanácsadást adjon, valamint segítse az iskolai és óvodai konfliktusok megoldását. Önismereti, kommunikációs, társas-kapcsolati és prevenciós csoportokat szervez. Pedagógusokkal, illetve szülőkkel felmerülő konfliktus esetén tanácsot ad, közvetít.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A MESZEGYI által végzett család és gyermekjóléti szolgáltatás feladatai közé tartozik a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló programok szervezése, családi játszóházak, családi napok, baba-mama klubok, táborok, csoportfoglalkozások, melyek a közösségi kapcsolatok erősítését szolgálják. Cél a gyermekek családban történő nevelésének elősegítése, szocializációjának támogatása és a veszélyeztetettség megelőzése.

A programok szervezésében élen jár a MESZEGYI Avasi Területi Szolgáltatási Központja (a továbbiakban: Avasi TSZK), mivel az intézményegységben rendelkezésre áll közösségi tér, ahol az ott élő gyermekek és családjaik számára megszervezhető a szabadidő hasznos eltöltése. A területen tevékenykedő családsegítők mindegyike nagy hangsúlyt fektet az egyéni esetkezelés mellett a közösségi szociális munkára, mely hatékonyan bizonyult a komplex problémák megoldásában. Emellett természetesen a MESZEGYI több Területi Szolgáltatási Központja is folyamatosan szervez ifjúsági, továbbá hátrányos helyzetű gyermekeket, fiatalokat érintő programokat a területükön élőknek.

Folyamatos a **nyári napközis táborok** és a **nyári bentlakásos táborok** szervezése, melyekre évről-évre nagy érdeklődés, igény mutatkozik. A **játszóházak** programjait igyekeznek tematikusan, nagyobb ünnepekhez kapcsolódva összeállítani, hogy a kreatív, alkotó tevékenységeken keresztül segítsék a gyermekek társas kapcsolatainak, kezűgyességének, együttműködő képességének fejlődését.

Az Avasi TSZK 2016. évtől működteti a **Nyitott Kapu Játszóház elnevezésű programot**, ahol hetente szerdán 16.00- 18.00 óra között színes programokkal várják az Avason és vonzáskörzetében élő, illetve az utcán csellengő fiatalokat és a klienskörükbe tartozó gyermekeket. Cél az ellátási területen élő gyermekek szabadidejének hasznos megszervezése, életkörülményeinek figyelemmel kísérése, szocializációja. A játszóházak során a gyermekekkel együtt a régi és új szokások felelevenítésre és gyakorlásra kerülnek. Mindezek fontos szerepet töltenek be a gyermekek identitásának kialakításában, a hagyományok őrzésében, tovább örökítésében vagy éppen újak megismerésében. A klubfoglalkozás által a gyermekek veszélyeztetettségének kialakulása megelőzhető, kiváltható a csellengés, csavargás. Nem titkolt céljuk, hogy szociális szempontok alapján megfigyeljék magatartásukat, társaikhoz való kötődésüket és személyiségüket. Ezek alapján szerzett tapasztalataikról folyamatosan konzultálnak a gyermek családsegítőjével, amellyel segíthetik a családgondozás további folyamatát. Minden éven igyekeznek olyan programokat és rendezvényeket biztosítani a játszóházat igénybe vevő gyermekek számára, amely által élményekre tehetnek szert, mint például a Mikulás vonat, nyári táborok, gyermeknap, farsang.

A különböző **csoportfoglalkozások** tekintetében az intézmény egy jelentős fejlődési tendenciát mutat, hiszen a halmozottan hátrányos helyzetű klienseik számára, akiknél elsődleges problémaként jelentkeznek az anyagi, életviteli probléma több célirányos csoportfoglalkozás indult. Ilyen pl. a „Kamasz Panasz személyiségfejlesztő, vagy a „Beszéljünk róla” csoportfoglalkozás is.

A Perecesi TSZK kiváló kapcsolatot ápol az Észak-keleti Átjáró Egyesület Tanodájával. Az együttműködés kapcsán a következő programok valósultak meg:

Perecesi sport - szabadidős és prevenció csoport - A területükön működő általános iskolákban halmozottan jelentkeznek a hátrányos helyzetű, nagy mozgásigényű, közösségbe nehezen beilleszkedő, illetve más problémákkal is küzdő gyermekek. Számukra szervezték a „dühöngőt”, melynek elsődleges célja a feszültség levezetés, sportos tevékenység során. Mivel a testnevelés órákon tanterv szerint kell dolgozni, nagyon kevés idő jut a játékra, amit a tanulók igen hiányolnak. A csoport szervezői arra vállalkoztak, hogy felügyelet és megfelelő szabályok mellett kedvükre játszhasanak a gyerekek.

Szünet-tér gyermekfelügyelet - Iskolai szünetekben (ősz - téli - tavaszi - nyári) nyújtanak segítséget a dolgozó szülőknek, gyermekfelügyelet biztosításával. Célja: a segítség nélkül maradt szülők számára gyermekük felügyeletének ingyenes biztosítása. Így azon szülőknek, akiknek problémát okoz a gyermekük elhelyezése a szünidő alatt, nem kellene szabadságot kivenni és a gyermekek számára is tartalmas programokat szerveznek.

A vizsgált időszakban éves szinten 152 játszóteret tartottak nyilván, mely a gyermekek intézményen kívüli kikapcsolódását szolgálják. (Adatok forrása: TEIR).

A MESZEGYI rendszeresen szervez különböző **klubokat** is, mint pl. az alábbiak:

A **Remény filmklub** célja a halmozottan hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő kliensek számára – akik élelmiszerosztásra érkeznek – a sorszámosztás és az adomány megérkezése közötti másfél órnyi időtartamban lehetőségük nyílik képzett csoportvezető irányítása mellett a közösen megfogalmazott témákban tematikus foglalkozásra. Nagy hangsúlyt helyeznek a különféle nehézségekkel küzdők, életvezetési tanácsadására, így a csoport témákat ennek függvényében állítják össze. Kreatív, alkotó foglalkozások és nyári időszakban közös főzés, szalonnasütés, erdei kirándulások színesítik a tevékenységet.

A **Sü-TINI klub** programfelelős családsegítője együttműködve a Máltai Szeretetszolgálat Ötödik utcai irodájával végzi a tevékenységet. A klub célja olyan fiatalok, elsősorban lányok elérése, akik a számozott utcai telepen élnek és segítséget kaphatnak sütési-főzési tapasztalatok megszerzésében. Ezen túlmenően lehetőség nyílik jobban megismerni őket, többet beszélgetni velük, s egymással való kapcsolataik megismerésére.

Szintén lehetőség nyílik a telepen élő kiskorúak szabadidejének hasznos eltöltésére is, valamint a klubfoglalkozás által egy erősebb bizalmi kapcsolat felállítására a kliens gyermekek és a segítő szakember között, a fiatalok egymás közötti kapcsolatainak megerősítésére, gondolkodásuk pozitív irányba terelésére a szociális munka eszközeivel. A klubhoz szükséges eszközöket, helyiséget és alapanyagokat az Ötödik utcai Máltai Szeretetszolgálat irodája biztosítja.

A **Foci klub helyszíne** a Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola tornaterme. A klub célcsoportja: 6-14 éves tanulók. Célja kötetlen beszélgetés, szabálykövetésre való motiválás a futballon keresztül. Igényfelmérésből derült ki, hogy a 6-14 éves korú fiúkat a sporton keresztül lehet a legjobban megfogni szabadidejük hasznos eltöltésére. Csapattagként megérezhetik a valahová tartozás élményét, valamint szabálytudatuk kialakításában is fontos szerepet játszik.

A **Szülői Klub** helyszíne Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola, melynek célja az iskoláskorú gyermekek szüleivel való kapcsolattartás, információnyújtás, figyelemfelhívás, közösségépítés, kapcsolatépítés. A klub az óvodai, iskolai segítő kezdeményezése annak érdekében, hogy a TSZK szolgáltatásait közelebb vihesse az érintett szülőkhöz, továbbá problémák megelőzése, feltárása érdekében információnyújtás, ügyintézésben való segítségadás, gyermekneveléssel kapcsolatos tanácsadás.

Szerveztek ezeken kívül **kézműves klubot**, valamint **társasjáték klubot** is, amely tevékenységi formaként magában foglalja a családi, szülői, életvezetési és egészségfejlesztési, valamint mentális egészséggel összefüggő szolgáltatásokat is.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

A fejezet 4.1. d) pontja alatt részletes kifejtésre került ezen szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetősége.

A Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztálya szoros kapcsolatban áll az intézménnyel a szünidei étkeztetés vonatkozásában. A kérelmek kitöltéséhez az érintett családokat minden esetben személyesen keresik föl. Sok olyan család kerül ilyen alkalmakkor a látókörükbe, akik eddig nem kértek más jellegű segítséget, azonban helyzetükkel szembesülve a munkatársak fel tudják ajánlani részükre más szociális támogatások lehetőségét, illetve az intézmény hatáskörébe tartozó egyéb szolgáltatásokat is (pl. tanácsadás). A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családjával kialakított kapcsolat hozzájárulhat a veszélyeztetettség megelőzéséhez, illetve lehetőség nyílik az ellátási területen élő gyermekek életkörülményeinek, szociális helyzetének, testi-lelki egészségének figyelemmel kísérésére.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Miskolcon az Autónia valósítja meg a „Youth 4 Change” projektet: a program célja a helyi ifjúsági közösségek megerősítése, a roma és nem roma fiatalok közötti együttműködés ösztönzése. A projekt keretében hat magyarországi és romániai városban bonyolítanak inkluzív fejlesztési programokat 14-20 éves, szegregált telepeken és a települések egyéb részein élő roma és nem roma fiatalok részvételével. A fiatalok kreatív művészi tartalmakat hoznak létre, amelyekről tájékoztató és figyelemfelkeltő kampány keretében filmeket készítenek, és influenszerek közreműködésével népszerűsítik a médiában. A projekt Miskolcon kívül Budapesten és Gyöngyösön valósul meg.

Miskolc MJV a 4IM projekt kapcsán 2023 nyarán a Miskolci Tankerülettel együttműködésben, a társadalmi kirekesztés csökkentése érdekében csoportfoglalkozásokat valósított meg. Ennek keretében a hátrányos helyzetű tanulók közös programokon vehettek részt a nem hátrányos helyzetű tanulókkal. Ezen programok a környezetvédelem és a kultúra-művészet témakörei köré szerveződtek.

22

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetésről nincs információ. A bölcsődék, óvodák és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

²² <https://autonomia.hu/hu/programok/youth-4-change/>

I) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

A hátrányos helyzetű gyerekek esetében még kisebb a lehetősége annak, hogy eljussanak megfelelő szakemberhez a mentális problémáikkal. Működik ugyan Iskolapszichológiai szolgáltatás, de az állami támogatás alacsony mértékű és kevés a szakember – kiváltképp a fiatal szakember – akiknek új és versenyképes tudás van a birtokában.

A bio-pszicho-szociális ártalmak következtében kialakult érzelmi-, viselkedés- és teljesítményzavarokkal, beilleszkedési/alkalmazkodási nehézségekkel küzdő gyermekek hátránycsökkentő vagy multidiszciplináris gyógypedagógiai **pszichopedagógus fejlesztő, felzárkóztató tevékenysége**, illetve a **pszichológus** szerepe, a gyermekek személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése kiváltképp fontos terület az óvodás korú gyermekeknek tekintetében. Ugyanakkor e szakember alkalmazásának lehetősége csakis az adott intézmény költségvetésének kiterjesztésével valósítható meg.

Az **óvodai és iskolai szociális segítő** egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek-és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Munkája széleskörű:

- segíti a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- munkájával hozzájárul a gyermek tanulmányi előmeneteléhez, és segíti későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,
- segíti a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- támogatja a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- prevenciós eszközök alkalmazásával elősegíti a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és a jelzőrendszer működését.

Ha a köznevelési intézmény foglalkoztat **gyermek-és ifjúságvédelmi felelőst**, az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítő a gyermek-és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködésben látja el. Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás nyújtása a miniszter által jóváhagyott módszertan alapján folyik.

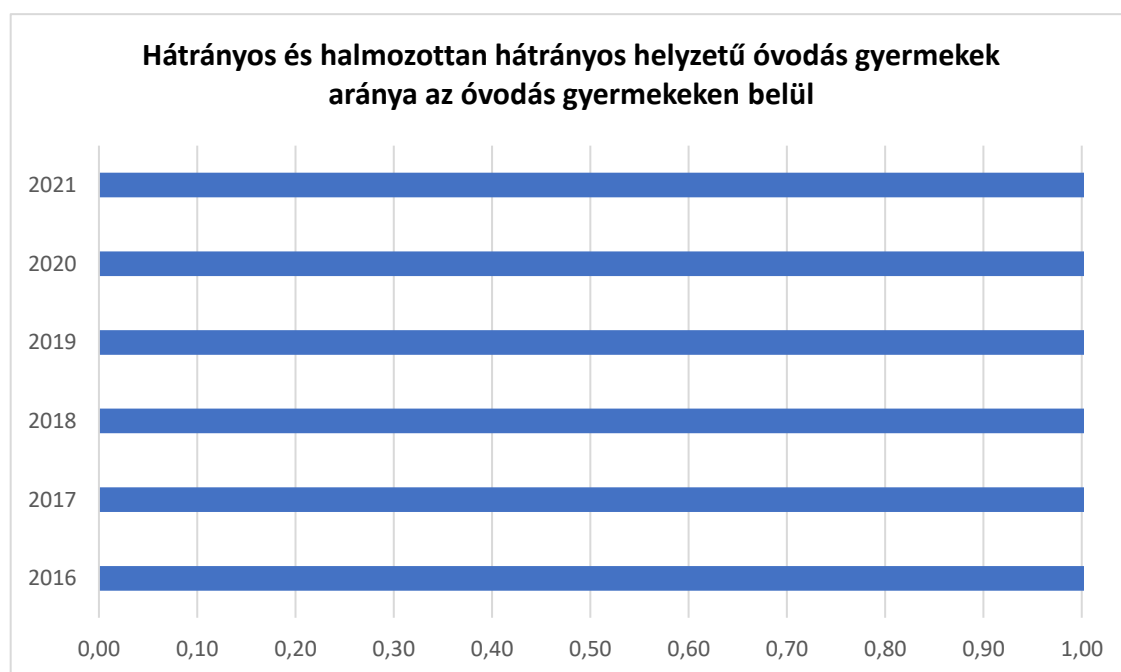
4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek köznevelési és közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű (továbbiakban: SNI) és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (továbbiakban: BTMN) gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek
--

Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai nevelés- sel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyerme- keken belül)
	Fő	Fő	%
2016	4 935	514	10,42
2017	4 993	469	9,39
2018	5 037	396	7,86
2019	5 055	138	2,73
2020	4 905	142	2,90
2021	4 785	146	3,05

Forrás: TelR, KSH Tstar

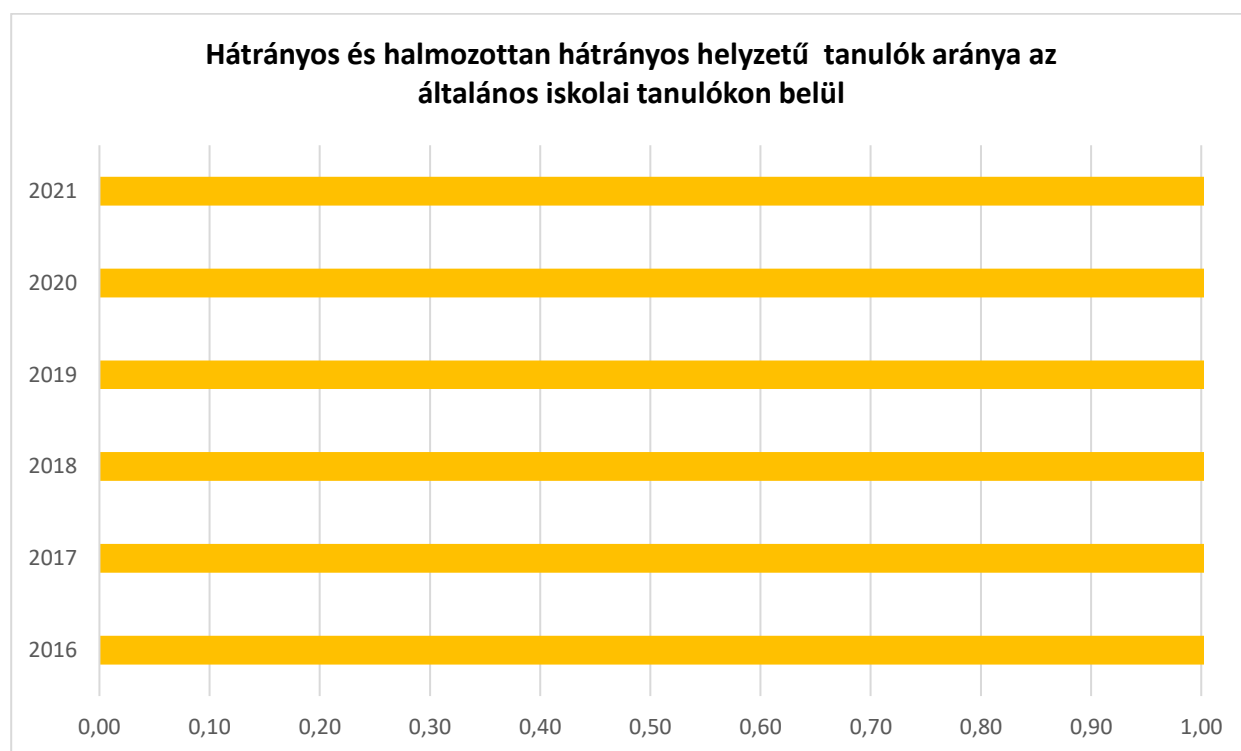

Miskolc város vezetésének egyik fontos törekvése, hogy az önkormányzati fenntartású óvodákba járó gyermekek számára megfelelő színvonalon tudja biztosítani az egészséges és biztonságos körülmények közötti nevelést. Ennek érdekében évek óta folyamatosan újulnak meg a miskolci óvodák. Az Önkormányzat fenntartásában 32 óvodai feladatellátási helyen működik, 9 székhelyintézménnyel és 23 tagintézménnyel. Az Önkormányzat fenntartásában működő intézmények kivétel nélkül az ágazati jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítják az integrációt az SNI-s és BTMN-s gyermek számára, melynek részletes leírását az Alapító Okirat tartalmazza. Fontos törekvés intézményeink tekintetében a hátránycsökkentő, esélyteremtő gondolkodás.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	1 312	10,95
2017	n.a.	1 447	12,35
2018	n.a.	1 347	11,68
2019	n.a.	595	5,23
2020	n.a.	540	4,68
2021	n.a.	546	4,89

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A városban azon gyermekek számára, akiknél az integrált nevelési forma nem javasolt, lehetőség nyílik speciális nevelésre és oktatásra. A Miskolci Tankerületi Központ fenntartásában működő Miskolci Éltés Mátyás Óvoda, Általános Iskola és EGYMI²³ egy olyan szolgáltató központ, ahol minden speciális nevelési igényű gyermek a számára szükséges fejlesztést megkaphatja. Mint gyakorló óvoda, iskola és módszertani fejlesztő központ arra törekednek, segíthessenek a gyógypedagógusoknak, a többségi óvodák és általános iskolák nevelőinek az átlagtól eltérő fejlődésmentet mutató óvodás- és iskoláskorú gyermekek hatékonyabb foglalkoztatásában, a speciális nevelési igény kategóriájának szakszerű differenciálásában, és az integráció térhódításában egyaránt. Az Éltés Mátyás

²³ Egyesített Gyógypedagógiai és Módszertani Intézet

Óvoda – melynek célja az értelmileg akadályozott (középsúlyos értelmi fogyatékos), halmozottan sérült (az értelmi fogyatékos mellé társuló érzékszervi és mozgás fogyatékos) és értelmi fogyatékos autizmussal élő kisgyermek komplex fizikai, mentális és személyiség fejlesztése – fogadja a városban a 3-7 éves fogyatékos gyermekeket a B-A-Z Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság véleményével.

A maximálisan 10 fős gyermek csoportokat több szakos diplomával rendelkező, szakmailag jól felkészült gyógypedagógusok vezetik, szakképzett gyógypedagógiai asszisztensek segítségével. A gyermekek ellátását főállásban 6 gyógypedagógus, 2 óvónő, 7 gyógypedagógiai asszisztens és 3 dajka végzi. A nevelés során zene-, kisállat- és babzsák terápiát is alkalmaznak.

A **Mesekert Református Gyógypedagógiai Óvoda** gyógypedagógiai óvodaként, olyan sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek óvodai nevelését végzi, akiknek a megyei vagy országos illetékeségű szakértői véleményében szegregált intézményben történő ellátást javasolnak. 2022 szeptemberétől új épületben, már 5 csoportban, 40 fő sajátos nevelési igényű gyermek intézményesített nevelését tudják biztosítani.

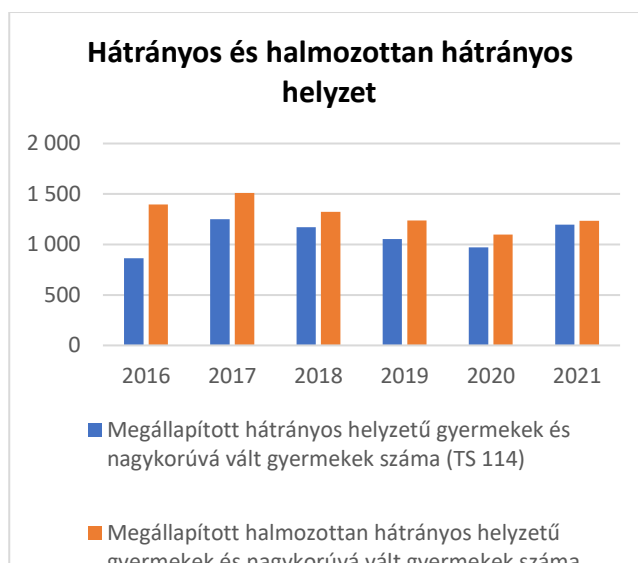
4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	129	2	883	35	727	9
2017	75	1	776	35	564	7
2018	99	2	633	31	451	7
2019	46	1	186	9	250	4
2020	66	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	41	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Szakértői bizottság véleménye alapján, szükség szerint szomatopedagógiai²⁴, tiflopedagógiai²⁵, szurdopedagógiai²⁶, logopédiai²⁷, konduktív pedagógiai²⁸ fejlesztést is biztosítanak.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma
	fő	fő
2016	864	1 396
2017	1 250	1 511
2018	1 170	1 323
2019	1 055	1 236
2020	970	1 098
2021	1 197	1 235

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Miskolc Megyei Jogú Város az óvodák tekintetében több szempontból törekszik a megújulásra, melynek egyik részeként több intézmény infrastrukturális fejlesztése (3 óvoda) és energetikai korszerűsítése (6 óvoda) is megtörtént, uniós pályázati források bevonásával.

A 2014-2020-as Integrált Területi Programban foglaltak szerint az óvodákban az alábbi infrastrukturális és energetikai korszerűsítést célzó fejlesztések valósultak meg:

Operatív program megnevezése	Intézmény megnevezése	Támogatás összege	Felújítás műszaki tartalma	Megjegyzés
	Miskolci Százszorszép Óvoda Tündérvilla Tag-óvoda	191 502 928 Ft	infrastrukturális fejlesztés	
	Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda	50 000 000 Ft		

²⁴ mozgássérültek pedagógiája

²⁵ látássérültek: [vakok](#) és [gyengénlátók](#) pedagógiája

²⁶ hallássérültek: siketek és nagyothallók pedagógiája

²⁷ a beszéd nevelése

²⁸ Pető András orvos-gyógyypedagógus által kidolgozott módszer a központi idegrendszer károsodása következtében mozgássérültté vált személyek elvesztett képességeinek visszaállítására és rehabilitációjára

TOP	Weöres Sándor Tagóvoda	95 064 551 Ft		korszerűsítés, felújítás, férőhely bővítés,
	Kassai úti óvoda	106 181 254 Ft		
	Miskolci Avastetői Óvoda Leszih Andor úti Tag-óvoda	138 292 493 Ft	energetikai korszerűsítés	távfűtés korszerűsítés, rossz műszaki állapot
	Miskolci Batsányi János Óvoda Mesevár Tagóvoda	97 301 752 Ft		távfűtés korszerűsítés, rossz műszaki állapot
	Belvárosi Óvoda (Székhely intézmény)	154 932 975 Ft		távfűtés korszerűsítés, akadálymentesítése korábban elkészült.
	Belvárosi Óvoda Kassai úti Tagóvoda	110 668 184 Ft		távfűtés korszerűsítés, rossz műszaki állapot
	Diósgyőri Óvoda (Székhely intézmény)	138 292 493 Ft		távfűtés korszerűsítés, rossz műszaki állapot
	Eszterlanc Néphagyományőrző Óvoda (Székhely intézmény)	102 778 477 Ft		távfűtés korszerűsítés, rossz műszaki állapot
	Miskolci Napraforgó Óvoda (Székhely intézmény)	165 982 702 Ft		távfűtés korszerűsítés, rossz műszaki állapot
	Miskolci Százszorszép Óvoda (Székhely intézmény)	160 457 840 Ft		távfűtés korszerűsítés, rossz műszaki állapot
	Éltes Mátyás Óvoda, Általános Iskola és Egységes Módszertani Intézmény	163 863 407 Ft		fűtés korszerűsítése

A már megvalósult intézményi felújításokon, korszerűsítéseken túl folyamatban van 3 óvoda energetikai korszerűsítésének és infrastrukturális fejlesztésének előkészítése, valamint 1 új óvoda építése, melyek megvalósulása 2021-2022 években várható.

A további 10 óvoda felújításához szükséges források felkutatása folyamatban van.

Operatív program megnevezése	Intézmény megnevezése	Felújítás műszaki tartalma	Megjegyzés
TOP	Miskolci Batsányi János Óvoda Szedes úti Tagóvoda	energetikai korszerűsítés, bővítés, infrastrukturális fejlesztés	férőhely bővítés és tornaterem építés

	Miskolci Diósgyőri Óvoda Stadion Sport Tagóvoda	energetikai korszerűsítés és infrastrukturális felújítás	Sportóvodai funkcióhoz tornaterem és férőhely bővítés
	Miskolci József úti Óvoda Dózsa György úti Tagóvoda	energetikai korszerűsítés és infrastrukturális felújítás	Az épület bölcsődei szárnya már felújításra került ÉMOP forrásból, a beruházással a teljes épület megújul
	Új óvoda Lyukóban		50 férőhelyes óvoda

A nevelési-oktatási intézmények pedagógiai programjaikban – helyi igényekre, szükségletekre, a diákok összetételére alapozva – rögzítik a felzárkóztatás, tehetséggondozás, az iskola által szervezett szabadidős, tanítási időn túli tevékenységek, ifjúsági programok kereteit, eszközeit.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére különböző jogszabályok előnyt biztosítanak felzárkóztató programokban való részvételhez, iskolai felvételhez, ösztöndíj elnyeréséhez. Az általános iskolások számának csökkenése okát a lakosság számának a fogyásában kell keresni.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

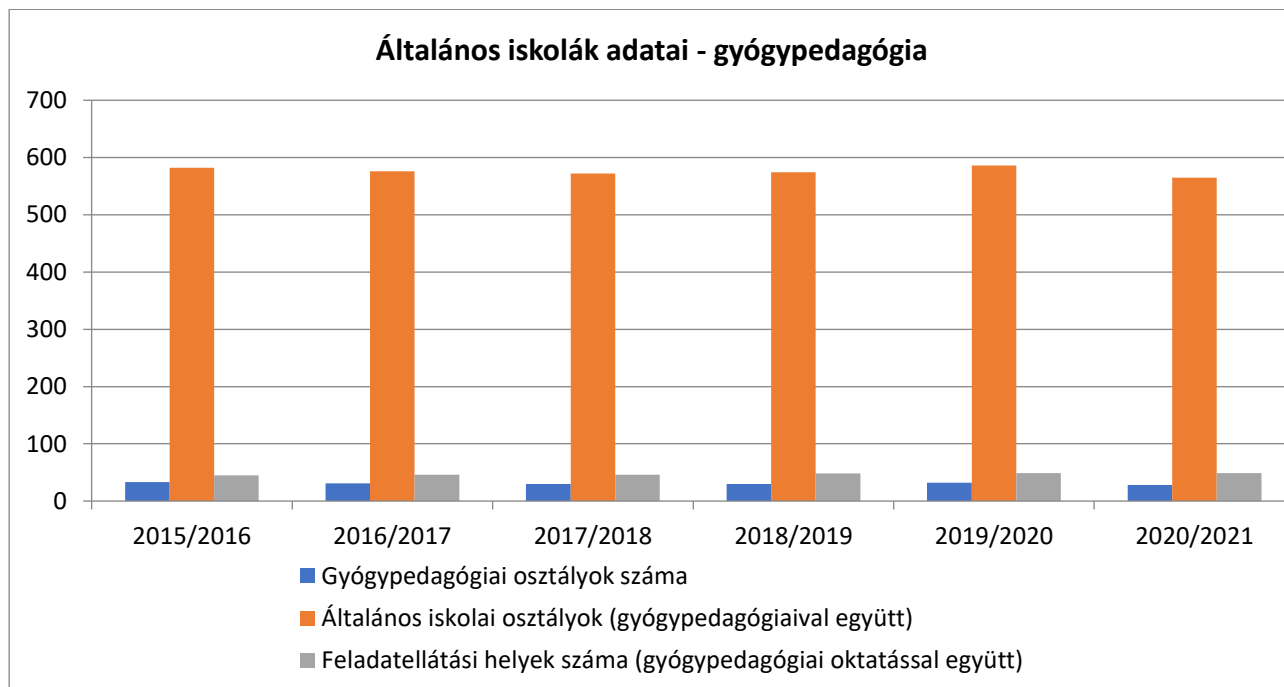
A témát összevontan a 4.4.a) fejezetben tárgyaltuk.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	224	5 641	49	4 935	4	35	22
2017	n.a.	225	5 451	49	4 993	5	36	22
2018	n.a.	228	5 616	49	5 037	6	38	22
2019	n.a.	230	5 742	50	5 055	6	47	22
2020	n.a.	239	5 909	53	4 905	8	55	21
2021	n.a.	237	5 923	53	4 785	10	69	20

Forrás: TeIR, KSH Tstár, Önkormányzati adatgyűjtés

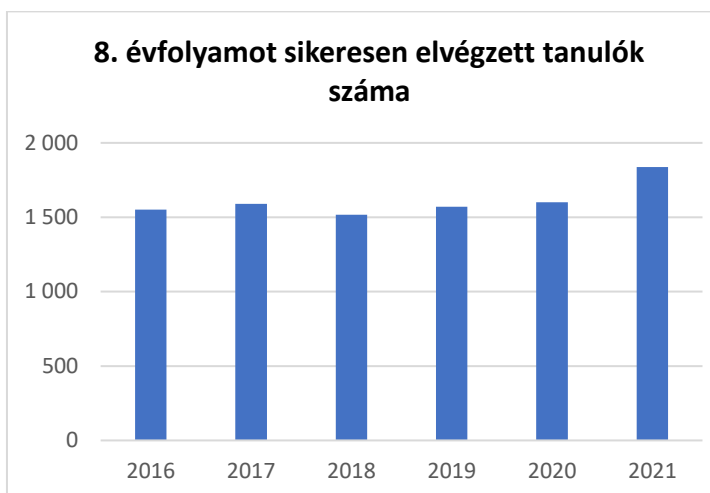
4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban
	db	db	db	fő	%
2016	33	582	45	20,59	11,31
2017	31	576	46	20,34	11,21
2018	30	572	46	20,16	10,89
2019	30	574	48	19,82	10,31
2020	32	586	49	19,71	10,66
2021	28	565	49	19,75	11,54

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2016	1 552
2017	1 590
2018	1 517
2019	1 571
2020	1 600
2021	1 838

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek nagyon körülményesen jutnak csak el az oktatási intézményekbe. Fontos lenne számukra a tömegközlekedés elérhetővé tétele, kedvezményes utazási lehetőségek biztosításával.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek igényeit a hagyományos oktatási rendszerben nehéz kiszolgálni. Ezért fontos lenne az alternatívák bevezetése az oktatásban, gyermekfejlesztésben. Civil szervezetek bevonásával, alternatív pedagógiával, korai fejlesztés megvalósításával, fejlesztő programokkal, múzeumpedagógiai foglalkozásokkal lehetne kiegészíteni számukra a hagyományos oktatást.

Iskolai körzethatárok nem segítik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő integrálását. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartását alapul véve – melyek nyilvántartásának javítása a HEP IT feladatai között is szerepel – a hozzá igazodó körzethatárok kialakítása segítene az ilyen irányú szegregáció kiiktatásában. Szükség esetén új intézmények (óvodák, bölcsődék) létrehozása lehet a megoldás, illetve a meglévő intézmények kapacitásának bővítése.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

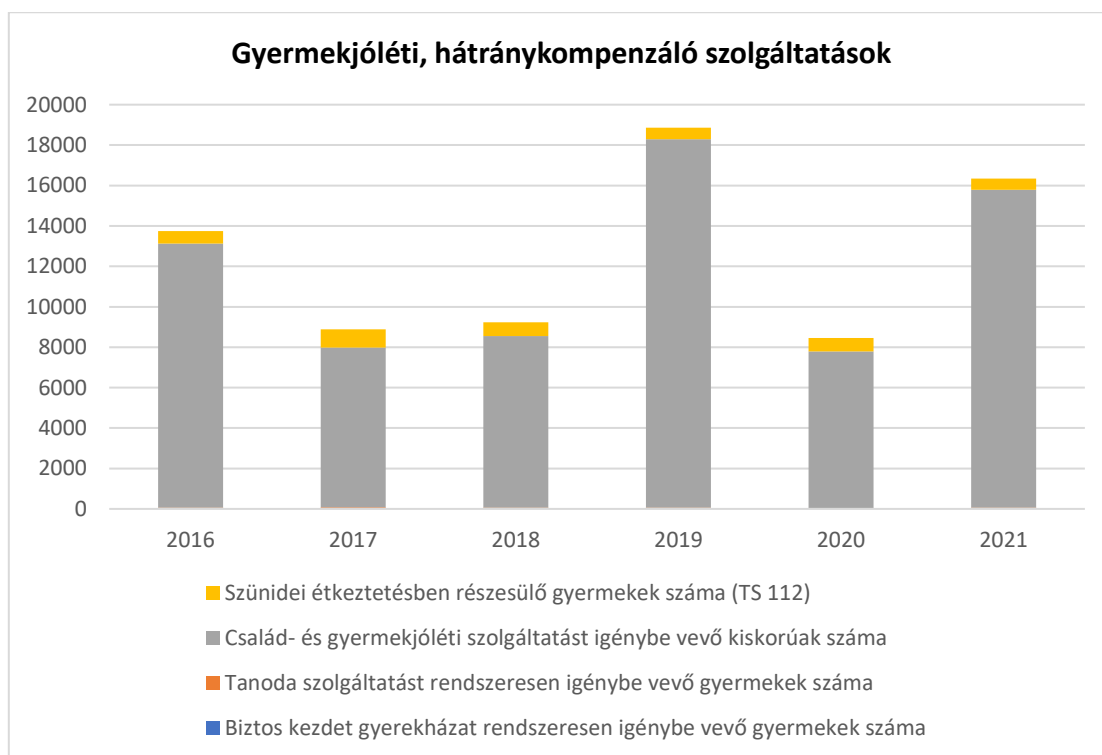
Az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról szóló 34/2016. (VI. 10.) Kormány rendelet 1.§ szerint a Kormány a tankerületi központokat jelöli ki a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.)

94. § (4) bekezdés *n*) pontja szerinti, az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekként. Így az önkormányzatnak e tekintetben nincsenek adatai.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	35	25	13071	619
2017	48	28	7902	914
2018	30	28	8493	686
2019	31	30	18236	558
2020	21	30	7743	668
2021	26	30	15733	556

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságról és a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozatokat Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Szociális és Köznevelési Osztálya rendszeresen eljuttatja az érintett intézményekhez (bölcsődékhez, óvodákhoz, iskolákhoz), így a pedagógusoknak lehetőségük van további ehhez fűződő kedvezmények igénybevételének lehetőségéről tájékoztatni a szülőket. A hátrányos és halmozottan hátrányos státusz megállapítása iránti kérelem benyújtása az intézmény érdeke is, hiszen magasabb összegű normatívát tud ezekre a gyermekekre vonatkozóan igényelni.

A hivatali protokollban való eligazodást empatikusan segítik a Szociális és Köznevelési Osztály dolgozói, akik az ügyfélfogadás, környezettanulmány készítés során segítséget nyújtanak az ügyfelek részére ezzel is a szolgáltatási jelleget erősítve.

A kérelem nyomtatványok online is elérhetőek, részletes tájékoztatóval ellátva. Aktualizálásuk folyamatosan történik.

Ifjúság

A célcsoport helyzetét elemző fókuszcsoportos vizsgálat során a fiatalok célcsoportja kiemelt figyelmet kapott. A leggyakrabban visszatérő gondolati elem a Miskolci **Ifjúsági Ház** hiánya. Jelenleg nincs közösségi tere a fiataloknak, ahol kulturált körülmények között együtt tölthetnék a szabadidejüket, ahol ifjúsági klubok közül választhatnának érdeklődési körüknek megfelelően. Nagyon fontos lenne, hogy megteremtődjön annak a lehetősége, hogy az iskolán kívül találkozhassanak ennek a korosztálynak a képviselői egymással.

A kifejezetten fiatalokat célzó szórakozóhelyek száma is elenyésző. Olyan helyre lenne szükség, ahol kulturált, biztonságos környezetben összejöhetnének az ifjúság tagjai és beszélgethethetnének, táncolhatnának, zenét hallgathatnának. (A kicsit idősebb -30-as korosztály - számára is rendkívül csekély ez a fajta szórakozási lehetőség....)

A **Miskolci Egyetem**et és várost feltétlenül össze kell kapcsolni. A középiskolások számára 1 napos osztálykirándulásokat lehetne szervezni az Egyetemen, ahol a tanulók megismerkedhetnének a szakokkal, bepillanthatnának a diákéletbe, a Selmeci hagyományokba, látnák az egyetemi környezetet, az infrastruktúrát, a szórakozási lehetőségeket és kapcsolatot építhetnének már a középiskola padjából az egyetemistákkal.

Az egyetemen tudatosabb terepgyakorlat kialakítása lenne a kívánatos cél. Nagyon sok szervezet, vállalat, örülne, ha az egyetem alternatív oktatási helyszínként tekintene rá és megismertetné diákjaival, hallgatóival az adott szervezetet, úgy, hogy közben az adott egyetemi tárgy oktatása is új dimenziót nyerhetne.

Az **Iskolai közösségi szolgálat** - a köznevelési törvény [4. § (13)] szerint a „szociális, környezetvédelmi, a tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenység és annak pedagógiai feldolgozása” - sok lehetőséget és sok problémát rejt magában. A diákok megismerkedhetnek egy-egy szervezet működésével és később aktív tagjai lehetnek az adott közösségnek. A fogadó szervezetek – fogadókészség híján - nem tudják megismertetni tevékenységeiket. Ha mégis, csupán egy általános tájékoztatás megtartására kapnak lehetőséget, ami alapján a diákok nem tudják kiválasztani a számukra legmegfelelőbb szervezetet. Így a program lényege elvész és csupán egy teljesítendő kötelességgé válik. Fontos lenne, hogy a civil szervezetek valódi módon bemutatkozhassanak.

Az iskolákban szükség lenne a tanórákon túli képzésekre. A fiataloknak nagyon sok területen hiányoznak az alapvető képességeik, melyeket a társadalomban kamatoztathatnák. **Pályaorientációs képzésekkel**, előadásokkal segíthetnék a fiatalok döntéshozatalát pályaválasztás/szakmaválasztás tekintetében. Kifejezetten a munkaerőpiacra történő felkészítés is hiányzik az oktatásból. A gyere-

kek nem tudják, hogyan kell egy önéletrajzot megírni, motivációs levelet készíteni, vagy az állásinterjún megszólalni. **Kommunikációs készségfejlesztéssel, társadalmi kompetenciafejlesztéssel** sok szervezet segítené a fiatalokat az elindulásban.

Célravezető lenne, ha az iskolákban **be tudnának mutatkozni a vállalatok, vállalkozások**, hogy a gyerekek pályaválasztását ezzel is segítsék. A tanulók nagyon korán, már 13-14 éves korban döntenek a továbbtanulás irányáról. Ezt a döntést segíthetnék a bemutatkozó alkalmak.

A **vállalkozások/gyárak/vállalatok látogatása és megismerése** segít abban, hogy a fiatalok valódi képet kaphassanak egy-egy adott szakma, munka valódi tartalmáról és átgondoltabb döntést hozhassanak a pályaválasztásuk tekintetében.

4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön		
Beazonosított problémák		Fejlesztési lehetőségek
1.	Hátrányos és halmozottan hátrányos státuszú gyermekek számának teljeskörű felmérése.	Tájékoztató tevékenység a hátrányos és halmozottan hátrányos státusz megállapításának előnyeiről, következményeiről.
2.	Hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek nagyon körülményesen jutnak csak el az oktatási intézményekbe.	Tömegközlekedés elérhetővé tétele számukra, kedvezményes utazási lehetőséggel.
3.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek igényeit a hagyományos oktatási rendszerben nehéz kiszolgálni.	Alternatívák bevezetése az oktatásban, gyermekfejlesztésben: civil szervezetek bevonása alternatív pedagógiával; korai fejlesztés megvalósítása; fejlesztő programok; múzeumpedagógia; Kortárs segítő tréningek.
4.	Köznevelési (óvodai-iskolai) körzethatárok nem segítik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő integrálását.	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartását alapul véve a hozzá igazodó körzethatárok kialakítása. Szükség esetén új intézmények (óvodák) létrehozása, meglévő intézmények kapacitásának bővítése.
5.	A gyermekvédelmi jelzőrendszer működése nem elég gyors és hatékony	Iskolai szociális munka jelentőségének felismerése, szakemberek támogatása, (eszköz és humán szinten) képzése, hiszen a jó iskolai szociális munkás hatékony közvetítő a szülő és az iskola között. Fontos a szülők bevonása a nevelési-oktatási intézmények életbe
6.	Az egyetem és a város egymástól területileg is elkülönül. A szakmai és kulturális kapcsolat gyenge.	Segíteni kell a város és az egyetem kommunikációját közös programokkal, szakmai lehetőségekkel. A középiskolásokat meg kell ismertetni az Universitassal. Ifjúsági Közösségi Szolgálatban rejlő lehetőségeket jobban ki kell aknázni.
7.	Fiatalok számára nem vonzó a város közösségi és kulturális tekintetben, nincsenek a fiataloknak szóló közösségi terek, helyek.	Közösségi terek létrehozása, fiataloknak szóló programok, a megvalósításba az érintett célcsoport és a civil szervezetek, múzeumok, művelődési házak, könyvtárak bevonása.

8.	Tankötelezettségi korhatár betöltését követően gyakori az iskola elhagyása	Preventív jellegű megoldások a korai gyermekvállalás témájában.
Az Intézkedési Tervben nem került meghatározásra intézkedés valamennyi, a fenti táblázatban megjelölt beazonosított problémára, hiszen a tervezés során figyelembe kellett venni a megvalósításhoz szükséges anyagi és humán erőforrás rendelkezésre állását is, ezért csak olyan intézkedéseket tartalmaz a program, melyek végrehajtása feltehetően kevés kockázattal jár. Azokat a beazonosított problémákat, melyek csökkentésére nem került meghatározásra intézkedés, újra áttekintjük a HEP felülvizsgálata során.		

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Amikor a nők esélyegyenlőségéről beszélünk fontos leszögezni, hogy a nők nem képeznek homogén társadalmi csoportot és az esélyegyenlőségi szempontok is eltérő módon érvényesülnek sok más mellett a lakóhely, iskolai végzettség, gyermekvállalás, életkor tekintetében.

A nők esélyegyenlőségének biztosításáról szóló nemzetközi egyezmények, fokozott figyelmet fordítanak a hátrányos munkaerő-piaci megkülönböztetés felszámolására, a férfiakéval egyenlő bérezés megvalósítására, az azonos politikai jogok és jogérvényesítési lehetőségek biztosítására, a szexuális kizsákmányolástól és a fegyveres konfliktusok alatti bántalmazástól való védelemre, valamint a rabszolgaság megszüntetésére. Magyarország több ilyen egyezményt is ratifikált - például az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát – és beépítette jogrendjébe.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság és Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont-Szociológiai Intézet legfrissebb kutatása szerint²⁹, szerint a *nem* a második leggyakoribb a személyesen megélt diszkriminációs okok között az életkort követően.

5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

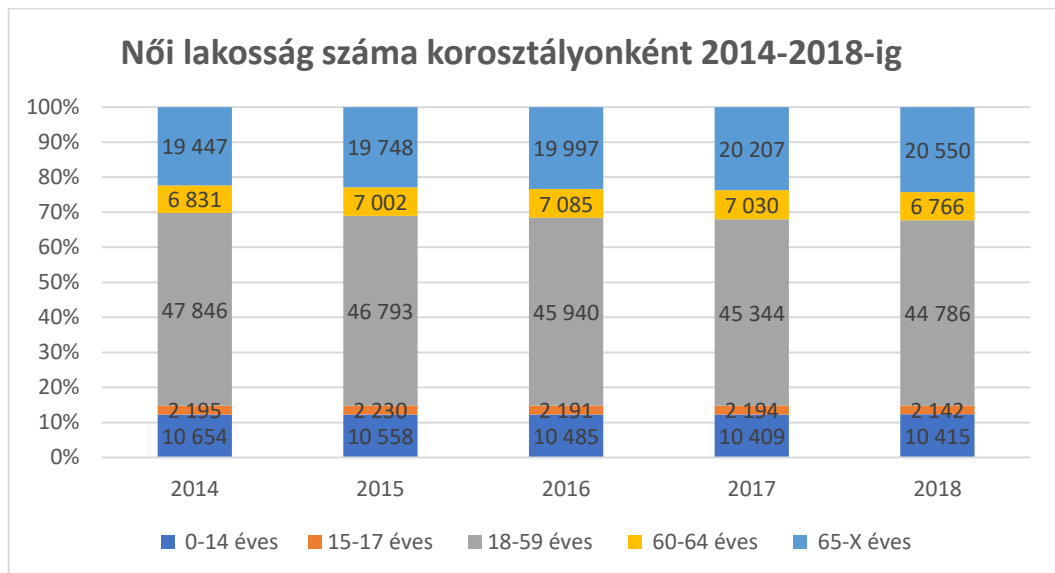
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A Miskolcon élő női lakosság korosztályonkénti megoszlása leképezi egy előregedő társadalom korösszetételét.

A 65 év feletti nők száma folyamatos növekedést mutatott a 2014-2018 közötti időszakban. A 60-64 év közöttiek aránya a 2018. évet kivéve enyhén emelkedő, míg a 18 év alattiaké enyhén csökkenő. A népességszám csökkenés legintenzívebben a 18-59 éves, aktív munkavállalói korosztályt érinti.

Ugyanebben az időszakban a nők körében a nyilvántartott álláskereső aránya a munkavállalási korú népességhez viszonyítva jelentős csökkenést mutat. 2014-ben a munkavállalási korú nők 7,77 %-a volt regisztrált álláskereső, mely 2018-ra 4,65%-ra mérséklődött.

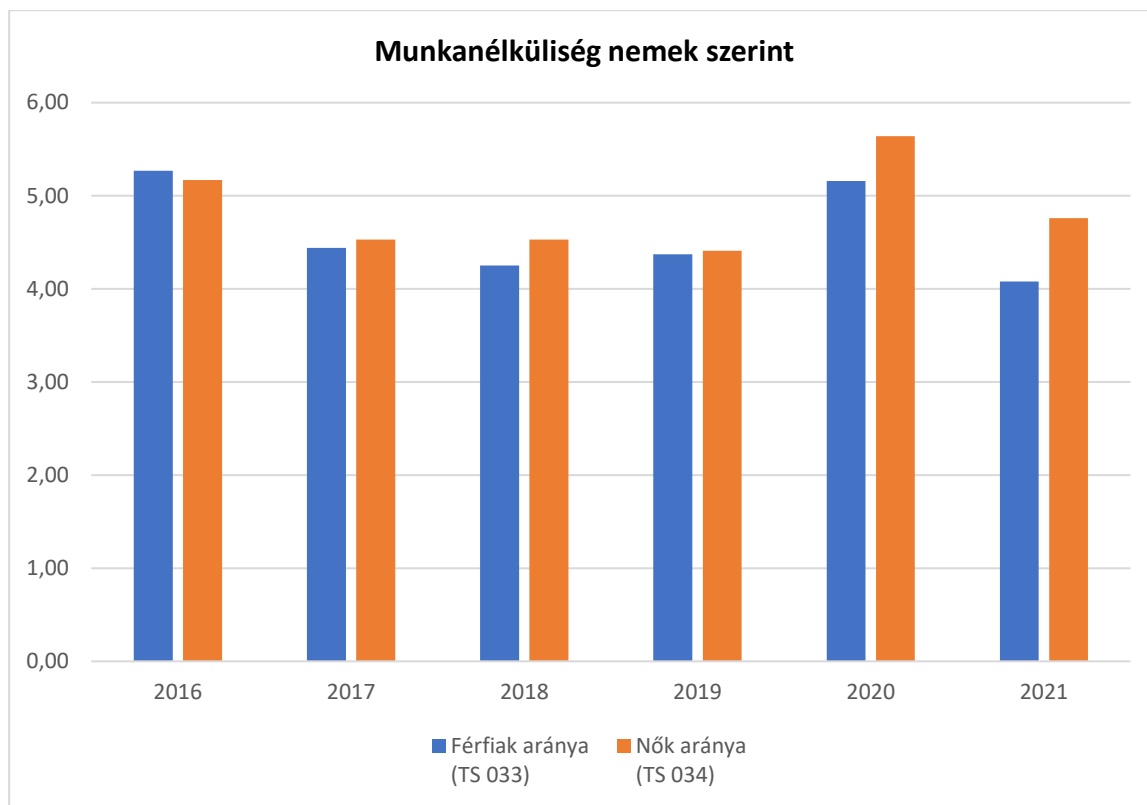
²⁹ A diszkrimináció személyes és társadalmi észlelése és az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság, 2019

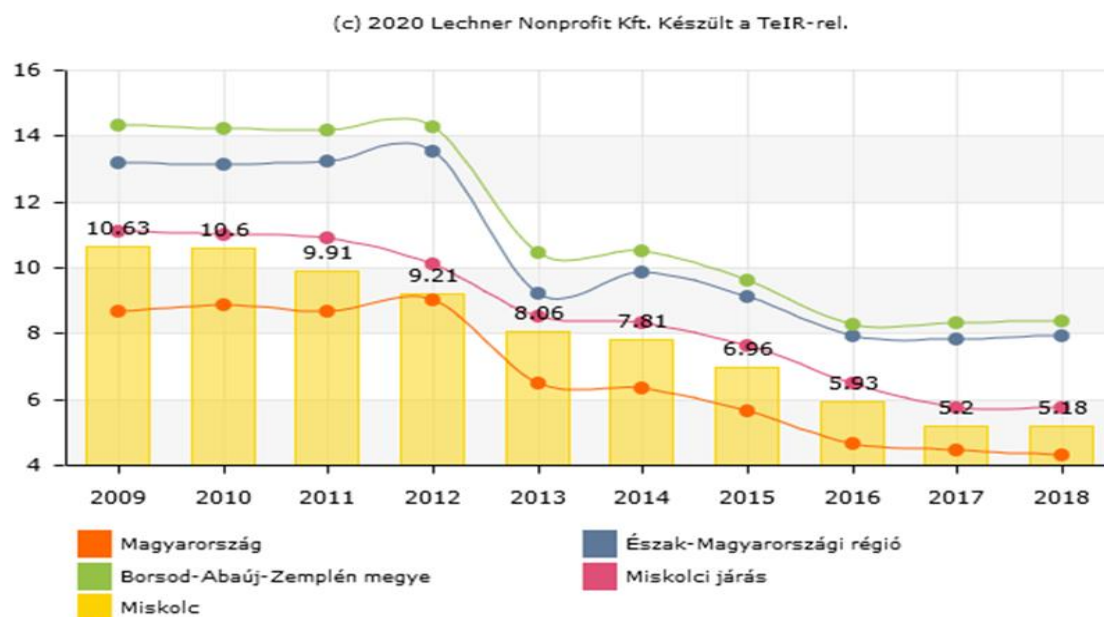
Forrás: TeIR, KSH

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
	%	%	%
2016	5,27	5,17	5,22%
2017	4,44	4,53	4,49%
2018	4,25	4,53	4,39%
2019	4,37	4,41	4,39%
2020	5,16	5,64	5,40%
2021	4,08	4,76	4,42%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Női munkanélküliségi ráta 2009-2018

Forrás: TeIR

Az alábbi TeIR táblázat a női munkanélküliségi rátát mutatja térségi és országos adatok viszonylatában.

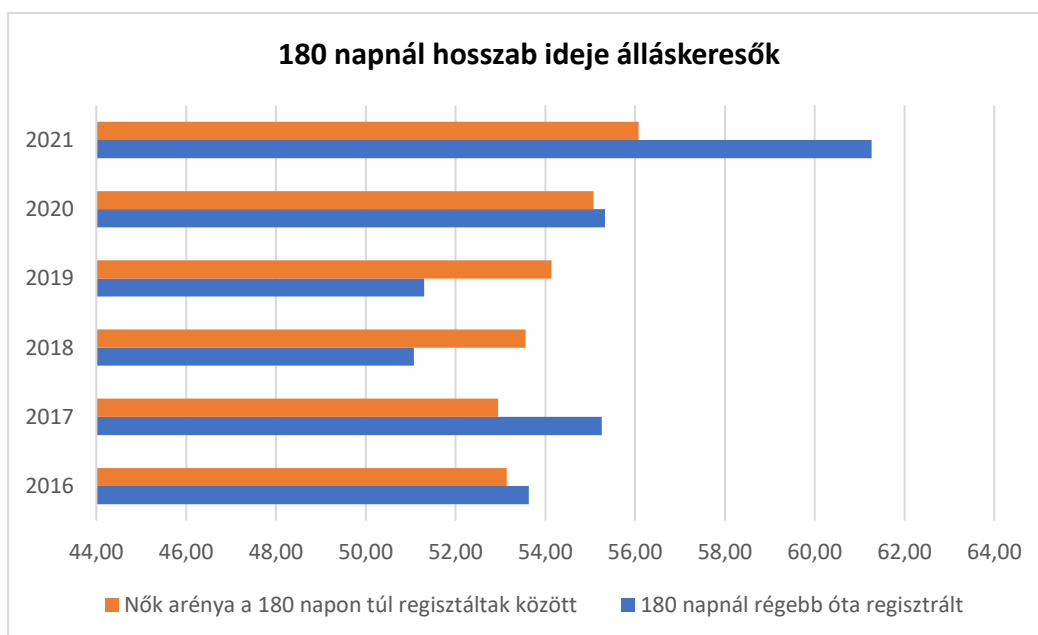
Miskolcon a női munkanélküliség a 2009-2018 közötti időszakban egyenletesen csökkent. A mutató a régiós, a megyei és a járási adatoknál kedvezőbb, de elmarad az országos átlagtól.

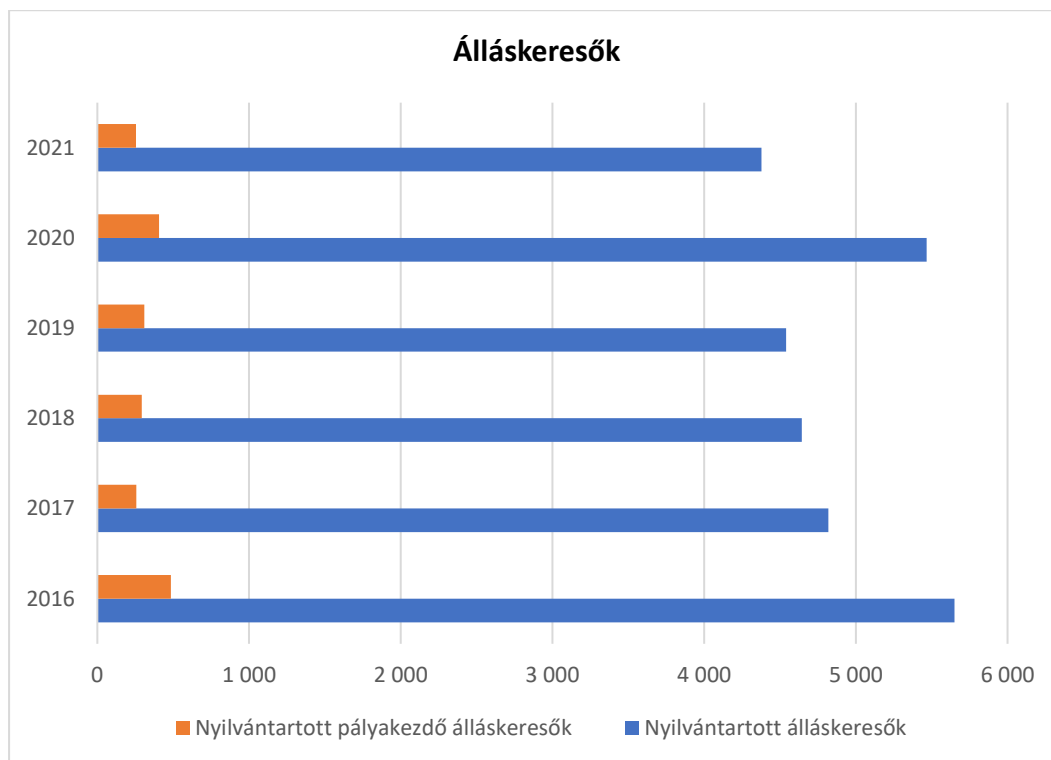
5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél
	%	%
2016	53,63	53,14
2017	55,26	52,95
2018	51,07	53,56
2019	51,3	54,14
2020	55,33	55,07
2021	61,27	56,08

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma
	fő	Fő
2016	5650	485
2017	4819	256
2018	4643	292
2019	4540	310
2020	5467	407
2021	4377	254

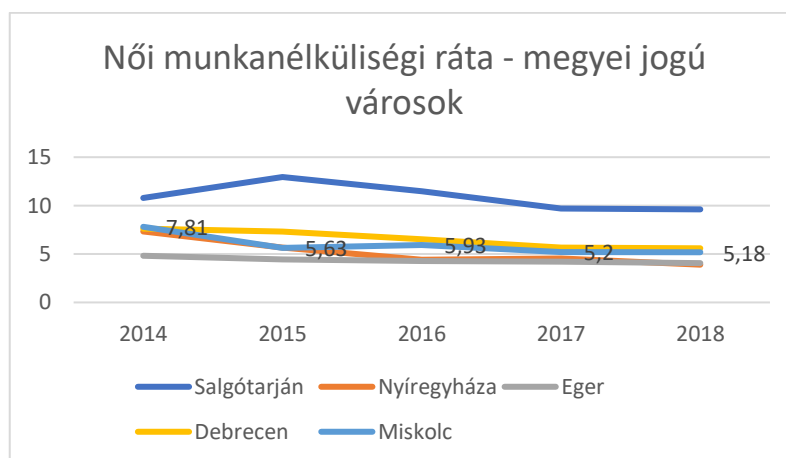
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A következő táblázatból megállapítható, hogy a nők foglalkoztatottsága a vizsgált időszakban nagy mértékben javult. A pozitív irányú elmozdulást segítette a kedvező gazdasági és munkaerő-piaci környezet, valamint számos, az Európai Unió támogatásával megvalósuló foglalkoztatáspolitikai célú projekt is.

A környező megyei jogú városok női munkanélküliségi rátájával összehasonlítva Miskolc középén foglal helyet:

Forrás: TeIR, saját szerkesztés

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A női célcsoport helyzetéről, a megfogalmazott problémák megoldási lehetőségeiről tartott fókusz-csoportos interjún a nőkkel foglalkozó civil szervezetek és önkormányzati intézmények képviselői megfogalmazták: igaz, hogy nagy számban voltak elérhetőek hátrányos helyzetű álláskeresőknél szóló képzések, de ezek minősége nem minden esetben volt elfogadható, illetve a megszerzett képesítés az álláskereső esélyeit nem növelte a munkaerő-piacon. A képzési támogatás jelentősen hozzájárul a résztvevői motivációhoz, a lemorzsolódás megakadályozásához.

Pozitív változás, hogy a képzések ideje alatt egyre több esetben biztosított a gyermekfelügyelet, így azoknak a kisgyermekes anyáknak is lehetőségük van képzésen részt venni, akik a gyermek felügyeletét családi segítség hiányában nem tudták megoldani. Nagyon hatékonyak bizonyultak az az „egyablakos” szolgáltatási forma, amikor a munkaerő-piaci tanácsadás integrálódott a szociális ellátórendszerbe, így a segítséget kérő minden hátrányt okozó problémájának megoldásához ugyanabban az intézményben tudott támogatást igénybe venni.

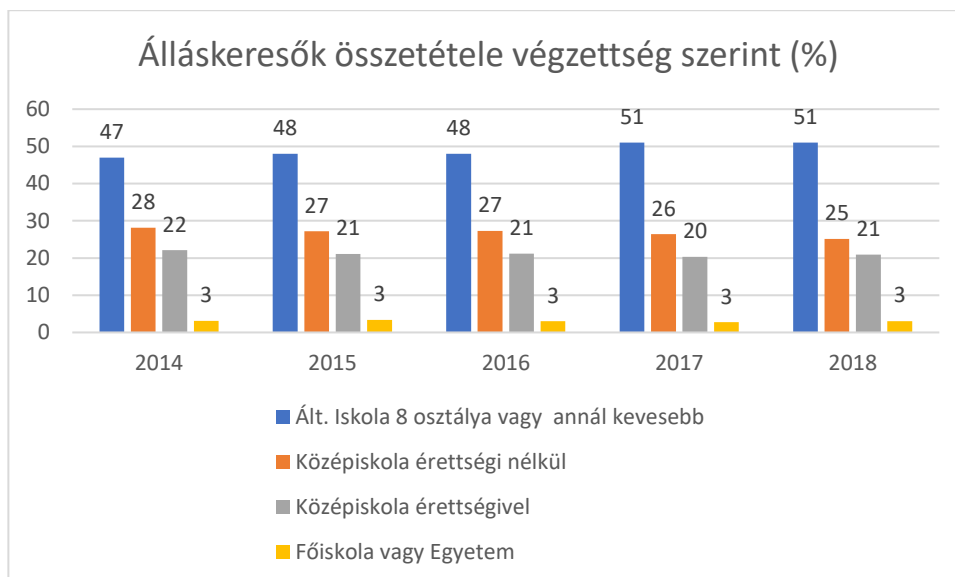
A HEP előkészítése során összehívott fókuszcsoporton résztvevő szakemberek jelezték, hogy a célcsoport körében népszerűek a térítésmentesen igénybe vehető jó minőségű, vállalkozóvá válást támogató képzések, illetve az ehhez kapcsolt vállalkozás indításhoz igényelhető anyagi támogatás. Érdemes megemlíteni a „Nóra Vállalkozik” civil kezdeményezést. A program keretében nők tanulhatnak nőktől arról, hogyan érvényesülhetnek a munka világában hatékonyabban, hogyan találhatják meg gyermekvállalás mellett is a legmegfelelőbb állást.

Miskolc Megyei Jogú Város Foglalkoztatási Paktum keretében a Miskolc Holding Zrt. ügyfélszolgálatán számos munkaerő-piaci szolgáltatás érhető el (információnyújtás; segítségnyújtás önéletrajz és motivációs levél elkészítéséhez, valamint állásinterjúra felkészüléshez; munkaerő-piaci és pszichológiai tanácsadás; támogatott foglalkoztatáshoz kapcsolódó ügyintézés stb.). Kifejezetten a GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelők munkaerő-piaci esélyeit növeli a munkáltatók atipikus foglalkoztatás iránti érzékenyítését célul kitűző fórumok, B2B egyeztetések, valamint a témához kapcsolódó szakmai kapcsolati háló kiépítése.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nem rendelkezünk adattal az alacsony iskolai végzettségű álláskeresőknél belül a nők arányáról, de az NFSZ adataiból következtetni lehet az iskolai végzettség és a munkanélküliség összefüggésére, amely vélhetőleg a nők esetében is releváns lehet.

Az alábbi táblázat tanúsága szerint az álláskeresők száma jelentősen, mintegy 27%-kal csökkent 2014 és 2018 között. A vizsgált időszakban enyhe elmozdulás történt a végzettség szerinti összetételben, amint a kapcsolódó diagram is mutatja. Látható, hogy az álláskeresők között az érettségivel rendelkezők aránya (21-22%) és a diplomások aránya (3%) szinte változatlan. Ezzel párhuzamosan 2014-2018 között 28%-ról 25%-ra csökkent az érettségivel nem rendelkezők aránya, a legfeljebb általános iskolai végzettségűeké viszont 47%-ról 51%-ra emelkedett.

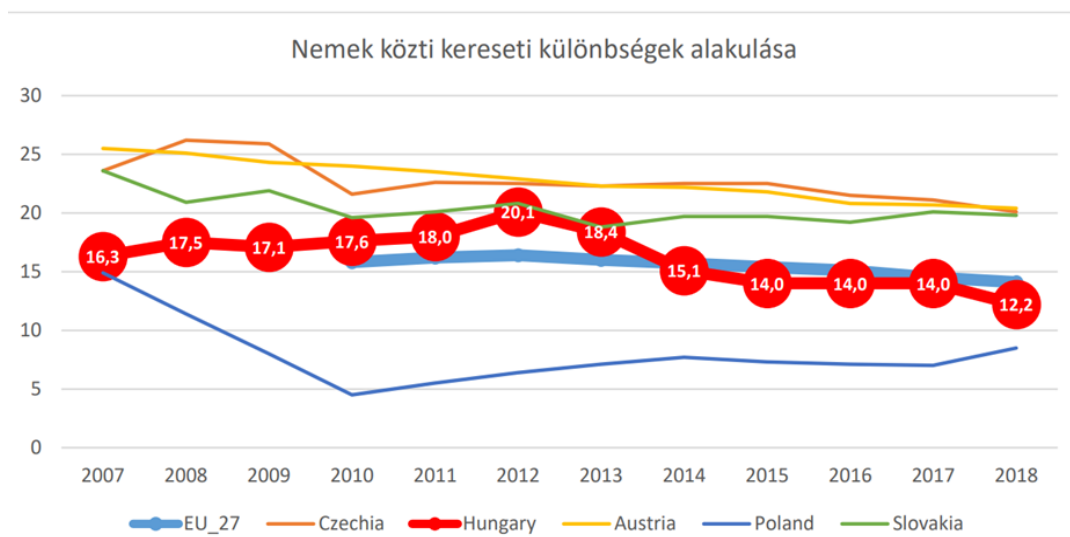
Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, saját szerkesztés

A HEP előkészítéseként, a női célcsoporttal foglalkozó intézmények és civil szervezetek részvételével lebonyolított fókuszcsoportos beszélgetés megállapításai szerint a munkaerő-piacon hátrányos helyzetben vannak a nők között a romák, a kisgyermeket, illetve a három vagy annál több gyermeket nevelők, a gyermeküket egyedül nevelők, illetve a 45 év fölöttiek. A munkanélküliség szempontjából legveszélyeztetettebb csoport az alacsonyan képzett, több gyermeket nevelő roma nők csoportja. Az alacsonyan képzett nők részére a munkaerő-piac jellemzően csak takarító, szalagmunkás vagy eladói álláshelyeket kínál, mely munkakörök munkarendje nehezen egyeztethető össze a gyermeknevelési feladatokkal.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A foglalkoztatás területén a nem szerinti diszkrimináció leglátványosabb módon a keresetkülönbségekben érhető tetten. A bérezés során megmutatkozó diszkrimináció felszámolására számtalan politikai és civil törekvés irányul a férfiak és a nők fizetéseinek és munkaerőpiaci esélyeinek egyenlősítésére.

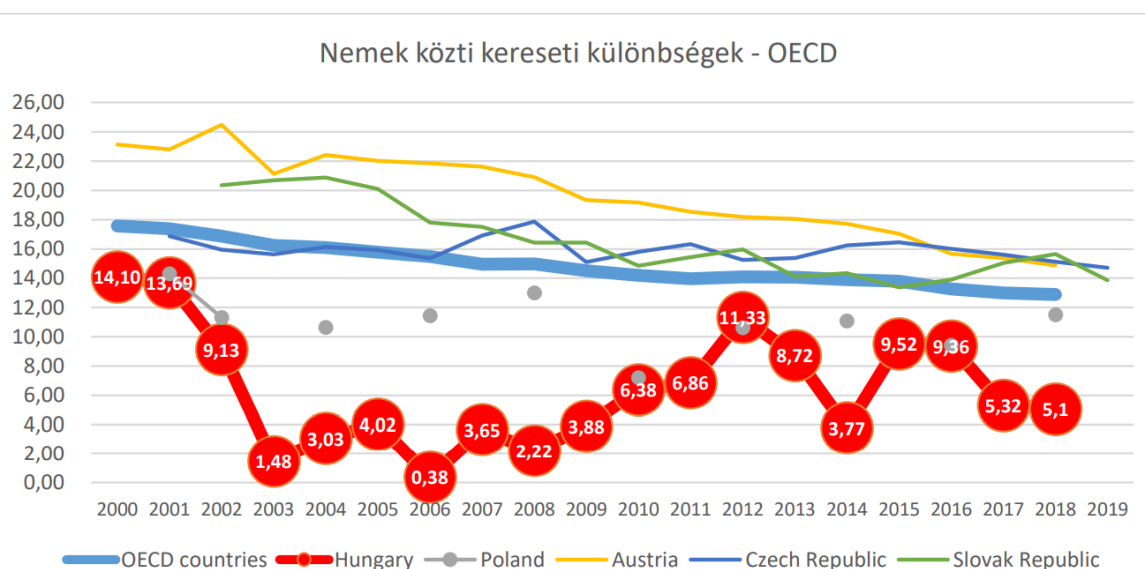
Miskolci adatok a nemi alapú bérdiszkriminációra nem állnak ugyan rendelkezésre, de valószínűsíthető, hogy ha volnának adataink, akkor az országos trendnek megfelelő helyzetet mutatnának.

A fenti grafikon a nők és férfiak átlagkeresetének hányadosát mutatja. Jól látható, hogy a környező országok közül Csehország, Szlovákia és Ausztria esetében ez az érték magasabb, míg Lengyelországban alacsonyabb.

A magyarországi helyzet az EU átlagértéke felett volt 2014-ig, az ezt követő változást az oktatás területén lezajlott béremelés, illetve a GYED extra bevezetése okozta. A férfiak és nők keresete közötti különbségek ágazatonként és szakmacsoportonként nagyon eltérő képet mutatnak. Például az építőiparban a nők átlagkeresete meghaladja a férfiakét, mert jellemzően adminisztratív munkakörökben dolgoznak, ahol a bérszínvonal eleve magasabb, mint az építőiparban nagy arányban jelen lévő segédmunkások bérszínvonala.

Árnyalja a képet továbbá, ha nem átlagkeresetet, hanem a hasonló munkakörben dolgozók bérét hasonlítjuk össze, illetve ha nem a keresetek statisztikai átlagát, hanem mediánját vetjük össze, mint a lenti grafikon is mutatja:

Forrás: EUROSTAT in: A nők munkaerő-piaci helyzetének értékelése, Szalai Piroska, 2021

Miskolcon a célcsoporttal végzett munkája során a Foglalkoztatási Paktum Iroda azt tapasztalta, hogy a gyermeket vagy más családtagot gondozó nők munkaerőpiacra történő integrációját/reintegrációját mind a cégek alternatív foglalkoztatási formákkal szembeni rugalmatlan vállalati stratégiája, mind pedig a családok részéről jelentkező sajátosságok nehezítik. Ezért olyan új munkaerő-piaci szolgáltatás bevezetését tervezik, mely során fel tudják térképezni a célcsoportba tartozó női álláskeresők munkaerőpiaci elhelyezkedését gátló tényezőket és megoldási lehetőségeket. Cél a projektbe bevont GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők álláskereső kisgyermekes munkavállalók számára megtalálni a megfelelő munkahelyet, a megfelelő atipikus foglalkoztatási módban, kiegészítve ezt a mentális, szakmai segítségnyújtással, ami az élethelyzetükhöz a leginkább igazodik.

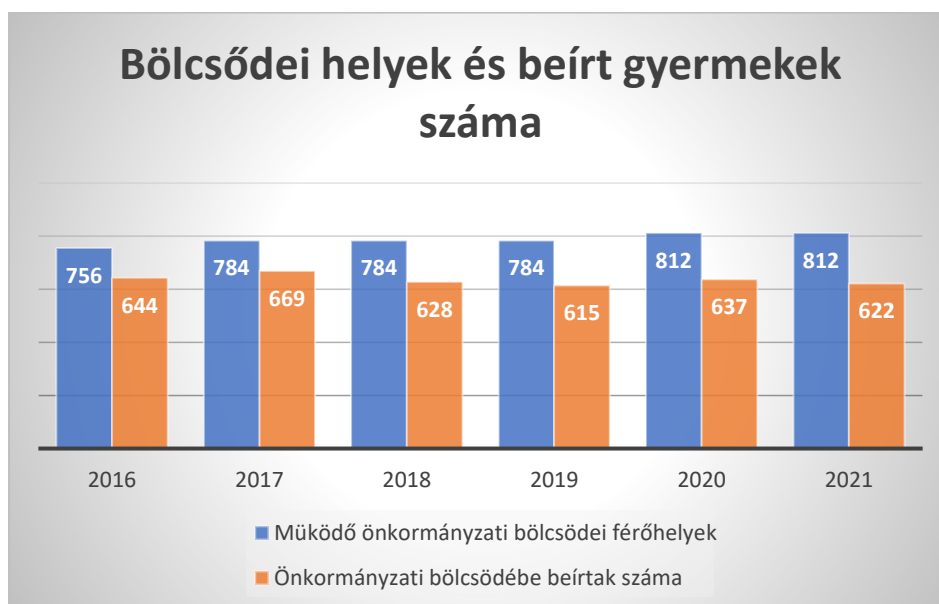
5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány, közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	99	5588	56
2017	99	5595	56
2018	97	5617	58
2019	104	5648	52
2020	102	5230	51
2021	102	4931	48

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	756	644
2017	784	669
2018	784	628
2019	784	615
2020	812	637
2021	812	622

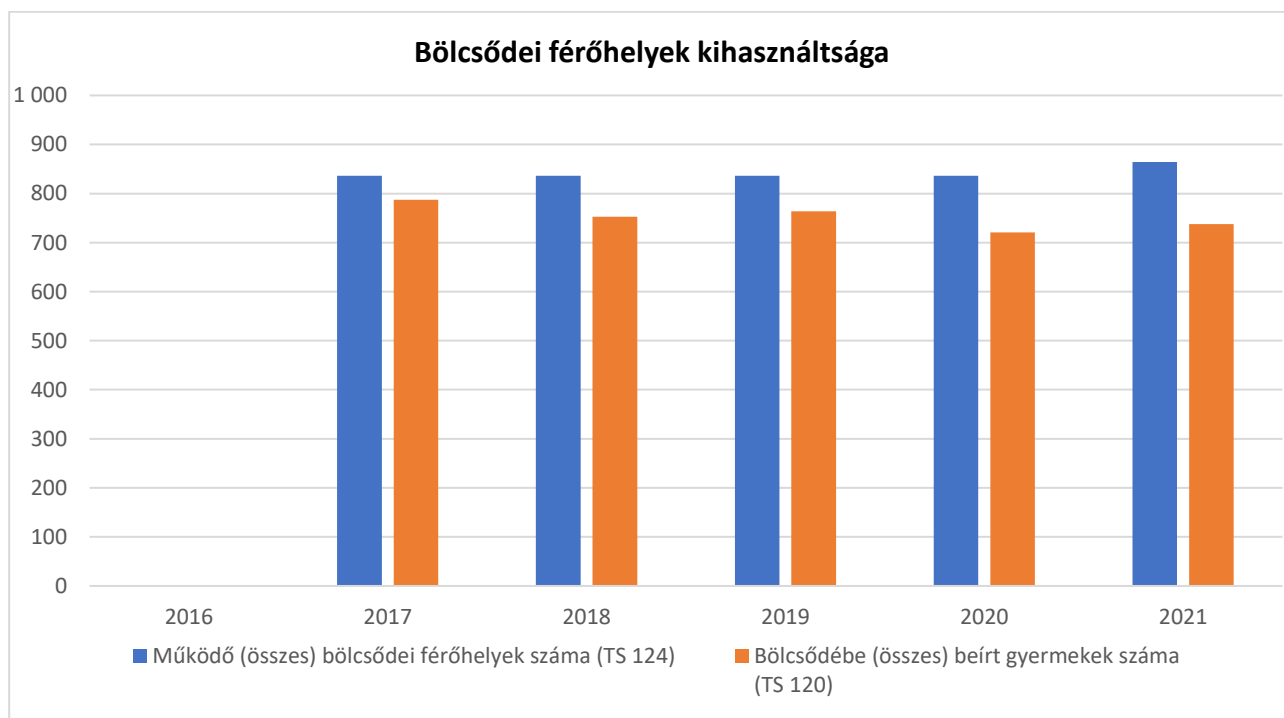
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

2020-2021-ben az Önkormányzat fenntartásában 10 bölcsődei telephely működött, melyben 812 gyermek (62 csoportszobában) ellátása volt biztosított. Ezen túlmenően 10 db, nem önkormányzati fenntartású bölcsőde is a szülők rendelkezésére állt összesen 185 férőhellyel.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	108	85	14	14	836	787
2018	n.a.	n.a.	105	87	14	14	836	753
2019	n.a.	n.a.	115	109	14	14	836	764
2020	n.a.	n.a.	105	92	14	14	836	721
2021	n.a.	n.a.	110	102	14	14	864	738

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az Önkormányzat 32 óvodai telephelyet működtet 9 székhelyintézménnyel és 23 tagintézménnyel. A korábbi években uniós támogatásból 4 óvoda infrastrukturális felújítása és 14 energetikai korszerűsítése történt meg.

A gyermeket nevelő nők családi és munkavállalói feladatainak összeegyeztetését az atipikus foglalkoztatási formák elérhetősége mellett a munkahelyek családbarát intézkedései is támogatják.

2019-ben Miskolcon négy intézmény kapta meg a Családbarát Munkahely díjat:

- a Megyei Központi Kórház,
- a Miskolci Kulturális Központ,
- a Miskolci Törvényszék, és a
- Megyei Kormányhivatal.

A díjazott munkahelyek családbarát intézkedései között szerepelt a rugalmas munkaidő, a családi programok szervezése, nyári napközi szervezése a dolgozók gyermekeinek, a munkahelyi óvoda, valamint egy „Családi kisokos” című információs füzet összeállítása.

A női célcsoport helyzetéről a HEP előkészítéseként tartott fókuszcsoportos megbeszélésen elhangzott, hogy bölcsődei elhelyezés tekintetében már nincsenek hosszú várólisták, így növekedett a kisgyermekes anyák lehetősége a munkavállalásra. Pozitív volt a hatása azoknak a kampányoknak, melyet az anyák munkavállalói stigmatizációja ellen léptek fel. Ilyen volt a **„Menő anyának lenni”** kampány.

A gyermeket nevelő vagy hozzátartozót ápoló nőknek az élethelyzetükkel összeegyeztethető munkavállalási esélyeinek növelésére az elmúlt időszakban három Család és Karrier Pont nyílt a városban az erre irányuló pályázati források felhasználásával. A COVID helyzet számtalan negatív hatása mellett elmondható, hogy az atipikus foglalkoztatási formák megismerését, illetve a vállalatoknál a bevezetéséhez szükséges feltételek kialakítását jelentősen felgyorsította. A fókuszcsoporton résztvevők ugyanakkor elmondták, hogy a legtöbb munkáltató átmeneti kényszerintézkedésként tekint a home-office³⁰ bevezetésére és nem tervezi a jövőben fenntartani ezt az atipikus munkavégzési formát.

5.3. Családtervezés, anya-, és gyermekgondozás területe

A családtervezés, az anya és gyermekgondozás körébe tartozó feladatokat Magyarországon elsődlegesen a védőnők végzik. Miskolcon kiépített védőnői hálózat működik, mely 2016-tól a **Miskolci Egészségfejlesztési Intézet (MEFI)** irányításával végzi tevékenységét.

A MEFI az összes, a városban működő egészségügyi alapellátási formát integrálja, mellyel létrejött az egységes egészségügyi alapellátás rendszere.

A 2014-2018 közötti időszakban az egy védőnőre jutó gyermekek száma enyhe növekedést mutat, mely egyrészt a védőnők számának csökkenésére, másrészt a 0-3 év közötti gyermekek számának növekedésére vezethető vissza.

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendeletnek és a várandósgondozásról szóló 26/2014. (IV. 8.) EMMI rendeletnek megfelelően a védőnői gondozás a családtervezés időszakától az iskolakezdés időszakáig tart és magában foglalja a várandósság, a gyermekágyi időszak és a gyermek fejlődésének nyomon követését újszülött korától kezdődően. Különösen fontos védőnői feladat az anyatejes táplálás ösztönzése és az életkornak megfelelő egészséges táplálkozási szokások kialakítása, a védőoltásokról való tájékoztatás és az oltások szervezése, valamint életkorhoz kötött szűrések elvégzése. A megfelelő képzettséggel rendelkező védőnők méhnyakszűrést is végeznek.

³⁰ otthoni munkavégzés

Az iskolai védőnők végzik a gyermekek egészségi állapotának vizsgálatát és nyomon követését a 2. 4. 6. 8. 10. 12. évfolyamokban. Ezen túlmenően feladatuk az elsősegélynyújtás, az orvosi vizsgálatok előkészítése, a védőoltások szervezése, a krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése. Munkakörük részeként egészségnevelési órákat tartanak a tanulóknak személyi higiéné, egészséges életmód, elsősegélynyújtás, családtervezés, fogamzásgátlás, szülői szerep, cselemőgondozás, önvizsgálattal kapcsolatos ismeretek, szenvedélybetegségek megelőzése témákban. Tevékenységüket a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet, az iskola-egészségügyi ellátásról és a 1997. évi CLIV. az egészségügyről szóló törvény előírásai szerint végzik.

5.4. A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak 2012-ben, népi kezdeményezésre vált önálló büntetőjogi törvényi tényállássá. A törvény megalkotásakor figyelembe vették a nőkkel szembeni háztartáson belüli erőszak elleni fellépésről és azok megelőzéséről szóló Isztambuli Egyezményt, valamint az Európa Parlament és Tanács 2012/29/EU számú, ide vonatkozó rendeletét a nők elleni erőszakos bűncselekmények védelméről.

A jogszabály 2013-ben módosult, a családon belüli erőszak elnevezést a kapcsolati erőszak váltotta fel. A törvény fellép az emberi méltóságot sértő, megalázó, erőszakos magatartás, valamint a másik személy anyagi ellehetetlenítésére irányuló cselekmények ellen abban az esetben is, ha ez nem jár testi sérülés okozásával.

Az Európa Parlament és Tanács 2012/29/EU számú rendelete szerint a nők elleni erőszak az emberi jogok megsértésének és a nők diszkriminációjának minősül. A nőket nemük miatt érő erőszak lehet testi, szexuális vagy lelki sérülést okozó tett, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, a kényszerítést és a szabadságtól megfosztást, függetlenül attól, hogy az a közéletben vagy a magánszférában történik.

Családon belüli vagy kapcsolati erőszakról abban az esetben beszélünk, ha közeli hozzátartozó követ el szexuális visszaélést, emberkereskedelmet, rabszolgaságot. Számos, hagyományon alapuló brutális cselekmény sorolható még ide, mint amilyen a kényszerházasság, a női nemi szervek megcsonkítása vagy a becsületbüntények elkövetése.

A védőnők, szociális dolgozók, a családgondozók, az óvoda- és iskolapedagógusok részét képezik annak a kiemelten fontos jelzőrendszernek, mely a nőket és gyerekeket érő erőszak, különösen a családon belüli erőszak megelőzését, illetve az erőszakot elszenvedők megfelelő segítséghez juttatását végzi.

A jelzőrendszert működtető MESZEGYI nyilvántartása szerint 2019-ben 53 esetben volt megállapítható az elhanyagolás, 58-an váltak családi bántalmazás áldozatává, illetve 45 válsághelyzetben élő kiskorú várandós anya ügyében intézkedtek. A Belügyminisztérium bűnügyi statisztikai rendszerének adatai szerint 2019-ben Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében 56 esetben regisztráltak kapcsolati erőszak típusú bűncselekményt.

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet kezdeményezésére, Miskolc MJV alpolgármesterének támogatásával megfogalmazódott az igény, hogy Miskolc városában a kapcsolati erőszak áldozatainak hatékony segítése, és az áldozattá válás megelőzése érdekében a városban működő szervezetek (észlelő- és jelzőrendszer) szorosabb és átgondoltabb együttműködésére van szükség. Az együttműködés alapjainak lefektetésére szükségessé vált egy komplex stratégia kidolgozása a témában.

Mindezekért a célokért egy szakmai munkacsoport jött létre a Krízisközpont szakmai irányításával. A munkacsoport tagjai: MESZEGYI, Áldozatsegítő Szolgálat, MMJV Önkormányzata.

A munkacsoport a helyzetfeltárás és célok mentén még -a covid időszakában- több 10 órányi online megbeszélést, majd személyes találkozókat tartott. Az ülések során kirajzolódott a közös cselekvés iránya.

Havonta 1 alkalommal az érintett szakemberek fórumon találkoznak. Itt lehetőség nyílik megvitatni a kapcsolati erőszak és áldozattá válással kapcsolatos protokollokat, egyeztetni a kompetenciahatárokat, valós esetek feloldozása során. A fórum támogató szerepkört lát el a szakemberek számára. Negyedévente tájékoztató, informáló céllal **érzékenyítő tréning** valósul meg. A helyi médiában (televízió, írott és nyomtatott sajtó) a kapcsolati erőszak témakörében rendszeresen jelennek cikkek és riportok.

A stratégia célja

A kapcsolati erőszak megelőzésére, felismerésére és kezelésére irányuló stratégia célja három nagy témacsoportot érint:

- **Prevenációs célok meghatározása**, melyek segítik felismerni, megelőzni, csökkenteni az áldozattá válás kialakulását, elkerülését és megelőzhetik a súlyos krízishelyzeteket, segítik a már áldozattá vált személyek mielőbbi, az ügyéhez illeszkedő, megfelelő áldozatsegítő szolgáltatáshoz juttatását, felkészítik a bántalmazottakat, hogy elkerülhessék az újbóli áldozattá válást.
- **A társszervek együttműködésére irányuló célok:** Összehangolt cselekvési terv (protokoll) kialakítása, hogy a városban működő, az áldozatokkal kapcsolatba kerülő szervezetek hatékonyan és összehangoltan tudjanak fellépni a kapcsolati erőszak ellen és segítséget tudjanak nyújtani az áldozatok és traumatizált környezetük számára. A klienssel folyó produktív munka érdekében és a segítő szakember kiégésének megelőzése céljából ágazati “továbbképzések”, fórumok, szakmai, módszertani műhelytalálkozók megvalósítása.
- **Társadalmi szemléletformálásra, figyelemfelkeltésre irányuló célok:** A kapcsolati erőszak áldozatainak hatékony segítése érdekében fontos feladat, hogy a Miskolc város lakosságának figyelmét ráirányítsuk azon társadalmi felelősségvállalás szükségességére, amely által az áldozathibáztató szemléletet felválthatja helyett az áldozatközpontú gondolkodás, az áldozat komplex megsegítésére irányuló magatartásra.

5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Miskolcon több olyan civil szervezet tevékenykedik, melyeknek célkitűzése a női célcsoport támogatása a gyermekvállalásban és gyermeknevelésben, a munkahelyi és a családi szerepek összeegyeztetésében, szociális krízishelyzetek megoldásában. Vannak szervezetek, akik kifejezetten a hátrányos megkülönböztetés, az erőszak vagy bántalmazás áldozatává váltak érdekvédelmét látják el és segítséget nyújtanak az átélt trauma feldolgozásában.

Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Regionális Krízisambulancia Miskolc

A kapcsolati erőszak áldozatainak, hozzátartozóink és a velük foglalkozó szakembereknek nyújt szociális, jogi és pszichológiai tanácsadást. A Biztos Pont Regionális Krízisambulancia a kapcsolati erőszak áldozatainak, azok családtagjainak, illetve a velük kapcsolatba kerülő szakembereknek nyújt segítséget az Észak-Magyarország régióban (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád Vármegye).

Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmenti Otthona

Az Otthon 40 fő elhelyezését tudja biztosítani, munkaerő-piaci szolgáltatásokat is nyújtanak, munkaerő-piaci tréningeket tartanak, valamint egyéb támogatásokkal (pl.: képzési, utazási támogatás, évi kb.: 100 fő bevonásával) igyekeznek segíteni a rászoruló családoknak.

Lorántffy Zsuzsanna Református Kismamaházért Alapítvány

Az alapítvány legfőbb célkitűzése, hogy a szociálisan hátrányos helyzetbe került, otthonából menekülni kényszerült, krízishelyzetbe került anyáknak, várandós anyukáknak és gyermekeiknek nyújtson átmeneti segítséget. Működésük során több száz hátrányos helyzetű lakónak biztosítottak már segítséget. A ház 30 fő, anya és gyermek fogadására alkalmas.

Baptista Szeretetszolgálat Miskolci Női Lakóotthona

A Baptista Szeretetszolgálat által 2006-ban létrehozott Miskolci Női Lakóotthon 2016 júniusától az Országos Szociális Intézményfenntartó Központ fenntartásában működik tovább a városban. 14 fő befogadására alkalmas 18-64 éves korig. Az otthon célja, hogy gyógyult szenvedélybeteg (alkohol-, drog és egyéb függőségi problémával küzdő) nők minél hamarabb visszaintegrálódjanak a társadalomba. A terápiás program legfőbb hosszú távú célkitűzése a visszaesés megelőzése, illetve az absztinens, káros függőségektől mentes, önálló életvitel kialakítása.

2020-ban újabb intézményként a Miskolci Női Támogatott Lakhatás kezdte meg működését, amely 12 fő befogadására alkalmas. Gyógyult, szenvedélybeteg nők számára 18 éves kortól életkori megkötés nélkül, önálló életvitellel és szakmai segítségnyújtással áll a rászorulóknak rendelkezésére.

5.6. A nők szerepe a helyi közéletben

Az Európai Parlament figyelmet fordít a nemek közötti egyenlőségre a politikában és vonatkozó intézkedésein keresztül törekszik rá, hogy biztosított legyen a nők egyenlő részvétele a döntéshozatalban.

Hazánkban jelenleg a nők aránya az országgyűlésben mindössze 11,6 százalékos (23 fő). A magyar országgyűlés a világranglistán ezzel holtversenyben áll Mauritiuszal a 148. helyen.(!)

Kutatások kimutatták, hogy a női politikusok számának növekedésével nő a költségvetés egészségügyre és oktatásra fordított aránya.

A tapasztalatok szerint a nők közéletben való részvételét hatékonyan mozdítja elő a női politikusok érdekében bevezetett kvótarendszer.

Németországban, Norvégiában és Svédországban, ahol már bevezették az önkéntes kvótát, a női képviselők aránya 30-40%-ra emelkedett.

A nemek közötti egyenlőség hiányát a politikában a társadalom is érzékeli. Egy 2017-es Európai Bizottsági felmérés tanúsága szerint a magyarok mindössze 35 százaléka gondolta úgy, hogy elértük a nemek közti egyenlőséget a politikában.

A válaszadók 87 százaléka vélte úgy, hogy a nők nagyobb eséllyel hoznak döntést érzelmi alapon, mint a férfiak. A válaszadók 78 százaléka szerint a nők legfontosabb feladata, hogy gondoskodjanak a családjukról és az otthonukról. Viszonyításképpen a felmérésben ugyanezekre a kérdésekre a svédek 47 százaléka, illetve 11 százaléka adott hasonló választ.

Ezek a kutatási eredmények jól példázzák az összefüggést a női képviselők aránya és a nők társadalmon belüli szerepének általános megítélése között.

Miskolcon a nők száma a 28 fős települési képviselő testületben 2010-ben 5 fő volt, 2014-ben 7 fő, 2019-ben pedig 6 fő, illetve az alpolgármesteri tisztséget is nő tölti be.

A 2010-es önkormányzati választásokon induló jelöltek 24,5%-a volt nő (106 jelöltből 26 fő), az arány a 2014-es választásokon 29,1%-ra nőtt (120 jelöltből 33 volt nő), 2019-ben viszont 25,9% -ra (77 jelöltből 20 nő) esett vissza.

Miskolcon a női képviselők aránya az önkormányzat képviselőtestületében sokkal kedvezőbb a parlament összetételénél.

5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Miskolci Nőknek Is Esélyt – MINŐIES – Alapítvány

Elsősorban női témákban kerekasztal-beszélgetéseket szerveznek, munkaerő-piaci szolgáltatásokat és pályaaorientációs tanácsadást nyújtanak éves szinten kb. 150-200 főnek, a Miskolci Egyetemen közösen szervezik a 128 órás Szépkorúak Akadémiája előadássorozatot és közösségerősítést végzőnek tábort, konferenciák, workshopok, információs előadások, Önkéntes Napok, kézművesfoglalkozások és egyéb rendezvények megszervezésével.

Nő a Siker Alapítvány

Támogató Szolgálat keretében az iskolaév kezdetétől fogyatékkal élő gyermekek speciális oktatási intézményekbe jutását biztosítják. A fogyatékkal élő gyermeket nevelő nők részére kulcskompetencia-fejlesztést célzó programot indítanak, amelynek célja a tanuláson keresztül az egész család életminőségének javítása. Adományokkal és segélycsomagokkal támogatják a hátrányos helyzetűek társadalmi felzárkózását. Nagy hangsúlyt fordítanak szektorközi együttműködések kialakítására, figyelemfelhívó és szakmai rendezvények lebonyolítására, mint pl. hagyományosan Nőnap környékén megszervezett „Nő a Partnerség” konferencia.

Regina Alapítvány Miskolc

Küldetése az esélyre érzékenyítő kommunikáció és az esélyteremtő viselkedés kialakításának támogatása a társadalmilag egyenlőtlen csoportokon belül és között. Munkájuk során kiemelt szempont, hogy a nők számára a társadalom által kínált életvezetési alternatívák kitáguljanak. Hátrányos helyzetű nőkkel együttműködésben, valódi interakciókra, közös élményekre és konkrét élethelyzetekre épülő programokat valósítanak meg Miskolc környékén. Rendszeresen járnak roma asszonyok bevonásával az alsószolcai általános iskolába lánycsoportokkal beszélgetni, többek között az alábbi témák kapcsán: fiatalos terhesség, lányok szexuális felvilágosítása, a nem támogató család mintáinak átírási lehetősége, iskolai kirekesztés. Más civil szervezetekkel partnerségben közös projektek megvalósításával (pl. közösségi dúlaképzés szervezése) segítik, hogy a hátrányos helyzetű nők hangja is eljusson a szülészetre, továbbá érdekeik konstruktív módon képviselést kapjanak.

Miskolci Otthon Segítünk Alapítvány

Tevékenységük egy hagyományos értelemben vett nagycsalád támogató szerepét tölti be olyan kisgyermekes szülők számára, akiknek rokonaik vagy barátai bármilyen okból nem tudnak segíteni. Szolgáltatásaik különösen olyan szülőknek vannak hasznára, akik gyermeküket egyedül nevelik, akik több, még nem iskoláskorú gyermeket nevelnek, esetleg lehangeltséggel vagy egészségügyi problémákkal küzdenek, vagy nem olyan régen telepedtek le a környéken.

A segítők minden esetben szülői tapasztalattal rendelkező önkéntesek (jellemzően nyugdíjas korú tetterős nagymamák), akik általában az anyát támogatják gyermeke nevelésében, anyaszerepének beteljesedésében, de vannak, akiknél a háztartási munkák végzésében kell segítő kezet nyújtani. Gyakran kérnek támogatást az ikreket nevelő családok. Ezen túlmenően számos programot szerveznek a kisgyermekes családok, nők és önkéntes segítők számára: kreatív foglalkozások; önkéntes képzés; SZERETEM – ETETEM táplálási tanfolyam; elsősegélynyújtó tanfolyam; intimtorna tanfolyam; „Kéz a kézben” szülőklub fogyatékos felnőtt gyermekkel élő szülők számára; Tea a kézben – fogyatékos gyermeket nevelő szülőknek foglalkozás; Gordon Tréning; Pénztárca tudatosan tréning; Önkénteseknek és családjuknak háztartási napló és gazdálkodásról; Egyedül nehezebb tréning önkéntesek és szakemberek részére; SENIOR 50+ torna nagymamáknak; Magyar népmesék a

Szinvaparkban; Meseösvény játékos rendezvény 3-10 éves gyermekeknek; CSALÁDEXPÓ – vidám családi nap kisgyermekes családoknak.

5.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön		
beazonosított problémák		fejlesztési lehetőségek
1.	Kisgyermeket nevelő nők munkavállalását támogató szolgáltatások szűkösek, különösen a bölcsődék, óvodák nyitvatartási idején kívüli igények esetén.	A bölcsődei és óvodai szünetek összehangolása egy ellátási körzeten belül.
2.	Gyermecket nevelő, vagy hozzátartozót ápoló, gondozó nők atipikus munkavállalási lehetőségei szűkösek.	Munkáltatók képzése, érzékenyítése az atipikus foglalkoztatási formák és a kisgyermeket nevelő nők iránt, a munkáltatók számára jelentkező előnyök bemutatása. Célzott információgyűjtés és információnyújtás a városban elérhető atipikus foglalkoztatási formákról. Nők vállalkozóvá válásának támogatása mentorálással.
3.	A 3 év alatti gyermeket nevelő nők munkába állását a társadalom és a családok egy része (még mindig) elítéli.	Társadalmi szemléletformáló intézkedések (média kampány, tematizált foglalkozások, képzés stb) az apák bevonása a gyermeknevelésbe
4.	Az elérhető munkaerő-piaci szolgáltatások nem illeszkednek teljesen az igénybevevők szükségleteihez.	A munkaerő-piaci szolgáltatások megjelenésének elősegítése a szociális szolgáltató helyeken
5.	Kapcsolati erőszak áldozatait befogadó védett házakban kevés a férőhely. A kapcsolati erőszak áldozatainak vonatkozásában a rendszerszereplők együttműködése nem elég gyors és hatékony.	Férőhelyek számának bővítése (együttműködés kapcsolati erőszak áldozataival foglalkozó civil szervezetekkel) A kapcsolati erőszak áldozatainak komplex segítése oly módon, hogy a rendszerszereplők együttműködése gyorsan és hatékonyan reagálhasson a krízishelyzetre.
6.	Bántalmazott minden nélkül menekülő nők védett szállásra történő eljutása nehézségekbe ütközik, utazásra fordítható forrás hiányában	Családgondozói ajánlással, önkormányzatnak külön erre a célra létrehozott krízisalapjából finanszírozható.
Az Intézkedési Tervben nem került meghatározásra intézkedés valamennyi, a fenti táblázatban megjelölt beazonosított problémára, hiszen a tervezés során figyelembe kellett venni a megvalósításhoz szükséges anyagi és humán erőforrás rendelkezésre állását is, ezért csak olyan intézkedéseket tartalmaz a program, melyek végrehajtása feltehetően kevés kockázattal jár. Azokat a beazonosított problémákat, melyek csökkentésére nem került meghatározásra intézkedés, újra áttekintjük a HEP felülvizsgálata során.		

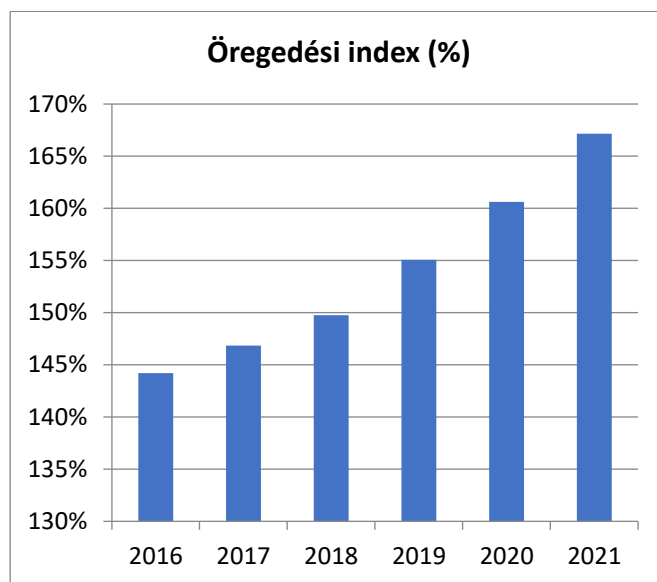
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a városban élő időskorú lakosságra. Több fórumot biztosít számukra, ahol hangot adhatnak észrevételeiknek, véleményüknek. Az Önkormányzat számos rendezvény megszervezésében és lebonyolításában aktívan vagy támogatóként működik közre.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2016	31 226	21 653	144,21%
2017	31 503	21 452	146,85%
2018	32 104	21 435	149,77%
2019	32 932	21 235	155,08%
2020	33 458	20 832	160,61%
2021	33 609	20 106	167,16%

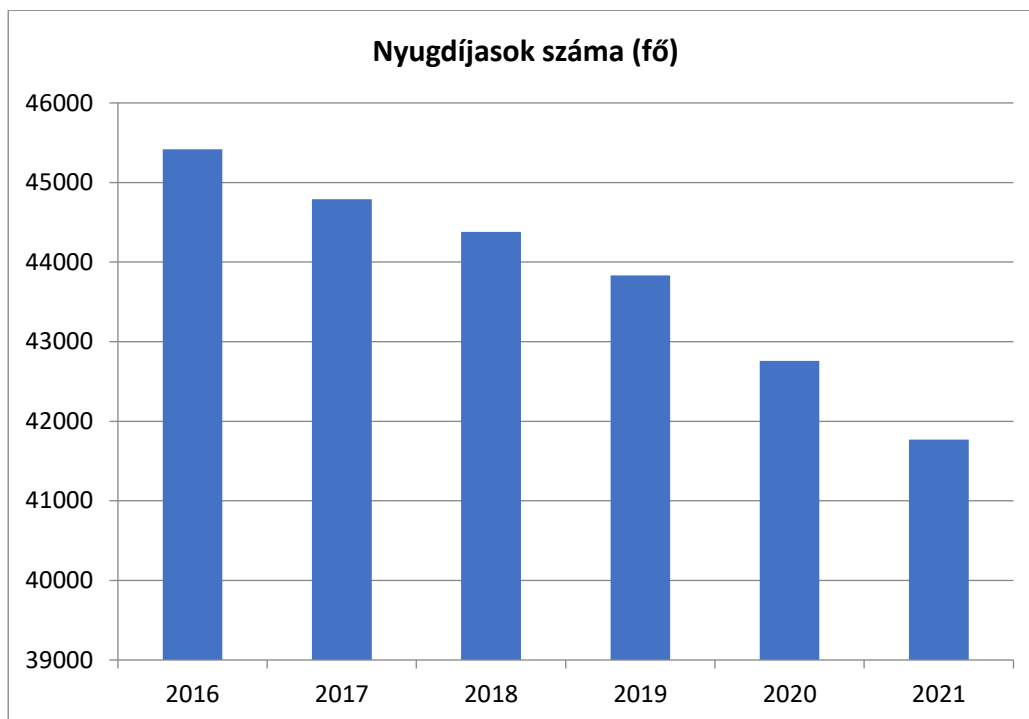
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Fő célkitűzés, hogy az idősök egy biztonságos és élhető Miskolcon lakhassanak, ahol meghallják a hangjukat, a szociális és egészségügyi rendszer illeszkedik az igényeikhez, szabadidejüket hasznosan és tevékenyen tölthetik el.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2016	16 712	28 704	45416
2017	16 335	28 456	44791
2018	16 101	28 280	44381
2019	15 905	27 926	43831
2020	15 378	27 379	42757
2021	14 870	26 898	41768

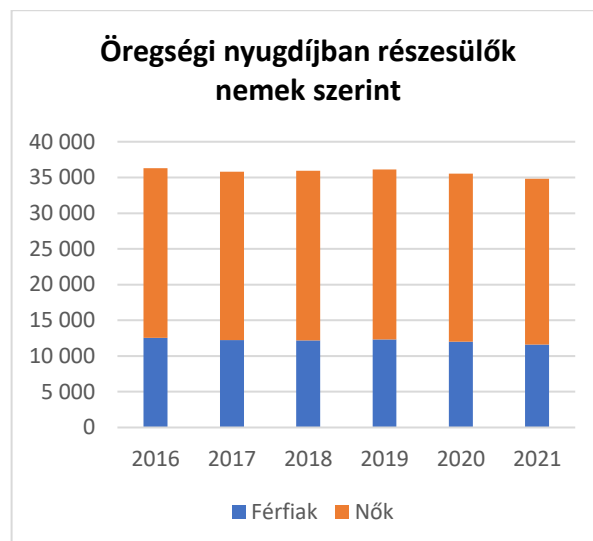
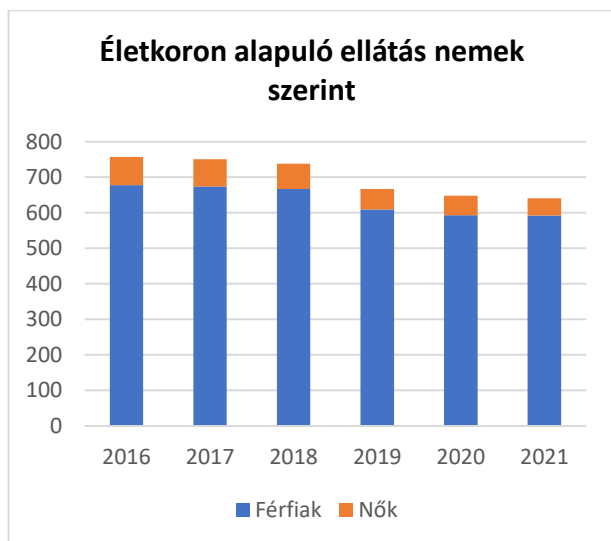
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)
2016	678	79	12 567	23 719	77	941	n.a.
2017	674	77	12 240	23 572	72	888	59
2018	667	71	12 189	23 733	56	804	55
2019	609	58	12 329	23 804	53	721	49
2020	593	55	11 994	23 531	64	633	41
2021	592	49	11 618	23 219	65	618	35

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A demográfiai adatok azt mutatják, hogy Miskolcon a 65 évnél idősebb lakosok száma nő. Ugyanakkor a nyugdíjasok száma a 2016-os létszámadatokhoz képest 2021-ra Miskolcon csökkent. Ebből arra következtethetünk, hogy a növekvő számú időskorú emberek rétegében csökken a nyugdíjszerű ellátásban részesülők aránya - az ellátás nélküli lakosok így várhatóan a szociális ellátórendszerben jelentkeznek majd, amire a szektornak fel kell készülnie.

A Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény (MESZEGYI)

Az Önkormányzat minden kötelező önkormányzati feladat ellátásának eleget tesz. A hajléktalan ellátás, a szenvedélybetegek nappali ellátása és a fogyatékos személyek nappali ellátása kivételével – melyeket ellátási szerződés keretében biztosít - minden kötelezően biztosítandó szociális szolgáltatást a fenntartásában lévő MESZEGYI-n keresztül lát el.

A MESZEGYI-ben feladatcsoportonként önálló szervezeti egységek (igazgatóságok) kerültek létrehozásra, melyek között egyértelműen elkülönülnek az alap és szakellátási feladatok, illetve a különböző célcsoportokat érintő – ezáltal eltérő szakmai kompetenciákat igénylő – feladatok.

Az Szt. hatálya alá eső szakmai feladatok

Szociális alapszolgáltatások köre

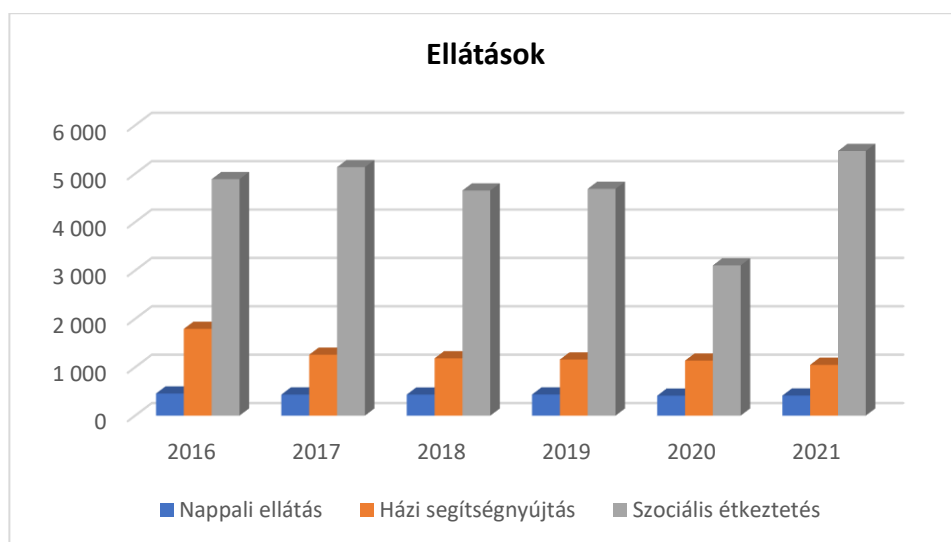
- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- családsegítés (családsegítés a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató - a család- és gyermekjóléti szolgálat - keretében működtethető)
- pszichiátriai betegek közösségi ellátása
- támogató szolgáltatás
- idősek nappali ellátása
- pszichiátriai betegek nappali ellátása

Szociális szakosított ellátások köre:

- idősek átmeneti elhelyezése (Idősek Gondozóháza)
- idősek otthona

A célcsoport specifikus szociális ellátások megszervezésének módja a MESZEGYI keretein belül

Az intézmény Szolgáltatási Központok útján látja el az Szt. által az egyes célcsoportok számára meghatározott szociális alapszolgáltatásokat. A MESZEGYI keretein belül 11 szolgáltatási központ látja el a feladatokat az idősek számára.

A Szolgáltatási Központok meghatározott földrajzi területen – területi lehatárolás alapján, utcajegyzék szerint – látják el feladataikat. Az intézmény ezzel a feladatszervezéssel biztosítja, hogy az igénybe vevők a lakhelyükhöz lehető legközelebb vehessék igénybe a szociális szükségletükhöz igazodó ellátásokat.

A pszichiátriai betegek számára biztosított két alapszolgáltatás integrált szervezeti keretben, szolgáltatási központként működik az intézmény székhelyén, továbbá itt működik a támogató szolgáltatás is. E szervezeti egységek feladatellátása Miskolc város közigazgatási területének egészére terjed ki.

A Szolgáltatási Központokban a feladatellátás megszervezését, az egyes szolgáltatások összehangolását, a szolgáltatási központvezetők végzik, munkájuk intézményi szintű koordinálását, szakmai irányítását a Célcsoport Specifikus Szociális Ellátások Igazgatóságát irányító szakmai igazgató-helyettes látja el.

Az egyes szolgáltatások tartalma és igénybevételének alakulása

Családsegítés

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

2018. január 1-jei hatályba lépésétől a Gyvt. szerinti család- és gyermekjóléti központ a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján elkészíti az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó szociális diagnózist.

A család- és gyermekjóléti központ a szociális diagnózis elkészítésébe bevonhatja a nem járásszékhely településen működő család- és gyermekjóléti szolgálatokat. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális szolgáltatókat és a szociális intézményeket.

Étkeztetés

Az étkeztetést jellemzően az idős korosztály veszi igénybe, akik számára – koruk, egészségi állapotuk miatt – már nehézséget okoz a mindennapi háztartásvezetés. Az étkeztetés igénybe vehető elvitellel, helyi rendeletben meghatározott esetekben kiszállítással, illetve az étel kiszolgáltatásával

egyidejűleg helyben fogyasztással. A helyben fogyasztás tárgyi feltételeit a MESZEGYI megfelelő színvonalon biztosítja.

Az idős lakosság igényeinek minél teljesebb körű kielégítése érdekében az étkeztetés jó gyakorlatát folytatva napi 3x-i formában és hétfőig is igényelhető a város közigazgatási területén.

2018. évben az **étkezés szolgáltatást helyben vagy elvitellel igénybe vevő** ellátottak 60%-a nő, illetve a nők és férfiak tekintetében 67% a 75 év alatti korosztályba tartozott. Ezt a két szolgáltatási formát a fiatalabb és még mozgásképes nyugdíjas korosztály veszi leginkább igénybe, valamint azok a szépkorúak, akik társaságban szeretik elfogyasztani ebédjüket vagy a nappali ellátás széleskörű szolgáltatásainak igénybevétele miatt nap mint nap felkeresik intézményt.

Az **étkezés lakásra szállítással szolgáltatást igénybe vevő** ellátottnál (évente kb.500 fő) is a nők vannak magasabb létszámban, illetve az összes megállapodással rendelkezők számához viszonyítva 48-49% kerül ki a 80 év feletti korosztályból. Ennél a korosztálynál már gyakoribbak a krónikus mozgásszervi, illetve keringési megbetegedések, gyakrabban fordul elő bizonytalan járás, szédülékenység, mozgáskorlátozottság, Alzheimer kór.

Az étkezés lakásra szállítással szolgáltatást Miskolcon széles körben elérhetik az igénylők a piacon, válogathatnak a számukra legmegfelelőbb színvonalú szolgáltatások között. Miskolc városában a MESZEGYI-n kívül hat szolgáltató biztosít szociális étkeztetést:

- Szorgoskert Oktatási, Nevelési és Szociális Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság „Szorgoskert Integrált Támogató Szolgálat és Szociális Étkeztetés”
- Miskolc-Martinkertvárosi Református Egyházközség Martin Szociális Szolgáltatóháza
- Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálat Miskolci telephelye
- Arany Kanál Szociális Étkeztető Szolgálat
- Étkezési Centrum
- Élim Szolgálat

Házi segítségnyújtás

Ez a szolgáltatás nagymértékben nyújt segítséget abban, hogy a koruk, egészségi állapotuk miatt szociális szükséglettel rendelkező emberek a biztonságot nyújtó, megszokott lakókörnyezetükben a lehető leghosszabb ideig önálló, illetve részben önálló életvitelt folytathassanak. Ez az ellátási forma is hozzásegíti az időseket az emberi méltóság, a családi és közösségi kapcsolataik megőrzéséhez és megerősítéséhez.

Szociális segítség keretén belül biztosítani kell:

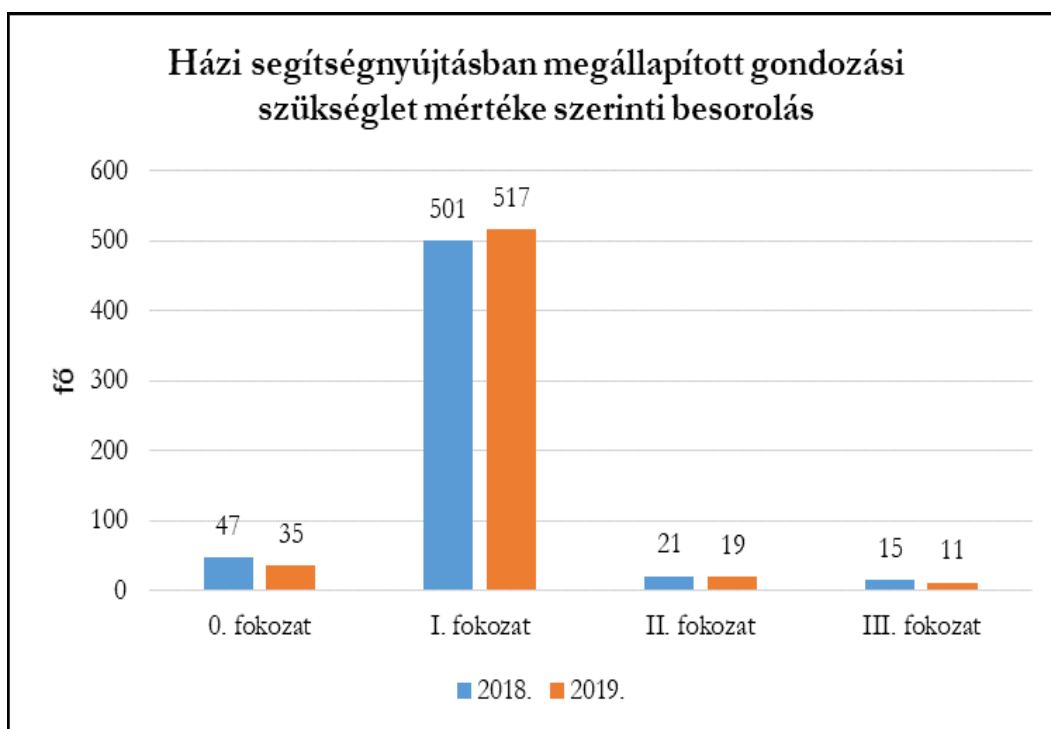
- a) lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- b) háztartási tevékenységekben való közreműködést,
- c) vészhelyzetek kialakulásának megelőzésében vagy a kialakult vészhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- d) szükség esetén bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell:

- a) az ellátást igénylővel a segítő kapcsolat kialakítását, fenntartását,
- b) a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- c) a szociális segítség keretén belül felsorolt tevékenységeket.

Az életkor előrehaladtával növekszik az egyedül élők száma, azon belül is a nők aránya. A házi segítségnyújtást igénybe vevők 79%-a, legmagasabb arányban a 80 éven felüli korosztály. Az

ellátotti létszám és az életkori mutatók is alátámasztják a szolgáltatás létjogosultságát, a szolgáltatás célját, hogy az önálló életvitelét otthonában megtarthassa az igénybevevő személy.

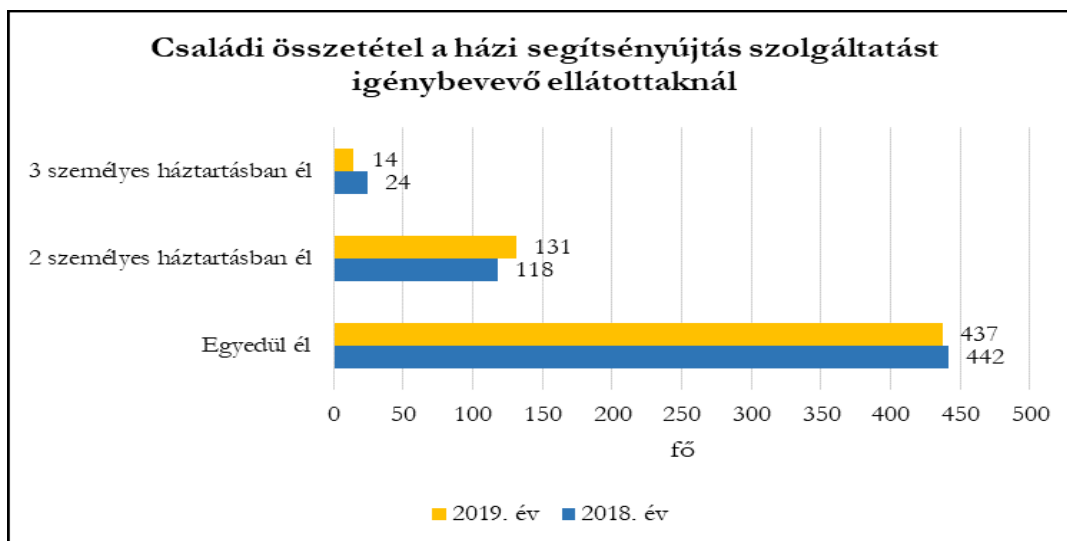

Forrás: Miskolc MJV Szolgáltatástervezési Koncepciója 2020.

A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy személyi gondozást kell nyújtani. A szociális segítség és a személyi gondozás körébe tartozó tevékenységek elválnak egymástól, amely hatékonyabb és az igénylő szükséglete alapján célzottabb szolgáltatásnyújtást tesz lehetővé.

Az ellátottak 87 %-ának gondozási szükségletére jellemző (I. fokozat), hogy egyes tevékenységek elvégzéséhez hetente többszöri segítségnyújtást, irányítást, figyelmet igényelnek, hogy otthonukban maradva önálló életvitelüket megtarthassák. A III. fokozatba tartozó ellátottak 6-8%-a teljes ellátásra, folyamatos gondozásra, ápolásra szorul és általában idősotthoni elhelyezésre várakozik.

Az ellátottak 95 %-ának van természetes támasza, de az igénylők önálló életvitel fenntartását csak részben tudják biztosítani. A hozzátartozók többsége aktív korú, munkavállaló vagy más településen él. Több ellátott gyermektelen, család nélkül maradt idős. Szükségeikhez igazodó szolgáltatást, önálló életvitel fenntartásához az intézményi szolgáltatást veszik igénybe.

Forrás: Miskolc MJV Szolgáltatástervezési Koncepciója 2020.

Az ellátottak 75%-a egyedül élő, akik elvesztették házastársukat, de vannak családban élők, ahol a hozzátartozók nem tudják megoldani a gondozást, hiszen ők is dolgoznak. Az igénybe vevők 95%-a öregségi nyugellátásban részesül.

**6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Meg-
egyezik a 6.1.1-es táblázattal)**

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	16712	28704	45416
2017	16335	28456	44791
2018	16101	28280	44381
2019	15905	27926	43831
2020	15378	27379	42757
2021	14870	26898	41768

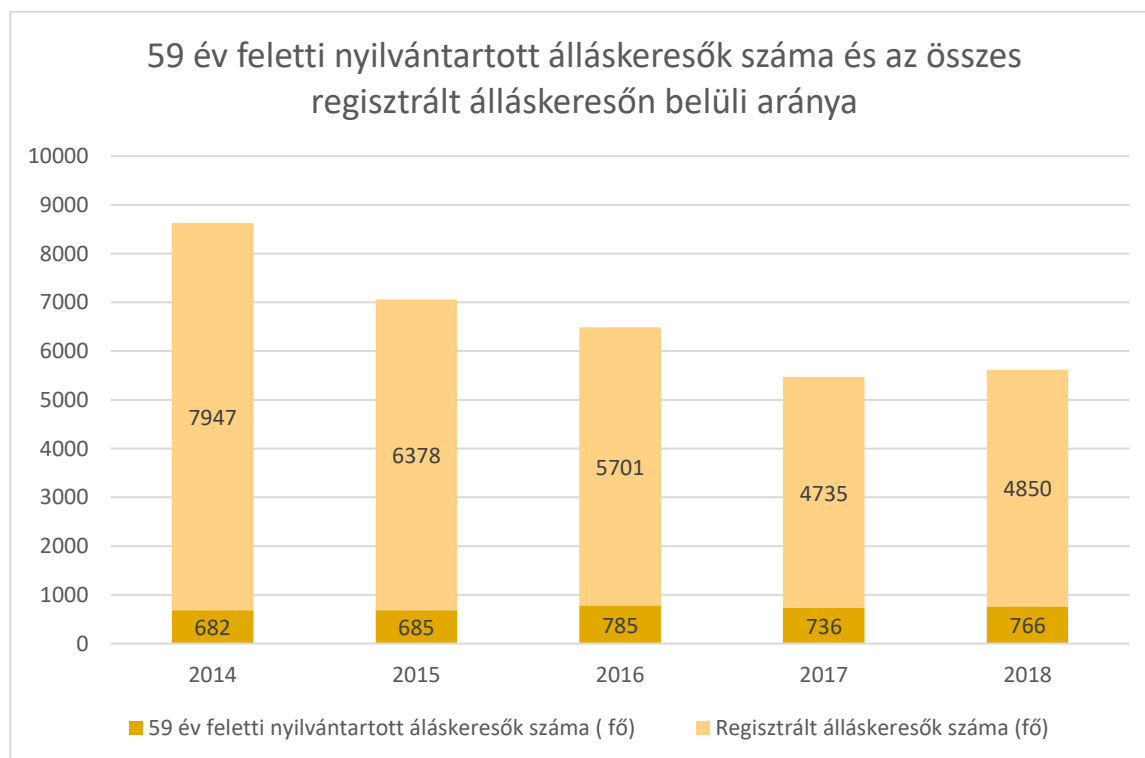
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláske- resők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő össze- sen	5 650	4819	4643	4540	5467	4377
41-45 év	Fő	687	603	602	575	688	530
	%	12,16%	12,51%	12,97%	12,67%	12,58%	12,11%
46-50 év	Fő	662	610	535	530	603	539
	%	11,72%	12,66%	11,52%	11,67%	11,03%	12,31%
51-55 év	Fő	590	527	539	521	672	552
	%	10,44%	10,94%	11,61%	11,48%	12,29%	12,61%
56-60 év	Fő	738	629	579	521	604	487
	%	13,06%	13,05%	12,47%	11,48%	11,05%	11,13%
61 éves, vagy feletti	Fő	542	601	619	587	730	788
	%	9,59%	12,47%	13,33%	12,93%	13,35%	18,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TeIR – saját szerkesztés

Az előző táblázatból látható, hogy 2014-2018 közötti időszakban a regisztrált álláskeresők száma folyamatosan csökkent, a 2018-es adat mindössze 39%-a 2014. évinek. Ugyanakkor az 59 év feletti regisztrált álláskeresők száma folyamatosan növekszik, így az összes nyilvántartott álláskeresőn belüli arányuk is egyre nagyobb. 2018-ban az összes regisztrált álláskeresőnek már 16%-a volt 59 év feletti.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen

Miskolc Megyei Jogú Városban működik a **Harmadik Kor Egyeteme Miskolc Közhasznú Alapítványa**. Az alapítvány elsődleges célja az egész életen át tartó tanulás kiterjesztése elsősorban az idősödő és időskorú állampolgárokra, figyelemmel a generációk együttműködésére és a kirekesztettség megelőzésére. Az alapítvány céljával összhangban – idősödő és időskorú állampolgárok részére – együttműködve a különböző életkorú generációkkal szabadidős, egészségmegőrző, egészségnevelő tevékenységet folytat, segíti a szenvedélybetegségek megelőzését.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Idősek, nyugdíjasok hátrányos megkülönböztetése a foglalkoztatás területén: A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Éppen ezért csak következtethetünk annak létezésére. Az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések kockázata is nagyobb a korosztálynál.

Ennek alapján, ha a helyi, vagy területileg illetékes munkaügyi központtól arról kérünk adatokat, hogy hány fő regisztrált munkanélküli van az adott településen és ezek közül hányan 55 év felettek, illetve a tartós munkanélküliek között mekkora az 55 év felettek aránya, és az adatok alapján az arányok az idősebb korosztály felé tolnak el, akkor állíthatjuk, hogy őket jobban érinti a foglalkoztatás terén fellépő hátrányos megkülönböztetés.

6.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2016	16712	28704	45416
2017	16335	28456	44791
2018	16101	28280	44381
2019	15905	27926	43831
2020	15378	27379	42757
2021	14870	26898	41768

Tény, hogy kortól függetlenül bizonyos szakmában dolgozó munkavállalók munkaerőpiaci értéke jelentősen megnövekedett az utóbbi években. Ehhez hozzájárul a hiányszakmákban dolgozó fiatalabbak elvándorlása, illetve egyes szakmák utánpótlásában tapasztalható folytonossági zavar. Napjainkban egy kémia tanár vagy pl. gyógytornász kortól függetlenül vállalhat munkát, amennyiben az egészsége ezt lehetővé teszi.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az alapellátáson túl az Önkormányzat, és annak intézményei az időskorúak egészségmegőrzése, betegségmegelőzése, az ellátáshoz való hozzájutás érdekében az alábbi intézkedéseket teszi:

Az idősök – jellemzően magas – gyógyszerköltségének támogatása érdekében rendeletben a települési támogatások címén gyógyszer-támogatás biztosításáról határozott a rászorulóknak részére. Támogatja a városrészenként rendszeresen szervezett „kampány” szűrővizsgálatok megszervezését.

A MESZEGYI által működtetett 12 idősök klubja rendszeresen szervez – kifejezetten az idős célcsoport számára – szűrővizsgálatokkal egybekötött egészségügyi tanácsadást, egészségmegőrzést szolgáló előadásokat, fórumokat. Továbbá alapfeladaton túl biztosítja – az idősök klubja tagjai számára – a rendszeres orvosi vizsgálatot. Az Önkormányzat sport és szabadidős intézményei – uszoda, sportcsarnok, gyógyfürdő – kedvezményes belépőt/bérletet biztosítanak a nyugdíjasok számára. A város kulturális, közművelődési területen ugyancsak segíti a korosztály hozzáférését a szolgáltatásokhoz.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	Házi segítségnyújtásban részesülők száma	Szociális étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	fő	fő
2016	31 226	458	1 793	4 889
2017	31 503	436	1 259	5 135
2018	32 104	434	1 185	4 653
2019	32 932	438	1 160	4 687
2020	33 458	413	1 138	3 105
2021	33 609	415	1 050	5 470

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az Önkormányzat a helyi ellátórendszert folyamatosan az igényekhez, a szükségletekhez igazítja mind a pénzügyi, mind a szociális szolgáltatások területén. Az idősök össznépességén belüli arányának növekedése azonban komoly kihívást jelent az idősök ellátását biztosító intézményrendszernek.

Idősek nappali ellátása – Idősek Klubja

Az egészségi állapotuk, idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére. A szolgáltatások megszervezése során figyelembe veszik az igénybe vevők napi életritmusát, igényeit, szükségleteit.

Az SzCsM rendelet 77.§ (1) bekezdésében szabályozottak alapján az alábbi szolgáltatáselemeket biztosítja az intézmény e szolgáltatási feladatnál:

- tanácsadás
- készségfejlesztés
- háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás
- esetkezelés
- felügyelet
- gondozás
- közösségi fejlesztés.

Ennek keretében az intézmény:

- szabadidős programokat szervez,
- életvezetési, mentálhigiénés tanácsadást nyújt,
- közreműködik az ellátottak hivatalos ügyeinek intézésében,
- segítséget nyújt az egészségügyi ellátásokhoz való hozzájutásban,
- közösségi tevékenységeket szervez az ellátottak érdeklődésének megfelelően,
- biztosítja az alapvető higiéniai szükségletek kielégítését.

A nappali ellátás, mint a szociális gondoskodás körébe tartozó segítségnyújtási forma, jelentősen hozzájárul az időskorú, nyugdíjas emberek társadalmi integrációjának megőrzéséhez, az aktív, méltóságteljes időskor biztosításához. Az ellátottak 65%-a 70 éven felüli korosztályból kerül ki, akiknél csak a test „öregszik”, de a lélek örökké fiatal marad. A fizikai és mentális tevékenységeket célzó programok, zenés – táncos összejövetelek, túrázások, nótakör, irodalmi rendezvények, a készségfejlesztő foglalkozások iránti igény, érdeklődés az életkortól független.

A szociális szakosított ellátások megszervezésének módja

Időskorúak átmeneti elhelyezése – Időskorúak gondozóháza

Az ellátottak számára ideiglenes jelleggel legfeljebb egy évi időtartamra, teljes körű ellátást biztosítanak, amely különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével, egy alkalommal plusz egy évvel meghosszabbítható.

Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt, vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

A gondozóházakban az intézmény az ellátottak teljes körű ellátása keretében napi legalább háromszori étkezéséről, szükség szerinti ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, egészségügyi ellátásáról, lakhatásról gondoskodik.

A **MESZEGYI** az idősök átmeneti elhelyezését 3 gondozóház működtetésével – összesen 44 férőhelyen – biztosítja az alábbiak szerint:

Arany Alkony Szolgáltatási Központ és Gondozóház (Miskolc, Kabar u. 4.)	15 férőhely
Észak-Kiliáni Szolgáltatási Központ és Gondozóház (Miskolc, Kacsóh P. u. 8.)	17 férőhely
Bulgárföldi Szolgáltatási Központ és Gondozóház (Miskolc, Fazola H. u. 4.)	12 férőhely

A bekerülés okai továbbra is a természetes támogatórendszer hiánya vagy elégtelen működése, a megromlott egészségi állapot, amely nagymértékben kihatással van az önellátási képességre (rehabilitáció szüksége), várakozás idősothoni elhelyezésre, lakhatás minősége miatti beköltözés (fűtés hiánya), továbbra is gyakori igény a rövid időtartamú elhelyezés (2-3 hét) a család tehermentesítése céljából.

Legmagasabb az igénybevétel a 80 év feletti korosztálynál, akiknél a tartós bentlakásos intézményi elhelyezést előzi meg általában az átmeneti gondozás. A gondozóházi ellátást 1-2 hétre is igénybe vették ellátottak a család átmeneti tehermentesítése (pl. nyaralás, családtag betegsége) miatt.

Ápolást, gondozást nyújtó intézmények – Idősek Otthona

A MESZEGYI Szociális Ellátások Igazgatósága három telephelyen 608 fő idős ellátott részére biztosít gondozást, ápolást nyújtó tartós bentlakást:

- Őszi Napsugár Otthon 437 férőhely,
- Aranykor Idősek Otthona 96 férőhely,
- Szent Hedvig Otthon 75 férőhely

Várólistán várakozók száma (fő) 2018.12.31. /Éves összesítő - görgetett adat/

Intézmények	Normál várólistás	Sürgős várólistás	Gondozási szükséglettel rendelkező várakozók száma (normál + sürgős)	Halasztást kérők	Új kérelmezők (elbírálási szakban)	Kérelmezők száma összesen
Őszi Napsugár Otthon	223	15	238	96	50	288
Aranykor Idősek Otthona	108	8	116	59	22	138
Szent Hedvig Otthon	73	2	75	63	6	81
Összesen	404	25	429	218	78	507

Forrás: MESZEGYI

A táblázatból jól kiolvasható, hogy a nagymértékben felújításra szoruló Őszi Napsugár Otthonba az összesített 437 férőhelyhez viszonyítva 288 fő várakozik felvételre (65%), amely magában foglalja a várakozók, a halasztást kérők és az elbírálási szakaszban lévő új kérelmezők számát is.

A lényegesen jobb felszereltségű és infrastruktúrájú Aranykor Idősek Otthonába és Szent Hedvig Otthonba pedig **magasabb a várakozók száma, mint az összesített férőhelyek száma**. Ehhez még hozzáadódik a halasztást kérő személyek összesítése, akik a végső várólistás összesítésbe nincsenek beszámítva – tekintve, hogy nem lehet tudni, mikor lesz aktív a jelentkezésük.

A kimutatás jól rávilágít az idősellátás aktuális problémáira. A kapacitások bővítése elengedhetetlen.

Az idősek otthona feladata a lakók korának és egészségi állapotának megfelelő ápolás /gondozás és mentálhigiénés ellátás biztosítása, az ellátottak életvitelének segítése, életminőségének javítása, valamint a demens ellátottak szellemi leépülésének különféle fázisában a komplex gondozás, a speciális szükségletek kielégítése.

Jelentős terhet ró az intézményre a demens ellátottak számának az elmúlt években történő jelentős növekedése. Az intézmény első intenzív gondozási részlege 2010-ben került kialakításra az Őszi Napsugár Otthonban 70 fővel. Jelenleg az Otthonban 199 középsúlyos, illetve súlyos demencia fokozattal besorolt idős személy ellátásáról gondoskodik az intézmény.

Az Szt. 68.§. (4) bekezdés alapján „az idősek otthonán belül külön gondozási egységben vagy csoportban kell ellátni azt a személyt, akinél a külön jogszabályban meghatározott szerv a demencia körébe tartozó középsúlyos vagy súlyos kórképet állapít meg.”

Az idősoththoni elhelyezést kérelmezők közel 30%-a demencia kórképpel rendelkezik. Bár a kérelmezők között csökkent ugyan a szellemi hanyatlásban szenvedők száma, intézményi viszonylatban az arány magasabb (az összes ellátott nagyjából 50 %-a) melynek oka, az otthonon belüli – magas életkorral, mint kockázattal együtt járó – demenciálódás.³¹

Az Szt. 93. §-a alapján **a szociális ellátás igénybevétele önkéntes**, az ellátást igénybe vevő, illetve törvényes képviselője szóbeli vagy írásbeli kérelmére, indítványára történik.

A kérelmezők között a szellemi hanyatlásban szenvedők száma intézményi viszonylatban magasabb (az összes ellátott nagyjából 50%-a), melynek oka, az otthonon belüli - magas életkorral, mint kockázattal együtt járó - demenciálódás.

Idősellátással kapcsolatos fejlesztési elképzelések a jövőre vonatkozóan

Nemzetközi és hazai felmérések támasztják alá a demenciában szenvedők számának emelkedését. E szomorú statisztika sajnos Miskolcot sem kíméli. Az érintettek számára nyújthat segítséget új szolgáltatásként a demens betegek nappali ellátása. Miskolcon a szociális ellátásban ez a szolgáltatási forma egyelőre nem működik, bevezetésével a városban jelentkező hiányzó szükségletek kerülnek majd kielégítésre. A nappali ellátás egyrészt a hozzátartozók tehermentesítését szolgálja, másrészt előkészíti a későbbiekben általában elkerülhetetlen bentlakásos gondoskodást.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Miskolc Megyei Jogú Város által nyújtott kulturális, közművelődési szolgáltatások az idősebb korosztály számára is teljeskörűen hozzáférhetők és rendelkezésre állnak. Nehézséget jelenthet viszont a közösségi közlekedés, tekintettel arra, hogy Miskolc településszerkezete eléggé sajátos a domborzati viszonyok miatt (2 fő tengelyen fut a fő tömegközlekedés).

A rendezvényekre való oda- és visszajutás nehézségei viszont kiküszöbölhetőek a városrészi szervezésű, vagy településrészi helyszínekre szervezett programok által. A városrészi nyugdíjas klubok

³¹ Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának 2020. évi felülvizsgálata

és egyéb szervezetek nagy segítséget nyújtanak az idősebb korosztály kulturális életének szervezésében.

c) idők informatikai jártassága

Az idősebb korosztályban egyre többen vannak olyanok, akik a számítógépet napi szinten kezelik. Főként otthonukban használják, de lehetőség van erre a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban is, ahol minimális térítés ellenében lehet ezt használni. Azon idős emberek részére, akik eddig nem rendelkeztek számítógépes ismeretekkel, Miskolc városa számítógépes tanfolyamokat szervezett, ahol a maximálisan szervezhető létszámmal sikerült ennek a korosztálynak is az informatikai tudását fejleszteni.

A könyvtár által szervezett digitális kompetenciafejlesztést szolgáló képzések folyamatosak.

Idősek számára szervezett digitális kompetenciafejlesztő programok száma (becsült adatok)		A programokon résztvevők száma (becsült adatok)
2016	18	140 fő
2017	14	110 fő
2018	16	110 fő
2019	12	80 fő
2020	3	20 fő
2021	8	80 fő
2022	10	100 fő

Forrás: II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

A COVID-19 járvány jelentős változásokat generált a munkavégzés terén – de hatással volt az ügyintéзések, ügyfélszolgálati teendők terén is. Az idősebb korosztály informatikai jártasságának fejlesztése már elengedhetetlenné vált, hiszen egyes ügyek intézése kizárólagosan online formára korlátozódott.

d) generációk közötti programok

A lakosság egyes csoportjai közti kapcsolatépítés és együttműködés fokozott elősegítése érdekében számos EFOP (Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program) és egyéb pályázat nyújtott pályázati forrást a településnek. Az EFOP elsődleges célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez.

Miskolc MJV Önkormányzatának célja az idők társadalmi részvételének erősítése. Fiatal, idősödő és idős korosztály egymás életébe és készségeibe nyerjen bepillantást, azokat támogassa, segítse. Minden célcsoport, valamint családjaik értékrendjét kiemelten kell kezelni.

További cél az, hogy a célcsoportok érdeklődési köre, képességei egymásra felhajtó erőként hassanak.

Miskolc város stratégiai partnere a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei és Miskolc Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szervezete. A civil szervezettel közösen került sor 2022. őszén a „Nemzedékek Találkozója” programra, melyet kifejezetten a generációk közti szakadék csökkentésére irányult, mint kulturális seregszemle – teret adva a Művészetek Házában azon produkcióknak, melyekben együtt, közösen mutatkoztak be a különböző generációk – megmutatva erősségeiket és értékeiket.

6.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Salkaházi Sára Miskolc Program

A napjainkra jellemző infokommunikációs szakadék és az infokommunikációs hátrányok leküzdése érdekében számos program indult Miskolcon, célzottan a szenior korosztály informatikai tudásának fejlesztése, számítástechnikai eszközökhöz való hozzáféréseinek segítése érdekében.

Az idősek számára, életkorukból adódóan sajátos igényeik kielégítését és helyzetük javítását célzó további programok a településen:

Miskolcon elindult egy olyan program, mely érdemben is kifejezi azt a megbecsülést, tiszteletet, amit az életüket végigdolgozó nyugdíjasok iránt érez a város.

A **Salkaházi Sára Miskolc Program**hoz idáig több, mint 35 ezer 60 év feletti miskolci nyugdíjas csatlakozott, ami mutatja, van igény a kezdeményezésre. Az elmúlt két évben számos teltházas program került megszervezésre az idősek számára. Emellett a közelmúltban 15 000 darab betörőriasztó ajtóék és több, mint 30.000 db személyi riasztó készülék eljuttatására került sor a miskolci idősekhez.

Érdekképviselő

A **Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Idősek Tanácsa** (előző nevén: Idősügyi Tanács) régi és új tagokból 2011 nyarán szerveződött újjá. A MIT munkája részben folytatása a korábban elkezdett és jól működő programoknak, másrészt kialakulóban van egy szélesebb rétegeket, egyházakat is bevonó közös gondolkodás. Fő szempont a városban élő idősek megszólítása, meghívása olyan programokra, amelyek lehetőségeket teremtenek ismeretségek szerzésére, a szellemi és fizikai aktivitás kihasználására, megőrzésére. A tagok között vannak még aktív fiatalok is, akik saját családjukban tapasztalják az idősödéssel együtt járó kihívásokat, ezért szívesen dolgoznak, tesznek az idősekért. Az Idősek Tanácsa részt vesz az időseket érintő döntések előkészítésében és véleményezi a döntés-előkészítő folyamatokat. Programjaikról az érdeklődők a Miskolci Naplóból és a képújságból tájékozódhatnak. Az Önkormányzat az éves költségvetéséből folyamatosan támogatja az Idősek Tanácsa munkáját.

Viktimológia³²

A Miskolci Rendőrkapitányság illetékességi területén elkövetett bűncselekmények kapcsán a természetes személy sértettek száma a 2018-as évre vonatkozóan, az életkor alapján az alábbiak szerint tagolódott.

2018. évben az összes sértett közül 2000 fő volt férfi és 1447 fő volt nő. Az adatok arra hívják fel a figyelmet, hogy a bűnmegelőzési tevékenységnek az időskorú sértettek felé kell orientálnia, mivel arányában ez a szám a legmagasabb a felnőttkorú sértettek (a legnagyobb korosztály) után.³³

**Sértettek száma életkori megoszlásban
2018. évben (Miskolci RK)**

Sértettek	2018. év
gyermekkorú (0-13)	51

³² viktimológia (magyar szóval áldozattan) a bűnözés áldozattá válásnak a folyamatát vizsgáló tudományág

³³ Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Bűnmegelőzési Stratégiája (2019-2024)

fiatalkorú (14-17)	112
fiatal felnőtt (18-24)	353
felnőtt (25-59)	2177
időskorú (60-)	754
összesen	3447

Forrás: ENYÜBS³⁴

Az idős és a gyermek korosztály a két leginkább veszélyeztetett korcsoport a sértetté válás tekintetében. Az Igazságügyi Minisztérium vidéken először Miskolcon, 2018. március 19-én nyitott áldozatsegítő központot.

A központ olyan speciális ügyekben nyújt hatékony segítséget, amelyekkel a sértettek jellemzően korábban nem találkoztak. Az áldozatsegítés hangsúlyos területeinek kiválasztásakor nem hagyható figyelmen kívül, hogy az országos statisztikák szerint a vagyon elleni, illetve erőszakos bűncselekmények áldozatai között magas az időskorúak, nők és gyerekek aránya. Az időskorúak védekezési képessége a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia szerint is azzal növelhető leginkább, ha az áldozattá válásuk elkerülésének módszereivel és lehetőségeivel tisztában vannak.

6.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön		
beazonosított problémák		fejlesztési lehetőségek
1.	A nyugdíjasok fokozott figyelemre szorulóknak.	Az idős korosztály érdekképviselésének erősítése, támogatása (Idősek Tanácsa hatékony működése, koordináló szerepe)
2.	Sértetté válás tekintetében az idős korosztály az egyik leginkább veszélyeztetett célcsoport.	Prevenációs tevékenységek további folytatása az idős korosztály védelmében.
3.	Generációk közti eltávolodás mérséklése, kezelése.	Társadalmi elfogadás és befogadás erősítése (pl. Salkaházi Sára Miskolc Program).
4.	Idősothonok (infrastrukturális) fejlesztése indokolt.	Szociális szakellátások bővítése, infrastrukturális fejlesztések megvalósítása.
5.	Demens nappali ellátás hiányzik a városban, nagy szükség lenne rá.	Szociális alapellátások bővítése, infrastrukturális fejlesztések megvalósítása.
Az Intézkedési Tervben nem került meghatározásra intézkedés valamennyi, a fenti táblázatban megjelölt beazonosított problémára, hiszen a tervezés során figyelembe kellett venni a megvalósításhoz szükséges anyagi és humánerőforrás rendelkezésre állását is, ezért csak olyan intézkedéseket tartalmaz a program, melyek végrehajtása feltehetően kevés kockázattal jár. Azokat a beazonosított problémákat, melyek csökkentésére nem került meghatározásra intézkedés, újra áttekintjük a HEP felülvizsgálata során.		

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

³⁴ Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészeti Bűnügyi Statisztika

A joggyakorlatban, a fejlesztéspolitikai és szakpolitikai gyakorlatban számos fogalom van használatban, mint a fogyatékos, akadályozott, sajátos nevelési igényű, megváltozott munkaképességű, egészségkárosodott személyek elnevezések, melyek nem fedik egymást, így nem ugyanazokat a csoportokat értjük e megnevezések alatt.

Az értelmezést tovább nehezíti, hogy még abban az esetben is, ha egyes szabályok, szakterületek azonos fogalmat használnak, azokat gyakran másként definiálják. A fogalmak között egyrészt elterjedések vannak a minősítés irányára vonatkozóan, azaz az alapján, hogy ki minősíti fogyatékos/megváltozott munkaképességűvé stb. az egyént. Ez lehet önbesorolás, a környezet „nem hivatalos” minősítése vagy „hivatalos” minősítés is. Másrészt nem egyforma kategóriákat alkalmaznak az egyes területek a hátrányok meghatározásának szintjét illetően sem, van, ahol az állapotra, van, ahol az abból következő funkcionális és/vagy társadalmi hátrányokra helyezik a fő hangsúlyt.³⁵

Az Európai Fogyatékoságügyi Stratégia (2010-2020) fő célkitűzése, hogy elősegítse a fogyatékkal élő személyek számára a teljes körű részvételt. Kimondja, hogy ugyanúgy biztosítani kell a fogyatékos személyek számára a fizikai környezethez, a közlekedéshez és az információs és kommunikációs technológiákhoz, valamint a szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzáférést, mint az egészséges személyek számára. A cél a termékekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása a fogyatékkal élő személyek számára, beleértve a segítő eszközökkel élőket.

A mintegy félmillió fogyatékossgal élő ember érdekképviselétéért, életminőségének javításáért dolgozó, a magyar civil szervezetek szakembereit tömörítő Magyar Fogyatékosügyi Caucus elsőként értékelte a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény megvalósulását Európában.

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) határozatával elfogadta az Országos Fogyatékoságügyi Programot 2015-2025. évekre vonatkozóan, amely megfogalmazta a fogyatékkal élő személyek esélyegyenlőségét, jólétét előmozdító célokat. A fogyatékkal élőkre vonatkozó hatályos jogszabályokban, valamint az Országgyűlési Határozatban megfogalmazott tematikus célokkal, annak beavatkozási területeivel az Önkormányzat egyetért és ezen elveket alapvetőnek tartja.

Jogszabályi környezet

A fogyatékossgal kapcsolatos, illetve a fogyatékos személyeket érintő legfontosabb jogszabályok az alábbiakban kerültek összefoglalásra.

Nemzetközi jogszabályi környezet

ENSZ dokumentumok:

- Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata

Európa Tanács dokumentumok:

- Az Európai Unió Tanácsának irányelve (2000/78/EK) a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról
- A Tomari Határozat
- Európai Szociális Karta
- Malaga Nyilatkozat
- Az Európa Tanács 10 éves akcióterve

Európai uniós dokumentumok:

- Madridi Nyilatkozat a befogadó társadalom alapja a diszkrimináció-mentességgel párosuló pozitív cselekvés
- The European Disability Strategy 2010-2020 (Európai fogyatékoságügyi stratégia)

³⁵ Nagy Zita Éva -Prókai Orsolya (2013): A fejlesztéspolitika és az értékelések a fogalmak útvesztőjében, http://www.nfu.hu/a_tarsadalmi_fejlesztések_ertekeleseinek_bemutatasa_workshop_2013_04_30

- A fogyatékkal élő emberek társadalmi befogadása –Európa esélyegyenlőségi stratégiája

Hazai jogszabályi környezet

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról,
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról,
- 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről,
- 2009. évi CXXV. törvény a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról,
- 2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról,
- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről,
- 327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról,
- 15/2015. (IV. 7.) OGY határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról (2015–2025),
- 1257/2011. (VII.21.) Korm. határozat a fogyatékos személyek számára ápolást –gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásának stratégiájáról és a végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról.

7.1. A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Országos viszonylatban a 2011. évi népszámlálásból nyerhetünk adatokat, eszerint hazánkban a népesség 4,7%-a, közel 457 ezer fő él valamilyen fogyatékossgal (www.ksh.hu). Számuk az előzetes előrejelzések ellenére a 2001-es népszámlálás adataihoz képest (577 ezer fő – 5,7%) jelentős csökkenést mutat. A csökkenés valószínűleg azzal áll összefüggésben, hogy 2011-ben az eddigi népszámlálásokkal ellentétben a tartós betegségekre vonatkozóan is szerepelt kérdés, és feltehető, hogy többen tartós betegséggént határozták meg fogyatékossgukat.

A fogyatékossgal élők fele mozgássérült, valamint kiemelhető az a korosztályi sajátosság is, hogy többségük az idősebb korosztályokba tartozik, közel 70%-uk 50 évesnél idősebb. Valószínűsíthető, hogy hozzávetőlegesen Miskolcra is érvényesek ezek az arányszámok. Ezt feltételezve, körül-belül a lakosság 5%-a lehet érintett, a jelenlegi népességszám mellett ez nagyságrendileg 8000 főt jelenthet.³⁶ Nagy bizonyossággal a városban is a mozgásában korlátozott személyek vannak relatíve legnagyobb arányban, és magas az idős(ebb) korosztályok érintettsége.

Fogyatékossgal élők összetétele^x fogyatékossg típusa szerint, országos adat, 2011

Fogyatékossg típusa	Fő	% ^{xx}
<i>Mozgáskorlátozott (mozgássérült, testi fogyatékos)</i>	232 206	50,8
<i>Látássérült (vak, gyengén látó)</i>	82 484	18,1
<i>Hallássérült (siket, nagyothalló)</i>	71 585	15,7
<i>Súlyos belszervi fogyatékos</i>	46 648	10,2
<i>Mentálisan (pszichésen) sérült</i>	46 265	10,1
<i>Értelmi fogyatékos</i>	42 779	9,4
<i>Beszédzavar fogyatékossg (beszédhibás, -fogyatékos)</i>	25 441	5,6
<i>Autista</i>	5 120	1,1
<i>Siketvak (látás- és hallássérült)</i>	3 262	0,7

36 A számítás alapja Miskolc 2018-as népességszáma, amely 159.265 fő volt.

Egyéb	2 277	0,5
Ismeretlen	3 180	0,7
Fogyatékkal élők összesen	456 638	100,0

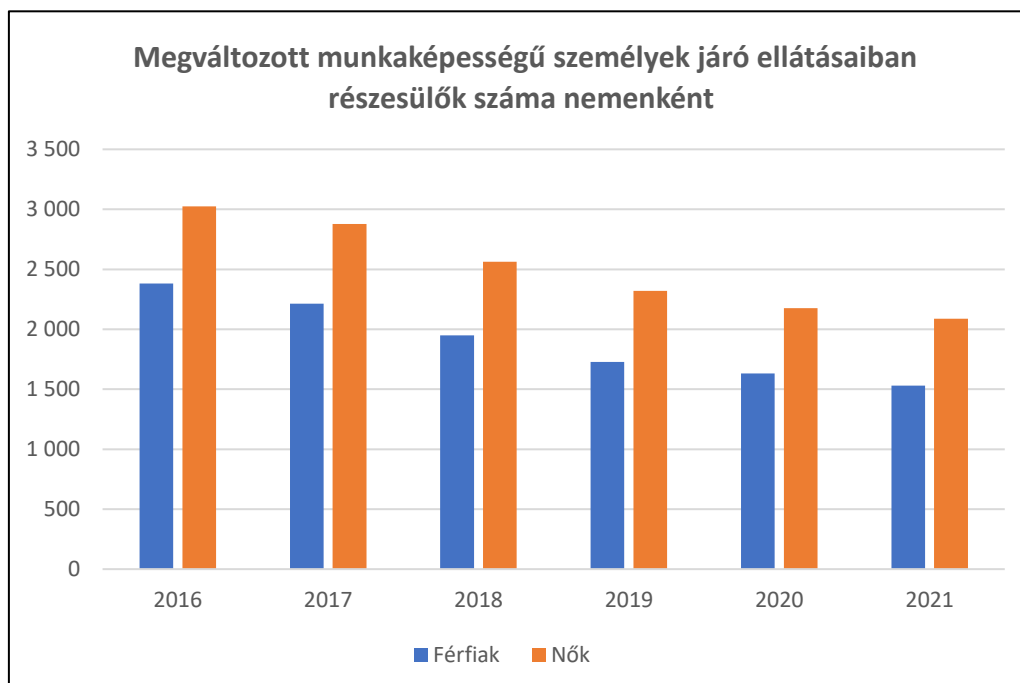
^x Egy személy több fogyatékossgot is megjelölhetett, ezért a fogyatékossgal élők száma eltér a megjelölt fogyatékossgok együttes számától.

^{xx}a fogyatékossgal élők százalékában

Forrás: KSH

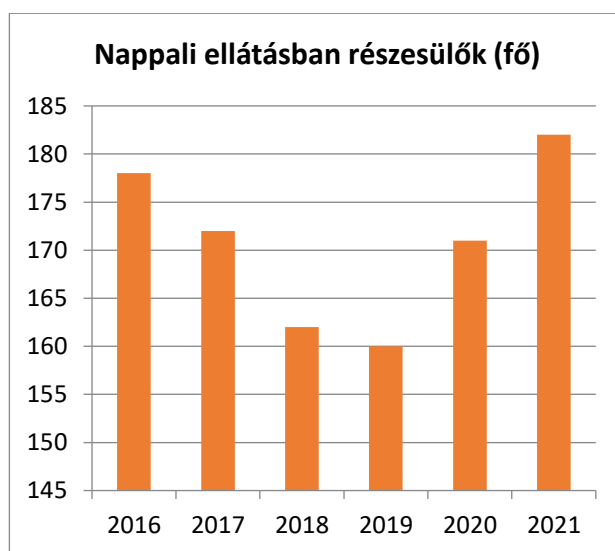
7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	2 382	3 024	5406
2017	2 213	2 877	5090
2018	1 948	2 563	4511
2019	1 728	2 321	4049
2020	1 632	2 175	3807
2021	1 529	2 087	3616

Forrás: TeIR, KSH Tstar

**7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülők
fogyatékkal élők száma**

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma
2016	178
2017	172
2018	162
2019	160
2020	171
2021	182

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Magyar Civil Caucus háttérjelentésében, mely az ENSZ egyezmény magyarországi megvalósulását vizsgálja az alábbiakat olvashatjuk: ³⁷

„A megváltozott munkaképességű, ezen belül fogyatékossgal élő emberek foglalkoztatási aránya alacsony. A munkaképes korú fogyatékos emberek foglalkoztatási aránya becslések szerint nem éri el a 10%-ot, közülük is legtöbbször védett körülmények közt, támogatott munkahelyeken dolgoznak.”

Megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása

Miskolcon a fogyatékossgal élők és megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása tekintetében kedvező helyzetet teremt, hogy a városban több olyan szervezet is jelen van, amely védett foglalkoztatásra ad lehetőséget, illetve valósít meg akkreditált védett munkahelyként:

- Szimbiózis a Harmonikus Együtt-létért Alapítvány
- Miskolci Autista Alapítvány
- Szorgoskert Oktatási, Nevelési és Szociális Nonprofit Kft.
- MIPRODUKT Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság

A miskolci **Szimbiózis Alapítvány** sokrétű tevékenységet végez a megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjával, a munka világába történő reintegrálással kapcsolatban. Kitagoló házat működtetnek: az országban elsőként tréninglakást alakítottak ki fogyatékkal élő fiatalok részére, az önálló életvitel fejlesztése céljából.

A Baráthegyi Majorságban megnyílt az alapítvány második nappali ellátó intézménye, ahol 24 fő fogyatékkal élő személy napközbeni ellátását valósítják meg. A Baráthegyi Majorság pedig felvételt nyert a Miskolci Értéktárba (2015).

Foglalkoztatást Segítő Központot működtetnek, melynek profilja a **Támogatott Foglalkoztatás Szolgáltatás**, mely egy speciális, ingyenes munkaerő-piaci tevékenység. Cél a fogyatékossgal élő

³⁷ Fogyatékos személyek jogai vagy fogyatékos jogok? A Magyar Civil Caucus párhuzamos jelentése az ENSZ egyezményről, forrás: http://mdac.info/sites/mdac.info/files/hungarian_crpd_alternative_report.pdf

személyek felkészítése a nyílt piaci foglalkoztatásra, valamint, a befogadó munkahelyek felkutatása és a leendő munkavállaló betanítása és beilleszkedésének segítése.

Éves szinten átlagban 100 főt vonnak be a programba, és legalább 25-30 főt sikerül kivezetni a nyílt munkaerő-piacra. Alapvető cél a tartós foglalkoztatás elérése.

Említésre méltó a **Miskolci Autista Alapítvány** foglalkoztatási programja: a **MAACRAFT Szociális Műhely**ben az egyéni készségeken alapuló foglalkoztatásnak olyan új progresszív gyakorlata alakult ki, melynél az intézményen belüli foglalkoztatás bevált rendszeréhez tervező- és alkotó szemléletű emberek csatlakoztak - így képviseltetve a dizájn értékeit és előnyeit. Törekednek arra, hogy az autizmussal élő, sérült emberek érdekeit, fejlesztését képviseljék. Az így készülő magas minőségű kézműves termékek értékesítésével a sérült fiatal munkavállaló pénzügyi támogatásban részesedhet. A projektből származó profit folyamatos segítséget jelent – az önálló életre gyakran képtelen – fogyatékkal élő fiatal felnőtteknek. Egy értékteremtő munkaszituációban vehetnek részt, ahol sok új készséget sajátíthatnak el.³⁸

A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának bővítése mellett a kiváló ár-érték arányú szolgáltatások nyújtása is küldetése a Miskolc-Holding csoporthoz tartozó **MIProdukt Kft**-nek. Céljuk, hogy elősegítsék a megváltozott munkaképességű emberek visszatérését a munkába, megadva ezzel számukra a hasznos és termékeny életvitel lehetőségét nyomdájukban, varrodáikban és takarítószolgálatuknál.

b) munkavállalást segítő lehetőségek

Miskolcon a Szimbiózis Alapítvány olyan védett foglalkoztató, ahol 160 fő dolgozik különböző védett gazdálkodási egységeknél. Az Alapítvány rehabilitációs tanácsadót és mentort alkalmaz, akik segítik a sikeres munkavállalást, a hivatalos ügyek intézésétől az egyéni és csoportos tanácsadásig. Igény esetén részt vesznek a tranzitálási folyamatban, mely a nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedést segíti elő.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítése. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába.

A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgáltatótól sem

³⁸ www.miskolciautista.com/maacraft-szocialis-muhely

kap segítséget. Miskolc tömegközlekedése szerencsére nagy mértékben akadálymentesített. A villamosok teljesen, az autóbuszok jelentős mértékben alacsony padlósak. A megállók és járdák, közterületek fizikai akadálymentesítése folyamatosan fejlesztés alatt áll.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A támogató szolgáltatás keretében a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátását, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségét, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítását jelenti. Az alapvető gondozási feladatok során az igénybe vevő speciális szükségleteihez igazodva: otthoni felügyeletet biztosítanak, segítséget nyújtanak a személyi és lakókörnyezeti higiénia megtartásában, közreműködnek az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében.

Az SZCSM rendelet 39/B. §-ában szabályozottak alapján az alábbi szolgáltatáselemeket biztosítja a MESZEGYI e szolgáltatási feladatnál:

- gondozás
- készségfejlesztés
- tanácsadás
- szállítás
- felügyelet
- gyógypedagógiai segítségnyújtás
- háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás
- esetkezelés

A támogató szolgáltatásra folyamatosan nagy az igény, mert az ellátási területen a fogyatékkal élő emberek és családjaik terhei fokozottak. Esetükben a hátrányok halmozódása jellemző, önálló életvitelüket, rossz munkaerő-piaci pozíciójuk mellett az őket sújtó hátrányos megkülönböztetés is nehezíti.

A MESZEGYI támogató szolgálata e hátrányok csökkentéséhez járul hozzá komplex, összehangolt szolgáltatásai révén.

A **Mozgássérültek és Barátaik Miskolc Városi Egyesülete** támogató szolgáltatás működtetésére feladatellátási szerződéssel rendelkezik Miskolc MJV Önkormányzatával. Az Egyesület szociális alapszolgáltatás keretében támogató szolgálatot üzemeltet, amely szolgáltatásaival, a fogyatékos-sággal élők önállóságát hivatott segíteni, feladata az alapvető szükségletek kielégítésében való személyi segítség, közszolgáltatásokhoz, egyéb irányú szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetővé tétele. Munkahelyre, oktatási, egészségügyi, kulturális intézményekbe, orvosi ellátásra teszi lehetővé az eljutást a szolgálat gépkocsija, de számos esetben a lakásból való kijutást jelenti az igénybe vevők számára.

Szolgáltatásukkal elsősorban a saját lakóhelyen történő segítséget, a családban maradást, a közszolgáltatások elérését, illetve az önrendelkező életvitel könnyítését támogatják.

Az Egyesület a Támogató Szolgálat szállítási és személyi segítői feladatait térítés ellenében nyújtja. 2019. évben szolgáltatásaikat több, mint 1000 fő személyesen és több, mint 1200 alkalommal telefonon, vagy elektronikusan vette igénybe. Az Egyesület internetes oldalát mérhetően több ezren olvassák. Az elmúlt évben új gépjárművet is vásároltak, így hatékonyabban tudják szolgáltatásukat nyújtani.

7.2. Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Miskolcon a fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló szolgáltatások kiterjednek az alapellátásokon belül a nappali ellátásra, támogató szolgáltatásra és a szakosított ellátások keretében rehabilitációs intézmény működésére.

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák (Szt.alapján)

Szociális alapszolgáltatások:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- támogató szolgáltatás.

Az étkeztetésről és a házi segítségnyújtásról bővebben a 6.1. fejezetben (Idősek esélyegyenlősége) ejtettünk szót. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás mint szolgáltatási forma a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kirendeltség kompetenciájába tartozó feladat. A támogató szolgáltatások miskolci rendszere a 7.1.c, és 7.3.e, fejezetekben került bemutatásra.

Szakosított ellátási formák:

- ápolást, gondozást nyújtó intézmények,
- fogyatékos személyek otthona,
- rehabilitációs intézmények,
- fogyatékos személyek gondozóháza,
- lakóotthon, támogatott lakhatás

Az Önkormányzat a fogyatékkal élők ellátását társadalmi szervezeteken keresztül, ellátási szerződés keretén belül végzi.

7.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Lényeges cél a fogyatékkal élők számára a lehetőségek szerinti **akadálymentes fizikai környezet** biztosítása, a közlekedés megkönnyítése, a szabadidős sporttevékenységekhez való hozzáférés biztosítása.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény értelmében a fogyatékossgal élőknek joguk van az akadálymentességre az épített környezet, a kommunikáció, közlekedés és a támogató szolgálatok, segédeszközök tekintetében, valamint a közszolgáltatásokhoz³⁹ való egyenlő esélyű hozzáféréshez.

A szolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele –az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal –mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető.

³⁹ Közszolgáltatás:

- a) minden közhatalmi tevékenység –ideértve a hatósági, kormányzati és minden egyéb közigazgatási, valamint igazságszolgáltatási tevékenységet –, továbbá az Országgyűlés, az Országgyűlésnek beszámolóval tartozó szervek, az Alkotmánybíróság, az alapvető jogok biztosa, az ügyészség, valamint a honvédelmi és rendvédelmi szervek által hatáskörük gyakorlása során kifejtett tevékenység,
- b) az állam által fenntartott intézmény által nyújtott közszolgálati médiaszolgáltatás, továbbá oktatási, közművelődési, közgyűjteményi, kulturális, tudományos, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, egészségügyi, sport-, ifjúsági, foglalkoztatási, közlekedési szolgáltatás, ellátás, illetve tevékenység,
- c) a helyi és nemzeti önkormányzat hatásköre gyakorlása során kifejtett minden tevékenység –ideértve különösen a hatósági és egyéb közigazgatási tevékenységet –, valamint a helyi és nemzeti önkormányzat, a nem állami és egyházi fenntartó, illetőleg az általa fenntartott közfinanszírozásban részesülő intézmény által nyújtott b) szerinti szolgáltatás, ellátás, tevékenység,
- d) minden ügyfélszolgálati rendszerben működtetett szolgáltató tevékenység, továbbá
- e) minden olyan hatósági engedély vagy hatósági kötelezettség alapján végzett nyilvános szolgáltató tevékenység, amely település vagy településrész közellátását szolgálja, használata nem korlátozott, illetve nem korlátozható.

Az épület egyenlő eséllyel hozzáférhető, ha mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók. Az információ egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha az mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető, az ahhoz való hozzájutás pedig az igénybe vevő számára akadálymentes.⁴⁰

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

Fogyatékkal élő miskolciaknak és családjaiknak nyújt segítséget a Miskolci Fogyatékosügyi Kalauz, amely olyan címeket, elérhetőségeket és információkat tartalmaz, amelyek segítségére lehetnek az érintetteknek.

A komplex adatbázis a Miskolci Fogyatékosügyi Szakmai Műhely tagszervezeteinek és az Értékek Háza Alapítvány együttműködésének köszönhetően jött létre 2023. májusában azzal a céllal, hogy a miskolci fogyatékkal élő emberek és családtagjaik eligazodjanak az őket érintő, segítő szolgáltatások útvesztőjében.

A kiadvány adatfrissítését a MESZEGYI fogyatékosügyi tanácsadója felelős, az aktuális verzió közzétételét a Miskolc MJV polgármesteri hivatalának mindenkori esélyegyenlőségi referense végzi.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Fizikai akadálymentesítés történt köz- és egyéb épületek esetében, jóllehet a speciális intézmények (fejlesztő terápiát kínáló, szociális szolgáltatásokat nyújtó, köznevelési feladatot ellátó intézmények) akadálymentesítése részben még megoldandó feladat, a fejlesztés folyamatos.

Folyamatosan törekszik az Önkormányzat a hivatali ügyek intézésének mindenki számára elérhetővé tételére. A fogyatékkal élő emberek speciális szükségleteinek a minél teljesebb körű kielégítését célozva az elmúlt években több alkalommal is szervezett az Önkormányzat a civil szervezetekkel együtt érzékenyítő napot a Polgármesteri Hivatalban. A cél, hogy minél gördülékenyebbé és hatékonyabbá váljon a fogyatékkal élők kiszolgálása.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A fókuszcsoporthoz megbeszélésen a fogyatékosügyi szervezetek véleménye szerint problémás a művelődési és kulturális intézményekhez való hozzáférés, külön kiemelték a színház akadálymentesítettségének kérdését. A Miskolci Nemzeti Színház évről évre egyre több, kifejezetten fogyatékkal élők számára szervezett előadást tart, melyek nagy népszerűségnek örvendenek. Ezeken az előadásokon siketek és nagyothallók, a vakok és gyengén látók, valamint a mozgássérültek is élvezhetik a színházi előadásokat. A miskolci színház a kerekesszékes személyek számára egyelőre korlátozottan akadálymentes, tekintve az épület műemlékjellegére és szerkezetére (a vizesblokkok megközelítése lépcsőn keresztül lehetséges csak.)

A közművelődés intézményeinek akadálymentesítése kiszélesíti a fogyatékosokkal élők számára a közösségi művelődési lehetőségeket, a tanulás és művelődés, az informálódás és a közösségi rész-

⁴⁰ 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról 4. §

vétel lehetőségét. A közoktatási intézmények többsége nem akadálymentesített, az egészségügyi ellátások tekintetében elmondható, hogy a háziorvosi rendelők mindegyike legalább részlegesen akadálymentes (pl. rámpa van), a szakellátó intézmények esetében is problémát inkább a látás- és vagy hallássérült emberek számára szolgáló akadálymentesítés hiánya jelent. E tekintetben azonban elmondható, hogy az elmúlt években jelentős fejlődés történt, számos helyen hangos hívók és kijelzős hívók segítenek a kommunikációs akadályok legyőzésében.

A Fogyatékkal élő emberek Világnapja alkalmából minden év decemberében kiemelt figyelmet fordít a városvezetés a veleszületett vagy szerzett fogyatékkal élő embertársainkra. Akadálymentes riporttal, tudósításokkal a széles közönség számára a célzott figyelemfelhívás a cél: ne csak december első hetében figyeljünk oda a velük élő, köztünk lévő emberekre.

A szemléletformálás másik lehetséges eszköze a Miskolci Kommunikációs Nonprofit Kft. –a Miskolc Városi Televízió működtetésével 24 órán keresztül, naponta két és fél óra saját gyártású műsorral, másnap reggeli ismétléssel–, képűség sugárzásával, a Miskolci Napló (MiNap) nevet viselő városi hetilap szerkesztésével és megjelentetésével, valamint a minap.hu városi hírportál működtetésével.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek akadálymentesítettségéről nehéz az adatgyűjtés, mivel a többsége vállalkozás formában működik.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az elmúlt időszakban Miskolc város **közösségi közlekedésében** több olyan fejlesztés és beruházás is megvalósult, amely a fogyatékkal élő személyek **akadálymentes közlekedését** segíti elő.

Az akadálymentesség főbb megjelenési területei: a tömegközlekedési járművek, megállóhelyek (álmások, telephelyek, peronok) végállomások és az utastájékoztatás kommunikációja.

- **Járművek:** Az esélyegyenlőségi törvénynek megfelelő belépő magasságú, kerekesszékesek és kerékpárok szállítására is alkalmas, hangos utastájékoztatással és ledkijelzős tájékoztató táblákkal ellátott Skoda villamosok beszerzésével 2015. évre teljesen megújult az MVK Zrt. villamos járműflottája a (KÖZOP-5.2.0-07-2008-0003 azonosító számú) Miskolc városi villamosvasút fejlesztése nagyprojekt eredményeképpen.
- 2019-re a Miskolc Városi Közlekedési Zrt autóbusz flottájának 143 járművéből 112 alacsonypadlós. A villamos flottánál 34 járműből 31 szerelvény.
- Az akadálymentesített járművek a jármű teljes hosszában alacsonypadlósak, és az alacsonypadlós járműveken rendelkezésre álló, kerekesszékek közlekedők számára kialakított utazási felület található.
- **Megállóhelyek (autóbusz és villamosmegállók, peronok):** Miskolc Város területén jelenleg 518 autóbusz megálló található, melyből 461 db akadálymentes járdakapcsolattal közelíthető meg. 57 db autóbusz megálló akadálymentes megközelítése jelenleg nem megoldott.
- A villamos vonalhálózat mentén 50 db megállóhely található és az összes megállóhely akadálymentesített.
- Végállomások: a nyolc miskolci végállomásból (telephely) hat akadálymentesített.

- **Utastájékoztatás/kommunikáció:** Az összes autóbusz és villamos korszerű utas tájékoztatással lett felszerelve, amely belső audiovizuális eszközzel jelzi a megállóhelyeket és az átszállási pontokat.
- A villamosok és az autóbuszok döntő hányada külső hangos utas tájékoztató berendezéssel rendelkezik és minden megállóban tájékoztatják a vakokat és gyengén látókat a jármű viszonylatszámáról és a közlekedés irányáról.
- 47 villamos megállóhelyen és 72 autóbusz megállóhelyen van megállóhelyi kijelző telepítve. A kijelzők jelzik a viszonylatok megállóhelyről történő indulásuk idejét, a pontos időt és a hőmérsékletet.
- Az autóbusz megállóhelyeken lévő kijelzők oszlopain, a vakok- és gyengén látók közlekedését segítve, egy gomb került elhelyezésre, amely bemondja a járatok nevét a végállomás megjelölésével a várható indulás sorrendjében.
- Valamennyi villamosmegállóban a megálló neve és a kamerával megfigyelt terület Braille írással kiírásra került.
- 13 modern, érintőképernyős infópult található városszerte a villamos vonal mentén, amelyeken a turistáknak szánt hasznos információk mellett elérhető a buszok, villamosok menetrendje, bérletpénztári információk és térképek.
- A járművezetőknél lehetőség van jegyvásárlásra, így a villamosokon és az alacsonypadlós autóbuszokon szintén megoldható a mozgásukban korlátozott személyek jegyvásárlása.

f) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosággal élő személyek nappali intézménye, stb.)

Az Önkormányzat az Szt. alapján a fogyatékkal élő személyek nappali intézményi ellátását egyházi és civil szervezetekkel kötött ellátási szerződések keretében biztosítja. Az együttműködő civil szervezetek az alábbiak:

- Miskolci Autista Alapítvány
- Tiszáninneni Református Egyházkerület (TIREK) Diakóniai Központ
- Szimbiozis Alapítvány
- Önálló Másság Életminőség Fejlesztő Alapítvány
- Szeretet Alapítvány „Csilla Báronő” Szeretetotthon (benntlakásos).

Az **Autista Alapítvány** 1992-ben jött létre, és elsőként kezdte el a magyarországi felnőtt autizmus-orientált szolgáltatásait kialakítani. Fő tevékenységük a sérültek magas szintű, teljes körű ellátása, szociális életvezetés segítése, érdekvédelme, a fogyatékos emberek speciális képzése és foglalkoztatása. Szociális Farmot, vendégházat, mosodát és 300 adagos konyhát (is) üzemeltetnek.

A **TIREK Integrált Diakóniai Központ** akadálymentes feltételek között, a városban tömegközlekedéssel is könnyen megközelíthető helyen, lakótelepi környezetben biztosítja az ellátást.

A **Szimbiozis a Harmonikus Együtt-létért Alapítvány** tevékenysége kiterjed a fogyatékkal élő személyek nappali intézményére, lakóotthont működtetnek, sikerrel valósítják meg az intézményen belüli fejlesztő foglalkoztatást, továbbá támogató szolgáltatást is működtetnek, amely a Szimbiozis Integrált Támogató Szolgálat néven érhető el az Alapítvány székhelyén, Miskolc belvárosában.

A Szimbiózis Integrált Támogató Szolgálatnál a szállítás és ahhoz kapcsolódó személyi segítség elsősorban speciális nevelési, oktatási intézményekben történik. Emellett a fogyatékkal élő felnőtt klienseik számára személyi segítséget, azon belül kísérést, ápolást-gondozást, háztartási segítségnyújtást stb. biztosítanak. A szolgáltatás célcsoportját elsősorban olyan családok alkotják, akik fogyatékkal élő gyermeket nevelnek.

A támogató szolgálat ellátási területe nem változott. A Szimbiózis Integrált Támogató Szolgálat működési engedélyében meghatározott két járás - a Miskolci és a Szikszói - területén nyújt szolgáltatást. A két járás 63 településéből 9 településen laknak ellátottak, a legtöbb ellátott miskolci lakcímmel rendelkező személy.

A megállapodással rendelkező ellátottak leginkább a speciális szállítási szolgáltatást veszik igénybe, illetve az ehhez kapcsolódó személyi segítségre tartanak igényt. Az ellátottak nagy részének nyújtanak állandó (minden hétköznap) szállítási szolgáltatást, és szállításhoz kapcsolódó személyi segítséget. Leginkább oktatási intézményekbe, munkahelyre, napközi ellátás helyszínére szállítják az ellátottakat. Ezen felül iskolabusz program keretében vállalják fogyatékkal élő gyermekek iskolai csoportjának szállítását múzeumokba, szabadidős és sport programokra, rendezvényekre. Az iskolabusz szolgáltatás keretében éves szinten 22 fő fogyatékkal élő gyermek speciális szállítását biztosították a 2018. és a 2019-es években.

2018. év elején szolgáltatásuk fenntarthatósága érdekében 20 éves autóbuszukat pályázati forrásból, illetve hitelből a szolgáltatás kihasználtsága és az ellátottak száma miatt egy 16 fős új autóbuszra cserélték. Szolgáltatásuk iránt évről-évre többen érdeklődnek, így szeretnék a kapacitásukat bővíteni (feladatmutató emelése), hogy azokat a személyeket is elláthassák, akik jelenleg semmilyen fogyatékkal élőket célzó szolgáltatást nem tudnak igénybe venni.

Ahhoz, hogy szolgáltatásaikat ugyanilyen magas színvonal megtartása mellett több ellátott igénybe vehesse, szükség lenne egyrészt a segítők létszámának emelésére, másrészt a szállítást végző egyik gépjármű cseréjére. Jelenleg a Támogató szolgálatnál két kisbusszal végzik a napi szállításokat. A nagy távolságok és a gyakori igénybevétel miatt a gépjárművek javíttatása, karbantartása nagy anyagi terhet jelent számukra.

Az Alapítvány székhelyén található továbbá az otthonsegítő szolgáltatás központja, mely fogyatékkal élő gyermeket, fiatal nevelő családok tehermentesítését biztosítja speciális gyermekfelügyelet szolgáltatásával.

Életminőség Fejlesztő Alapítvány (székhely: 3535 Miskolc, Majorság utca 7., Önálló Másság Életminőség Fejlesztő Alapítvány /ÖMÉFA/ jogutódja), melynek célja a Nemzeti Fejlesztési Terv Humánforrás Fejlesztési Operatív Program 4.2.1 intézkedés támogatásával konzorciumi formában megvalósult, a fogyatékos emberek nappali ellátását, társadalmi-munkaerőpiaci integrálását, az ellátottak harmonikus együttélését segítő szolgáltató központ üzemeltetése, a támogató szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése

A Szeretet Alapítvány „Csilla Báronő” Szeretetotthon nappali ellátást nem végez, viszont régióinkban egyedülállóként szervezetük biztosítja az értelmileg súlyos, halmozottan sérült, valamint idős, középsúlyos értelmi fogyatékkal élők bentlakásos ellátását. Az ellátásnak helyet adó épületet az Önkormányzat ingyenes használatba adta az Alapítvány részére.

Az intézmény súlyos, középsúlyos és halmozottan sérült értelmi fogyatékos emberek tartós bentlakásos intézményi ellátását, szociális foglalkoztatását biztosítja.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A fogyatékkal élő emberek számára nemcsak hivatali ügyeik intézésében igyekszik az Önkormányzat segítséget adni, hanem a kultúra és a sport területén is szándékozik támogatni őket.

Nincsenek könnyű helyzetben a paraművészek, és a fogyatékkal élők sportjának szervezésével foglalkozó sportszakemberek. A város Sport Mecénás Alapján keresztül tudnak támogatáshoz jutni, vagy országosan kiírt pályázatokban vesznek részt.

Képviselési formák Miskolcon

2015. május 11-én megalakult, majd 2018-ban újjáalakult a **Rehabilitációs Foglalkoztatási Tanács** –melynek tagjai között helyet foglalnak a városban működő foglalkoztatás szempontjából legfontosabb intézmények vezetői– céljának tekinti az önkormányzati/állami, a civil és a **versenyszféra szereplőinek** bevonásával elősegíteni az aktív korú fogyatékkal élő és/vagy megváltozott munkaképességű célcsoportokba tartozó személyek foglalkoztatási volumenének javítását Miskolcon. Ebben a munkában Miskolc Megyei Jogú Város stratégiai partnere a Foglalkoztatási Paktum Programiroda, mely hangsúlyos feladatának tekinti a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának népszerűsítését. Ehhez kapcsolatosan külön rendezvények kerülnek megszervezésre a Paktumirodán keresztül a munkáltatók számára, melynek célja a foglalkoztatók - témával kapcsolatos – tájékoztatása. Egyedi személyes találkozókra is van lehetőség: „Best Practice” néven – konkrét lehetőségek felvázolása a munkáltató részére.

Emellett a városban működő **Fogyatékkal Élők Szakmai Műhely** összefogja a fogyatékkal élő emberek érdekvédelmi szerveit és civil szervezeteket. A Műhely másfél évtizedes együttműködési tapasztalatai alapján, valamint a hazai és nemzetközi fogyatékkal élő jogszabályok és irányelvek figyelembevételével több esetben is benyújtotta szakpolitikai javaslatát Miskolc Önkormányzatának.

A Fogyatékkal Élők Szakmai Műhely havi gyakoriságú üléseinek állandó meghívottja a Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi referense, de számos esetben több szakember is képviseli az Önkormányzatot témától függően.

A jövőre vonatkozó fejlesztési lehetőségeink

Szorosabb együttműködés kialakítása szükséges az országos és megyei érdekvédelmi és szolgáltató szervezetek között. Mindemellett a valós igények felmérése érdekében átfogó kutatás, vizsgálat is indokolt.

Rugalmasan, a jogszabályi változásokhoz igazodó –a speciális helyi viszonyokat is figyelembe vevő– **ellátórendszerben** szükséges gondolkodni, amely jól tudja szelektálni az adottságaink ismeretében a lehetőségek kiválasztását. A stabil, hosszútávon tervezhető és biztonságos rendszer működtetése nélkülözhetetlen a célcsoport speciális helyzete miatt. Nem cél, hogy mindenáron fenntartsunk olyan ellátást, amelyre előzetes felmérés, hatástanulmány nem készült, vagy az érdeklődés, az igény csökkent és a fenntarthatóság komoly gondokat jelenthet a megfelelő anyagi forrás hiányában.

Az **Esélyegyenlőségi Tanács** rendszeres működtetése szükséges a participációs jog érvényesítése érdekében, a részvételi lehetőség biztosítása céljából.

Fogyatékkal élők a köznevelési intézményekben

A sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő szülők esetében különös jelentőséggel bír a pedagógiai szakszolgálati intézmények által nyújtott megfelelő színvonalú ellátás, különös tekintettel a nevelési, továbbá a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás szakszolgálati tevékenységeire, ezért fontos feladat az ezekhez való hozzáférés elősegítése, bővítése.⁴¹

⁴¹ 15/2015. (IV. 7.) OGY határozat - az Országos Fogyatékkal Élők Programról (2015-2025)

A Miskolci Éltes Mátyás Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógiai hálózata az ellátási körzetébe tartozó sajátos nevelési igényű tanulók többi gyermekkel, tanulóval **együtt történő nevelésének, oktatásának segítése céljából** jött létre.

Az **utazó gyógypedagógiai hálózat** keretein belül a rehabilitációs, rehabilitációs célú felzárkóztató, képesség kibontakoztató, képességfejlesztő **terápiás foglalkozásokat** a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár és/vagy terapeuta, konduktor biztosíthatja egyéni vagy kiscsoportos szervezeti formában.

A fejlesztő tevékenységet végző szakember **tanulói portfóliót** készít a tanév folyamán, mely tartalmazza a gyermek iratanyagát, fejlesztési tervét, a tanév során elkészített munkáit, a pedagógiai méreteket, értékeléseket stb.

Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény célja a gyógypedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő tevékenység mellett olyan **pedagógiai szakmai szolgáltató tevékenység** biztosítása, mely segíti és támogatja az integrációban részt vevő nevelési-oktatási intézmények feladatainak ellátását. Ezen tevékenységen belül szakmai konzultációs lehetőséget biztosít, tanácsot ad a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő speciális tanterv, tankönyv, segéd-eszköz megválasztásával, integrációval/inklúzióval kapcsolatos szakirodalommal kapcsolatban. Az utazó pedagógus segíti továbbá a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását, a sajátos nevelési igényű gyermek osztályközösségbe való beilleszkedését, a többségi tanulók érzékenyítését.

Az utazó gyógypedagógusi hálózat keretein belül utazó gyógypedagógusok **Miskolcon és környékén** látják el az általános és középiskolákban felmerülő rehabilitációs és rehabilitációs órákat. Jelenleg hat főállású gyógypedagógus heti 120 órában végzi ezt a feladatot.

Az utazó gyógypedagógusi szolgálat **sokrétű gyógypedagógiai tevékenységet** lát el, így a munkájuk részét képezi:

- Logopédia
- Komplex gyógypedagógiai ellátás
- Szomatopedagógiai tevékenység
- Hallássérült személyek ellátásával kapcsolatos tevékenység
- Látássérült személyek ellátásával kapcsolatos tevékenység
- Autizmus specifikus ellátás.

Az ellátottak köre és az integráltan oktatott gyermekek, tanulók: mozgáskorlátozottsággal, beszéd fogyatékos-sággal élő gyermekek, valamint látássérült, hallássérült, tanulásban akadályozott, enyhén értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral élő, halmozottan fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő (dyslexia, dysgraphia, dysortographia, dyscalculia, figyelemzavar, hiperaktivitás stb.) gyermekek, tanulók.

A szakemberek kompetenciája, végzettsége széles körű terápiás lehetőségeket teremt: dyslexia prevenció, reedukáció, dyscalculia prevenció és terápia, logopédiai terápiák (típusoknak megfelelően), kognitív megalapozottságú terápiák (pl. Sindelar Tréningprogram, NILD Tanulási Terápia), mozgásterápiák, autizmus, hallássérültek, látássérültek terápiái.

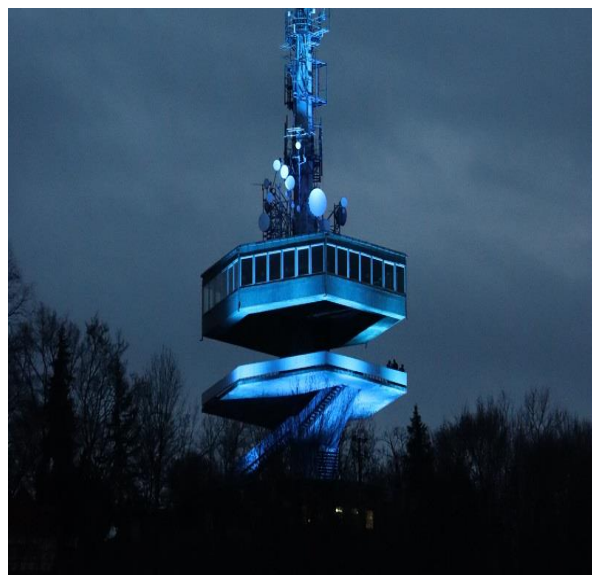
Az ellátás **egyéni és kiscsoportos formában** történik.

Az **ellátás tervezése** egyéni fejlesztési terv alapján a jogosultságot megállapító, meghatározó Szakértői Bizottság szakértői véleménye és a folyamatos diagnosztizálásra építetten történik.

7.4. Fogyatékos-sággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Miskolc MJV kiemelt figyelmet fordít a fogyatékos személyekkel történő közös programok szervezésére. Az autista világnapon „**Öltözz kékbe!**” – kampánnyal flashmob volt a Városháza előtti Szent István téren, itt egészséges gyermekek várták az autista gyermekeket egy közös éneklésre. Napnyugtakor a kampány részeként az Avasi Kilátó kék megvilágítást kap. Az esemény folytatásaként az esélyegyenlőségi világnapon a flashmob szereplőinek élményrajzaiból nyílt kiállítás a Városháza Aulájában.

A rendezvények útján a lakosság számára is látóhatóvá válnak a fogyatékosok, ezzel is növelve a társadalmi elfogadottságukat.

Fotó: Borsod 24

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár akadálymentesen megközelíthető nagyterme bázisként ad teret keresszékes művészek irodalmi előadásainak. A megyei könyvtár szolgáltatásait rendszeresen igénybe vevő fogyatékosokkal élőket hangoskönyvekkel is segítik a könyvtár munkatársai.

Az Akadálymentes és Korlátlan Kultúráért Egyesület (AKKU) az elmúlt évek folyamán rengeteg vidéki színházban - köztük a Miskolci Nemzeti Színházban - futó darabot tett elérhetővé látás-és hallássérült gyermekek, fiatalok és felnőtt nézők számára. Az eddig összegyűjtött és feldolgozott visszajelzések alapján az érintettek kísérőinek válláról is lekerült a teher, az audio-narrációnak és a jelnyelvi tolmácsolásnak köszönhetően. Az akadálymentesítési törekvésekbe időközben bekapcsolódott **Borsodi Jelnyelvi és Kommunikációs Központ Közhasznú Egyesület**, mely jelnyelvi tolmácsainak segítségével a 2020/21-es évadban növelte az akadálymentesített előadások számát. Az egyenlő esélyű hozzáférés eszméjének szellemében egy-egy előadást több alkalommal hirdetnek meg, azaz a siket és nagyothalló, valamint a vak és gyengén-, ill. aliglátó nézők számára az adott előadás megtekintésére több időpontot kínál a Miskolci Nemzeti Színház.

Az Értelmi Fogyatékosokkal Élők és Segítőik Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Érdekvédelmi Egyesülete (ÉFOÉSZ-Borsod) évente megrendezi a Megyei Kulturális Fesztivált, melyben az értelmi fogyatékkal élő gyermekek, fiatalok és felnőttek mutatják be produkcióikat egymásnak és egészséges társaiknak. A rendezvény minden ősszel megtölti az Ady Endre Művelődési Házat.

Fogyatékosok sportpályáját nyitotta meg a Baráthegyi Sport Klub Egyesület 2023. szeptemberében. Az avató Baráthegyi Kupán Miskolc MJV Polgármesteri Hivatala és Önkormányzata közös csapattal vett részt, és együtt játszott a fogyatékosok focicsapatával. Az esemény hagyományteremtő szándékkal került megrendezésre.

A decemberi Fogyatékkal Élők Világnapja alkalmából a Miskolci Városháza évenként különféle figyelemfelkeltő megmozdulást szervez: jelnyelvi tolmácsolással kiegészített üdvözlő-klip a belváros óriás kivetítőjén, fogyatékos fiatalok által készített kézműves termékek kiállítása, sőt fogyatékosok segédeszközeiből épített különleges karácsonyfa-állításra is sor került a főutcán.

2022. októberében új műsort indított a Miskolc Televízió. A „Kézenfogva” című magazin fogyatékkal élőknek, illetve hozzátartozóiknak szól, ugyanakkor be is mutatja sorsukat, mindennapjaikat.

A magazin minden hónap harmadik hétfőjén jelentkezik a Miskolc Televízió adásán, és arra hivatott, hogy a saját eszközeivel, meghívott vendégeitől kapott információkkal, tapasztalatok átadásával, segítséget nyújtson a fogyatékkal élőknek és hozzátartozóiknak.

7.5. A fogyatékkal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Fogyatékoságügyi tanácsadás

Miskolc MJV Család- és Gyermekvédelmi Központja az országos lefedettségű fogyatékoságügyi tanácsadó hálózat keretén belül biztosítja a fogyatékoságügyi tanácsadást, amelynek célja a fogyatékoságból adódó igényekre, szükségletekre reagáló közszolgáltatások minőségének javítása, illetve e szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetőségek bővítése.

Célja:

Egy olyan információs helyet kívánunk kialakítása – már meglévő adatbázisok és egyéb információk felhasználásával – mely folyamatosan naprakész és releváns információkat biztosít a fogyatékos személyeknek és családtagjaiknak, valamint a velük foglalkozó szakembereknek. Ennek hatására javuljon életminőségük, önálló életvezetési képességük, valamint társadalmi inklúziójuk.

Feladata:

- Információnyújtás
- Tájékoztatás
- Tanácsadás
- Szemléletformálás

A segítségnyújtás területei:

- Információk a diagnózistól a pedagógiai szakértői véleményi gyermekkorban
- SNI gyermekek tanulási, fejlesztési lehetőségei
- Információk pénzbeli és természetbeni ellátások igénylésével kapcsolatban (GYOD; magasabb összegű családi pótlék, fogyatékosági támogatás, rokkantsági/rehabilitációs ellátás stb.)
- a munka világa: hogyan működik a „leszállékolás”; hol dolgozhatnak megváltozott munkaképességű személyek; Mi az a komplex minősítés? stb.
- Információk szociális szolgáltatásokról (nappali és közösségi ellátások, Fecske-szolgálat, támogató szolgálatok, támogatott lakhatás, egyéb bentlakásos intézmények stb.)
- Gondnokság alá helyezés, támogatott döntéshozatal
- Közösségi élet (szülőcsoportok, érdekvédelmi szervek)

7.6. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön		
beazonosított problémák		fejlesztési lehetőségek
1.	Miskolc közlekedése nem teljeskörűen akadálymentes.	A közlekedés komplex akadálymentesítésének tervezése és lehetőségek függvényében annak megvalósítása.

2.	Az (ellátott) fogyatékossgal élők önálló életvitale jelenleg nem teljeskörűen megoldott.	Szükségletorientált, egyéb szociális szolgáltatások kialakítása. Civil szervezetek bevonása.
3.	A célcsoport foglalkoztatását segítő állami, illetve civil szervezetek együttműködése fejlesztést igényel. A közszférában és a verseny piacon a fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított arányuknak megfelelő mértékű foglalkoztatására kell törekedni.	Rehabilitációs Foglalkoztatási Tanács működésének folyamatos biztosítása.
4.	A fogyatékkal élők sporttevékenységének nagyobb mértékű támogatására tartanak igényt a szervezetek az Önkormányzat részéről.	Akadálymentes tornatermek, csarnokok folyamatos biztosítása a célcsoport sportolóinak, és fogyatékkal élő érdeklődőknek. Versenyeken való részvétel támogatása és fogyatékkal élő érdeklődők ingyenes részvétele a rendezvényeken. Városi tornatermek felmérése akadálymentesség szempontjából (létesítmények listájának közzététele)
5.	Speciális intézmények nem akadálymentesek.	Speciális intézmények akadálymentessé tételéhez feltételek megteremtése.
6.	Az Önkormányzat honlapja nem teljeskörűen akadálymentes.	A weblap infokommunikációs akadálymentesítése.
7.	A paraművészek célcsoportjának tagjai nagyobb mértékű támogatásra tartanak igényt az Önkormányzat részéről.	Paraművészek érvényesülésének támogatása.
8.	Fogyatékkal élő gyermek/személy otthoni ellátását végző családok számára időszakos „tehermentesítés”.	Speciális baby-sitter szolgáltatás megszervezése, működtetése.
9.	Rendezvényeken, vásárokon, kiállításokon a fogyatékkal élők részvételi lehetőségének bővítése	Ingyenes bemutatkozási lehetőség biztosítása.
10.	Fogyatékos személyek nappali ellátása bővítést igényel.	Fogyatékos nappali ellátás kialakítása civil (egyházi) szervezeten keresztül. Infrastruktúra fejlesztése.

Az Intézkedési Tervben nem került meghatározásra intézkedés valamennyi, a fenti táblázatban megjelölt beazonosított problémára, hiszen a tervezés során figyelembe kellett venni a megvalósításhoz szükséges anyagi és humán erőforrás rendelkezésre állását is, ezért csak olyan intézkedéseket tartalmaz a program, melyek végrehajtása feltehetően kevés kockázattal jár. Azokat a beazonosított problémákat, melyek csökkentésére nem került meghatározásra intézkedés, újra áttekintjük a HEP felülvizsgálata során.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

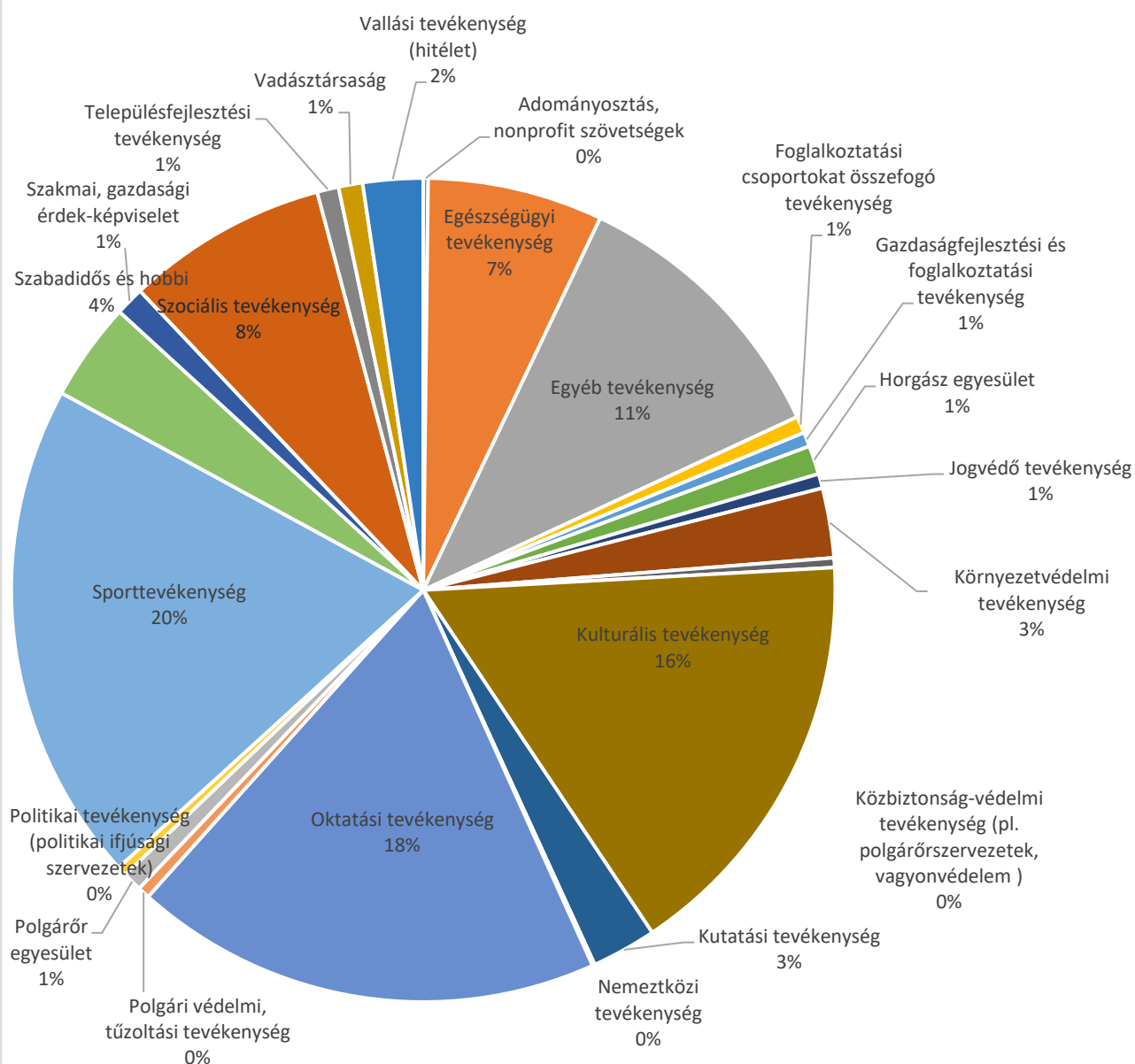
a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Miskolcon 1061 civil szervezet működik, bejegyzettként 499 alapítványt és 562 egyesületet tart nyilván a bíróság.⁴²

Ezen szervezetek tevékenységi köre rendkívül széles: kulturális feladatokat ellátó, oktatásban tevékenykedő, egészségügygel, sporttal foglalkozó, fogyatékosügyi, jogvédő, esélyegyenlőséggel foglalkozó, településfejlesztésben tevékenykedő, kutatást patronáló, környezetvédő, szociális, hobbi, illetve nemzetközi kapcsolatokat fenntartó szervezetek működnek Miskolcon.

⁴² Forrás: www.birosag.hu, 2021. január

A Miskolcon bejegyzett szervezetek száma és tevékenysége (2021. január)

Forrás: Civil Információs Centrum, 2020. január

2020. évben az alábbi **ellátási szerződések** voltak érvényben az Önkormányzat és a szervezetek között:

Magyar Vöröskereszt B.-A.-Z. Megyei Szervezete hajléktalan ellátás	- népkonyha (200 fő) - nappali melegedő (100 fő) - éjjeli menedék (60 férfi, 20 nő) - hajléktalanok átmeneti szállása (75 férfi, 25 nő) - hajléktalanok otthona (56 fő) - éjjeli menedékhely (35 férfi, 23 nő) - Regionális Módszertani Osztály működtetése - lábadozó működtetése (6 férfi, 2 nő) - téli krízis-kezelő programok, krízisautó
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Miskolc hajléktalan ellátás, idősek bentlakásos ellátása, támogató szolgáltatás működtetése.	- népkonyha (150 fő) - hajléktalanok átmeneti otthona (50 fő) - fogyatékkal élők számára támogató szolgáltatás - utcai szociális munka - ápolást-gondozást nyújtó idősek otthona (25 fő) (támogató szolgálat működtetése, szociális étkeztetés)
Napfényt az Életnek Alapítvány hajléktalan ellátás	- átmeneti szállás (50 fő) - hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye (30 fő) - rehabilitációs külső férőhely (8 fő) - nappali ellátás, melegedő (100 fő) - 24 órás egészségügyi centrum - utcai gondozószolgálat (2 egység) - diszpécser szolgálat
Miskolci Autista Alapítvány Miskolc és Miskolc környékén élő Autisták Érdekvédelmi Egyesülete Fogyatékkal élő személyek nappali- és bentlakásos intézményi ellátása	- fogyatékkal élő személyek otthona (50 fő) - fogyatékkal élő személyek nappali intézménye (20 fő) - tanköteles korú, súlyos fogyatékos gyermekek részére fejlesztő felkészítés (10 fő) - intézményen belüli szociális foglalkoztatás (18 fő)
Szeretet Alapítvány (Csilla Báronő Szeretetotthon) Fogyatékkal élő személyek bentlakásos ellátása	- fogyatékkal élő személyek otthona (44 fő) - intézményen belüli szociális foglalkoztatás (15 fő)
Tiszaninnen Református Egyházkerület TIREK Integrált Diakóniai Központ MÁON Református Szeretetotthon Fogyatékkal élő személyek nappali- és bentlakásos ellátása	- fogyatékkal élő személyek otthona (20 fő) - fogyatékkal élő személyek nappali intézménye (20 fő) - tanköteles korú, súlyos fogyatékkal élő gyermekek fejlesztése
Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona családok ellátása	- családok átmeneti otthonának működtetése (40 fő)
Szépkorúak Háza Kft. idősek bentlakásos ellátása	- idősek otthonának működtetése (75 fő)
Szimbiózis Alapítvány Habilitációs Központ fogyatékkal élő személyek nappali- és bentlakásos ellátása	- fogyatékkal élő személyek nappali intézménye (40 fő) - fogyatékkal élő személyek lakóotthona (14 fő) - intézményen belüli fejlesztő foglalkoztatás (64 fő) (Továbbá az alapítvány nappali ellátást biztosít 2 telephelyen és támogató szolgáltatást működtet.)

Mozgássérültek és Barátaik Miskolc Városi Egyesülete támogató szolgáltatás működtetése	- fogyatékkal élő személyek számára támogató szolgáltatás működtetése
Önálló Másság Életminőség Fejlesztő Alapítvány fogyatékkal élő személyek nappali ellátása	- fogyatékkal élő személyek nappali intézménye (80 fő) - intézményen belüli fejlesztő foglalkoztatás (17 fő) - munkarehabilitációs foglalkoztatás (11 fő) - nappali ellátás (12 fő)
Miskolc-Martintelepi Református Egyház-közösség idősek otthonának működtetése	- idősek otthonának működtetése (50 fő)
Laurus Szociális és Kulturális Egyesület szenvedélybetegek ellátása	- szenvedélybetegek nappali ellátása (50 fő)
EMIH Budapesti Hitközség	- gyermekek nappali ellátása: bölcsőde (14 fő)

2020. évben a következő közszolgáltatási és közművelődési megállapodások voltak érvényben az Önkormányzat és különféle gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek között:

Közszolgáltatási szerződések

Szervezet neve	Ellátási körzet	Ellátandó feladat
Miskolci Nemzeti Színház	Miskolc	kulturális szolgáltatás, előadó-művészeti tevékenység
Miskolci Csodamalom Báb-színház Nonprofit Kft.	Miskolc	kulturális szolgáltatás, előadó-művészeti tevékenység
Miskolci Szimfonikus Zenekar	Miskolc	kulturális szolgáltatás, előadó-művészeti tevékenység
Miskolci Operafesztivál Kulturális Szolgáltató Nonprofit Kft.	Miskolc	kulturális szolgáltatás
CINE-MIS Moziüzemi Szolgáltató Nonprofit Kft.	Miskolc	kulturális szolgáltatás
MIDMAR Kft.	Miskolc	gazdaságszervezéssel, turizmussal kapcsolatos feladatok
Miskolci Kulturális Nonprofit Kft.	Miskolc	kulturális szolgáltatás

Közművelődési- és közfeladat ellátási megállapodás

Szervezet neve	Ellátási körzet	Ellátandó feladat
Magyar Házak Közhasznú Nonprofit Kft.	Miskolc	Felvidéki Ház működtetése, ezzel összefüggő kulturális szolgáltatás biztosítása

Közművelődési megállapodások

Szervezet neve	Ellátási körzet	Ellátandó feladat
Bányász Kulturális Egyesület	Pereces városrész	A városrész közműv. ellátása, bányász hagyományok ápolása, bányász zenekar működtetése
„Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Betegeiért” Alapítvány	Miskolc város egész területe	Egészségközpontú szemléletformáló, ismeretterjesztő tevékenység
Borsodi Magyar Közösségek Szövetsége MENTE Egyesület	Miskolc város egész területe	Hagyományőrző rendezvények, tanfolyamok szervezése
„Bükkalja Táncszínház” Alapítvány	Miskolc város egész területe	A magyarországi és az erdélyi néptáncok hagyományhű ápolása, a néptánc improvizációs magas szintű tolmácsolása; a magyar tánc hagyomány megismerése és megismertetése; a Kodály Zoltán életmű megvalósítása; hagyományőrző, művészeti tevékenység; a felnőtt korosztályok számára szervezett néptánc csoportok létrehozása; továbbfejlesztő hagyományőrzés.
Dialóg a Közösségekért Közhasznú Egyesület	Miskolc város egész területe, de elsősorban az Avas városrész	Az Avasi Közösségi Kávézó működtetése; Az Avas városrész közösségi kezdeményezéseinek támogatása; a közösségi terek koordinálása, közösségi alkalmak szervezése; képzések, tanulási alkalmak részére helyszín biztosítása; partnerségi és szakmai, illetve szakmaközi tevékenységek szervezése és támogatása; a közösségfejlesztő és szervező munkában való részvétel.
Eleven Föld Közösségi és Szolgáltató Szociális Szövetkezet	Miskolc város egész területe	Egészség- és környezettudatos szemléletet erősítő, ismeretterjesztés
Erőmű Kortárs Művészeti Egyesület	Miskolc város egész területe	Kortárs művészeti táborok, önképző körök, kiállítások szervezése, tudományos ismeretterjesztés
Esély és Részvétel Közhasznú Egyesület	Miskolc város egész területe	A helyi közösségi élet segítése, civil szervezetek szakmai támogatása
Észak-Keleti Átjáró Kulturális és Tudományos Közhasznú Egyesület	Miskolc város egész területe	Közreműködik a diszkrimináció elleni küzdelemben, a társadalmi integrációt, a szocio-kulturális hátrányban élő emberek, csoportok, rétegek, vala-

		mint a különféle társadalmi kisebbségek érdekvédelmében, társadalmi beilleszkedésének elősegítésében, kultúrájának megismertetésében; részt vesz a vidék és a vidéki városok - elsősorban Miskolc - kulturális és tudományos életének élénkítésében, színesítésében, valamint segíti a kapcsolat-teremtést a környező megyékkel. Öntevékeny csoportként közreműködik Miskolc város és térsége kulturális életében, azzal a céllal, hogy az itt élők minél szélesebb körben vehessenek részt színvonalas művészeti, kulturális és tudományos rendezvényeken, kiállításokon, koncerteken.
Észak-Magyarországi Regionális Filmalap – Miskolc	Miskolc város egész területe	A város filmes hagyományainak feltárása, a film-kultúra nemzeti kulturális értékeinek megismerése, a vizuális nevelés és oktatás, ismeretterjesztés segítése, filmalkotások létrejöttének támogatása, a CineFest Filmarchívum kezelése, a városban és a régióban történő filmes vonatkozású események elősegítése.
Falusi Turizmus Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Egyesülete	Miskolc város egész területe	Amatőr művészeti, önképző közösségek tevékenységének segítése
„FAZEKAS” Oktatási Alapítvány	Miskolc város egész területe	Művészeti tehetséggondozás, a szabadidő kulturális célú eltöltésének támogatása
Fügedi Márta Népművészeti Egyesület	Miskolc város egész területe	Tárgyi és szellemi népművészeti hagyományok ápolása, átöröktetése, gondozása, terjesztése a városban; az amatőr népművészeti, művelődő közösségek tevékenységének segítése, támogatása.
Gyógyító Dallamok Alapítvány	Miskolc város egész területe	HH és sérült gyermekek zenei tehetséggondozása, művészeti oktatása, kulturális rendezvények látogatásának előmozdítása
Hámori Waldorf Egyesület	Miskolc város egész területe	A Waldorf-értékek megismertetése, terjesztése céljával rendezvényszervezés
Háromkő Ifjúsági Természetjáró és Kulturális Egyesület	Miskolc város egész területe	Ismeretbővítő rendezvények, táborok szervezése, honismereti tevékenység, Esztenás Táncház szervezése
HOLDAM Önszorgató és Ismeretterjesztő Egyesület	Miskolc város egész területe	Kisgyermekek népzenei nevelés, népmesekincs terjesztése, kulturális jellegű programok biztosítása
Ifjúságért Alapítvány	Miskolc város területe	Az ifjúság érdekvédelmét segítő képzések szervezése
Jedlik Ányos Tudományos Ismeretterjesztő Társaság	Miskolc város egész területe	Önkormányzati közművelődési feladatok végrehajtása, az egész életen át tartó tanulás és felnőttképzés fejlesztése, közös felelősséggel meghatározott feladatok megvalósítása, miskolci polgárok életszínvonalának emelése, társadalmi felzárkóztatás, az aktív miskolci állampolgárság és személyes fejlődés elengedhetetlen feltételeinek közös fejlesztése.

Kalán Néli Összefogás Egyesülete	Miskolc város egész területe	Hátrányos helyzetű fiatalok kulturális felzárkóztatásának segítése, hagyományápolás, tehetségkutatás
Kisfalucska Egészségmegőrző Közhasznú Nonprofit Kft.	Miskolc város egész területe	Amatőr művészeti, önképző közösségek tevékenységének segítése
Komlóstetői Kerékpáros Sport Klub	Miskolc város egész területe	A helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítése, a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása, egyéb művelődést segítő lehetőségek, extrém sportolási lehetőségek biztosítása, képességfejlesztési lehetőségek megteremtése, ismeretterjesztés, környezetvédelmi témájú programok biztosítása, hátrányos helyzetű és ifjúsági csoportok érdekképviselése, a kisebbségek kultúrájának megismertetése.
Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata Szövetség	Miskolc város egész területe	Egészség- és környezettudatos szemlélet erősítő, ismeretterjesztő közösségi rendezvényszervezés
Martin-Kertvárosi Nyugdíjas Klub Egyesület	Martin-Kertváros városrész	A helyi közösségi élet szervezése, szabadidő eltöltéshez programok szervezése
„Mások Másképpen” Alapítvány	Miskolc város egész területe	Megváltozott munkaképességű és fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, társadalmi integrációjának elősegítése
Megszólaló Kezek Alapítvány	Miskolc város egész területe	HH és sérült gyermekek zenei tehetséggondozása, művészeti oktatása, kulturális rendezvények látogatásának előmozdítása
Miskolc Bölcsész Egyesülete	Miskolc város egész területe	Miskolccal kapcsolatos művelődéstörténeti, színháztörténeti és irodalomtörténeti kutatások
Miskolc-Diósgyőr-Vasgyári Református Egyházközség	Miskolc város egész területe	Elsősorban a vasgyári városrészben élők számára egyházi kulturális értékek gondozása
Miskolc Megyei Jogú Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Bükkszentlászló városrész	Bükkszentlászló városrész közművelődési ellátása.
Miskolci Nőknek is Esélyt Alapítvány	Miskolc város egész területe	életminőséget és életesélyt javító képességeket erősítő, ismeretbővítő rendezvények szervezése
Miskolci Otthon Segítünk Alapítvány	Miskolc város egész területe	ismeretbővítő rendezvények, önkéntes képzések szervezése, szabadidő kulturális eltöltésének segítése
Miskolc Város Kultúrájáért Közalapítvány	Miskolc város egész területe	Miskolc város kulturális értékeinek feltárása és közzététele, a lokálpatriotizmus erősítése
Miskolci Waldorf Pedagógiai Alapítvány	Miskolc város egész területe	Szabadidős rendezvények.
Montázs Drámapedagógiai és Közművelődési Egyesület	Miskolc város egész területe	Drámapedagógiai, színházi nevelés segítése, oktatások, fellépések szervezése.

Múzsák Kertje Alapítvány	Miskolc város egész területe	A helyi művészeti élet támogatása, tehetséggondozás, a helyi művészek emlékének gondozása, a helyi kulturális értékek bemutatása.
Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány	Miskolc város egész területe	Ökológiai- és környezetkultúra előterjesztését szolgáló tevékenység.
Páli Szent Vince Társaság Magyarországi Szeretetszolgálat	Miskolc város egész területe	Nemzeti és egyházi ünnepek kultúrájának gondozása, szabadidős programok szervezése.
Regionális Ifjúsági Szolgáltató Központ	Miskolc város egész területe	A szabadidő kulturált eltöltésének támogatása, egészségtudatosság kialakulását segítő programok szervezése.
Suliklub Alapítvány	Miskolc város egész területe	A tehetséges diákok tanórán túli fejlesztése, tanórán kívüli gyermek és ifjúsági programok szervezése.
Szávitri Alapítvány	Miskolc város egész területe	Népmesemondás népszerűsítése, a magyar kulturális örökség közvetítése.
Szép mesterségek Alapítvány	Miskolc város egész területe	Kortárs művészeti események, képzések szervezése.
Szikra Alapítvány Az Önkéntesek Munkájának Támogatására	Miskolc város egész területe	Kulturális ismeretszerzési lehetőségek biztosítása, a város civil szervezetei bemutatkozási lehetőségeinek biztosítása, önkéntesség népszerűsítése.
Társadalmi Egyesületek Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szövetsége	Miskolc város egész területe	Szabadidős programok szervezése a kisközösségek és a polgárok önszerveződésének támogatása, a szervezetek és ágazatok közötti partnerség építése érdekében.
„Vissza az életbe” Egyesület	Miskolc város egész területe	A hátrányos helyzetű csoportok közösségi és társadalmi részvételének, közösségépítésének segítése.
VOKE Vörösmarty Mihály Művelődési Ház	Miskolc város területe	Az iskolarendszeren kívüli, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek, népfőiskolák megteremtése; a település környezeti, szellemi, értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása; az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása; az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatása; a helyi társadalom közösségi életének, közösségi életének érdekérvényesítésének segítése.
Zöld Kapcsolat Egyesület	Miskolc város egész területe	A helyi kulturális értékek megóvására és felfedezésére irányuló programok szervezése.

c) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

Miskolc Megyei Jogú Város vezetése jó kapcsolatot ápol a történelmi **egyházakkal** és azokkal a kisegyházakkal is, amelyek a városban élőkért végzik szolgálatukat. (Római katolikus, református, görög-katolikus, evangélikus, orosz ortodox, izraelita, metodista, baptista felekezetek, Magyar Pünkösdi Egyház, Hetednapi Adventista Egyház és a Hit Gyülekezete).

Az **együttműködés** a HEP szinte valamennyi területén látható, melyek közül kiemelkedő az oktatás.

Az oktatás minden szintjén, minden városrészben választhatnak a szülők az állami oktatási intézmények és valamely egyház által fenntartott intézmény közül. Az egyházi iskolák, az általuk képviselt értékrend és kulturális erőforrás megjelenik a megyeszékhely életében és mindennapjaiban. Városi ünnepeken kiemelkedő szerepet vállalnak és követendő példát adnak a Községi Szolgálat terén is, amely már minden érettségi előtt álló fiatal számára kötelező.

Miskolc város köznevelési intézményei közül jónéhány van egyházi fenntartásban: evangélikus, római katolikus, református, görög-katolikus és baptista óvoda is a szülők rendelkezésére áll.

Az **egyházak jelenléte** az esélyegyenlőség területén számottevő. A városi szegregált lakókönyezetekben a rászorulókat mindennapjaik segítő szerzetesrendek, a közoktatás területén⁴³ a felzárkóztató oktatási programok, illetve a felsőoktatásban tanuló roma származású diákok egyetemi szakkollégiuma⁴⁴ mind jó példát ad a városban élőknek. Jelentős részt vállalnak az egyházak, illetve egyházi szervezetek a legrászorultabbak segítésében: működtetnek hajléktalanellátó intézményeket, biztosítanak nappali ellátást, jelen vannak a szenvedélybeteg-ellátásban és az idősgondozásban is.⁴⁵ A Konventuális Ferences Minorita Rend 2000-től tart fenn népkonyhát Miskolc belvárosában: naponta 100 főnek biztosítanak egy tál meleg ételt, hetente hétfőtől péntekig. Az étkezde a Minorita templom és Rendház épületén belül van kialakítva.

A szociális ellátás területein rendszeres egyeztetések segítik az összehangolt munkát, a város vezetésének fontos, hogy rászoruló ellátatlanul ne maradjon. Mindazokat a területeket együttesen fedik le, amely az állami ellátórendszer működését, hatékonyságát javítja. Fontos megemlíteni azokat a **karitatív szervezeteket**, amelyek adományokkal és önszorgító programokkal vannak jelen, és amelyeket a város lehetőségeihez mértén támogat. Ilyen a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület, a Magyar Vöröskereszt, az Ökumenikus Segélyszervezet, a Katolikus Karitászi Adománpontja, a Páli Szent Vince Szeretetszolgálat, a Miskolc-Diósgyőr-Vasgyári Református Egyházközség által működtetett Adomány-Ház. Az idősellátásban és a fogyatékkal élők segítésében is részt vállalnak az egyházak. (lásd: Ellátási szerződések, 107-109. oldal)

A város vezetése és az egyházi vezetők rendszeres találkozása biztosítja az egyes területeken az összehangolt működést.

d) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A helyi esélyegyenlőségi programok kapcsán hosszú távú együttműködések alakultak ki az egy járáshoz tartozó önkormányzatok körében. A város vezetése azonban a területi önkormányzatokkal való együttműködésen túl nagy hangsúlyt fektet a nemzetiségekkel történő jó partnerségi viszony kiépítésére.

⁴³ Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola

⁴⁴ Görögkatolikus Cigány Szakkollégium

⁴⁵ Baptista Női Otthon

e) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata és a városban jelenlévő **kilenc** (bolgár, görög, lengyel, német, örmény, roma, ruszin, szlovák, ukrán) **nemzetiségi önkormányzat** között évente közösen felülvizsgált, s igény szerint módosított együttműködési megállapodások is biztosítják, hogy a közösen megfogalmazott célok minél hatékonyabban valósulhassanak meg.

Miskolcon számos érdekképviselői fórum, tanács működik, melyek a célcsoportok érdekeinek hatékonyabb képviselésére szerveződtek.

f) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Miskolcon működő civil szervezeteknek az érintett célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége már több helyütt bemutatásra került, így többek között az egyes célcsoportokra vonatkozó elemzések során is előkerültek ezek a tevékenységek, feladatvállalások, másrészt a 8. a) pontban is részletesen leírásra került a meghatározó civil szervezetek tevékenységi köre, így jelen fejezetrészben eltekintünk ennek ismételt leírásától.

g) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

A vállalkozások, civil szervezetek és az Önkormányzat kapcsolatát tovább erősíti az a tény, hogy számos for-profit szervezet köteleződött el a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának segítése mellett. A 2008-ban megalapított „Év Esélyteremtő Munkahelye” díj egy projekt-innováció eredménye, melyet minden évben azok a vállalkozások kaphatnak meg, melyeknek a társadalmi felelősségvállalás területén tanúsított gyakorlata a legmegfelelőbbnek bizonyul. A díj célja, hogy a nagyobb nyilvánosság számára is példaértékűvé tegye az adott vállalat foglalkoztatási stratégiáját. Ezt a díjat az utóbbi öt évben kilenc vállalkozás tudhatta magáénak.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

h) részvételiség

A közügyek intézésének egyfajta új logikáját szeretnék az Önkormányzat és a vele együttműködő miskolciak, városi közösségek kidolgozni, majd követni - hogy a városlakók úgy érezhessék: valódi beleszólásuk van a város életébe, fejlődésébe, az apró mindennapos beavatkozásoktól a nagy beruházásokig.

Erre a fajta politikára az a bevett szakkifejezés, hogy részvételiség. A miskolci Városháza által meghirdetett Részvételi program révén 2020. július 15-én megalakult munkacsoport a következő év során rendszeresen összeül és megbeszéli, milyen keretek között, milyen módszerekkel, milyen modell révén lehetséges a közösségi jellegű városvezetés eszméjét valóra váltani.

A megyeszékhelyen tavaly hivatalba lépett városvezetés a Dialóg Egyesülettel partnerségben „elkötelezte magát egy hosszú távú folyamat gondozásában, amely arra épít, hogy a Miskolcért tenni akarók körét tisztelettel felkéri egy olyan részvételi keretrendszer kidolgozására, amelybe minél szélesebb városmegújító szándék, vélemény és aktivitás be tud csatornázódni” – olvasható a kezdeményezés felhívásában.⁴⁶

⁴⁶ Forrás: www.miskolc.hu

9. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága

- a) A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzeti-ségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába**

Nagyon fontos feladat annak segítése, hogy egyre több ember számára nyíljon lehetőség, hogy saját egyéni érdekeit és boldogulását szem előtt tartó fogyasztóból, a döntéseiért, a környezetéért, és a közösségért felelősséget vállaló tudatos állampolgárrá váljon.

Miskolc Város Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervének megvalósulásáért az egész helyi társadalom felelősségét, kontroll szerepének tudatosítását kiemelten szükséges kezelni.

A HEP Miskolc Város Önkormányzatának honlapján (www.miskolc.hu) közzétételre került, így a város teljes lakosságának hozzáférése biztosított a tervezett esélyegyenlőségi folyamatok, tevékenységek megismerésére és a megvalósítás folyamatos ellenőrzésére.

Minden célcsoportra vonatkozóan fókuszcsoport került kialakításra, melynek tagjai a szakterület önkormányzati intézményeinek és civil (társadalmi) szervezetek képviselői, szakemberei lettek. Az Esélyegyenlőségi Tanács áttekinthette, véleményezhette a dokumentumot. Javasataikat az anyag készítése során figyelembe vettük. Az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során megvalósult a célcsoportok képviselőivel történő egyeztetés. A program tervezetének véleményezése megtörtént.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.**

Az Önkormányzat a HEP készítésének folyamata alatt Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórumot (HEP Fórum), hozott létre.

A HEP Fórum célja egy együttműködési rendszer felállítása, programalkotás és végrehajtás során a munkafolyamatok felügyelete, a nyomon követés, az ellenőrzés és értékelés, továbbá a HEP Fórum feladata a HEP megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, szankcionálása, kétévenkénti felülvizsgálata, aktualizálása, döntés előkészítése, kommunikáció stb.

A HEP Fórum a jelen esélyegyenlőségi programot és a hozzá tartozó intézkedési tervet minimum évente felülvizsgálja és az esetleges bővítési javaslatokat, az intézkedési terv részletes kidolgozására vonatkozó terveket egyezteti.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.**

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mély-szegénységben élők	- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek neveléssel-oktatással kapcsolatos hátrányai - Magas az álláskereső hátrányos helyzetű személyek száma - Közegészségügyi helyzet javításra szorul. - Kevés a férőhely a Családok Átmeneti Otthonában - Rossz lakhatási feltételek és körülmények, közüzemi tartozások felhalmozása - A megvalósult komplex társadalmi felzárkózást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztésének folytatása, kiterjesztése.	- Nagyobb létszámú atipikus foglalkoztatás, közfoglalkoztatottak lakhelyük környékén történő foglalkoztatása. - Szegregátumokban egyéni munkaerőpiaci tanácsadás. - Ivóvíz-ellátás, szennyvízelvezetés, illegális hulladéklerakás problémakörével kapcsolatos egyeztetések kezdeményezése a szolgáltatók bevonásával. - Krízisalap létrehozása. - Kapacitásbővítés a Családok Átmeneti Otthonában. - Lakhatási körülmények javítása. - Háztartás-gazdálkodási tanácsadás bevezetése.
Gyermekek	- Az eltérő fejlődést mutató óvodás korú gyermekek szakmai fejlesztése (korai felmérés és /vagy diagnózis híján) nem indul el optimális időben. - Hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek nagyon körülményesen jutnak csak el az oktatási intézményekbe. - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek igényeit a hagyományos oktatási rendszerben nehéz kiszolgálni.	- Inkluzív óvodai fejlesztés megvalósítása a nevelési-oktatási intézményekben – fogyatékkal élő gyermekek nevelését segítő szakmai programokkal. (szakértői előadások, preventív tanácsadás, gyógytorna, szülői fórum, autizmus-specifikus felmérés) - Tömegközlekedés elérhetővé tétele számukra, kedvezményes utazási lehetőséggel. - Alternatívák bevezetése az oktatásban, gyermekfejlesztésben.

Gyermekek	- A gyermekvédelmi jelzőrendszer működése nem elég gyors és hatékony. - Az egyetem és a város egymástól területileg is elkülönül. A szakmai és kulturális kapcsolat gyenge. - nincsenek a fiataloknak szóló közösségi terek, helyek. - Tankötelezettségi korhatár betöltését követően gyakori az iskola elhagyása.	- Óvodai és iskolai szociális munka jelentőségének felismerése, szakemberek támogatása, képzése. - A város és az egyetem kommunikációjának fejlesztése. - Községi terek létrehozása. - Preventív jellegű megoldások a korai gyermekvállalás témájában.
Nők	- Gyermeket nevelő, vagy hozzátartozót ápoló, gondozó nők atipikus munkavállalási lehetőségei szűkösek. - A 3 év alatti gyermeket nevelő nők munkába állását a társadalom és a családok egy része (még mindig) elítéli. - Az elérhető munkaerő-piaci szolgáltatások nem illeszkednek teljesen az igénybe vevők szükségleteihez. - Kapcsolati erőszak áldozatait befogadó védett házakban kevés a férőhely. - Bántalmazott, menekülő nők védett szállásra történő eljuttatása nehézségekbe ütközik.	- Munkáltatók képzése, érzékenyítése az atipikus foglalkoztatási formák és a kisgyermeket nevelő nők iránt, a munkáltatók számára jelentkező előnyök bemutatása. - Társadalmi szemléletformáló intézkedések, az apák bevonása a gyermeknevelésbe. - A munkaerő-piaci szolgáltatások megjelenésének elősegítése a szociális szolgáltató helyeken. - Férőhelyek számának bővítése. (együttműködés kapcsolati erőszak áldozataival foglalkozó civil szervezetekkel). - Családgondozói ajánlással, önkormányzatnak külön erre a célra létrehozott krízisalapjából finanszírozható.
Idősek	- A nyugdíjasok fokozott figyelemre szorulnak. - Sértetté válás tekintetében az idős korosztály az egyik leginkább veszélyeztetett célcsoport. - Generációk közti eltávolodás mérséklése, kezelése. - Időotthonok fejlesztése. - Demens nappali ellátás kialakítása.	- Az idős korosztály érdekképviselésének erősítése, támogatása. - Prevenciós tevékenységek további folytatása az idős korosztály védelmében. - Társadalmi elfogadás és befogadás erősítése. - Szociális alapellátások és szakellátások bővítése, infrastrukturális fejlesztések megvalósítása.
Fogyatékkal élők	- Miskolc közlekedése nem teljesszerűen akadálymentes. - Az (ellátott) fogyatékkal élők önálló életvitele jelenleg nem teljesszerűen megoldott.	- A közlekedés komplex akadálymentesítésének tervezése. - Szükségletorientált, egyéb szociális szolgáltatások kialakítása. - Rehabilitációs Foglalkoztatási Tanács működésének folyamatos biztosítása. - Akadálymentes tornatermek, csarnokok folyamatos biztosítása.

	- A célcsoport foglalkoztatását segítő állami, illetve civil szervezetek együttműködése fejlesztést igényel. - A fogyatékkal élők sporttevékenységének nagyobb mértékű támogatására tartanak igényt a szervezetek az Önkormányzat részéről. - Speciális intézmények nem akadálymentesek. - Az Önkormányzat honlapja nem teljeskörűen akadálymentes. - A paraművészek támogatása. - Fogyatékkal élő gyermek/személy otthoni ellátását végző családok számára időszakos „tehermentesítés”. - Megváltozott munkaképességű munkavállalók esélyegyenlőségének biztosítása a munkához jutás terén. - Szabadidős intézmények rendszerében a fogyatékkal élő személyek belépési kedvezményeinek egységesítése. - Rendezvényeken, vásárokon, kiállításokon részvételi lehetőségek bővítése. - Fogyatékos személyek nappali ellátása bővítést igényel.	- Speciális intézmények akadálymentessé tételéhez feltételek megteremtése. - A weblap infokommunikációs akadálymentesítése. - Paraművészek érvényesülésének támogatása. - Speciális baby-sitter szolgáltatás megszervezése, működtetése. - Rehabilitációs foglalkoztatás támogatása. - Egységes kedvezményrendszer kialakítása. - Ingyenes bemutatkozási lehetőség biztosítása. - Fogyatékos nappali ellátás kialakítása civil (egyházi) szervezeten keresztül. Infrastruktúra fejlesztése.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	- A Helyi Esélyegyenlőségi Program ismeretének, ezáltal társadalmi elfogadásának hiánya a lakosság körében. - A Polgármesteri Hivatal szakreferenseinek bevonása a társadalmasítási folyamatokba. - Információs Kalauz, mint hiánypótló adatbázis szükségessége - Stratégia készítése a település rövid-középtávú fejlesztése kapcsán, a fenntarthatóság jegyében.	- Információs szolgáltatás a lakosság felé: a települési HEP társadalmasítása: - azonosulás a feladatokkal - elfogadás - párbeszéd - Esélyegyenlőségi referens szerepének erősítése - Miskolc Megyei Jogú Város Fogyatékosügyi Szolgáltatási Térképének elkészítése - Miskolc Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának elkészítése

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Halmozottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén.	- Polgármester - Miskolc MJV Önkormányzata, szakterületért felelős Alpolgármester, - MMJV Roma Nemzetiségi Önkormányzata, - társadalmi felzárkóztatásért felelős referens, - Az Önkormányzat feladattal érintett osztálya(i), - Miskolc Holding Zrt., - Kormányhivatal, - szakterületért felelős referens, - MESZEGYI, - Miskolci Egészségfejlesztési Intézet - Regina Alapítvány, - civil szervezetek, - Foglalkoztatási Paktum Iroda, - Magyar Máltai Szeretetszolgálat E.
	Közegészségügyi helyzet javítása.	
	Férőhelybővítés a Családok Átmeneti Otthonában.	
	Lakhatás feltételeinek, körülményeinek javítása.	
	Komplex társadalmi felzárkóztatást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztése.	
Gyermekek	Inkluzív óvodai fejlesztés megvalósítása komplex programokkal	- Jegyző, - Polgármester, - Miskolc MJV Polgármesteri Hivatalának Szociális és Köznevelési Osztálya, - védőnők - intézmények pedagógusai, - családgondozók, - Miskolc MJV Polgármesteri Hivatalának feladattal érintett osztálya(i), - civil szervezetek, - Miskolci Egyetem, - Herman Ottó Múzeum, - pedagógusok, - MESZEGYI, - MIÓVI - köznevelési intézmények, - szociális szakemberek, - területért felelős referens, - Szakképzési Centrum, - IKSZ fogadópontok, - Miskolci Ifjúsági Tanács, - Miskolci Diákönkormányzat, - MEFI.
	A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos gyermekek számára megkönnyíteni az oktatási intézményekbe történő eljutást.	
	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek igényeinek kiszolgálása a hagyományos oktatási rendszeren kívül.	
	A gyermekvédelmi jelzőrendszer gyorsaságának és hatékonyságának növelése.	
	A Miskolci Egyetem és Miskolc városa közötti kapcsolat és együttműködés kialakítása és javítása.	
	Fiatalok számára közösségi terek létrehozása.	
	Preventív megoldások a korai gyermekvállalás tekintetében.	

Nők	Atipikus foglalkoztatási lehetőségek teremtése nők számára.	- Polgármester, - Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Szociális és Köznevelési Osztálya, - bölcsődék és köznevelési intézmények vezetői, - Kormányhivatal, - Foglalkoztatási Paktum Iroda, - civil szervezetek, - Női Erőforrás – Család és Karrier PONT, - Háromkő Egyesület, - Magyar Ökumenikus Segélyszervezet, - MESZEGYI.
	A női munkavállalás társadalmi megítélésének javítása.	
	A munkaerő-piaci szolgáltatások megjelenésének elősegítése a szociális szolgáltató helyeken.	
	Kapcsolati erőszak áldozatainak támogatása, jelzőrendszer hatékonyságának növelése.	
Idősek	Az idős korosztály érdekképviselésének erősítése, támogatása.	- Polgármester, - Miskolc MJV Önkormányzata, - szakterületért felelős Alpolgármester, - Idősek Tanácsa képviselői, - esélyegyenlőségi referens, - civil szervezetek, - Kormányhivatal, - Miskolc Városi Rendőrkapitányság, - Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Rendőr-főkapitányság, - Miskolci Önkormányzati Rendszert, - Miskolc MJV Polgármesteri Hivatala Szociális és Köznevelési Osztálya, - nyugdíjas szervezetek, - MESZEGYI, - ellátó intézmények.
	A már folyamatban lévő prevenciós tevékenységek további folytatása az idős korosztály védelmében.	
	Társadalmi elfogadás és befogadás erősítése.	
	Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése.	
	Szociális szakellátások bővítése, infrastruktúra-fejlesztéssel.	
Fogyatékkal élők	A közlekedés komplex akadálymentesítésének tervezése és lehetőségek függvényében annak megvalósítása.	- Polgármester, - Miskolc MJV Önkormányzata, - Esélyegyenlőségi Tanács, - Idősek Tanácsa, - Esélyegyenlőségi referens - civil szervezetek, - egyházi szervezetek, - érdekképviselői szervek, - Miskolc Város Fogyatékkal Élők Szakmai Műhelye, - Miskolc Holding Zrt., - Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal,
	Szükségletorientált, egyéb szociális szolgáltatások kialakítása.	
	Rehabilitációs Foglalkoztatási Tanács működésének folyamatos biztosítása.	
	Fogyatékkal élők sporttevékenységének támogatása.	
	Speciális intézmények akadálymentesítése.	
	Az Önkormányzat által nyújtott szolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése.	

	Paraművészek érvényesülésének támogatása.	- Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kirendeltsége, - területért felelős Alpolgármester, - területért felelős referens, - Gyermek rehabilitációs központ és nevelési intézmények, - Miskolci Kulturális Központ, - kulturális intézmények vezetői (színház, múzeum, művelődési ház) - egyházak
	Speciális baby-sitter szolgáltatás.	
	Bemutakozási lehetőség biztosítása a fogyatékkal élők célcsoportjai számára.	
	Fogyatékos nappali ellátás bővítése, infrastruktúra fejlesztése.	
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Információs szolgáltatás a lakosság felé: a települési HEP társadalmazása: - elfogadása, - azonosulás a feladatokkal Esélyegyenlőségi referens szerepének erősítése Miskolc Megyei Jogú Város Fogyatékosügyei Szolgáltatási Térképének elkészítése	- Polgármester, - Miskolc MJV szakterületért felelős Alpolgármestere - Önkormányzat - Miskolc MJV Idősek Tanácsa - Miskolc MJV Polgármesteri Hivatalának Szociális és Köznevelési Osztálya, - Miskolc MJV Polgármesteri Hivatalának Pályázati Főosztálya - Miskolc MJV Polgármesteri Hivatalának Stratégiai és Koordinációs Osztálya - Részvételi Iroda - MESZEGYI, - Miskolc Városi Fogyatékosügyi Szakmai Műhely - civil szervezetek
	Miskolc Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának elkészítése	

Jövőképünk

Miskolc Megyei Jogú Város a régió központja, élhető és vonzó, egészséges, ember-központú, inspiráló és integráló város kíván lenni. A város jövőjét a fejlődés, a fenntarthatóság, az esélyegyenlőség, valamint a partnerség és az együttműködés alapelvei mentén építi fel.

A jövőkép nem a jelenlegi folyamatok trendszerű előrevetítése, hanem a megindult paradigmaváltást erősítő, újszerű beavatkozások eredménye.

A város jövőképe a helyi társadalmi és gazdasági szereplők aktív közreműködésével és bevonásával készült; értékek, érdekek, szándékok egymással harmonizáló egysége, ami találkozik az érdekelték egyetértésével, vonzó és motiváló erejű.

Miskolc jövőképe a város társadalmi, gazdasági és földrajzi adottságaira, lehetőségeire, valamint erőforrásaira (népesség, gazdaság, infrastruktúra, környezeti és egyéb értékeire) épít, vonzó, megvalósítható állapotot körvonalaz.

Miskolc Önkormányzatának legfontosabb célja a városban és térségben élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyeinek, életminőségük és életük önálló irányításának lehetőségében fejlődéshez vezet.

2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT Összefoglaló táblázat)

Intézkedés sor-száma	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Aktuális állapot
0. Településszintű probléma													
1.	Az esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozók speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos attitűd formálás megvalósítása a célcsoportokba tartozókkal foglalkozó szakemberek számára	Az egyes szakemberek nem rendelkeznek naprakész információval a célcsoportok egyedi problémáit, igényeit illetően	kapcsolatfelvétel az érintett intézményekkel, alternatívák kidolgozása az attitűd formálás megvalósítása érdekében, attitűd formálás megvalósítása	-	-	Kapcsolatfelvétel az attitűd formálással célzott szakembereket foglalkoztató intézményekkel - felmérés készítése a lehetséges helyszínekről, időpontokról, a bevonható szakemberek számárólérzékenyítő tréningek, előadások szervezése, lebonyolítása	Stratégiai és Koordinációs Osztály	2026.04.15.	Egyre több szakember attitűdformálása valósul meg	humán, pénzügyi	konstruktív együttműködés erősítése az érintettek és partnerek között	nem releváns	Folyamatban
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége													
1.	Halmazottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén	A leszakadó városrészekben élők foglalkoztatottsági mutatói alacsonyak	Nagyobb létszámú atipikus foglalkoztatás, közfoglalkoztatottak lakhelyükhöz közeli foglalkoztatása	TOP	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia	Programok tervezése és elindítása, célzott képzések	Stratégiai és Koordinációs Osztály MESZEGYI	2026.04.15.	A programokba bevont személyek száma nő. A munkanélküliségi ráta csökken	TOP-6.8.2, TOP-6.9.1 források, Önkormányzati költségvetés	Gondos tervezéssel, pénzügyi fedezettel fenntartható	nem releváns	Folyamatban

2.	Közegészség- ügyi helyzet ja- vítása	A mélysze- génységben élők egészségi állapota fejl- lesztésre szorul	Az eü mutatók ja- vítása, az egész- ség- tudatosabb életmód feltételei- nek megteremtése	TOP, ITS	Új Roma Stratégia	Fejlesztést célzó progra- mok	MEFI	2026.04.30.	Bevont személyek száma	TOP-6.3.3, TOP-6.6.1, TOP-6.9.2 for- rások, Önkor- mány- zati költségve- tés	Gondos terve- zéssel és kont- rollal, pénzügyi fedezettel fenn- tartható	nem releváns	Folyamatban
3.	Férőhelybővítés a Családok Át- meneti Otthoná- ban	Kevés a férő- hely, szolgál- tatást igénybe venni kívánók között nincs esélyegyenlő- ség	Kapacitásbőví- tés, új ingatlan szükséges	-	„Legyen jobb a gyermeknek” Nemzeti Straté- gia, Nemzeti If- júsági Stratégia	Szolgáltatás bővítése, fej- lesztés	Pályázati Főosztály	2026.04.30.	Az intézke- désbe be- vont ellátot- tak száma	Önkor- mányzati költségve- tés	Pályázatfigyelés	nem releváns	Folyamatban
4.	Lakhatás fel- tétteleinek, körülményeinek javí- tása	A lakhatási kör- ülmények, szo- ciális bérlakások fejlesztésre szo- rúlnak	A lakáskörülmé- nyek javítását célzó programok tervezése és elin- dítása. Szociális bérlakások fel- újítása	TOP	Új Roma Stra- tégia	Fejlesztést célzó progra- mok	Pályázati Főosztály, Stratégiai és Koordiná- ciós Osztály, Miskolc Holding Zrt.	2026.04.15.	Felújított in- gatlanok száma	TOP-6.7.1 for- rás és TOP- 6.9.1, további pályázati for- rások	Gondos tervezés- sel és kontrollal, pénzügyi fedezet- tel fenntartható	nem releváns	Részben teljesült
5.	Komplex társa- dalmi felzárkóz- tatást segítő programok mű- ködtetése és csa- ládi közösségek fejlesztése	Társadalmi együttműködést segítő, komplex program szüksé- gessége	Társadalmi fel- zárkózás elősegí- tése	TOP	„Legyen jobb a gyermeknek” Nemzeti Straté- gia	Szociális és közösségi munka	Stratégiai és Koordiná- ciós Osztály	2026.04.15.	Iskolai lemor- zsolódás csök- ken, progra- mokba bevont személyek száma nő	TOP-6.9.1 forrás	Gondos tervezés- sel és kontrollal, pénzügyi fedezet- tel fenntartható	nem releváns	Részben teljesült

II. A gyermekek esélyegyenlősége													
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megneve- zése	A helyzetelemzés kö- vetkeztetéseiben fel- tárt esélyegyenlőségi probléma megneve- zése	Az intézkedéssel el- érni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentu- mokkal	A cél kapcsolódása országos szakma- politikai stratégi- ákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intéz- kedés fele- lőse	Az intézkedés meg- valósításának határideje	Az intézke- dés eredmé- nyességét mérő indiká- tor(ok)	Az intézkedés megvalósításá- hoz szükséges erőforrások (hu- mán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együtt- működésben megvalósuló in- tézkedés eseté- ben az együttmű- ködés bemutatá- sa	Aktuális ál- lapot
1.	Inkluzív óvodai fejlesztés szük- ségessége	Az eltérő fejlődést mutató és fogyatékos gyermek fejlesztése nem indul el időben	Fogyatékossgal élő gyermekek korai fejlesztése szakmai programok által	-	„Legyen jobb a gyermeknek” Nemzeti Stratégia,	együttműködés a MIÓVI intézményeivel	Szociá- lis és	2026.04.15.	az eltérő fejlő- dést mutató gyer- mekek számának felmérése	Humán és szak- mai erő- forrás	Folyamatos együtt- működés a MIÓVI-	ne m re-	Folyamatban

					Országos Fogyaté- kosságügyi Prog- ram		Közne- velési Osztály MIOVI				val és fogyatékos- ügyi szervezetek- kel	le- vén s	
2.	A hátrányos, il- letve halmozot- tan hátrányos gyermek szá- mára megköny- nyítani az okta- tási intézmé- nyekbe történő eljutást.	A hátrányos, illetve halmozottan hátrá- nyos helyzetben lévő gyermekek na- gyon körülményesen jutnak el az oktatási intézményekbe	Tájékoztató tevé- kenység a hátrányos és halmozottan hátrá- nyos státusz megállá- pításának előnyeiről. Kedvezményes uta- zási lehetőség bizto- sítása.	ITP, Miskolc MJV Településfej- lesztési Kon- cepció	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Tájékoztató, tervezés, megvalósítás.	Szociális és Köznevelési Osztály	2026.04.15.	A kedvez- ményt igénybe ve- vők számá- nak növeke- dése.	Önkor- mány- zati költ- ségvetés	Gondos tervezéssel és kontrollal, pénz- ügyi fedezettel fenntartható	ne m re- le- vén s	Részen teljesült
3.	A hátrányos és halmozottan hátrányos hely- zetű gyermekek igényeinek ki- szolgálása a ha- gyományos ok- tatási rendsze- ren kívül.	A hátrányos és halmozottan hátrá- nyos helyzetű sajátos nevelési- és oktatási igé- nyeinek kielégíté- sére nem ad meg- felelő lehetőséget a hagyományos oktatási rendszer	Alternatívák bevezé- tése az oktatásban, a gyermekfejlesztés- ben. Korai fejlesztés megvalósítása, civil szervezetek, valamint oktatási intézmények bevonásával	Miskolc Megyei Jogú Vá- ros Tele- pülésfej- lesztési Koncepció	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Tájékoztató széles kör- ben, ismeretterjesztő elő- adások	Szociális és Köznevelési Osztály ME- SZE- GYI	2026.04.15.	Az alternatív ok- tatási intézmé- nyek számának növekedése. Tan- ulók tanulmá- nyi átlagának ja- vulása	Humán és szak- mai erőforrás	Fenntartható	ne m re- le- vén s	Folyamat- ban
4.	A gyermekvé- delmi jelzőrend- szer gyorsaságá- nak és hatékonysá- gának növe- lése.	A gyermekvédelmi rendszer működése nem elég gyors és hatékony	Szakemberek tá- mogatása szak- mai és megfelelő eszközök tekin- tetében	Miskolc Megyei Jogú Vá- ros Tele- pülésfej- lesztési Koncepció	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Szolgáltatások fejlesztése, bővítése	Szociális és Köznevelési Osztály MESZE- GYI MEFI	2026.04.15.	Nő az iskolai szociális munká- sok által megol- dott esetek száma. Gyer- mekvédelmi rendszerbe beke- rülők száma csökken	Személyi és tár- gyi feltételek	Fenntartható	ne m re- le- vén s	Folyamat- ban
5.	A Miskolci Egyetem és Miskolc városa közötti kapcsola- t és együttműködés kialakítása és javítása.	A Miskolci Egyetem és a város egymástól területileg is elszepa- ráltan helyezkedik el, nincs valódi szakmai és kulturális kapcsola- t	Elősegíteni a város és az egyetem, va- lamint a középfokú oktatási intézmé- nyek kommuniká- cióját. Az IKSZ lehetőségeit jobban ki kell ak- názni	-	Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Szolgáltatások fejlesztése, bővítése	Stratégiai és Koordiná- ciós Osztály	2026.04.15.	Nő a Miskolci Egyetemre je- lentkező mis- kolci hallgatók száma. Az IKSZ szervezeteknél nő a fiatalok száma	Személyi és tár- gyi feltételek	Fenntartható	ne m re- le- vén s	Folyamat- ban

6.	Fiatalok számára közösségi terek létrehozása.	Nincsenek a fiataloknak szóló közösségi terek, helyek	Ki kell alakítani fiataloknak szóló megfelelő közösségi teret a városkülönböző pontjain.	Miskolc Megyei Jogú Város Gazdasági Programja	Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Szolgáltatások fejlesztése, bővítése	Stratégiai és Koordinációs Osztály, Pályázati Főosztály	2026.04.15.	A kialakított közösségi tereken előforduló fiatalok száma nő, a helyek kihasználtsága megfelelő	Önkormányzati költségvetés, személyi és tárgyi feltételek	Pályázatfigyelés, civilek bevonása	nem releváns	Folyamatban
7.	Preventív megoldások a korai gyermekvállalás tekintetében	A tankötelezettségi korhatár betöltését követően gyakori az iskola elhagyása Az iskola követelményszintjéhez nehéz alkalmazkodni az alacsonyabbban szocializált gyermekeknek	Preventív megoldások a korai gyermekvállalás témájában. Előadások és programok civil szervezetek bevonásával. Fejlesztőpedagógusok és tanodák számának növelése	-	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Felmérés, szolgáltatások fejlesztése, bővítése	Szociális és Köznevelési Osztály Stratégiai és Koordinációs Osztály MESZEGYI MEFI	2026.04.15.	Iskolázottsági mutatók növekedése, válsághelyzetben lévő (legtöbbször kiskorú) anyák számának csökkenése	Önkormányzati költségvetés, személyi és tárgyi feltételek	Fenntartható	nem releváns	Részben teljesült

III. A nők esélyegyenlősége

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja, egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Aktuális állapot
1.	Atipikus foglalkoztatási lehetőségek teremtése nők számára	A gyermeket nevelő, vagy hozzátartozót ápoló nők atipikus munkavállalási lehetőségei szűkösek. Hosszútávon a gyermekvállalási kedvre is hatással van	Családbarát munkahelyek teremtésének, kialakításának ösztönzése. A család és a munka összeegyeztetéséhez kapcsolódó szemléletformálás	ITP	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban”	Helyzetfelmérés, szolgáltatások kialakítása.	MESZEGYI	2026.04.15.	Atipikus foglalkoztatásba került nők számának, a családbarát munkahelyek számának emelkedése.	Önkormányzati költségvetés	Gondos tervezéssel és kontrollal, pénzügyi, fedezettel fenntartható	nem releváns	Részben teljesült

2.	A női munkavállalás társadalmi megítélésének javítása	A 3 év alatti gyermeket nevelő nők munkába állását a (magyar) társadalom és a családok egy része még mindig elítéli	Társadalmi szemléletformáló intézkedések: média kampány, tematizált foglalkozások, képzések.	-	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban”	Helyzetfelmérés, koncepcióalkotás	Stratégiai és Koordinációs Osztály	2026.04.15.	Munkaerőpiacra bekerült kisgyermekes nők számának emelkedése.	Humán és szakmai erőforrás	Társadalmi felelősség- vállalással fenntartható	nem releváns	-
3.	A munkaerőpiaci szolgáltatások megjelenésének elősegítése a szociális szolgáltató helyeken.	Az elérhető munkaerő-piaci szolgáltatások nem illeszkednek teljesen az igénybe vevők szükségleteihez	A humánszolgáltatások nyújtásának elmozdulása az „egyablakos rendszer” felé	TOP	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban”	Helyzetfelmérés, koncepcióalkotás	Szociális és Köznevelési Osztály, Stratégiai és Koordinációs Osztály	2026.04.15.	Foglalkoztatottság növekedése a hátrányos helyzetű lakosság körében. Szolgáltatások minőségének javulása	Humán és szakmai erőforrás	Társadalmi felelősség- vállalással fenntartható	nem releváns	Részben teljesült
4.	Kapcsolati erőszak áldozatainak támogatása, és a rendszerszereplők együttműködésének javítása.	Kapcsolati erőszak áldozatait befogadó védett házakban kevés a férőhely. A rendszerszereplők reagálása a krízisre nem elég hatékony.	A befogadó házakban kapacitásbővítésre van szükség. Bántalmazott nők-gyerekek részére utazási krízis-alap kidolgozása, jelzőrendszerhatékonyságának növelése.	-	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Helyzetfelmérés, szolgáltatások fejlesztése, bővítése.	Stratégiai és Koordinációs Osztály ME-SZE-GYI MIÖR	2026.04.15.	Veszélyeztetett családok megjelenése a rendszerben csökken.	Önkormányzati költségvetés, humán és szakmai erőforrás.	Gondos tervezéssel és pénzügyi fedezettel fenntartható.	nem releváns	-

IV. A idösek esélyegyenlősége

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja, egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Aktuális állapot

1.	Az idős korosztály érdekképviseletének erősítése, támogatása	A nyugdíjasok fokozottan figyelemre szorulnak	Az Önkormányzat és az idősök közötti párbeszéd további erősítése. Egységes érdekképviselet megvalósítása	ITP	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Folyamatos diskurzus	Szociális és Köznevelési Osztály Stratégiai és Koordinációs Osztály	2026.04.15.	Ülések dokumentációja akciótervek	Humánerőforrás és pénzügyi fedezet	Civilek bevonása, társadalmi felelősség vállalással fenntartható	nem releváns	Részben teljesült
2.	A már folyamatban lévő prevenciók tevékenységei további folytatása az idős korosztály védelmében	Sértetté válás tekintetében az idős korosztály az egyik leginkább veszélyeztetett célcsoport	Prevenációs programok szervezése, koordinálása, áldozattá válás megelőzése	ITP Miskolc Megyei Jogú Város Büntetőeljárásügyi Stratégiája	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Médiamunka, prevenció	Stratégiai és Koordinációs Osztály MIÖR	2026.04.15.	Bűnesetek számának csökkentése	Humán és szakmai erőforrás és pénzügyi fedezet	Folyamatos kontrollal, prevencióval fenntartható	nem releváns	Részben teljesült
3.	Társadalmi elfogadás és befogadás erősítése	A generációk egyre nagyobb mértékű eltávolodása érzékelhető	Generációk egymáshoz közelebb hozása, szemléletformáló programok	ITP	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Generációs programok szervezése, közgondolkodás formálása	Stratégiai és Koordinációs Osztály, Kulturális és Sport Osztály MKK	2026.04.15.	Programokon részt vevők száma	Humánerőforrás és pénzügyi fedezet TOP források	Társadalmi felelősségvállalással	nem releváns	Folyamatban
4.	Szociális szakszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése	A szociális szakszolgáltatások infrastruktúrája fejlesztésre szorul.	Idősök szociális ellátását biztosító szakszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése, bővítése.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió ITP	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Tervezés, megvalósítás	Szociális és Köznevelési Osztály Pályázati Főosztály MESZEGYI	2026.04.15.	Beruházások, fejlesztések száma	Humán és szakmai erőforrás és pénzügyi fedezet	Pénzügyi fedezettel fenntartható hosszútávon	nem releváns	Részben teljesült
5.	Szociális alapellátás (demens személyek napi ellátásának) fejlesztése	A demens személyek napi ellátását bővíteni és korszerűsíteni szükséges	A szakmai elvárásoknak megfelelő, korszerű demens ellátási rendszer kiépítése	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió ITP	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Tervezés, megvalósítás.	Szociális és Köznevelési Osztály MESZEGYI	2026.04.15.	Ellátott demens személyek száma	Humán és szakmai erőforrás és pénzügyi fedezet	Pályázatfigyelés, pénzügyi fedezet és stratégia megteremtése	nem releváns	Folyamatban

V. A fogyatékosok esélyegyenlősége													
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja, egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmai politikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Aktuális állapot
1.	A közlekedés komplex akadálymentesítésének tervezése és megvalósítása	Miskolc közlekedése nem teljeskörűen akadálymentes	Komplex akadálymentesítés	ITP	Országos Fogyatékosügyi Program	Tervezés, megvalósítás	Közlekedésszervező Osztály MVK Zrt.	2026.04.15.	Beruházások, fejlesztések száma	Humánerőforrás és pénzügyi fedezet	Fenntartható	nem releváns	Részben teljesült
2.	Szükségletorientált, egyéb szociális szolgáltatások kialakítása	Az (ellátott) fogyatékosokkal élők önálló életvittele jelenleg nem megoldott	Feltételek megteremtése	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Országos Fogyatékosügyi Program	Egyeztetések, majd szolgáltatások kiterjesztése	Szociális és Köznevelési Osztály	2026.04.15.	Támogatott lakásban részesülők számának emelkedése	Humánerőforrás és pénzügyi fedezet	Pénzügyi fedezettel fenntartható	nem releváns	Folyamatban
3.	Rehabilitációs Foglalkoztatási Tanács működésének folyamatos biztosítása	A célcsoport foglalkoztatását segítő állami, illetve civil szervezetek együttműködése fejlesztést igényel	Társadalomtudatos, a célcsoport foglalkoztatását felvállaló munkáltatói kör kialakítása	ITP	Országos Fogyatékosügyi Program	A tanács hatékony működtetése	Stratégiai és Koordinációs Osztály	2026.04.15.	Foglalkoztatási ráta növekedése	Humánerőforrás	Társadalmi felelősségvállalással	nem releváns	Folyamatban
4.	Fogyatékosokkal élők sporttevékenységének támogatása	A fogyatékosokkal élők sporttevékenysége kevésbé támogatott	Kapjon nagyobb szerepet a fogyatékosokkal élő személyek sportja	Miskolc Megyei Jogú Város Gazdasági Programja	Országos Fogyatékosügyi Program	A szükséges beavatkozások megtétele	Kulturális és Sport Osztály	2026.04.15.	Sportolók számának növekedése	Humánerőforrás és pénzügyi fedezet	Fenntartható	nem releváns	Részben teljesült
5.	Speciális intézmény akadálymentesítése	A városban működő fogyatékosokkal élők számára működtetett in-	Akadálymentesít és lehetőségének megteremtése.	ITP	Országos Fogyatékosügyi Program	Megtenni a szükséges beavatkozásokat.	Társaság és Intézményfelügyeleti Osztály, Pályázati Főosztály,	2026.04.15.	Akadálymentesített intézmények számának növekedése	Humánerőforrás és pénzügyi fedezet	Fenntartható	nem releváns	Folyamatban

		tézmények akadálymentesítése további fejlesztést igényel		Miskolc MJV Település-fejlesztési Konceptió			Városüzemeltetési és Műszaki Osztály						
6.	Önkormányzati szolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése	Infokommunikációs eszközök hiánya	Infokommunikációs akadálymentesítés	ITP Miskolc MJV Településfejlesztési Konceptió	Országos Fogyműködési Program	Megtenni a szükséges beavatkozásokat	Üzemeltetési és Szervezési Osztály	2026.04.15.	Honlap és ügyfélszolgálat látogatottságának növekedése	Technikai, humán erőforrás és pénzügyi fedezet	Szakemberek segítségével fenntartható	nem releváns	Folyamatban
7.	Paraművészek érvényesülésének támogatása	A paraművészek tevékenysége kevésbé támogatott	Bemutakozási lehetőség biztosítása	Miskolc MJV Településfejlesztési Konceptió	Országos Fogyműködési Program	Tervezés, megvalósítás	Kulturális és Sport Osztály MKK	2026.04.15.	Megjelenési, fellépési lehetőségek száma nő	Humán erőforrás	Fenntartható	nem releváns	Folyamatban
8.	Speciális baby-sitter szolgáltatás	Fogyatékkal élő személyek otthoni ellátását végzők számára időszakos „tehermentesítésre” van szükség	Támogató szolgáltatás kibővítése	-	Országos Fogyműködési Program „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban”	Egyeztetések, majd szolgáltatások kiterjesztése	Stratégiai és Koordinációs Osztály	2026.04.15.	Támogatást igénybe vevő köre nő	Humán és szakmai erőforrás	Szakemberek segítségével fenntartható	nem releváns	Nem helyi önkormányzati hatáskörbe tartozik. Ezzel a területtel az Otthon Segítünk Alapítvány foglalkozik.
9.	Bemutakozási lehetőség biztosítása a fogyatékkal élők célcsoportjai számára	A célcsoport tagjai számára kevés a részvételi lehetőség a városi rendezvényeken	Rendszeres, tervezhető bemutatkozás és részvétel a városi rendezvényeken	Miskolc MJV Településfejlesztési Konceptió	Országos Fogyműködési Program	Tervezés, megvalósítás	Kulturális és Sport Osztály MKK	2026.04.15.	A fogyatékkal élők rendezvényeken történő megjelenések száma	Humán és szakmai erőforrás	Fenntartható	nem releváns	Folyamatban
10.	Fogyatékos nappali ellátás fejlesztése	Fogyatékkal élő személyek nappali ellátásában, szociális alapszolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése szükséges	A szolgáltatások fenntartása, magas színvonalú működtetéssel	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Országos Fogyműködési Program	Megtenni a szükséges beavatkozásokat	Szociális és Köznevelési Osztály MESZEGYI	2026.04.15.	A szolgáltatást igénybe vevők száma nő	Humán és szakmai erőforrás	Pályázatfigyelés, Szakemberek segítségével fenntartható	nem releváns	Folyamatban

11.	Rehabilitációs foglalkoztatás elősegítése	Nem egyenlőek az esélyek a megváltozott munkaképességű munkavállalók számára a munkához jutáshoz	A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatási mutatóinak javulása	-	Országos Fogytékosságügyi Program	Megtenni a szükséges beavatkozásokat	Stratégiai és Koordinációs Osztály	2026.04.15.	A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatási mutatóinak javulása	Humán erőforrás, szakemberek bevonása	Pályázatfigyelés, stratégia alkotása	nem releváns	Folyamatban
-----	---	--	---	---	-----------------------------------	--------------------------------------	------------------------------------	-------------	---	---------------------------------------	--------------------------------------	--------------	-------------

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a HEP Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A HEP megvalósulását, végrehajtását az Esélyegyenlőségi Tanács (továbbiakban: ET) ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek beszámolója alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az HEP nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP-Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében ülésezett az Esélyegyenlőségi Tanács.

Szükséges, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési Önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető – felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

Miskolc Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai vitája megtörtént. Az itt született észrevételek a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítésre kerültek.

Ezt követően Miskolc Megyei Jogú Város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 223/2021. (IV. 1.) számú határozatával elfogadta.

5. Záradék

Jelen Helyi Esélyegyenlőségi Programot Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése az Ebktv. 31. § (4) bekezdése alapján módosította a 200/2023. (XII.14.) számú határozatával, valamint a/2026. (... ..) számú határozatával.

Csatolt melléklet: a Közgyűlés/2026. (... ..) határozatának.

Kelt, Miskolc, 2026. hónap napján

.....
Tóth-Szántai József
polgármester
Miskolc Megyei Jogú Város
Önkormányzata

.....
Dr. Senviczki Erika
jegyző
Miskolc Megyei Jogú Város
Polgármesteri Hivatala

Miskolc Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Program (2021-2026)

1. számú melléklet

**Lyukóvölgy-Lyukóbánya-Annabánya-Őzugró szegregátumok, a TOP Plusz pályázati
akcióterület helyrajzi szám szerinti és
Bábonyibérc-Tetemvár szegregátum és akcióterület utcanév
szerinti lehatárolása**

1.1.Lyukóvölgy-Lyukóbánya-Annabánya-Őzugró szegregátum helyrajziszámjai

01239/2	01239/3	01239/4	01239/5	01240/2	01240/3
01240/4	01241	01244	01245	01246	01247/3
01247/4	01248	01249	01250	01252/14	01252/15
01252/2	01252/3	01252/5	01252/6	01252/7	01252/9
01253/1	01253/2	01255	01256	01257	01258
01259	01260	01261	01262/1	01262/2	01263/4
01263/8	01267/3	01267/4	1436/10	1436/11	1436/12
1436/13	1436/2	1436/3	1436/4	1436/41	1436/5
1436/6	1436/7	1436/74	1436/8	1436/9	1439
1440	20001	20002	20003	20004	20150/4
20152/1	20153	20154/1	20154/2	20155	20156
20157	20158/1	20158/2	20159	20160	20161
20162	20170	20171	20172	20174	20175/2
20175/5	20175/8	20176/1	20176/2	20177	20178/1
20178/2	20191	20192	20193	20194/4	20194/5
20195	20196/1	20196/2	20197/1	20197/2	20199
20200	20201	20202			
20204	20205	20206	20207/4	20207/5	20208/1
20208/2	20208/3	20208/4	20209/2	20209/3	20210
20211	20212	20213	20214	20215	20216/1
20216/2	20217/10	20217/4	20217/5	20217/9	20219
20220/4	20220/5	20220/6	20227/1	20234	20235
20236	20237	20238	20239	20240	20241
20242/1	20242/2	20242/3	20243	20244	20245
20246	20247	20248	20249	20250/1	20250/2
20251	20252/1	20252/2	20252/4	20252/5	20252/6
20252/7	20253	20255	20256/1	20256/2	20257
20258	20259	20260	20261	20262/1	20262/2
20263	20264/1	20264/2	20264/3	20264/4	20265/1
20265/2	20266/1	20266/3	20266/4	20267	20268
20269	20270	20271	20272/3	20272/4	20272/6
20272/7	20273/1	20273/2	20275	20276	20277
20278/2	20279/2	20281/2	20282/4	20282/5	20283
20284/2	20285/2	20286/1	20286/2	20287/2	
20287/3	20288	20289	20290	20291/4	20291/6
20292/1	20293/1	20293/2	20294/1	20294/2	20295/2
20296/1	20296/2	20297	20298	20299	20300
20301/4	20302/2	20303	20304	20305	20306
20307	20308/5	20308/6	20309/1	20309/2	20310/11
20310/12	20310/3	20310/4	20311	20312/10	20312/7

20312/8	20312/9	20313	20314	20315	20316
20318/1	20318/2	20318/3	20319/7	20319/8	20319/9
24329	24331	24332	24333	24334	24743
24744	24745	24746	24747	24748	24749
24750	24872	24873	24874	434/1	434/2
434/3	434/4	435	436	437	438/1
439	440	484	50001	50002	50003
50004	50005	50006	50007	53572	53574
53575/1	53575/2	53577	53579/2	53581/1	53582
53583	53584	53585	53586	53587	53588
53589	53590	53591			

53592	53593	53594	53595	53596	53597
53598	53599	53600	53601	53602	53603
53604	53605	53606	53607	53608	53611
53612	53613	53614	53615	53616	53617
53618	53619	53620	53621	53622	53623
53624	53625	53626	53627	53628	53629
53630	53631	53632	53633	53634	53635
53636	53637	53638	53639	53640	53641
53642	53643	53644	53645	53646	53647
53648	53649	53650	53651	53652	53653
53654	53655	53656	53657	53658	53659
53660	53665	53666	53667	53668	53669
53670	53671	53672	53673	53674	53675
53676	53709	53710	53712	53715	53716
53720	53721/1	53724	53725/1	53725/2	53726
53727/1	53740	53742	53743	53744	53745
53746	53747	53748	53749	53750	53751
53752	53753	53754	53755	53756	53757
53758	53759	53760	53761	53762	53764
53765	53766	53767	53768	53769	53770
53771	53772	53773	53774	53775	53776
53777	53778	53790	53791	53792	53793
53794	53795	53796	53797	53798	53799
53800	53801	53802	53803	53804	53805
53806	53807	53808	53809	53810	53811
53812	53813	53814	53815	53816	53817
53818	53819	620	624	625	626
627	633	634	635	636	637/1
637/2	638/13	639	640	641	642
643	644	645	646	71201	71202
71203/1	71203/2	71203/3	71203/4	71204/1	71204/2
71204/3	71204/4	71205	71206	71207	71208
71209/1	71209/2	71210/1	71210/2	71211/1	71211/2
71212/1	71212/2	71212/3	71212/4	71213/1	71213/2
71213/3	71213/4	71213/5	71213/6	71213/7	71213/8
71214/1	71215	71216	71217	71218/2	71218/3
71218/4	71218/5	71218/7	71218/8	71218/9	71219
71220	71221	71222	71223	71224	71225

71226	71227	71228	71229	71230	71231
71232	71233	71234	71235	71236	71237
71238	71239	71240	71241	71242	71243
71244	71245	71246	71247	71248	71249
71250	71251	71252	71253	71254	71255
71256	71257	71258	71259	71260	71261
71262	71263	71264/1	71264/2	71264/3	71264/4
71265	71266	71267	71268	71269	71270
71271	71272	71273	71274	71275	71276
71277	71278	71279	71280	71281	71282
71283	71284/1	71284/2	71285	71286	71287
71288	71289	71290	71291	71292	71293
71294	71295	71296	71297	71298	71299
71300	71301	71302	71303	71304	71305
71306	71307	71308	71309	71310	71311
71312	71313	71314	71315	71316	71317
71318	71319	71320	71321	71322	71323

71324	71325	71326	71327	71328	71329
71330	71331	71332	71333	71334	71335
71336	71337	71338	71339	71340	71341
71342	71343	71344	71345	71346	71347
71348	71349	71350	71351	71352	71353
71354	71355	71356	71357	71358	71359
71360	71361	71362	71363	71364	71365
71366	71367	71368	71369	71370	71371
71372	71373	71374	71375	71376	71377
71378	71379	71380	71381	71382	71383
71384	71385	71386	71387	71388	71389
71390	71391	71392	71393	71394	71395
71396	71397	71398	71399	71400	71401
71402	71403	71404	71405	71406	71407
71408	71409	71410	71411	71412	71413
71414	71415	71416	71417	71418	71419
71420	71421	71422	71423	71424	71425
71426	71427	71428	71429	71430	71431
71432	71433	71434	71435	71436	71437
71438	71439	71440	71441	71442	71443
71444	71445	71446	71447/1	71447/2	71448
71449	71450	71451	71452	71453	71454
71455	71456/1	71456/2	71456/3	71457	71458/1
71458/2	71458/3	71458/4	71459	71460/1	71461/6
71461/7	71462/1	71462/2	71463/1	71463/2	71463/3
71463/4	71464	71465	71466	71467/3	71468/1
71468/2	71468/5	71468/6	71468/7	71468/8	71473
71474	71475	71476/1	71476/2	71477	71478
71479/1	71479/2	71479/3	71480/1	71480/3	71480/4
71481	71482/1	71482/2	71482/3	71482/4	71482/5
71483	71484	71485	71486	71487	71488
71489	71490	71491	71492	71493	71494

71495	71496	71497	71498	71499	71500
71501	71502	71503/1	71503/2	71504	71505
71506	71507	71508	71509	71510	71511/1
71511/2	71511/3	71512/1	71512/2	71513/1	71513/2
71514	71515	71516	71517	71518	71519/1
71519/2	71520/1	71520/2	71521/1	71521/2	71522/1
71522/2	71523	71524	71525	71526/1	71526/2
71526/3	71527	71528	71529	71530	71531
71532	71533	71534	71535	71536	71537
71538	71539	71540	71541	71542/4	71542/5
71543	71544	71545	71546	71547	71548/1
71548/2	71549	71550/1	71550/2	71550/3	71550/4
71550/5	71550/6	71550/7	71551/3	71551/4	71551/5
	71552	71553	71554	71555/1	71555/2
71555/3	71555/4	71555/5	71555/6	71555/7	71555/8
71555/9	71556	71557	71558/2	71558/3	71558/4
71558/5	71558/6	71559/1	71559/5	71559/6	71560/1
71560/2	71561	71562	71563/1	71563/2	71564/1
71564/2	71565/1	71565/2	71565/3	71565/5	71565/6
71566	71567	71568	71569	71570	71571/1
71571/2	71572	71573/10	71573/11	71573/12	71573/13
71573/14	71573/15	71573/3	71573/4	71573/5	71573/6
71573/7	71573/8	71573/9	71576	71577	71578
71579	71580	71581/1	71581/2	71581/3	71583/1
71583/2	71584	71585	71586	71587	71588
71589	71590	71591	71592	71593/1	71593/2
71594	71595	71596	71597	71598	71599
71600/1	71600/10	71600/11	71600/12	71600/2	71600/3
71600/4	71600/5	71600/6	71600/7	71600/8	71600/9
71601	71602	71603	71604	71605	71606
71607	71608	71609	71610	71611	71612
71613	71614	71615	71616	71617	71618
71619	71620	71621	71622	71623	71624
71625	71626	71627	71628	71629	71630
71631	71632	71633	71634	71635	71636
71637	71638	71639	71640	71641	71642
71643	71644	71645	71646/1	71646/2	71646/3
71647	71648	71649	71650	71651	71652
71653	71654	71655	71656	71657	71658
71659	71660	71661	71662	71663	71664
71665	71666	71667	71668	71669	71670
71671	71672	71673	71674	71675	71676
71677	71678	71679	71680	71681	71682
71683	71684	71685	71686	71687	71688
71689	71690	71691	71692	71693	71694
71695	71696	71697	71698	71699	71700
71701	71702	71703	71704	71705	71706
71707	71708	71709	71710	71711	71712
71713	71714	71715	71716	71717	71718
71719	71720	71721	71722	71723	71724

71725/2	71725/3	71725/4	71725/5	71725/6	71725/7
71725/8	71726	71727	71728	71729	71730
71731	71732/1	71733	71734	71735	71736/1
71736/2	71737	71738	71739	71740/1	71740/2
71740/3	71741	71742/1	71742/2	71743/1	71743/2
71743/3	71743/4	71743/5	71744/1	71744/2	71744/3
71744/4	71745/1	71745/10	71745/3	71745/4	71745/5
71745/6	71745/7	71745/8	71745/9	71746/1	71746/3
71746/4	71746/5	71747/2	71747/3	71747/4	71747/5
71748	71749	71750/1	71750/2	71750/3	71750/5
71750/6	71750/7	71750/8	71750/9	71751	71752
71753	71754	71755	71756	71757	71758
71759	71760	71761	71762	71763	71764
71765	71766	71767	71768	71769	71770
71771	71772	71773	71774	71775	71776
71777	71778	71779	71780	71781	71782
71783	71784	71785	71786	71787	71788
71789	71790	71791	71792	71793	71794
71795	71796	71797	71798	71799	71800
71801	71802	71803	71804	71805	71806
71807	71808	71809	71810	71811	71812
71813/1	71813/2	71813/3	71814	71815	71816
71817	71818	71819	71820	71821	71822
71823	71824	71825	71826	71827	71828
71829	71830	71831	71832	71833	71834
71835	71836	71837	71838	71839	71840
71841	71842	71843	71844/1	71844/2	71845/2
71845/3	71845/4	71846/2	71846/3	71846/4	71846/5
71846/6	71846/7	71846/8	71846/9	71847	71848/3
71848/4	71848/5	71848/6	71848/7	71849/1	71849/2
71850/2	71851	71852/1	71852/2	71852/3	71853/1
71853/2	71854/1	71854/2	71855	71856	71857/1
71857/2	71858/1	71858/2	71858/3	71858/4	71859
71860/1	71860/2	71861	71862	71863	71864
71865	71866/1	71866/2	71867	71868	71869
71870	71871	71872	71873/2	71873/3	71874
71875/1	71875/2	71875/3	71875/4	71876	71877
71878/1	71878/3	71878/5	71878/6	71879	71880
71881	71882	71883	71884	71885	71886
71887	71888	71889	71890	71891/2	71891/3
71891/4	71891/6	71891/7	71892/1	71892/10	71892/11
71892/2	71892/3	71892/4	71892/5	71892/6	71892/7
71892/8	71892/9	71893	71894/10	71894/2	71894/4
71894/5	71894/6	71894/7	71894/8	71894/9	71895
71896	71897	71898	71899	71900	71901
71902	71903	71904	71905	71906	71907
71908	71909	71910/1	71910/2	71911/1	71911/2
71911/3	71911/4	71911/5	71911/6	71911/7	71911/8
71911/9	71912	71913	71914	71915	71916
71917/1	71917/2	71917/3	71917/4	71917/5	71917/6

71918/1	71918/2	71918/3	71918/4	71919/1	71919/2
71920/1	71920/2	71920/3	71920/4	71921/2	71921/3
71921/4	71922/2	71922/3	71922/4	71922/5	71923/2
71923/3	71923/4	71924/2	71924/3	71924/4	71925
71926	71927	71928	71929	71930/1	71930/2
71930/3	71930/4	71930/5	71930/6	71930/7	71930/8
71931/10	71931/11	71931/12	71931/13	71931/14	71931/15
71931/16	71931/17	71931/18	71931/19	71931/3	71931/4
71931/6	71931/7	71931/9	71932	71933	71934
71935/1	71935/3	71935/4	71935/5	71935/6	71936
71937	71938	71939/1	71939/2	71939/3	71940
71941	71942	71943/1	71943/2	71944	71945
71946	71947	71948	71949	71950	71951
71952	71953	71954	71955	71956/1	71956/2
71957	71958	71959/1	71959/2	71960	71961
71962/2	71962/3	71962/4	71962/5	71962/6	71963/1
71963/3	71963/4	71963/5	71964/2	71964/3	71964/4
71964/5	71965	71966/1	71966/2	71966/3	71966/4
71967	71968	71969	71970	71971/1	71971/3
71971/4	71971/5	71972/1	71972/2	71973	71974
71975/1	71975/10	71975/2	71975/3	71975/4	71975/5
71975/6	71975/7	71975/8	71975/9	71976	71977/1
71977/2	71977/3	71979/1	71979/2	71979/3	71979/4
71980	71981/1	71981/2	71981/3	71982	71983/1
71983/2	71984/1	71984/2	71984/3	71984/4	71985
71986	71987	71988	71989	71990	71991
71992/1	71992/2	71993	71994	71995/1	71995/2
71995/4	71995/5	71995/6	72101/1	72101/2	72102
72103	72104	72105	72106/1	72106/2	72107
72108	72109	72110/1	72110/2	72111/1	72111/2
72112	72113	72114	72115/3	72115/4	72115/5
72115/6	72115/7	72116	72117/1	72117/2	72117/3
72117/4	72117/6	72118	72119/1	72119/2	72120/1
72120/2	72121/1	72121/2	72122/1	72122/3	72122/4
72123	72124	72125	72126/1	72126/2	72127
72128	72129	72130	72131	72132	72133/1
72133/2	72134	72135/1	72135/2	72135/3	72136
72137/1	72137/10	72137/11	72137/12	72137/13	72137/2
72137/3	72137/4	72137/5	72137/6	72137/7	72137/8
72137/9	72138/1	72138/2	72139	72140	72141/1
72141/2	72142	72143	72144/1	72144/2	72144/3
72144/4	72144/5	72144/6	72145	72146/1	72146/2
72147	72148	72149	72150/1	72150/2	72150/3
72150/4	72151	72152/1	72152/3	72152/4	72153/1
72153/2	72153/3	72155	72156	72157/1	72157/2
72157/3	72158	72159	72160	72161	72162
72163	72164	72165	72166/1	72166/2	72167
72168	72169	72170	72171/1	72171/2	72172/1
72172/2	72173	72174	72175	72176	72177
72178	72179	72180	72181	72182	72183

72184	72185	72186	72187	72188	72189
72190	72191	72192	72193	72194	72195
72196	72197	72198	72199	72200	72201
72202	72204	72205/1	72205/3	72205/4	72206
72207/1	72207/2	72207/3	72207/4	72207/5	72207/6
72207/7	72208	72209	72210	72211	72212
72213	72214	72215	72216	72217	72218
72219	72220	72221	72222	72223/1	72223/2
72225	72226	72227	72228	72229	72230
72231	72232	72233	72234	72235	72236
72237	72238	72239	72240	72241	72242
72243	72244	72245	72246	72247	72248
72249	72250	72251	72252	72253	72254
72255	72256	72257	72259	72260	72261
72262	72263	72264	72265	72266	72267
72268	72269	72270	72271	72272	72273
72274	72275	72276	72277	72278	72279
72280	72281	72282	72283	72284	72285
72286	72287	72288	72289	72290	72291
72292	72293	72294	72295	72296	72297
72298	72299	72300	72301	72302	72303
72304	72305	72306	72307	72308	72309
72310	72311	72312	72313	72314	72315
72316	72317	72318	72319	72320	72321
72322	72323	72324	72325	72326	72327
72328	72329	72330	72331	72332	72333
72334	72335	72336	72337	72338	72339
72340	72341	72342	72343	72344	72345
72346	72347	72348	72349	72350	72351
72352	72353	72354	72355	72356	72357
72358	72359	72360	72361	72362	72363
72364/1	72364/2	72364/3	72364/4	72365	72366
72367	72370	72371	72372	72373	72374
72375	72376	72377	72378	72379	72380
72381	72382	72383	72384	72385	72386
72387	72388	72389	72390	72391	72392
72393	72394	72395	72396	72397	72398
72399	72400	72401	72402	72403	72404
72405	72406	72407	72408	72409	72410
72411	72412	72413	72414	72415	72416
72417	72418	72419	72420	72421	72422
72423	72424	72425	72426	72427	72428
72429	72430	72431	72432	72433	72434
72435	72436	72437	72438	72439	72440
72441	72442	72443	72444	72445	72446/1
72446/2	72447/1	72447/2	72447/3	72448/3	72448/4
72448/5	72448/6	72448/7	72448/8	72449/1	72449/10
72449/11	72449/2	72449/3	72449/4	72449/5	72449/6
72449/7	72449/8	72449/9	72450	72451	72452
72453/1	72453/2	72454	72455/1	72455/2	72456

72457	72458/1	72458/2	72458/3	72460	72461
72462	72463/1	72463/2	72465/1	72465/2	72466
72467	72468/1	72468/2	72469	72470	72471
72472	72473	72474/1	72474/2	72475/3	72475/4
72475/5	72475/6	72476/1	72476/10	72476/11	72476/12
72476/13	72476/14	72476/15	72476/16	72476/17	72476/18
72476/19	72476/2	72476/20	72476/3	72476/4	72476/5
72476/6	72476/7	72476/9	72477	72478/1	72478/2
72478/3	72478/4	72479	72480/1	72480/2	72481/3
72481/4	72481/5	72482/2	72482/3	72482/5	72482/6
72482/7	72482/8	72483	72484	72485	72486
72487	72488	72489	72490	72491	72492
72493	72494	72495	72496	72497/1	72497/2
72498	72499	72500/3	72500/4	72500/5	72500/6
72501	72502	72503	72504	72505/1	72505/2
72505/3	72506/1	72506/2	72506/3	72506/4	72506/5
72506/6	72506/7	72507	72508	72509	72510
72511	72513	72514	72515	72516	72517

72518	72519	72520	72521	72522	72523
72524	72525	72526	72527	72528	72529
72530	72531	72532	72533	72534	72535/1
72535/2	72536/10	72536/11	72536/12	72536/13	72536/14
72536/15	72536/16	72536/18	72536/19	72536/2	72536/20
72536/21	72536/22	72536/3	72536/6	72536/7	72536/9
72537/1	72537/2	72538	72539/1	72539/2	72539/3
72540/1	72540/10	72540/11	72540/12	72540/13	72540/14
72540/15	72540/16	72540/17	72540/18	72540/19	72540/2
72540/20	72540/3	72540/4	72540/5	72540/6	72540/7
72541/12	72541/13	72541/14	72541/15	72541/16	72541/17
72541/18	72541/19	72541/20	72541/21	72541/22	72541/23
72541/24	72541/25	72541/9	72542/1	72542/2	72542/3
72549	72550	72551	72552	72553	72554
72555	72556	72557	72558	72559	72560
72561	72562	72563	72564	72565	72566
72567	72568	72569	72570	72571	72572
72573	72574	72575	72576	72577	72578
72579	72580	72581	72582	72583	72584
72585	72586	72587/1	72587/2	72588	72589
72592	72593/1	72593/2	72594	72595	72596
72597/1	72597/2	72597/3	72600	72601	72602
72603	72604	72605	72606	72607	72608/1
72608/10	72608/11	72608/12	72608/13	72608/14	72608/15
72608/16	72608/17	72608/18	72608/19	72608/2	72608/20
72608/21	72608/22	72608/23	72608/24	72608/25	72608/26
72608/27	72608/28	72608/29	72608/3	72608/30	72608/31
72608/32	72608/33	72608/34	72608/35	72608/36	72608/37
72608/38	72608/39	72608/4	72608/40	72608/41	72608/42
72608/43	72608/44	72608/45	72608/46	72608/47	72608/48
72608/49	72608/5	72608/50	72608/51	72608/52	72608/53

72608/54	72608/55	72608/56	72608/57	72608/58	72608/59
72608/6	72608/60	72608/7	72608/8	72608/9	72668
72669	72670	72671	72672	72673	72674/1
72674/2	72676	72677	72678/1	72678/2	72679/1
72679/2	72680	72681	72682	72683	72684
72685	72686	72687	72688	72689	72690
72691	72692	72693	72694	72695	72696
72697	72698	72699	72700	72701	72702
72703	72704	72705	72706	72707	72708
72709	72710/1	72710/2	72710/3	72711/1	72711/2
72711/3	72711/4	72711/5	72712	72713	72714/1
72714/5	72715	72716	72717	72718	72719
72721	72730/2	72730/3	72730/4	72730/6	72732/1
72733	72734	72864	72865	72866	72867/1
	72867/2	72868	72869	72870	72871
72872	72873	72874	72875	72876/1	72876/2
72877	72878	72879	72880/1	72880/2	72880/3
72881/2	72881/3	72881/4	72882	72883	72884/1
72884/2	72884/3	72884/4	72884/5	72884/6	72884/7
72885	72886	72887/1	72887/3	72887/4	72888
72889/1	72889/2	72890/1	72890/2	72890/3	72890/4
72891/1	72891/3	72891/4	72892	72893	72894/1
72894/2	72895	72896/1	72896/2	72897/1	72897/2
72898	72899	72900/1	72900/2	72901	72902
72903/1	72903/2	72904/1	72904/2	72904/3	72904/4
72904/5	72907	72908	72909	72910/1	72910/2
72911	72912	72913/1	72913/2	72914	72915
72916	72917	72918	72919	72920	72921
72922	72923	72924	72925	72926	72927
72928	72929	72930	72931	72932	72933
72934	72935	72936	72937	72938	72939
72940	72941	72942	72943	72944	72945
72946	72947	72948	72949	72950	72951
72952	72953/1	72953/2	72954	72955	72956
72957	72958/1	72958/2	72958/3	72958/4	72958/5
72958/6	72958/7	72958/8	72959	72960	72961
72962	72963	72964/1	72964/2	72965	72966
72967	72968	72969	72970	72971/1	72971/2
72974/1	72974/2	72974/3	72974/4	72975/1	72975/10
72975/11	72975/12	72975/13	72975/14	72975/15	72975/16
72975/2	72975/3	72975/5	72975/6	72975/7	72975/8
72975/9	72976	72977	72978/1	72978/2	72979
72980	72981	72982	72983	72984	72985
72986	72987	72988	72989/1	72989/2	72990
72992	72993	72994	72995	72996	72997
73000	73001	73002/1	73002/2	73003/1	73003/2
73003/3	73003/4	73004	73005	73006/1	73006/2
73007/2	73007/3	73007/4	73008/1	73008/2	73009
73010	73011	73012/2	73012/3	73012/4	73013/1
73013/2	73014	73015/1	73015/2	73016/1	73016/10

73016/11	73016/12	73016/13	73016/14	73016/15	73016/2
73016/3	73016/4	73016/5	73016/6	73016/7	73016/8
73016/9	73017/1	73017/2	73017/3	73017/4	73017/5
73017/6	73017/7	73018/1	73018/2	73018/3	73018/4
73018/5	73018/6	73018/7	73019/1	73019/2	73019/3
73019/4	73019/5	73020/1	73020/2	73020/3	73020/4
73021/1	73021/2	73021/3	73021/4	73022/1	73022/10
73022/11	73022/12	73022/13	73022/2	73022/3	73022/4
73022/5	73022/6	73022/7	73022/8	73022/9	73023
73024	73025	73026	73027	73028	73029
73030	73031	73032/1	73032/2	73033/1	73033/2
73034	73035	73036/1	73036/2	73037	73038
73101	73102	73103	73104	73105	73106
73107	73108	73109	73110	73111/1	73111/3
73111/4	73111/5	73112	73113	73114	73115
73116	73117	73118	73119	73120	73121
73122	73123	73124	73125	73126	73127
73128	73129	73130	73131	73132	73133/1
73133/2	73134	73135	73136	73137	73138
73139	73140	73141	73142	73143	73144
73145	73146	73147	73148	73149	73150
73151	73152	73153	73154	73155	73156
73157	73158	73159	73160	73161	73162
73163	73164	73165	73166	73301/1	73301/2
73302	73303	73304	73305	73306	73307
73308	73309	73311	73312	73314	73315
73316	73317	73318	73319	73320	73321
73322	73323	73324	73325	73326	73327
73328	73329	73331	73332	73333	73334
73335	73336	73337	73338	73339	73340
73341	73342	73343	73344	73345	73346
73347	73348	73349	73350	73351	73352
73353	73354	73355	73356	73357	73358
73359	73501/1	73501/2	73502/1	73502/2	73502/3
73503/1	73503/2	73504/10	73504/3	73504/4	73504/5
73504/6	73504/7	73504/8	73504/9	73505/2	73505/3
73505/4	73506/1	73506/2	73506/4	73507/1	73507/2
73507/3	73507/5	73508/1	73508/2	73508/3	73508/4
73509	73510	73511	73512	73522	73523
73540	73542	73543	73544	73545	73546
73547	73548	73551	73552	73553	73554
73555	73556	73557	73558	73559	73560
73561	73562/1	73562/2	73564/1	73564/2	73566
73567	73568	73569	73570	73571	73573
73574	73575	73576	73577	73578/1	73578/2
73579	73580	73582	73583/1	73583/3	73583/5
73583/6	73585	73586/1	73586/2	73593	73594
73595	73601	73602	73603	73622	73623
73624	73625	73626	74034/8	74035	74036
74037	74038	74039	74040	74041	74042

74043	74044	74045	74046	74064/2	74065
74066	74068/3	74068/4	74068/6	74069/2	74069/3
74070/2	74070/3	74071	74072	74073/2	74073/3
74073/4	74073/5	74075	74076	74077/1	74077/2
74078/1	74078/2	74078/3	74079	74080	74081/1
74081/2	74082/1	74082/2	74083/1	74083/2	74083/3
74084/1	74084/2	74084/3	74084/4	74085/1	74085/2
74086	74087/1	74087/2	74088	74089	74090/1
74090/2	74091/1	74091/2	74092	74093	74094
74095	74096	74097	74098	74099	74100/1
74100/2	74101	74102	74103	74104	74105
74106	74107	74108	74109	74110	74111
74112	74113	74114	74115	74116	74117
74118	74119	74120	74121	74122/1	74122/2
74123	74124	74125	74126	74127	74128
74129	74130	74131	74132	74133	74134
74135	74136	74137	74138	74139	74140
74141	74142	74143	74144	74145	74146
74147	74148	74149	74150	74151	74152
74153	74154	74155	74156	74157	74158
74159	74160	74161	74162	74163	74164
74165	74166	74167	74168	74169	74171
74172	74173	74174	74175	74176	74177
74178	74179	74180	74181	74182	74183
74184	74185	74186	74187	74188	74189
74190	74191	74192	74193	74194	74195
74196	74197	74198	74199	74200	74201
74202	74203	74204	74205	74206	74207
74208	74209	74210	74211	74212	74213
74214	74215	74216	74217	74218	74219
74220	74221	74222	74223	74224	74225
74226	74227/1	74227/2	74227/3	74228/1	74228/2
74229	74230	74231	74232	74233	74234
74235	74236	74237	74238	74239	74240
74241/1	74241/2	74242	74243	74244	74245
74246	74247	74248	74249	74250	74251
74252	74253	74254	74255	74256	74257
74258	74259	74260	74261	74262	74263
74264	74265	74266/1	74266/2	74267	74268
74269	74270	74271	74272	74273	74274
74275	74276	74277	74278	74279	74280
74281/1	74281/2	74282	74283	74284	74285
74286	74287	74288	74289	74290/1	74290/2
74291	74292	74293	74294	74295	74296/1
74296/2	74297	74298	74299	74300	74301/1
74301/2	74304	74305	74306	74307	74308
74309	74310	74311	74312	74313	74314
74315	74316	74317/1	74317/2	74318	74319
74320	74321	74322	74323	74324	74325
74326	74327	74328	74329/1	74329/10	74329/11

74329/2	74329/3	74329/4	74329/5	74329/6	74329/7
74329/8	74329/9	74330/1	74330/2	74331/1	74331/2
74332	74333/1	74333/2	74334	74335/1	74335/2
74336	74337	74338	74339	74340	74341
74342	74343/1	74343/2	74344	74345	74346
74347	74348	74349	74350	74351	74352/1
74353	74354/1	74355/1	74355/2	74356/1	74356/2
74356/3	74356/9	74357/1	74357/2	74357/3	74358/1
74358/2	74359/1	74359/2	74359/3	74359/4	74359/5
74359/6	74360/1	74360/2	74360/3	74360/4	74361/1
74361/2	74361/3	74361/4	74361/5	74361/6	74361/7
74361/8	74362	74363/1	74363/2	74364	74365
74366	74367	74368/1	74368/21	74368/3	74368/4
74368/6	74368/7	74368/8	74369	74370	74371
74372	74373	74374	74375/1	74375/2	74376/1
74376/2	74377/1	74377/2	74377/3	74377/4	74377/5
74377/6	74378/1	74378/2	74378/3	74379/1	74379/2
74379/4	74379/5	74380/1	74380/3	74380/4	74380/5
74380/6	74380/7	74381	74382	74383	74384/1
74384/2	74385/1	74385/2	74386	74387	74388
74389	74390	74391	74392	74393	74394
74395	74396	74398	74399	74400	74401
74402	74403	74404	74405	74406/1	74406/2
74407	74408	74409	74410	74411	74412
74413	74414	74415	74416	74417	
74418	74419	74420	74421/1	74421/2	74422/1
74422/2	74422/3	74423	74424	74425	74426
74427	74428	74429	74430	74431	74432
74433	74434/1	74434/2	74440	74441	74442
74443	74444	74445	74446	74447	74448
74449	74450	74451	74452	74453	74454/1
74454/2	74455	74456	74457/1	74457/2	74458
74459	74460	74461	74462	74463	74464
74465	74466	74467	74468	74469	74470
74471	74472	74473	74474	74475	74476
74477	74478	74479	74480	74481	74482
74483	74484	74485	74486	74487	74488
74489	74490	74491	74492	74493	74494
74495	74496	74497	74498	74499	74500
74501	74502	74503	74504	74505	74506
74507	74508	74509	74510	74511	74512
74513	74514	74515	74516	74517	74518
74519	74520	74521	74522	74523	74524
74525	74526	74527	74528	74529	74530
74531	74532	74533	74534	74535	74536
74537	74538	74539	74540	74541	74542
74543	74544	74545	74546	74547	74548
74549	74550	74551	74552	74553	74554
74555	74556	74557	74558	74559	74560
74561	74562	74563	74564	74565	74566

74567	74568	74569	74570	74571	74572
74573	74574	74575	74576	74577	74578
74579	74580	74581	74582	74583	74584
74585	74586	74587	74588	74589	74590
74591	74592	74593	74594	74595	74596
74597	74598	74599	74600	74601	74602
74603	74604	74605	74606	74607	74608
74609	74610	74611	74612	74613	74614
74615	74616	74617	74618	74619	74620
74621/1	74621/2	74622	74623	74624	74625
74626	74627	74628	74629	74630	74631
74632	74633	74634	74635	74636	74637
74638	74639	74640	74641	74642	74643
74644	74645	74646	74647	74648/3	74648/4
74648/5	74648/6	74649	74650	74651	74652
74653	74654	74655	74656	74657	74658
74659	74660	74661	74662	74663	74664
74665	74666	74667	74668	74669	74670
74671	74672	74673	74674	74675	74676
74677	74678	74679	74682/5	74682/6	74683
74684	74685	74686	74687/2	74688	74689/1
74690/1	74690/2	74690/4	74691/10	74691/11	74691/12
74691/14	74691/9	74692/1	74692/2	74692/3	74693/1
74693/2	74693/3	74693/5	74693/6	74693/7	74694/1
74694/2	74695	74696	74697	74698	74699/1
74699/2	74699/3	74700/2	74700/3	74700/4	74701/1
74701/2	74702/1	74702/2	74702/3	74703/1	74703/2
74704	74705	74706	74707	74708	74709/1
74709/2	74710/1	74710/2	74711/1	74711/2	74712
74713/10	74713/11	74713/12	74713/13	74713/14	74713/16
74713/17	74713/18	74713/19	74713/20	74713/8	74714
74715	74716	74717	74718/1	74718/2	74719
74720	74721	74722	74723	74724	74725
74726	74727	74728	74729	74730	74731
74732	74733	74734	74735	74736/1	74736/2
74736/3	74737	74738/1	74738/2	74739	74740
74741	74742	74743	74744	74745	74746
74747/1	74747/3	74747/4	74748/1	74748/2	74750/1
74750/3	74750/4	74750/5	74751	74752	74765
74767	74769	74771/2	74772	74773/2	74774/1
74774/2	74775	74776	74777	74778/1	74778/2
74779/1	74779/2	74779/3	74780/1	74780/2	74781
74782	74783	74784	74785	74786/1	74786/2
74787/1	74787/2	74788	74789	74790	74791
74792	74793	74794	74795	74796	74797
74798	74799	74800	74801	74802	74803
74804	74805	74806	74807	74808	74809
74810	74811	74812	74813	74814	74815
74816	74817	74818	74819	74820	74821
74822	74823	74824	74825	74826	74827

74828	74829	74830	74831	74832	74833
74834	74835	74836	74837	74838	74839
74840	74841	74842	74843	74844	74845
74846	74847	74848	74849	74850	74851
74852	74853	74854	74855	74856	74857
74858	74859	74860	74861	74862	74863
74864	74865	74866	74867	74868	74869
74870	74871	74872	74873	74874	74875
74876	74877	74878	74879	74880	74881
74882	74883	74884	74885	74886	74887
74888	74889	74890	74891	74892	74893
74894	74895	74896	74897	74898	74899
74900	74901	74902	74903	74904	74905
74906	74907	74908	74909	74910	74911
74912	74913	74914	74915	74916	74917
74918	74919	74920	74921	74922	74923/1
74923/2	74924	74925	74926	74927	74928
74929	74930	74931	74932	74933	74934
74935	74936	74937	74938	74939	74940
74941	74942	74943	74944	74945	74946
74947	74948	74949	74950	74951	74952
74953	74954	74955	74956	74957	74958
74959	74960	74961	74962	74963	74964
74965	74966	74967	74968	74969	74970
74971	74972	74973	74974	74975	74976
74977	74978	74979	74980	74981	74982
74983	74984	74985	74986	74987	74988
74989	74990	74991	74992	74993	74994
74995	74996	74997	74998	74999	75000
75001	75002	75003	75004	75005	75006
75007	75008	75009	75010	75011	75012
75013	75014	75015	75016	75017	75018
75019	75020	75021	75022/1	75022/2	75022/3
75023	75024/1	75024/2	75025/1	75025/2	75026
75027	75028	75029	75030	75031/1	75031/2
75031/3	75031/4	75032	75033	75036	75037
75038	75039	75040	75041	75042	75043
75044/1	75044/2	75045	75048/1	75048/2	75049
75052	75053	75057/2	75058/1	75058/2	75059/1
75059/2	75059/3	75059/5	75059/6	75059/7	75059/8
75060/1	75060/2	75061	75062	77001	77002
77003	77004	77005	77006	77007	77008
77009	77010	77011	77012	77013	77014
77015	77016	77017	77018	77019	77020
77021	77022	77023	77024	77025	77026
77027	77028	77029	77030	77031	77032
77033	77034	77035	77036	77037/1	77037/2
77038/1	77038/2	77038/3	77039	77040	77041
77042	77043/1	77043/2	77043/3	77043/4	77043/5
77044	77045	77046	77047	77048	77049

77050	77051	77052	77053	77054	77055
77056	77057	77058	77059	77060	77061
77062	77063	77064	77065	77066	77067
77068	77069	77070	77071	77072	77073
77074	77075	77076	77077	77078	77079
77080	77081	77082	77083	77084	77085
77086	77087	77088	77089	77090	77091
77092	77093	77094	77095	77096	77097
77098	77099	77101	77102	77103	77104
77105	77106	77107	77108	77109	77110
77111	77112	77113	77115	77116	77117
77118	77119/1	77119/2	77120	77121	77122
77123/10	77123/12	77123/13	77123/14	77123/15	77123/16
77123/17	77123/18	77123/19	77123/20	77123/3	77123/4
77123/5	77123/6	77123/7	77123/8	77123/9	77124/1
77124/10	77124/11	77124/13	77124/2	77124/4	77124/5
77124/6	77124/8	77124/9	77125	77126	77127
77128	77129	77130/1	77130/10	77130/12	77130/13
77130/14	77130/2	77130/5	77130/6	77130/8	77131
77132	77283/1	77283/11	77283/12	77283/13	77283/14
77283/15	77283/16	77283/17	77283/18	77283/19	77283/2
77283/3	77283/4	77283/5	77283/6	77283/8	77283/9
77300/10	77300/11	77300/12	77300/13	77300/14	77300/15
77300/16	77300/17	77300/18	77300/20	77300/22	77300/23
77300/26	77300/27	77300/28	77300/29	77300/3	77300/30
77300/31	77300/32	77300/5	77300/7	77300/8	77300/9
77301	77302	77303	77304	77305	77306
77307	77308	77309	77310	77311	77312
77313	77314	77315	77316	77317	77318
77319	77320	77321	77322	77323	77324
77325	77326	77327	77328	77329	77330
77331	77332	77333	77334	77335	77336
77337	77338	77339	77340	77341	77342
77343	77344	77345	77346	77347	77348
77349	77350	77351	77352	77353	77354
77355	77356	77357	77358	77359	77360
77361	77362/1	77362/2	77363	77364	77365
77366	77367	77368	77369/1	77369/2	77369/3
77370	77371	77372	77373	77374	77375
77376	77377	77378	77379	77380	77381/1
77381/2	77382	77383	77384	77385	77386
77388	77389	77390	77391	77392	77393
77394	77395	77396	77397	77398	77399
77400	77401	77402	77403	77404	77405
77406	77407	77408/1	77408/2	77408/4	77408/5
77408/6	77409	77410	77411	77412	77413
77414	77415/1	77415/2	77415/3	77416	77417
77418	77419	77420	77421	77422	77423
77424	77425	77426	77427	77428	77429
77430	77431	77432	77433	77435	77436

77438	77439	77440	77441	77442	77443/1
77443/3	77443/4	77444	77445	77446	77447
77448	77449	77450	77451	77452	77453
77454	77455	77456	77457/1	77457/2	77458
77459	77460	77461	77462	77463/1	77463/2
77464	77465	77466	77467	77469	77470
77472	77473	77474	77475	77476	77477/10
77477/11	77477/2	77477/3	77477/4	77477/5	77477/6
77477/7	77477/8	77477/9	77478	77479	77480
77481	77482	77483	77484/1	77484/2	77484/3
77485	77486/1	77486/2	77487	77488	77489/1
77489/2	77490	77491	77492	77493	77494
77495	77496	77497	77498	77499	77500
77501	77502	77503	77504	77505	77506
77507	77508	77509	77510	77511	77512
77513	77514/1	77514/2	77515	77516/1	77516/2
77516/3	77517/1	77517/2	77517/3	77518	77519
77520	77521	77522/1	77522/2	77523	77524
77525	77526/1	77526/3	77526/4	77526/5	77527
77528	77529	77530	77531	77532	77533
77534	77535	77536	77537	77538	77539
77540	77541	77542	77543	77544	77545
77546/1	77546/2	77546/3	77547	77548/1	77548/2
77549	77550	77551/1	77551/2	77551/4	77551/5
77551/6	77552	77553	77554	77555	77556
77557	77558	77559	77560	77561	77562
77563	77564	77565	77566	77567	77568
77569	77570	77571	77572	77573	77574/10
77574/11	77574/12	77574/13	77574/14	77574/16	77574/18
77574/19	77574/2	77574/20	77574/3	77574/5	77574/6
77574/8	77575	77576	77577	77578	77579
77580	77581	77582	77583	77584	77585
77586	77587	77588	77589	77590	77591
77593	77594	77595	77596	77597	77598
77599	77600	77601	77602	77603	77604
77605	77606	77607	77608	77609	77610
77611	77612	77613	77614	77615	77616
77617	77618	77619	77620	77621	77622
77623	77624	77625	77626	77627	77628
77629	77630	77631	77632	77633	77634
77635	77636	77637	77638	77639	77640
77641	77642	77643	77644	77645	77646
77647	77648	77649	77650	77651	77652
77653	77654	77655	77656	77657	77658
77659	77660	77661	77662	77663	77664
77665	77666	77667	77668	77669	77670
77671	77672/1	77672/3	77672/4	77673/1	77673/2
77673/3	77673/4	77673/5	77674/1	77674/2	77674/3
77675/1	77675/2	77675/3	77675/4	77675/5	77675/6
77675/7	77676/1	77676/2	77676/4	77676/5	77676/6

77676/7	77676/8	77677	77678	77679	77680
77681	77682	77683			
77684	77685	77686/1	77686/2	77686/3	77686/4
77686/5	77687	77688	77689	77690	77691
77692	77693	77694	77695	77696	77697
77698	77699	77700	77701	77702	77703
77704	77705	77706	77707	77708	77709
77710	77711	77712	77713	77714	77715
77716	77717/1	77717/2	77718/1	77718/2	77719
77720	77721	77722	77723	77724	77725
77726	77727	77728	77729	77730	77731
77732	77733	77734	77735	77736	77737
77738	77739	77740	77741	77742	77743
77744	77745/1	77745/10	77745/11	77745/12	77745/13
77745/14	77745/15	77745/16	77745/17	77745/18	77745/19
77745/2	77745/20	77745/21	77745/22	77745/23	77745/3
77745/4	77745/5	77745/6	77745/7	77745/8	77745/9

1.2.Lyukóvölgy TOP_PLUSZ pályázat akcióterületének helyrajzszámai

72466	72463/1	77573	77666	74227/2	72964/2
77551/6	77663	72975/2	77550	77539	72867/2
72540/18	77600	72975/8	77038/2	77665	72358
72499	72975/12	74227/1	77644	72540/4	74161
72540/13	72478/4	77526/3	77601	73301/2	72574
77664	77634	77532	77477/9	77531	77477/5
77535	77537	73017/1	77547	72958/1	74176
77661	77596	72231			
77011	77538	77595	50001	72678/1	77662
77283/4	72958/5	77536	72497/1	72884/6	72875
72685	72692	72608/60	77533	74188	72222
72458/3	72597/2	72693	72671	77522/2	72975/16
73019/5	72958/3	77597	72537/2	72694	73018/5
74200	72589	72597/1	77283/2	72978/1	72349
73016/9	73020/4	74203	72929	72597/3	72541/17
74205	73016/11	72947	74186	72608/14	72941
72989/2	73019/3	73016/14	72975/6	73018/4	74144
77659	72901	73016/12	73018/3	72916	72931
72608/37	74150	72350	72541/14	77042	72600
77657	73016/10	73022/5	73018/2	73018/6	77624
72353	72536/7	72930	77542	73022/9	72351
72949	74187	72207/5	77534	73019/2	72536/6
72540/3	72975/7	73022/10	74199	73022/7	72921
72915	72588	72541/16	73016/3	73022/6	74151
74296/2	72524	73022/4	72943	73016/4	74193
72942	72948	74122/1	73022/8	74122/2	72958/2
72601	77007	72958/7	72213	72608/41	77478
72922	72214	72587/1	72555	72516	72540/2
72520	72207/7	72874	72608/39	72540/15	72608/36

72608/42	72525	72917	73016/6	72519	72223/1
73022/3	72212	73018/7	72536/15	74201	72352
73022/2	77004	72513	72884/5	72211	72223/2
77010	72517	72476/13	77522/1	72884/1	72556
77283/1	74290/1	72608/35	72484	77041	73016/7
72540/10	77556	72669	72476/5	72540/14	72869
72608/40	72582	72521	72476/16	72670	72476/14
72900/2	74140	72608/12	73016/5	72331	72958/4
72964/1	72518	77018	72207/4	72557	72207/3
72476/18	72870	77477/4	73016/8	72207/2	74167
72679/2	74191	72514	72207/6	72523	77606
72608/6	72673	72475/3	77283/5	72683	77043/1
77477/3	77540	72476/2	72603	72541/20	74192
74290/2	72540/5	72216	72668	72608/38	72958/6
72867/1	72229	72230	72579	72602	72354
72476/17	73017/3	74221	72608/11	74241/2	77607
77555	72215	72975/10	72522	74241/1	72476/12
74296/1	72608/21	72605	73315	73017/4	73021/4
72476/3	72476/15	72476/11	73318	74281/1	73022/11
72608/31	72584	72890/2	72608/30	73021/3	72567
74152	72228	72551	72536/22	72540/11	73021/2
77530	72704	74266/2	72536/21	77598	72596
72581	74139	72608/53	72476/1	72536/20	72608/27
73317	72540/12	74194	72887/3	73316	72541/12
72356	72608/19	73022/13	77036	73314	72608/43
72571	72975/11	72989/1	72975/9	72540/1	77283/3
72958/8	77035	72580	74270	72225	72608/25
72608/49	77526/4	77060	77037/1	72953/1	72506/1
72476/6	74195	77529	72608/52	74261	72904/3
74153	77543	77052	73331	73344	72536/16
77047	72476/4	72604	77283/6	72553	74156
73327	72890/1	72334	72569	77558	72227
72541/13	77057	77557	77034	72608/48	77058
72608/18	73019/4	72684	72986	72881/4	72573
72476/7	72967	77050	73347	73348	77061
72505/1	74198	73343	72561	72608/15	72486
72333	77051	72217	72953/2	73334	72699
72337	73022/1	72433	74281/2	74143	73335
72608/7	72476/19	72209	74196	73359	77062
72583	73305	77063	74138	72432	72559
74133	72608/8	77560	77031	74157	72431
73354	74297	73338	73351	72993	72218
77049	77045	73350	77065	74202	73346
73342	77569	77043/2	77475	74145	73345
77525	73323	73339	77559	72515	77048
72674/1	72608/10	77033	72562	72540/6	77477/2
77032	72226	77064	72346	72887/4	73015/2
73341	74260	72577	77541	73319	77066
74131	73326	72959	72700	72595	72542/3
72608/57	73340	74146	73349	72608/54	72434

72957	74154	77561	77588	74257	73332
72575	72568	72332	72608/26	72540/7	77028
72944	73333	73022/12	74142	74137	72476/9
72963	77046	72978/2	77059	72608/13	73353
72566	73352	73312	72335	72438	72435
73337	72987	77043/3	74134	77589	72975/3
74263	73336	72975/1	73003/2	74158	72363
73328	72908	72608/44	73107	72979	72988
72578	74271	74259	74258	74251	72890/4
72361	74130	74254	74253	73146	72691
77029	74141	77544	72608/58	72565	77026
77571	72703	74284	72890/3	72672	72608/59
73148	72357	77477/7	74113	77627	72983
74228/1	72360	72564	72961	72968	74255
77023	72563	72924	74264	73357	72608/24
77526/5	77027	72340	77024	72541/23	74181
74179	72345	77030	72594	72701	73356
73003/3	72436	73017/2	72586	72868	77283/11
72560	74159	73106	73311	74197	72540/16
72985	73325	72338	74252	77022	74114
72570	73324	74106	72550	74180	72937
74119	72608/20	74110	72379	74149	73103
77604	72439	74155	72608/17	72981	73329
72698	72608/51	72884/4	77628	72552	72220
72476/10	72207/1	72706	73322	77562	74276
72549	77056	74274	72688	72934	77025
72932	77551/5	74231	73144	72380	74237
74128	74160	77039	74132	73104	77021
77524	72884/2	73151	72319	77551/1	72540/17
72962	74233	73152	72689	72923	74169
74275	73302	74239	72219	73145	72990
72339	73142	73150	77019	74109	72428
72362	72969	73105	72210	72884/3	74235
72982	72933	74168	72608/47	74112	72702
72608/50	74232	74244	72364/4	72898	74177
74238	74116	74236	77587	72336	74262
72359	73304	77038/1	72221	72687	73143
72576	72427	74250	72364/1	72372	72974/4
74173	73102	72974/3	74234	72370	72608/56
77551/4	74229	72974/2	72437	72383	77477/8
72913/2	72374	77283/16	72387	73126	74230
72980	74273	74206	73128	77020	77283/12
77586	72397	73149	77015	72342	72676
77070	72482/5	72572	72910/2	74115	74107
72375	74266/1	72355	72476/20	73108	74282
72371	74129	72891/1	73147	72364/2	72424
72422	72321	72402	72385	73156	74272
72320	73124	74162	77476	77013	73303
72705	77040	72367	72399	72410	72608/55
72585	74212	72364/3	72376	72322	72682

72876/1	72608/23	74240	74207	73012/3	74215
72396	74190	72419	72903/2	72390	72377
77660	72946	72373	73141	77283/9	72400
77009	72378	73017/5	72453/2	72365	72415
72984					
72426	73016/13	72386	72382	77283/13	72408
72413	72440	77014	77067	74117	72401
74148	73125	72421	72881/3	72608/34	72344
72904/1	74217	72403	72392	72394	72996
74269	73015/1	72975/13	72384	72872	73158
72407	72904/2	72388	73122	72414	72409
72608/45	72405	72391	74111	74243	72416
72395	72366	72406	74214	72381	72541/18
73123	73014	77486/2	72418	74124	72974/1
74105	74104	77016	72420	74209	74108
72417	72318	74219	74245	72608/4	72393
72608/22	74208	72411	72389	73155	72404
72945	77603	77005	73159	72324	74246
72398	77629	77656	74280	72608/3	72441
74220	72423	72540/19	77043/4	72412	73121
73109	72904/4	72442	74147	74189	73127
72506/5	72975/14	77503	72506/3	74265	72341
74166	74125	74213	73157	74175	72323
73013/1	72975/15	74247	72913/1	72483	73120
77568	74224	74183	73110	74223	72347
77283/18	74285	74126	72608/46	74163	72608/9
72425	74178	77486/1	72977	74216	74127
73139	74218	72348	72506/4	73119	73016/2
73118	74228/2	73153	72443	72326	73137
72327	74242	74172	73138	72910/1	72608/32
73101	72325	72909	72511	77489/2	72485
73111/4	77630	77564	72506/6	72468/2	74211
73140	77651	73161	72681	72478/3	72679/1
77599	72608/29	73007/4	77489/1	77566	73163
74277	74248	72608/16	73114	72914	77055
74288	77479	74103	73013/2	72478/2	74184
72707	72554	74291	72938	73117	74210
74174	72680	72328	74171	77612	77648
77283/19	73016/15	72606	73007/3	74102	74268
74164	73115	73116	74278	77488	72536/12
72489	72880/3	74287	72695	72902	72490
73135	73164	77501	73017/7	72918	77650
72940	72608/28	73129	77487	73301/1	73133/1
72935	73020/2	73017/6	74283	72873	73133/2
73113	74182	72329	74249	74292	77002
72939	72487	72430	77570	73136	72928
72674/2	73111/1	77499	73162	73020/3	72880/1
72536/14	72936	73355	73132	77038/3	74279
77563	72444	72491	72536/13	77283/8	72907
72950	74121	72880/2	73134	72952	72951

77545	72925	74135	72900/1	72474/1	72891/3
72927	77496	74267	72488	74293	73003/1
72960	72976	72330	77553	77647	72920
72492	77521	77053	72506/2	73165	74226
74120	74294	77594	72536/3	73358	74165
0625	72536/2	72478/1	72891/4	72506/7	73131
72899	72871	77625	74295	72903/1	77516/1
77618	77554	72608/5	74289	72995	77505
72558	72482/6	74222	77649	72926	72690
73021/1	72481/4	72542/1	73003/4	73012/4	77646
73037	77495	74286	72876/2	73008/2	77565
74136	73006/2	72481/5	73008/1	77498	72541/15
72965	73036/2	72475/5	74204	73154	72493
72536/11	77633	72536/18	73166	72955	72912
77608	73036/1	77484/1	73309	74123	77484/3
74256	72539/2	74225	77517/3	72475/6	77480
72994	72956	77572	72966	72535/1	77655
77605	73308	77585	72677	72539/3	77506
77623	77632	72889/1	73016/1	77484/2	72678/2
77616	77654	77551/2	77516/2	72500/5	73026
73038	72500/4	72887/1	72500/3	77001	72911
77546/1	74118	72539/1	72954	77054	77590
77658	72919	72496	72593/1	77609	77593
72504	77283/15	73306	72894/1	77645	72696
72503	72894/2	72970	73027		
72505/2	72881/2	72593/2	72536/10	77636	72474/2
77615	77602	77552	77006	77523	72587/2
72536/19	77068	77641	72971/1	72508	77283/14
72500/6	77283/17	73032/1	72889/2	77514/2	73111/5
77653	77517/2	77517/1	77637	72971/2	77635
77514/1	77652	72882	77613	77548/1	72470
77567	77520	77622	77631	77526/1	73009
77491	72475/4	72480/2	72469	77638	74298
77527	72866	72608/33	72429	74185	73004
77477/10	77549	72480/1	73031	77610	73005
72505/3	77490	73020/1	72992	77012	72531
73130	72206	72541/19	77017	73002/2	72686
72536/9	77621	73307	77504	72892	77477/6
73033/1	72535/2	72885	72532	73002/1	77640
77492	72533	73012/2	73030	73011	73019/1
72482/2	73033/2	72465/1	73010	73034	77483
73007/2	77485	72893	72530	77500	72529
72541/9	73029	72482/3	73018/1	72343	72537/1
72528	72608/2	72501	72458/2	72510	72460
77513	77494	77482	72481/3	77497	72502
77508	77481	77493	77518	72526	77512
77617	72592	73028	72461	77626	72471
77502	77515	72697	77619	77516/3	72455/1
50006	72997	72877	77519	73112	73006/1
72888	72455/2	73000	73001	74101	72495

72878	72879	72507	72538	73025	74227/3
77620	77507	72527	77639	72542/2	72895
77511	72468/1	72457	77611	72456	72472
77510	73024	72534	72453/1	77614	72479
77008	77509	72458/1	0626	72477	73111/3
73023	77548/2	77477/11	72541/21	72541/22	50002
72896/1	73032/2	77528	72467	72462	72886
72608/1	72509	77003	72463/2	72452	73035
74299	72473	77069	72540/20	72454	72884/7
77584	72451	72883	77643	72497/2	72465/2
72607	72896/2	77667	50007	77583	77037/2
77642	72498	72904/5	0627	72450	73321
73320	73160	77745/1	77745/2	77745/3	77745/4
77745/5	77745/6	77745/7	77745/8	77745/9	77745/10
77745/11	77745/12	77745/13	77745/14	77745/15	77745/16
77745/17	77745/18	77745/19	77745/20	77745/21	77745/22
77745/23	50003	50004	50005	77546/2	77546/3
72975/5	77591	72897/1	72897/2	72541/25	72541/24
72482/7	72482/8	71975/2	71975/3	75022/2	71975/4
77574/13	72448/7	77574/6	77421	72141/1	75031/4
71966/2	72150/4	77673/5	71971/5	77365	72190
77429	72115/4	72135/2	72141/2	77346	74377/4
72127	72126/1	72117/4	72139	72172/1	72171/2
72231	72138/2	72128	72307	72140	77574/19
77303	71981/1	77315	77676/1	77687	77681
77463/1	77302	77439	72126/2	72137/10	77473
77455	77442	77334	77463/2	77129	72137/11
77333	77456	77310	77470	72232	77461
77350	77313	77683	77440	74389	77340
77335	77682	77441	77458	77130/2	77312
77453	72158	77459	77684	71960	77318
72449/5	77685	77351	72449/6	77460	77457/2
77381/2	77414	77339	77352	72449/8	77304
72449/9	72449/10	77462	77574/2	77341	77707
74795	77457/1	77388	72205/3	77674/1	77317
77390	72449/7	77391	77452	77714	77389
72273	72245	77679	75025/1	77130/1	77693
72246	77322	77713	72137/7	72240	77686/4
77338	77311	77397	75024/2	77730	75024/1
75025/2	72177	77698	77464	77678	77337
74913	72137/8	77702	74869	77731	77680
77574/12	74861	75022/1	77305	74884	77316
77379	74880	75059/2	72115/5	72152/3	77331
75059/1	77689	77688	72150/3	72137/6	74873
72243	75058/1	74904	77690	74908	74865
72263	74821	77697	72244	74897	77447
72448/4	77353	72188	72205/4	77686/2	77691
77342	77309	77345	77686/3	74909	77695
74923/2	77706	77454	72117/1	72115/6	74900
71963/4	77724	77696	74892	77694	72115/7

77699	72250	74850	75044/1	72252	74411
77705	74876	75059/5	72255	72256	77465
77392	74820	77308	74901	71963/5	72137/9
74912	77675/6	77692	74905	77717/1	77729
77686/5	74864	77700	74868	72262	74893
72309	74877	74889	72247	77709	77726
77126	74301/1	77717/2	72184	77677	77125
74429	77332	74896	77736	72249	77443/1
72117/2	74872	75017	72271	72181	77673/3
72239	72146/1	77708	74916	77574/18	75058/2
77574/16	74888	77307	72242	77732	77349
77704	77722	77723	72286	74851	72150/1
77466	77118	74886	72152/4	77369/1	74860
74881	72186	77721	72287	77725	72117/3
74413	75059/3	72248	77326	77344	72120/1
77735	77719	77718/2	74391	72251	72272
77354	77574/5	75048/1	75048/2	75044/2	74317/1
77733	77435	74301/2	74317/2	77113	77710
72180	74408	77676/5	77673/2	74392	77343
74857	74388	77673/4	77467	77701	77703
72162	77076	77411	72289	77327	72260
74409	74407	77718/1	74387	72137/4	77676/6
74430	77320	77734	77109	77410	74885
72241	77716	72284	77720	77472	72261
74822	77306	77074	77117	77127	77115
77450	72282	77675/7	77674/2	77107	72185
74836	74833	77110	77108	77574/8	74410
77676/2	77092	72161	74852	74939	77675/5
74826	74829	77451	77675/2	77675/3	74831
74825	72280	74837	72137/3	77369/2	74841
74832	72121/2	74379/1	72292	74840	77384
77078	74414	74824	74982	74806	74799
77676/8	74390	77089	77080	74428	71962/2
77370	74828	74830	74835	77676/7	74379/2
72264	72171/1	74393	74862	77324	77082
74823	77380	72172/2	77112	77330	77081
77325	77348	75005	74940	77377	77072
75019	75012	77111	75013	72259	72308
74838	72237	74803	77086	77378	74848
77448	75016	74416	77574/10	77358	74903
74968	74797	77382	77073	71964/5	77371
74827	74910	77075	74395	74942	77102
71964/3	77077	74412	74956	77362/2	74946
71962/6	72178	77091	77675/4	77079	74817
74923/1	74849	75011	71962/5	77381/1	72281
77119/1	77385	77675/1	77321	74394	75002
72234	75000	75009	72159	74949	74990
74805	74844	74999	72283	74954	74883
74995	74975	74950	74879	71964/2	77098
74812	77116	74808	74961	74801	74952

77357	74962	74810	77090	72235	74870
72253	74917	72233	75008	74991	74963
77103	77085	74958	74798	74867	74960
74427	74898	74993	74415	74971	74866
74994	75004	75001	77409	74984	74996
74969	74953	74804	74943	74887	74988
75003	74965	74948	74863	74890	74891
77369/3	74802	74839	75018	74947	74967
74816	72276	72187	74957	74986	75015
77359	74944	72238	74972	74989	77674/3
74941	74809	74964	74871	74977	74983
74811	74875	74997	77101	74981	74874
75014	74918	74915	75006	74316	74894
77413	74992	74882	77329	72191	74998
77094	75022/3	74902	72296	74955	72301
77087	74945	75007	72236	77738	77088
74807	74966	74914	74976	77741	74959
72295	74899	74911	72150/2	74878	74987
72449/4	74895	72192	74970	77336	75010
77356	72303	72293	72275	77099	74974
77362/1	74951	74973	74800	74907	72304
77093	74935	77686/1	74859	74418	74906
74834	74985	77740	74933	72137/5	74929
74417	74938	72298	77376	77449	77399
77430	72291	77071	74431	77104	77715
71975/5	71975/10	74304	72266	77323	72290
77444	72137/2	74934	74931	74398	72277
74936	72316	72138/1	77070	72137/13	74406/1
77739	74813	72267	77737	77412	71975/9
72294	72449/3	77418	74323	72317	74305
72300	77443/3	72279	74937	72302	74842
77574/3	77416	72268	72152/1	77673/1	74419
72297	72449/2	72299	74399	72183	74853
74930	72265	72163	71975/6	77360	74422/1
72130	74928	74854	74325	72315	
74401	71971/4	74426	74400	72131	77424
77419	72274	77355	71962/3	72254	74932
74315	74314	72311	72270	74324	72305
72160	74927	77443/4	72205/1	77446	72194
0633	72312	77106	74312	77428	72144/5
71984/3	72176	72306	72144/4	72196	71962/4
77386	74425	77712	72449/1	71984/2	77574/14
74306	72278	77084	77401	77328	74322
74424	77445	74926	74307	72144/3	71984/1
72193	72144/6	74979	72201	72448/8	74925
74858	74404	74847	77438	72195	72199
77314	72197	72173	74922	74846	72198
77375	72153/1	77711	74924	74326	77404
74313	72288	74311	74321	77427	72313
74402	77364	75053	72269	72314	77372

74318	72447/1	74310	72153/3	77083	74919
77347	77105	72164	74377/3	77432	72200
74403	75031/2	72157/3	77403	74319	77405
72204	74855	75052	71966/1	71966/4	77367
74308	71981/2	71975/1	72142	71977/2	74320
71943/1	74420	77420	75027	77130/5	75020
72182	72157/2	74385/1	71979/1	74818	77097
72105	75031/1	74980	72122/1	71975/7	77728
72110/2	74377/2	77368	75031/3	72106/2	72106/1
74377/1	71979/2	72170	75042	72110/1	75039
71979/4	75033	75028	72111/1	72122/3	74327
74421/1	71979/3	75043	74385/2	72111/2	75032
77422	75030	77366	72174	72448/5	77431
72449/11	71992/1	75023	75038	74384/2	75049
71966/3	72167	75029	72146/2	71992/2	77398
75036	75040	72175	72202	72153/2	75026
74422/2	74815	74384/1	74978	74845	72165
75037	72169	77672/3	77672/4	75041	74423
75045	74309	74843	74380/7	77744	74377/6
75059/6	77676/4	72137/12	71963/1	72448/6	71963/3
74796	77374	72137/1	74380/1	77400	71971/3
72101/1	77402	72119/1	77361	72447/3	72101/2
74421/2	72133/1	72102	72447/2	72310	74380/6
74380/4	77373	77433	72133/2	74380/5	77426
72448/3	74379/4	74377/5	77319	74856	0484
74406/2	72135/1	71983/2	71983/1	72124	71984/4
71977/1	71989	74814	74379/5	72145	71953
74376/1	74375/1	72134	71942	72189	77727
74920	74405	71948	74376/2	77575	74378/2
74378/1	71986	72103	71990	71956/2	72143
72446/1	71956/1	74378/3	72115/3	71987	71974
74375/2	71940	72179	72157/1	71991	72107
71975/8	72104	71985	71972/1	72114	71946
71951	71964/4	71971/1	71959/2	71993	72112
72119/2	74381	72108	77671	71950	72113
71959/1	77574/11	72155	72446/2	71945	77742
72118	72109	71949	77672/1	74382	74819
77363	71941	71965	77415/2	71977/3	74386
77096	71995/2	71995/1	71976	72156	72120/2
72151	71981/3	72121/1	72132	71954	72129
71995/4	72144/1	71955	71943/2	74432	71973
72144/2	72125	77574/20	77577	72147	0634
72148	71967	71947	71952	71980	71944
71958	71957	74380/3	71994	71972/2	74383
71968	77119/2	74374	71969	71988	71970
77415/3	77669	77670	77130/6	77743	72149
77415/1	72122/4	71982	77130/10	77130/12	77130/8
77408/2	77408/1	72117/6	75057/2	77383	77130/14
77130/13	77469	77436	77668	72116	74396
72123	74422/3	77417	77408/4	77408/5	77128

77301	72257	72166/1	72168	75021	72166/2
77580	72135/3	77474	77425	77423	77396
77395	72136	75060/1	75059/8	75059/7	20264/1
20265/1	20261	20257	20259	20258	24744
24745	24746	24747	24748	24749	24743
24750	20265/2	20260	20262/1	20262/2	71995/5
71995/6					

1.3.Bábonyibérc-Tetemvár szegregátum utcaszintű és a TOP_PLUSZ akcióterület lehatárolása

- Bábonyibérc-Tetemvár szegregátum utcaszintű lehatárolása

Bábonyibérc	Tetemvár
Bábonyibérc sor	Tetemvár alsó sor
Bábonyibérc felső sor	Tetemvár középső sor
Bábonyibérc Újtelep mindkét oldala	Tetemvár felső sor
Tinódi utca	Arany János tér
Feszty Á. utca	Laborfalvi Róza u.
	Temető u.

- TOP_PLUSZ akcióterület lehatárolása:

Bábonyibérc	Tetemvár	Köztés terület	Jókai lakótelep utcái
Bábonyibérc sor	Tetemvár alsó sor	Laborfalvi Róza utca	Jókai Mór utca
Bábonyibérc felső sor	Tetemvár középső sor	Pallós utca	Fábián utca
Bábonyibérc Újtelep mindkét oldala	Tetemvár felső sor	Árok utca	Dózsa György Utca
Tinódi utca	Arany János tér	Temető utca	Fazekas utca
Feszty Á. utca	Laborfalvi Róza u.		
	Temető u.		